

31 Aralık 2019

Tarihi İtibariyle Hazırlanan

Konsolide Finansal Tablolar

ÖNEMLİ NOT

Deutsche Bank AG'nin yılsonu finansal raporunun ekte yer alan Türkçe tercümesi sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Söz konusu tercüme, Deutsche Bank AG'nin denetçileri veya yöneticileri tarafından incelenmiş ve onaylanmış bir tercüme niteliğinde olmayıp tamamıyla yatırımcı adaylarının www.db.com adresinden ulaşabilecekleri ara dönem inceleme raporunun İngilizce versiyonundan alınmıştır ve İngilizce versiyon ile birlikte geçerlidir. İngilizce ve Türkçe versiyonlar arasında çelişki bulunması halinde İngilizce versiyon esas alınmalıdır.

Konsolide Gelir Tablosu

mln. €	Notlar	2019	2018	2017
Faiz ve benzeri gelirler ¹	5	25,149	24,793	23,542
Faiz giderleri	5	11,400	11,601	11,164
Net faiz geliri	5	13,749	13,192	12,378
Kredi değer düşüş karşılıkları	19	723	525	525
Kredi değer düşüş karşılıkları sonrası net faiz geliri		13,026	12,667	11,853
Komisyon ve ücret gelirleri	6	9,520	10,039	11,002
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklardan/yükümlülüklerden net karlar (zararlar)	5	193	1,332	2,926
Amortismanla tabi tutulmuş maliyetten finansal varlıklardan net kazançlar (zararlar)		0	2	N/A
Diğer kapsamlı gelir yoluyla gerçeğe uygun değerden finansal varlıklardan net kazanç (zararlar)		260	317	N/A
Satılmaya hazır finansal varlıklardan net karlar (zararlar)	7	N/A	N/A	479
Özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilen yatırımlardan net kar (zarar)	16	110	219	137
Diğer karlar (zararlar)	8	(669)	215	(475)
Toplam faiz dışı gelirler		9,416	12,124	14,070
Ücret ve sosyal haklar	33	11,142	11,814	12,253
Genel ve idari giderler	9	12,253	11,286	11,973
Şerefiye ve diğer maddi olmayan duran varlıkların değer düşüklüğü	23	1,037	0	21
Yeniden yapılandırma faaliyetleri	10	644	360	447
Toplam faiz dışı giderler		25,076	23,461	24,695
Gelir vergileri öncesi kar (zarar)		(2,634)	1,330	1,228
Gelir vergisi giderleri (geliri)	34	2,630	989	1,963
Kar (zarar)		(5,265)	341	(735)
Azınlık paylarına atfedilebilir kar (zarar)		125	75	15
Deutsche Bank hissedarlarına ve ilave özkaynak bileşenlerine atfedilebilir kar (zarar)		(5,390)	267	(751)

1 Faiz ve benzeri gelirlere, 31 Aralık 2018 ve 2019'da sona eren yıllarda, etkin faiz yöntemine göre hesaplanmış 18.0 milyar Euro ve 16.8 milyar Euro dâhildir.

Hisse Senedi başına Kar

mln. €	Notlar	2019	2018	2017
Hisse senedi başına kar^{1,2}	11			
Temel		(€ 2.71)	(€ 0.01)	(€ 0.53)
Seyreltilmiş		(€ 2.71)	(€ 0.01)	(€ 0.53)
Hisse adedi (milyon)¹				
Temel hisse başına karın paydası – Dolaşımdaki hisselerin ağırlıklı ortalaması		2,110.0	2,102.2	1,967.7
Seyreltilmiş hisse başına karın paydası – Varsayılan dönüşümler sonrası dolaşımdaki hisselerin düzeltilmiş ağırlıklı ortalaması ³		2,110.0	2,102.2	1,967.7

¹ Nisan 2017'de sermaye artırımı ile bağlantılı olarak ihraç edilen taahhütte bulunma haklarının bonus bileşeninin etkisini yansıtmak üzere, tedavüldeki ortalama temel ve seyreltilmiş hisselerin sayısı, Nisan 2017 öncesi bütün dönemler için düzeltmeye tabi tutulmuştur.

² Nisan 2019, Nisan 2018 ve Nisan 2017'de İlave Aşama 1 Tahvillere yapılan kupon ödemeleri için Kazançlarda vergi öncesi 330 milyon Euro ve vergi sonrası net 292 milyon Euro ve 298 milyon Euro tutarında düzeltme yapılmıştır. 2019 yılından bu yana vergi etkisi doğrudan net kar (zarar)da muhasebeleştirilmektedir. UMS 33'e göre, İlave Aşama 1 Tahvillere ödenen kuponlar, Deutsche Bank hissedarlarına atfedilememektedir, dolayısıyla hesaplamada düşülmesi gerekmektedir. Bu düzeltme sonucunda 2018 yılı için Hisse Senedi Başına Karda zarar durumu oluşmuştur.

³ 2019, 2018 ve 2017 yıllarında net zarar edilmesi nedeniyle, potansiyel olarak seyreltilebilir hisseler genelde hisse başına kazanç hesaplamasında (hisse başına zarar düşüreceği için) dikkate alınmamaktadır. Ancak net kar elde edilen bir durumda, varsayılan dönüştürme sonrası düzeltmeye tabi tutulmuş ağırlıklı ortalama hisse adedi, 2019 yılı için 60 milyon hisse kadar, 2018 yılı için 53 milyon hisse kadar, 2017 yılı içinse 62 milyon hisse kadar artmış olurdu.

İlişikteki notlar Konsolide Mali Tabloların ayrılmaz bir parçasıdır.

Konsolide Kapsamlı Gelir Tablosu

mln. €	2019	2018	2017
Gelir tablosuna yansıtılan kar (zarar)	(5,265)	341	(735)
Diğer kapsamlı gelirler			
Kar / zarara yeniden sınıflandırılmayacak kalemler			
Tanımlı fayda planları ile ilgili yeniden ölçüm kazançları (zararları), vergi öncesi	(1,396)	(216)	(69)
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal yükümlülüklerle ilgili kredi riskine atfedilebilir net gerçeğe uygun değer kazancı (zararı), vergi öncesi	(3)	52	N/A
Kar / zarara yeniden sınıflandırılmayacak kalemlerle ilgili gelir vergisi toplamı	403	10	(23)
Kar / zarara yeniden sınıflandırılan veya sınıflandırılacak kalemler			
Satılmaya hazır finansal varlıklar			
Dönem içinde ortaya çıkan gerçekleşmemiş net kazançlar (zararlar), vergi öncesi	N/A	N/A	197
Dönem içinde ortaya çıkan (Kara veya zarara yeniden sınıflandırılan) gerçekleşmiş net (kazançlar) zararlar, vergi öncesi	N/A	N/A	(523)
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıklar			
Dönem içinde ortaya çıkan, gerçekleşmemiş net kazançlar (zararlar), vergi öncesi	309	(245)	N/A
Dönem içinde ortaya çıkan, gerçekleşmiş net kazançlar (zararlar) (yeniden kar/zarara yansıtılmış), vergi öncesi	(260)	(317)	N/A
Nakit akımı değişkenliği türev riskten korunma işlemleri:			
Dönem içinde ortaya çıkan gerçekleşmemiş net kazançlar (zararlar), vergi öncesi	(2)	(3)	(34)
Dönem içinde ortaya çıkan (Kara veya zarara yeniden sınıflandırılan) gerçekleşmiş net (kazançlar) zararlar, vergi öncesi	(2)	0	(137)
Satış amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılan varlıklar			
Dönem içinde ortaya çıkan gerçekleşmemiş net kazançlar (zararlar), vergi öncesi	0	2	(162)
Dönem içinde ortaya çıkan (Kara veya zarara yeniden sınıflandırılan) gerçekleşmiş net (kazançlar) zararlar, vergi öncesi	0	(2)	162
Yabancı para çevrim işlemleri:			
Dönem içinde ortaya çıkan gerçekleşmemiş net kazançlar (zararlar), vergi öncesi	(20)	457	(2,699)
Dönem içinde ortaya çıkan (Kara veya zarara yeniden sınıflandırılan) gerçekleşmiş net (kazançlar) zararlar, vergi öncesi	(9)	0	20
Özkaynak Yöntemi Yatırımları			
Dönem içinde ortaya çıkan net kazançlar (zararlar)	(22)	(10)	(36)
Kar / zarara yeniden sınıflandırılan veya sınıflandırılacak kalemlerle ilgili gelir vergisi toplamı	193	228	146
Diğer kapsamlı kar (zarar), vergi sonrası net	(809)	(43)	(3,157)
Toplam kapsamlı kar (zarar), vergi sonrası net	(6,073)	298	(3,892)
Azınlık haklarına atfedilen	136	116	(20)
Deutsche Bank hissedarlarına atfedilen ve ek özkaynak bileşenleri	(6,209)	182	(3,872)

İlişikteki notlar Konsolide Mali Tabloların ayrılmaz bir parçasıdır.

Konsolide Bilanço

mln. €	Notlar	31 Ara 2019	31 Ara 2018
Varlıklar:			
Nakit ve merkez bankası bakiyeleri		137,592	188,731
Bankalar arası bakiyeler (merkez bankaları hariç)		9,636	8,881
Yeniden satım sözleşmeleri uyarınca satılan merkez bankası fonları ve alınan menkul kıymetler	20	13,801	8,222
Ödünç alınan menkul kıymetler	20	428	3,396
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal varlıklar			
Ticari varlıklar		110,875	152,738
Türev finansal araçlardan pozitif piyasa değerleri		332,931	320,058
Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar/zarara yansıtılan, alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklar		86,901	100,444
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal varlıklar		7	104
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan toplam finansal varlıklar	12, 13, 20, 35	530,713	573,344
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıklar	15	45,503	51,182
Özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilen yatırımlar	16	929	879
Krediler (amortismanına tabi tutulmuş maliyetten)	18, 19, 20	429,841	400,297
Maddi duran varlıklar	21	4,930	2,421
Şerefiye ve diğer maddi olmayan duran varlıklar	23	7,029	9,141
Diğer varlıklar ¹	24, 25	110,359	93,444
Cari vergi varlıkları	34	926	970
Ertelenmiş vergi varlıkları	34	5,986	7,230
Toplam varlıklar		1.297.674	1.348.137

Yükümlülükler ve özkaynaklar:			
Mevduatlar	26	572,208	564,405
Geri alım sözleşmeleri uyarınca alınan merkez bankası fonları ve satılan menkul kıymetler	20	3,115	4,867
Ödünç verilen menkul kıymetler	20	259	3,359
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal yükümlülükler			
Ticari borçlar		37,065	59,924
Türev finansal araçlardan negatif piyasa değerleri		316,506	301,487
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal yükümlülükler		50,332	53,757
Yatırım sözleşmesi yükümlülükleri		544	512
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan toplam finansal yükümlülükler	12, 13, 35	404,448	415,680
Diğer kısa vadeli krediler	29	5,218	14,158
Diğer yükümlülükler ¹	24, 25	107,964	117,513
Karşılıklar	19, 27	2,622	2,711
Cari vergi yükümlülükleri	34	651	944
Ertelenmiş vergi yükümlülükleri	34	545	512
Uzun Vadeli borç	30	136,473	152,083
Tröst imtiyazlı menkul kıymetler	30	2,013	3,168
Toplam yükümlülükler		1,235,515	1,279,400
Hisse senetleri, itibari değeri olmayan, € 2,56 nominal değerinde	32	5,291	5,291
İlave ödenmiş sermaye		40,505	40,252
Dağıtılmamış karlar		9,644	16,714
Şirket nezdinde tutulan hisse senetleri, maliyetten	32	(4)	(15)
Birikmiş diğer kapsamlı gelirler (zararlar) , vergi sonrası net		421	253
Toplam hissedar özkaynakları		55,857	62,495
İlave özkaynak bileşenleri		4,665	4,675
Azınlık payları		1,638	1,568
Toplam özkaynaklar		62,160	68,737
Toplam yükümlülükler ve özkaynaklar		1,297,674	1,348,137

¹ Bilanço içerisinde, satılmak üzere elde tutulan duran varlıklar ve elden çıkarılacak gruplar, diğer varlıklara ve diğer yükümlülüklerle dâhil edilmiştir

İlişikteki notlar Konsolide Mali Tabloların ayrılmaz bir parçasıdır.

Konsolide Özkaynak Değişim Tablosu

mln. €	Hisse senetleri (itibari değeri olmayan)	İlave ödenmiş sermaye	Dağıtılmamış karlar	Şirket bünyesindeki hisse senetleri (hazine hisseleri), Maliyetten
31 Aralık 2018 itibarıyla bakiye	5,291	40,252	16,714	(15)
UFRS 16 geçiş etkisi	0	0	(136)	0
1 Ocak 2019 itibarıyla bakiye (UFRS 16)	5,291	40,252	16,578	(15)
Toplam kapsamlı gelirler (zararlar) vergi sonrası net ¹	0	0	(5,390)	0
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan özkaynak araçlarına atfedilebilir kazançlar (zararlar), vergi sonrası net	0	0	0	0
Gerçeğe uygun değer farkı kara /zarara yansıtılan finansal yükümlülüklerin kendi kredi riskindeki değişime atfedilebilen, erken itfa halindeki kazançlar (zararlar), vergi sonrası net	0	0	0	0
Çıkarılmış hisse senetleri	0	0	0	0
Ödenen nakit temettüleri	0	0	(227)	0
İlave özkaynak bileşenlerinin kuponları, vergi sonrası	0	0	(330) ²	0
Tanımlı fayda planları ile ilgili yeniden ölçüm kazançları (zararları), vergi sonrası	0	0	(987)	0
Raporlama döneminde hisse ödülleri net değişim	0	118	0	0
Hisse bazlı ücret planları çerçevesinde dağıtılan hazine hisseleri	0	0	0	185
Hisse bazlı ücret planları ile ilgili vergi indirimleri	0	0	0	0
Opsiyon primleri ve opsiyonların hisse senetlerine diğer etkileri	0	0	0	0
Hazine hissesi alımları	0	0	0	(1,359)
Hazine hissesi satışları	0	0	0	1,185
Satılan hazine hisselerinden net kazançlar (zararlar)	0	3	0	0
Diğer	0	133	0	0
31 Aralık 2019 itibarıyla bakiye	5,291	40,505	9,644	(4)

¹ Tanımlı fayda planları ile ilgili vergi sonrası net yeniden ölçüm kazançları (zararları) hariç.

² 2019 yılında vergi etkisi doğrudan net kar (zarar) içerisinde muhasebeleştirilmiştir.

mln. €	Gerçekleşmemiş net kazançlar (zararlar)					Yabancı para çevrim işlemleri , Vergi sonrası ⁴	Özkaynak yöntemiyle muhasebelendirilen yatırımlardan gerçekleştirilmiş net Kazançlar (zararlar)	Birikmiş Diğer Kapsamlı gelirler Vergi sonrası net ¹
	Satılmaya hazır finansal varlıklardan, vergi sonrası ²	Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıklardan, vergi sonrası ²	Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıkların kendi kredi riskindeki değişime atfedilebilir, vergi sonrası ²	Nakit akım değişkenliği riskinden korunma amaçlı türev işlemlerinde, vergi sonrası ²	Satılmak üzere elde tutulan varlıklardan, vergi sonrası ²			
31 Aralık 2018 itibarıyla bakiye	0	(34)	28	17	0	228	15	253
UFRS 16 geçiş etkisi	0	0	0	0	0	0	0	0
1 Ocak 2019 itibarıyla bakiye (UFRS 16)	0	(34)	28	17	0	228	15	253
Toplam kapsamlı gelirler (zararlar), vergi sonrası ¹	0	79	(2)	(3)	0	108	(15)	168
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan özkaynak araçlarına atfedilebilir kazançlar (zararlar), vergi sonrası net	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerçeğe uygun değer farkı kara /zarara yansıtılan finansal yükümlülüklerin kendi kredi riskindeki değişime atfedilebilir, erken itfa halindeki kazançlar (zararlar), vergi sonrası net	0	0	0	0	0	0	0	0
Çıkarılmış hisse senetleri	0	0	0	0	0	0	0	0
Ödenen nakit temettüleri	0	0	0	0	0	0	0	0
İlave özkaynak bileşenlerinin kuponları, vergi sonrası	0	0	0	0	0	0	0	0
Tanımlı fayda planları ile ilgili yeniden ölçüm kazançları (zararları), vergi sonrası	0	0	0	0	0	0	0	0
Raporlama döneminde hisse ödülleri net değişim	0	0	0	0	0	0	0	0
Hisse bazlı ücret planları çerçevesinde dağıtılan hazine hisseleri	0	0	0	0	0	0	0	0
Hisse bazlı ücret planları ile ilgili vergi indirimleri	0	0	0	0	0	0	0	0
Opsiyon primleri ve opsiyonların hisse senetlerine diğer etkileri	0	0	0	0	0	0	0	0
Hazine hissesi alımları	0	0	0	0	0	0	0	0
Hazine hissesi satışları	0	0	0	0	0	0	0	0
Satılan hazine hisselerinden net kazançlar (zararlar)	0	0	0	0	0	0	0	0
Diğer	0	0	0	0	0	0	0	0
31 Aralık 2019 itibarıyla bakiye	0	45	25	14	0	336	0	421

¹ Tanımlı fayda planları ile ilgili vergi sonrası net yeniden ölçüm kazançları (zararları) hariç.

² Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlardan gerçekleşmemiş net kazançlar (zararlar) hariç.

mln. €	Hissedarlara ait toplam özkaynaklar	İlave özkaynak bileşenleri ²	Azınlık payları	Toplam özkaynaklar
31 Aralık 2018 itibarıyla bakiye	62,495	4,675	1,568	68,737
UFRS 16 geçiş etkisi	(136)	0	(0)	(137)
1 Ocak 2019 itibarıyla bakiye (UFRS 16)	62,358	4,675	1,568	68,601
Toplam kapsamlı gelirler (zararlar), vergi sonrası ¹	(5,222)	0	142	(5,079)
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan özkaynak araçlarına atfedilebilir kazançlar (zararlar), vergi sonrası net	0	0	0	0
Gerçeğe uygun değer farkı kara /zarara yansıtılan finansal yükümlülüklerin kendi kredi riskindeki değişime atfedilebilen, erken itfa halindeki kazançlar (zararlar), vergi sonrası net	0	0	0	0
Çıkarılmış hisse senetleri	0	0	0	0
Ödenen nakit temettüleri	(227)	0	(59)	(286)
İlave özkaynak bileşenlerinin kuponları, vergi sonrası	(330) ⁴	0	0	(330)
Tanımlı fayda planları ile ilgili yeniden ölçüm kazançları (zararları), vergi sonrası	(987)	0	(7)	(994)
Raporlama döneminde hisse ödüllerindeki net değişim	118	0	2	119
Hisse bazlı ücret planları çerçevesinde dağıtılan hazine hisseleri	185	0	0	185
Hisse bazlı ücret planları ile ilgili vergi indirimleri	0	0	0	0
Opsiyon primleri ve opsiyonların hisse senetlerine diğer etkileri	0	0	0	0
Hazine hissesi alımları	(1,359)	0	0	(1,359)
Hazine hissesi satışları	1,185	0	0	1,185
Satılan hazine hisselerinden net kazançlar (zararlar)	3	0	0	3
Diğer	133	(10) ³	(9)	114
31 Aralık 2019 itibarıyla bakiye	55,857	4,665	1,638	62,160

¹ Tanımlı fayda planları ile ilgili vergi sonrası net yeniden ölçüm kazançları (zararları) hariç

² Deutsche Bank'ın teminatsız ve sermaye benzeri borçlarını teşkil eden ve UFRS'na göre özkaynak olarak sınıflandırılan İlave Aşama

³ Tahviller dâhildir.

⁴ İlave Özkaynak Bileşenlerinin alım ve satımından elde edilen net gelirleri içerir.

⁵ 2019 yılında vergi etkisi doğrudan net kar (zarar) içerisinde muhasebeleştirilmiştir.

mln. €	Hisse senetleri (itibari değeri olmayan)	İlave ödenmiş sermaye	Dağıtılmamış karlar	Şirket bünyesindeki hisse senetleri (hazine hisseleri), Maliyetten
31 Aralık 2016 itibarıyla bakiye	3,531	33,765	18,987	0
Toplam kapsamlı gelirler (zararlar), vergi sonrası net ¹	0	0	(751)	0
Çıkarılmış hisse senetleri	1,760	6,277	0	0
Ödenen nakit temettüler	0	0	(392)	0
İlave özkaynak bileşenlerinin kuponları, vergi sonrası net	0	0	(298)	0
Tanımlı fayda planları ile ilgili yeniden ölçüm kazançları (zararları), vergi sonrası	0	0	(91)	0
Raporlama döneminde hisse ödüllerindeki net değişim	0	(51)	0	0
Hisse bazlı ücret planları çerçevesinde dağıtılan hazine hisseleri	0	0	0	424
Hisse bazlı ücret planları ile ilgili vergi indirimleri	0	3	0	0
Opsiyon primleri ve opsiyonların hisse senetlerine diğer etkileri	0	(104)	0	0
Hazine hissesi alımları	0	0	0	(7,912)
Hazine hissesi satışları	0	0	0	7,479
Satılan hazine hisselerinden net kazançlar (zararlar)	0	6	0	0
Diğer	0	22	0	0
31 Aralık 2017 itibarıyla bakiye (UMS 39)	5,291	39,918	17,454	(9)
UFRS 9 uygulanmasının etkisi	0	(2)	(301)	0
1 Ocak 2018 itibarıyla bakiye (UFRS 9)	5,291	39,916	17,153	(9)
Toplam kapsamlı gelirler (zararlar), vergi sonrası net ¹	0	0	267	0
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan sermaye araçlarına atfedilebilir kazançlar (zararlar), vergi sonrası net	0	0	0	0
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal yükümlülüklerin erken itfası halinde kendi kredi riskindeki değişime atfedilebilir, kazançlar (zararlar), vergi sonrası net	0	0	0	0
Çıkarılmış hisse senetleri	0	0	0	0
Ödenen nakit temettüler	0	0	(227)	0
İlave özkaynak bileşenlerinin kuponları, vergi sonrası net	0	0	(292)	0
Tanımlı fayda planları ile ilgili yeniden ölçüm kazançları (zararları), vergi sonrası	0	0	(186)	0
Raporlama döneminde hisse ödüllerindeki net değişim	0	90	0	0
Hisse bazlı ücret planları çerçevesinde dağıtılan hazine hisseleri	0	0	0	199
Hisse bazlı ücret planları ile ilgili vergi indirimleri	0	(5)	0	0
Opsiyon primleri ve opsiyonların hisse senetlerine diğer etkileri	0	0	0	0
Hazine hissesi alımları	0	0	0	(4,119)
Hazine hissesi satışları	0	0	0	3,914
Satılan hazine hisselerinden net kazançlar (zararlar)	0	(2)	0	0
Diğer	0	253 ²	0	0
31 Aralık 2018 itibarıyla bakiye	5,291	40,252	16,714	(15)

¹ Tanımlı fayda planları ile ilgili vergi sonrası net yeniden ölçüm kazançları (zararları) hariç.

² DWS Group GmbH & Co. KGaA'nın ilk halka arzının etkisi dahil.

	Gerçekleşmemiş net kazançlar (zararlar)							
mln. €	Satılmaya Hazır Finansal Varlıklardan, vergi sonrası ²	Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıklardan, vergi sonrası ²	Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıkların kendi kredi riskindeki değişime atfedilebilir, vergi sonrası ²	Nakit akım değişkenliği riskinden korunma amaçlı türev işlemlerinden, vergi sonrası ²	Satılmak üzere elde tutulan varlıklardan, vergi sonrası ²	Yabancı para çevrim işlemleri, Vergi sonrası ⁴	Özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilen yatırımlardan gerçekleştirilmiş net kazançlar (zararlar)	Birikmiş Diğer Kapsamlı gelirler vergi sonrası net ¹
31 Aralık 2016 itibarıyla bakiye	912	0	0	143	0	2,418	77	3,550
Toplam kapsamlı gelirler (zararlar), vergi sonrası net ¹	(223)	0	0	(125)	0	(2,646)	(36)	(3,030)
Çıkarılmış hisse senetleri	0	0	0	0	0	0	0	0
Ödenen nakit temettüleri	0	0	0	0	0	0	0	
İlave özkaynak bileşenlerinin kuponları, vergi sonrası	0	0	0	0	0	0	0	0
Tanımlı fayda planları ile ilgili yeniden ölçüm kazançları (zararları), vergi sonrası	0	0	0	0	0	0	0	0
Raporlama döneminde hisse ödülleri net değişim	0	0	0	0	0	0	0	0
Hisse bazlı ücret planları çerçevesinde dağıtılan hazine hisseleri	0	0	0	0	0	0	0	0
Hisse bazlı ücret planları ile ilgili vergi indirimleri	0	0	0	0	0	0	0	0
Opsiyon primleri ve opsiyonların hisse senetlerine diğer etkileri	0	0	0	0	0	0	0	0
Hazine hissesi alımları	0	0	0	0	0	0	0	0
Hazine hissesi satışları	0	0	0	0	0	0	0	0
Satılan hazine hisselerinden net kazançlar (zararlar)	0	0	0	0	0	0	0	0
Diğer	0	0	0	0	0	0	0	0
31 Aralık 2017 itibarıyla bakiye (UMS 39)	689	0	0	18	0	(227)	40	520
UFRS 9 uygulanmasının etkisi	(689)	394	(16)	0	0	(45)	(12)	(368)
1 Ocak 2018 itibarıyla bakiye (UFRS 9)	0	394	(16)	18	0	(272)	28	152
Toplam kapsamlı gelirler (zararlar), vergi sonrası net ¹	0	(428)	44	(1)	0	500	(14)	101
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan sermaye araçlarına atfedilebilir kazançlar (zararlar), vergi sonrası net	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal yükümlülüklerin erken itfası halinde kendi kredi riskindeki değişime atfedilebilir, kazançlar (zararlar), vergi sonrası net	0	0	0	0	0	0	0	0
Çıkarılmış hisse senetleri	0	0	0	0	0	0	0	0
Ödenen nakit temettüleri	0	0	0	0	0	0	0	0
İlave özkaynak bileşenlerinin kuponları, vergi sonrası	0	0	0	0	0	0	0	0
Tanımlı fayda planları ile ilgili yeniden ölçüm kazançları (zararları), vergi sonrası	0	0	0	0	0	0	0	0
Raporlama döneminde hisse ödülleri net değişim	0	0	0	0	0	0	0	0
Hisse bazlı ücret planları çerçevesinde dağıtılan hazine hisseleri	0	0	0	0	0	0	0	0
Hisse bazlı ücret planları ile ilgili vergi indirimleri	0	0	0	0	0	0	0	0
Opsiyon primleri ve opsiyonların hisse senetlerine diğer etkileri	0	0	0	0	0	0	0	0
Hazine hissesi alımları	0	0	0	0	0	0	0	0
Hazine hissesi satışları	0	0	0	0	0	0	0	0
Satılan hazine hisselerinden net kazançlar (zararlar)	0	0	0	0	0	0	0	0
Diğer	0	0	0	0	0	0	0	0
31 Aralık 2018 itibarıyla bakiye	0	(34)	28	17	0	228	15	253

¹ Tanımlı fayda planları ile ilgili vergi sonrası net yeniden ölçüm kazançları (zararları) hariç.

² Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlardan gerçekleşmemiş net kazançlar (zararlar) hariç

mln. €	Hissedarlara ait toplam özkaynaklar	İlave özkaynak bileşenleri ²	Azınlık payları	Toplam özkaynaklar
31 Aralık 2016 itibarıyla bakiye	59,833	4,669	316	64,819
Toplam kapsamlı gelirler (zararlar), vergi sonrası net ¹	(3,781)	0	(20)	(3,800)
Çıkarılmış hisse senetleri	8,037	0	0	8,037
Ödenen nakit temettüleri	(392)	0	(11)	(403)
İlave özkaynak bileşenlerinin kuponları, vergi sonrası net	(298)	0	0	(298)
Tanımlı fayda planları ile ilgili yeniden ölçüm kazançları (zararları), vergi sonrası net	(91)	0	0	(91)
Raporlama döneminde hisse ödüllerindeki net değişim	(51)	0	0	(51)
Hisse bazlı ücret planları çerçevesinde dağıtılan hazine hisseleri	424	0	0	424
Hisse bazlı ücret planları ile ilgili vergi indirimleri	3	0	0	3
Opsiyon primleri ve opsiyonların hisse senetlerine diğer etkileri	(104)	0	0	(104)
Hazine hissesi alımları	(7,912)	0	0	(7,912)
Hazine hissesi satışları	7,479	0	0	7,479
Satılan hazine hisselerinden net kazançlar (zararlar)	6	0	0	6
Diğer	22	6 ³	(36)	(9)
31 Aralık 2017 itibarıyla bakiye (UMS 39)	63,174	4,675	250	68,099
UFRS 9 uygulanmasının etkisi	(671)	0	(1)	(672)
1 Ocak 2018 itibarıyla bakiye (UFRS 9)	62,503	4,675	249	67,427
Toplam kapsamlı gelirler (zararlar), vergi sonrası net ¹	368	0	122	490
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan sermaye araçlarına atfedilebilir kazançlar (zararlar), vergi sonrası net	0	0	0	0
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal yükümlülüklerin erken itfası halinde kendi kredi riskindeki değişime atfedilebilir, kazançlar (zararlar), vergi sonrası net	0	0	0	0
Çıkarılmış hisse senetleri	0	0	0	0
Ödenen nakit temettüleri	(227)	0	(8)	(235)
İlave özkaynak bileşenlerinin kuponları, vergi sonrası net	(292)	0	0	(292)
Tanımlı fayda planları ile ilgili yeniden ölçüm kazançları (zararları), vergi sonrası	(186)	0	(12)	(198)
Raporlama döneminde hisse ödüllerindeki net değişim	90	0	23	112
Hisse bazlı ücret planları çerçevesinde dağıtılan hazine hisseleri	199	0	0	199
Hisse bazlı ücret planları ile ilgili vergi indirimleri	(5)	0	1	(4)
Opsiyon primleri ve opsiyonların hisse senetlerine diğer etkileri	0	0	0	0
Hazine hissesi alımları	(4,119)	0	0	(4,119)
Hazine hissesi satışları	3,914	0	0	3,914
Satılan hazine hisselerinden net kazançlar (zararlar)	(2)	0	0	(2)
Diğer	253 ⁴	0	1,193 ⁴	1,446
31 Aralık 2018 itibarıyla bakiye	62,495	4,675	1,568	68,737

¹ Tanımlı fayda planları ile ilgili vergi sonrası net yeniden ölçüm kazançları (zararları) hariç.

² Deutsche Bank'ın teminatsız ve sermaye benzeri borçlarını teşkil eden ve UFRS'na göre özkaynak olarak sınıflandırılan İlave Aşama 1 Tahviller dâhildir.

³ İlave Özkaynak Bileşenlerinin alım ve satımından elde edilen net meblağ dâhil.

⁴ DWS Group GmbH & Co. KGaA'nın ilk halka arzının etkisi dâhil.

Konsolide Nakit Akım Tablosu

mln. €	2019	2018	2017
Net kar (zarar)	(5,265)	341	(735)
Operasyonel faaliyetlerden nakit akımları:			
Net karla operasyonel faaliyetlerden sağlanan (kullanılan) net nakdin mutabakatı için yapılan düzeltmeler:			
Kredi değer düşüş karşılığı	723	525	525
Yeniden yapılanma faaliyetleri	644	360	447
Satılmaya hazır finansal varlıkların ve vadeye kadar elde tutulacak menkul değerlerin satışından elde edilen kar	N/A	N/A	(516)
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıkların, özkaynak yöntemi uygulanan yatırımların ve diğerlerinin satışından elde edilen kar	(277)	(619)	(59)
Ertelenmiş gelir vergileri, net	1,868	276	1,234
Değer düşüklüğü, amortisman ve diğer tükenme payları, ve değer artışı	3,993	2,391	2,159
Özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilen yatırımlardan net karın payı	(104)	(129)	(141)
Gayrinakdi ücret, kredi ve diğer kalemlere göre düzeltilmiş kar (zarar)	1,582	3,145	2,914
Operasyonel varlıklardaki ve yükümlülüklerdeki net değişimin düzeltmesi:			
Merkez bankaları ve bankalar nezdindeki faiz getirici vadeli mevduatlar	(1,203)	(10,954)	966
Satılan merkez bankası fonları, yeniden satım sözleşmeleri uyarınca alınan menkul kıymetler, ödünç alınan menkul kıymetler	(2,529)	15,004	8,560
Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar/zarara yansıtılan, alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklar	11,403	(98,560)	N/A
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal varlıklar	101	91,176	(6,721)
Krediler (amortismanına tabi tutulmuş maliyetten)	(27,335)	302	2,759
Diğer varlıklar	7,464	6,284	21,970
Mevduatlar	6,432	(16,763)	34,601
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal yükümlülükler ve yatırım sözleşmesi yükümlülükleri ¹	(3,766)	(10,549)	5,461
Satılan merkez bankası fonları, yeniden satım sözleşmeleri uyarınca alınan menkul kıymetler, ödünç verilen menkul kıymetler	(4,871)	(16,716)	(3,355)
Diğer kısa vadeli krediler	(8,954)	(4,266)	1,148
Diğer yükümlülükler	(16,563)	(19,119)	(23,107)
Öncelikli uzun vadeli borç ²	(16,112)	(6,840)	(12,728)
Alım-satım varlıkları ve yükümlülükleri, türev finansal araçlardan pozitif ve negatif piyasa değerleri, net	22,559	20,542	1,596
Diğer, net	(8,657)	(6,858)	5,512
Operasyonel faaliyetlerden elde edilen (kullanılan) net nakit	(40,449)	(54,172)	39,576
Yatırım faaliyetlerinden nakit akımları:			
Nakit girişi:			
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıkların satışı	23,721	22,126	N/A
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıklardan vadesi gelenler	40,806	26,001	N/A
Tahsil etmek üzere elde tutulan borçlanma senetlerinin (amortismanına tabi tutulmuş maliyetten) satışı	390	94	N/A
Tahsil etmek üzere elde tutulan borçlanma senetlerinden (amortismanına tabi tutulmuş maliyetten) vadesi gelenler	964	1,904	N/A
Satılmaya hazır finansal varlıkların satışı	N/A	N/A	10,657
Satılmaya hazır finansal varlıklardan vadesi gelenler	N/A	N/A	6,798
Vadeye kadar elde tutulan menkul kıymetlerden vadesi gelenler	N/A	N/A	0
Özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilen yatırımların satışı	9	30	80
Gayrimenkul ve ekipman satışı	92	356	113
Alımlar:			
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıklar	(56,568)	(41,031)	N/A
Tahsil etmek üzere elde tutulan borçlanma senetleri (amortismanına tabi tutulmuş maliyetten)	(20,134)	(309)	N/A
Satılmaya hazır finansal varlıklar	N/A	N/A	(13,472)
Vadeye kadar elde tutulacak menkul kıymetler	N/A	N/A	0
Özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilen yatırımlar	(17)	(1)	(12)
Gayrimenkul ve ekipman	(327)	(465)	(485)
Şirket birleşmeleri / elden çıkarılan yatırımlar için alınan / (ödenen) net nakit	1,762	220	82
Diğer, net	(978)	(1,291)	(1,328)
Yatırım faaliyetlerinden sağlanan (kullanılan) net nakit	(10,280)	7,634	2,433

Finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akışları			
Sermaye benzeri uzun vadeli borçlanma senedi ihracı	47 ³	68	881
Sermaye benzeri uzun vadeli geri ödemeleri ve itfaları	(152) ³	(1,171)	(176)
Tröst imtiyazlı menkul kıymet ihracı	0 ⁴	4	266
Tröst imtiyazlı menkul kıymet geri ödemeleri ve itfaları	(1,235) ⁴	(2,733)	(666)
Kira ödemelerinin anapara kısmı	(659)	N/A	N/A
Çıkarılan hisse senetleri	0	0	8,037
Hazine hissesi alımı	(1,359)	(4,119)	(7,912)
Hazine hissesi satışı	1,191	3,912	7,471
Çıkarılan İlave Özkaynak Bileşenleri (AT1)	0	0	0
İlave Özkaynak Bileşenleri alımları	(131)	(236)	(205)
İlave Özkaynak Bileşenleri (AT1) satışları	121	234	217
İlave Özkaynak Bileşenlerinin kuponları, vergi öncesi	(330)	(315)	(335)
Azınlık haklarına ödenen temettüler	(59)	(8)	(11)
Azınlık haklarındaki net değişim	(9)	1,205	(37)
Deutsche Bank hissedarlarına ödenen nakit temettüler	(227)	(227)	(392)
Diğer, net	0	52	0
Finansman faaliyetlerinden sağlanan (kullanılan) net nakit	(2,802)	(3,334)	7,138
Döviz kurlarındaki değişimin nakit ve nakit benzeri varlıklar üzerindeki net etkisi	1,578	1,668	(5,772)
Nakit ve nakit benzeri varlıklardaki net artış (azalış)	(51,953)	(48,203)	43,376
Dönem başındaki nakit ve nakit benzeri varlıklar	180,822	229,025	185,649
Dönem sonundaki nakit ve nakit benzeri varlıklar	128,869	180,822	229,025
Operasyonel faaliyetlerden sağlanan (kullanılan) net nakit şunları içermektedir			
Ödenen (tahsil edilen) gelir vergileri, net	945	468	689
Ödenen faiz	11,493	11,743	11,784
Tahsil edilen faiz	23,748	22,408	21,095
Tahsil edilen temettüler	1,309	2,186	3,006
Nakit ve nakit benzeri varlıklar şunlardan oluşmaktadır			
Nakit ve merkez bankasından alacaklar (merkez bankaları nezdindeki faiz getirici vadesiz mevduatlar dahil değildir)	121,412	174,059	222,451
Bankalar nezdindeki (merkez bankaları dışında) bakiyeler (bankalar nezdindeki vadeli mevduatlar (31 Aralık 2019 itibarıyla 18.4 milyar Euro, 31 Aralık 2018 itibarıyla 16.8 milyar Euro ve 31 Aralık 2017 itibarıyla 5.9 milyar Euro) dahil değildir)	7,457	6,763	6,574
Toplam	128,869	180,822	229,025

¹ Sırasıyla 31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihlerine kadar 3.1 milyar Euro ve 5.3 milyar Euro tutarında öncelikli uzun vadeli borçlanma senedi ihracı ve 4.4 milyar Euro ve 5.2 milyar Euro tutarında geri ödemeler ve itfalar dâhildir.

² Sırasıyla 31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihlerine kadar 23.4 milyar Euro ve 27.4 milyar Euro tutarında ihraçlar ve 42.7 milyar Euro ve 32.8 milyar Euro tutarında geri ödemeler ve itfalar dâhildir.

³ Sermaye Benzeri Uzun Vadeli Borçlar için gayrinakdi giderler toplam 228 milyon Euro olup, 185 milyon Euro tutarındaki Gerçeğe Uygun Değer değişikliklerinden ve 67 milyon Euro tutarındaki döviz hareketlerinden kaynaklanmaktadır.

⁴ Tröst İmtiyazlı Menkul Kıymetler için gayrinakdi giderler toplam 79 milyon Euro olup, 35 milyon Euro tutarındaki döviz hareketlerinden ve 28 milyon Euro tutarındaki gerçeğe uygun değer değişimlerinden kaynaklanmaktadır

İlişikteki notlar Konsolide Mali Tabloların ayrılmaz bir parçasıdır.

Konsolide Mali Tablo Dipnotları

01- Önemli Muhasebe Politikaları ve Kritik Muhasebe Tahminleri

Muhasebe Esası

Deutsche Bank Aktiengesellschaft ("Deutsche Bank" veya "Ana Şirket"), Almanya Federal Cumhuriyeti kanunları çerçevesinde kurulu bir anonim şirkettir. Deutsche Bank, Deutsche Bank'ın hakim finansal pay sahibi olduğu bütün kuruluşları ile birlikte ("Grup"), kurumsal ve yatırım bankacılığı, özel müşteriler ve varlık yönetimi ürünleri ve hizmetleri yelpazesinin tamamının küresel bir sağlayıcısıdır.

İlişikteki konsolide finansal tablolar, Grup'un sunum para birimi olan Euro ile ifade edilmiştir. Milyon Euro olarak ifade edilen bütün finansal bilgiler en yakın milyona yuvarlanmıştır. Konsolide finansal tablolar, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu ("IASB") tarafından yayımlanmış ve Avrupa Birliği ("AB") tarafından onaylanmış olan Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına ("UFRS") uygun olarak hazırlanmıştır. Grup'un UFRS'nı uygulaması, IASB tarafından yayımlanan UFRS ile AB tarafından onaylanan UFRS arasında fark ortaya çıkarmamaktadır.

UFRS 7 "Finansal Araçlar: Açıklamalar" kapsamında finansal araçlardan doğan risklerin niteliği ve derecesi hakkındaki açıklamalar, Yönetim Raporu'nun Risk Raporu kısmında yer almakta olup, Konsolide Finansal Tabloların ayrılmaz parçasıdır. Bu denetlenmiş kısımlar, Risk Raporunun sayfa kenarlarında parantezler içerisinde belirtilmiştir.

Ölüm oranı varsayımlarında ayarlamalar

2019 yılında Grup, Almanya'daki tanımlı fayda emeklilik planları için tanımlı fayda yükümlülüklerini belirlemek üzere kullanılan DB'ye özgü ölüm oranı varsayımlarını kullanmaya karar vermiştir. Bu bağlamda - DB'ye özgü nüfus için yapılan aktüeryal hesaplamalara dayalı olarak – Banka şimdiye kadar kullanılan "Richttafel n Heubeck 2018G" ölüm oranı beklentilerini, çalışanların ve emeklilerin DB'ye özgü ölüm oranı deneyimi ile değiştirmiştir. Aktüeryal hesaplamalardaki bu değişim, 31 Aralık 2019 itibarıyla vergi öncesi 125 milyon Euro tutarında aktüeryal zarara yol açmış olup, Konsolide Kapsamlı Gelir Tablosunda yeniden ölçüm kazançları (zararları) kalemi içerisinde raporlanmıştır.

Değer düşüklüğü metodolojisinde ayarlamalar

2019'un üçüncü çeyreğinde Grup, UFRS 9 kapsamında beklenen kredi zararı (BKZ) modelinde iyileştirmeler uygulamaya başlamıştır. Grup özellikle, ilk uygulama yılında elde edilen deneyime dayalı olarak ileriye dönük bilgilerin BKZ modeline nasıl dâhil edileceğine dair yaklaşımında ayarlama yapmıştır. Yıllık doğrulama sürecinin bir parçası olarak Grup, ileriye dönük bilgilerde güncelleme yapmış ve değişkenlerin etkinliğini gözden geçirerek bunlarda ayarlama yapmıştır. Grup ayrıca üç aylık dönem tahminlerini, ileriye dönük bilgilerin projeksiyon döneminde kullanılan makroekonomik değişkenlerine dahil etme yaklaşımında ayarlama yapmıştır. Yukarıda belirtilen ince ayarlamalar sonucunda Grup'un Kredi Zararı Karşılıklarında 167 milyon Euro azalma olurken, makroekonomik değişkenlerin güncellenmesinden doğan 63 milyon Euro tutarındaki negatif etkiyi fazlasıyla karşılamıştır. 2019'un dördüncü çeyreğinde Grup ileriye dönük bilgilere girdi olarak kullanılan dahili makroekonomik tahminleri, analistlerin ve piyasa katılımcıların fikir birliği ile değiştirmiştir. Tahminlerin fikir birliği yönünde değiştirilmesi sonucunda Grup'un Kredi Zararı Karşılıkları 16 milyon Euro düşmüştür. BKZ modeli hakkında daha fazla detay için lütfen Yönetim Raporunun Risk Raporu kısmında "UFRS 9 değer düşüklüğü yaklaşımına" bakınız.

Ertelenmiş ücret planlarında model değişiklikleri

2019 yılında Grup, ertelenmiş tazminat planlarının finansal raporlamasında kullanılan süreçlerinde ve araçlarında sistem değişiklikleri ve iyileştirmeleri uygulamıştır. Bu projenin bir parçası olarak, girdi veriler, varsayımlar ve değerlendirme modelleri gözden geçirilerek sonuçta Grup'un ertelenmiş ücret planlarının kayıt ve ölçümünü etkileyen bazı girdi parametrelerde düzeltmeler ve değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler modeli ve beklenen hak kayıplarını hesaplamada kullanılan parametreleri etkileyerek, beklenen hak kaybı düzeltmelerinin daha az olmasına ve ücret giderlerinin artmasına yol açmıştır. Ek olarak, elde tutma süresi olan hisse ödülleri için Grup, hibe tarihinde ölçülen gerçeğe uygun değer hesaplamasını, hisselerin devrinde kazanma döneminden sonraki kısıtlamayı hesaba katmak üzere bir iskontoyu dahil ederek güncellemiştir. Sonuç olarak yukarıda belirtilen önemsiz bir etki ile sonuçlanmış ve 2019 yılında ileriye dönük olarak uygulanmıştır.

Kritik Muhasebe Tahminleri

Finansal tabloların UFRS kapsamında hazırlanması, yönetimin belli varlık ve yükümlülük kategorileri için tahminlerde ve varsayımlarda bulunması gerekmektedir. Bu tahminler ve varsayımlar, bilanço tarihinde varlıkların ve yükümlülüklerin bildirilen tutarlarını ve şarta bağlı varlıkların ve yükümlülüklerin açıklamasını ve raporlama dönemi içindeki gelir ve giderlerin bildirilen tutarlarını etkilemektedir. Fiili sonuçlar yönetimin tahminlerinden farklılık gösterebilir. Grup'un önemli muhasebe politikaları "Önemli Muhasebe Politika'larında açıklanmıştır.

Grup'un muhasebe ilkelerinin belli bazıları, karmaşık ve subjektif kanaat içeren ve varsayımların kullanılmasını kapsayan kritik muhasebe tahminleri yapılmasını gerektirmekte olup, bunların bazıları yapısal olarak belirsiz ve değişmeye açık konularla ilgili olabilmektedir. Bu kritik muhasebe tahminleri dönemden döneme değişebilmekte ve Grup'un finansal durumu, finansal durumundaki değişim veya faaliyet sonuçları üzerinde önemli etki yapabilmektedir. Kritik muhasebe tahminleri arasında öyle tahminler bulunabilir ki yönetim cari muhasebe döneminde makul şekilde tamamen başka bir tahmini kullanabilirdi. Grup, kritik muhasebe tahminleri içeren aşağıdaki önemli muhasebe politikalarını tespit etmiştir:

- İlişkili kuruluşların değer düşüklüğü (aşağıdaki "İlişkili Kuruluşlar" kısmına bakınız)
- Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıkların değer düşüklüğü (aşağıdaki "Finansal Varlıklar (UFRS 9) - Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelirlere Yansıtılan Finansal Varlıklar" kısmına bakınız)
- Satılmaya hazır finansal varlıkların değer düşüklüğü (aşağıdaki "Finansal Varlıklar (UMS 39 – sadece 2017 - Satılmaya Hazır olarak sınıflandırılan Finansal Varlıklar" kısmına bakınız)
- Gerçeğe uygun değer tespiti (aşağıdaki "Gerçeğe Uygun Değer Tespiti" kısmına bakınız)
- İşlem tarihi karının muhasebeleştirilmesi (aşağıdaki "İşlem Tarihi Karının Muhasebeleştirilmesi" kısmına bakınız)
- Kredilerin değer düşüklüğü ve bilanço dışı pozisyonlar için karşılıklar (aşağıdaki "Kredilerin Değer Düşüklüğü ve Bilanço dışı Pozisyonlar için Karşılıklar" kısmına bakınız)
- Şerefiye ve diğer maddi olmayan varlıkların değer düşüklüğü (aşağıdaki "Şerefiye ve Diğer Maddi Olmayan Varlıklar" kısmına bakınız)
- Ertelenmiş vergi varlıklarının muhasebeleştirilmesi ve ölçümü (aşağıdaki "Gelir Vergileri" kısmına bakınız)
- Yasal ve idari şarta bağlı olayların ve belirsiz vergi pozisyonlarının muhasebesi (aşağıdaki "Karşılıklar" kısmına bakınız)

Önemli Muhasebe İlkeleri

Grup'un önemli muhasebe politikalarının açıklaması aşağıdadır. Önceden açıklanan ve aşağıda belirtilen muhasebe ilkesi değişiklikleri ve muhasebe tahmini değişiklikleri haricinde, bu politikalar 2017, 2018 ve 2019 için sürekli olarak uygulanmıştır.

Konsolidasyon İlkeleri

Konsolide finansal tablolarındaki finansal bilgiler; ayrı bir ekonomik birim olarak sunulan belli yapılandırılmış kuruluşlar dâhil olmak üzere bağlı kuruluşları ile birlikte ana şirket Deutsche Bank AG ile ilgili bilgileri içermektedir.

Bağlı Ortaklıklar

Grup'un bağlı ortaklıklar doğrudan veya dolaylı olarak kontrol ettiği kuruluşlardır. Grup'un bir kuruluş üzerinde kontrol sahibi olup olmadığına, Grup'un o kuruluşdaki payı üzerinden maruz olduğu değişken getirileri etkilemek için yetkisini kullanma imkânına göre karar verilir.

Grup, müşterilerin yatırımlarını ayrı tüzel kişiliklerde tutmaya olanak sağlamak, müşterilerin alternatif varlıklara müştereken yatırım yapmasına olanak sağlamak, varlık menkul kıymetleştirme işlemleri, ve kredi koruması satın almak ve satmak dâhil çeşitli nedenlerle, yapılandırılmış kuruluşların kuruluşunu desteklemekte, ve üçüncü şahıslarca desteklenen yapılandırılmış kuruluşlarla ilişkide bulunmaktadır.

Bir kuruluşun konsolide edilip edilmeyeceğini değerlendirirken Grup çeşitli kontrol faktörlerini değerlendirir,:

- Kuruluşun maksadı ve tasarımı
 - Faaliyetleri ve bunların nasıl belirlendiği
 - Grup'un haklarının ilgili faaliyetlere yön verme imkânını sağlayıp sağlamadığı,
 - Grup'un değişken getirilere maruz olup olmadığı veya bunlar üzerinde hak sahibi olup olmadığı,
 - Grup'un getiri tutarını etkilemek için yetkisini kullanma imkânına sahip olup olmadığı
- gibi bir dizi kontrol faktörünü değerlendirmektedir.

Oy hakları söz konusu olduğunda, başka bir yatırımcı pratikte ilgili faaliyetleri tek taraflı olarak yönlendirme imkânına sahip olmadıkça, Grup, bir kuruluşun oy haklarının yarıdan fazlasını doğrudan veya dolaylı olarak elinde tuttuğunda kontrol sahibi addedilir.

Potansiyel oy hakları da önemli sayılmakta ve kontrolün değerlendirilmesinde dikkate alınmaktadır.

Benzer şekilde, Grup, oy haklarının çoğunluğunu kontrol etmediği ama pratikte kontrol taraflı olarak tek ilgili faaliyetleri yönlendirme imkânına sahip olduğunda da kontrol bulunduğu değerlendirmesinde bulunur. Bu, hissedarların paylarının boyutunun ve dağılımının, Grup'a, yatırım yapılan kuruluşun faaliyetlerini yönetme yetkisi verdiği durumlarda ortaya çıkabilir.

Grup, konsolidasyon durumunu en az her üç aylık raporlama tarihinde yeniden değerlendirmektedir. Dolayısıyla, kontrol faktörlerinin bir veya daha fazlasında bir değişikliğe yol açan her türlü yapı değişikliği, gerçekleştiğinde yeniden değerlendirme yapılmasını gerektirir. Bu karar verme haklarında değişimi, akdi düzenlemelerdeki değişimi, finansman, mülkiyet veya sermaye yapısındaki değişimleri ve de orijinal dokümantasyon öngörülen bir tetikleyici olayı izleyen değişiklikleri içerir.

Grup şirketleri arasındaki bütün şirketler arası işlemler, bakiyeler ve işlemlerden gerçekleşmemiş kazançlar, konsolidasyonda elimine edilmektedir.

Konsolidasyon açısından bütün Grup çapında birbiriyle tutarlı muhasebe politikaları uygulanmaktadır. Bir bağlı ortaklığın hisselerinin üçüncü şahıslara ihracı, azınlık payları olarak muamele edilmektedir. Azınlık paylarına atfedilebilir kar veya zararlar, Konsolide Gelir Tablosunda ve Konsolide Kapsamlı Gelir Tablosunda ayrıca raporlanmaktadır.

Bir bağılı kuruluşun kontrolünün kaybedildiği tarihte, Grup a) bağılı kuruluşun varlıklarını (şerefiye atfedilebilenler dâhil) ve yükümlülüklerini defter değeri üzerinden kayıtlarından çıkarır, b) eski bağılı kuruluşta kalan azınlık paylarını kayıtların dışında bırakır c) tahsil edilen bedelin ve bağılı kuruluşun hisselerinin dağıtımını gerçeğe uygun değerden kaydeder, d) eski bağılı kuruluşta elde tutulmaya devam eden yatırım varsa bunu gerçeğe uygun değerinden kaydeder ve e) yukarıdaki kalemlerin farkını gelir tablosunda kazanç veya zarar olarak kaydeder. O bağılı kuruluş ile ilgili olarak önceki dönemlerde diğer kapsamlı gelirler arasında kaydedilen tutarlar, Konsolide Gelir Tablosuna yeniden sınıflandırılır veya diğer UFRS'na göre icap etmesi halinde doğrudan dağıtılmamış karlara aktarılır.

İlişkili Kuruluşlar

İlişkili Kuruluş, kuruluşun operasyonel ve finansal yönetim politikası kararları üzerinde Grup'un önemli etkiye sahip olduğu ama kontrol payına sahip olmadığı kuruluşlardır. Önemli etki genellikle, Grup, oy haklarının %20 ila %50'sine sahip olduğunda varsayılmaktadır. Grup'un önemli etkiye sahip olup olmadığını değerlendirirken halen kullanılabilir ya da dönüştürülebilir olan potansiyel oy haklarının varlığı ve etkisi dikkate alınmaktadır. Grup'un önemli etkiye sahip olup olmadığını değerlendirirken dikkate alınan diğer faktörler arasında, yönetim kurulunda (Alman sermaye şirketlerinde denetim kurulu) temsil, ve önemli şirketler arası ilişkiler bulunmaktadır. Bu faktörlerin varlığı halinde, Grup'un yatırımı oy hakkına sahip hisselerin %20'sinden daha az olmasına rağmen o yatırım için muhasebenin özkaynak yönteminin uygulanması gerekebilmektedir.

İştiraklerdeki ve ortak kontrol edilen kuruluşlardaki yatırımlar, muhasebenin özkaynak yöntemine göre muhasebeleştirilmektedir. Grup'un ilişkili kuruluşlardaki ve ortak kontrol edilen kuruluşlardaki hissesi, Grup'un muhasebe politikalarına uyması için düzeltilmekte ve gelir tablosunda, özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilen yatırımlardan net kar (zarar) olarak raporlanmaktadır. Şirket içi satışlardan doğan kazançlardan veya zararlardan Grup'un payı, konsolidasyonda elimine edilmektedir.

Muhasebenin özkaynak yönteminde, Grup'un ilişkili kuruluşlardaki ve ortak kontrol edilen kuruluşlardaki yatırımları başlangıçta maliyetten kaydedilmekte ve sonradan hem ilişkili kuruluşun veya ortak kontrol edilen kuruluşun iktisap sonrası net karından (veya zararından) Grup'un oransal payını hem de ilişkili kuruluşun veya ortak kontrol edilen kuruluşun özkaynaklarında doğrudan yer alan diğer hareketleri yansıtacak şekilde artırılmaktadır (ya da azaltılmaktadır). İlişkili kuruluşun veya ortak kontrol edilen kuruluşun iktisabından doğan şerefiye, yatırımın defter değerine dâhildir. Şerefiye ayrıca raporlanmadığı için, değer düşüklüğü için özel olarak test edilmemektedir. Bunun yerine, her bilanço tarihinde, özkaynak yöntemine göre yatırımın tamamının değer düşüklüğü testi yapılmaktadır.

Değer düşüklüğüne dair objektif bir kanıt bulunursa, yatırımın geri kazanılabilir tutarını (yani kullanımdaki değer ile gerçeğe uygun değer eksi satma maliyetinin, yüksek olanını) defter değeri ile karşılaştırmak suretiyle bir değer düşüklüğü testi yapılmaktadır. Önceki dönemlerde kaydedilmiş bir değer düşüklüğü zararı, ancak son değer düşüklüğü zararının kaydedildiği zamandan sonra yatırımın geri kazanılabilir tutarını belirlemede kullanılan tahminlerde olumlu bir değişiklik olmuş ise ters kayıt yapılmaktadır. Böyle bir durumda, yatırımın defter değeri, daha yüksek olan geri kazanılabilir tutarına yükseltilmektedir. İlişkili kuruluşlardaki yatırımın defter değerinde, değer düşüklüğü zararının ters kaydına atfedilebilir artış, o yatırım için önceki yılda herhangi bir değer düşüklüğü zararı kaydedilmemiş olması halinde tespit edilecek defter değerini aşmayacaktır.

Grup'un ilişkili kuruluş veya ortak kontrol edilen kuruluş üzerindeki önemli etkisinin ortadan kalktığı tarihte, Grup, özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilen yatırımın elden çıkarılması sonucunda, yatırımın elde tutulmaya devam eden kısmı varsa bunun gerçeğe uygun değeri ile, ilişkili kuruluşu elden çıkarma sonucu elde edilen meblağın toplamı ile, yatırımın defter değeri arasındaki fark kadar kazanç veya zarar kaydetmektedir. Önceki dönemlerde ilişkili kuruluş ile ilgili olarak diğer kapsamlı gelirlerde kaydedilen tutarlar, yatırım yapılan kuruluşun o varlıkları veya yükümlülükleri doğrudan kendisi elden çıkarmış olması halinde uygulanacak esasa göre muhasebeleştirilmektedir.

Kritik Muhasebe Tahminleri: Değer düşüklüğü bulunduğu dair objektif bir kanıt bulunup bulunmadığının değerlendirmesi, önemli yönetim kanaati gerektirebileceğinden ve değer düşüklüğü tahminleri, gelecekte olabilecek veya olmayabilecek olaylara dayalı olarak dönemden döneme değişebileceğinden, Grup bunu kritik bir muhasebe tahmini olarak addetmektedir.

Yabancı Para Çevrim İşlemleri

Konsolide finansal tablolar, Grup'un sunum para birimi olan Euro üzerinden hazırlanmaktadır. Gruptaki çeşitli kuruluşlar farklı işlevsel para birimleri, yani kuruluşun faaliyet gösterdiği temel ekonomik ortamın para birimini kullanmaktadır.

Kuruluşlar, döviz gelirlerini, giderlerini, kazançlarını ve zararlarını, kayıt tarihinde geçerli olan döviz kurlarını kullanarak işlevsel para birimlerinden kaydeder.

Kuruluşun işlevsel para birimi dışındaki para birimleri ile ifade edilen parasal varlıklar ve yükümlülükler dönem sonu kapanış kurundan çevrilmektedir. Bu kalemlerin çevriminden ve muhasebeleştirilmesinden kaynaklanan kambiyo kazançları ve zararları, çevrim tutarlarını, bu parasal varlık ve yükümlülükleri riskten korumak için kullanılan dövizli işlemlerden (türevlerden) kaydedilen tutarlara paralel hale getirmek üzere, Konsolide Gelir Tablosunda gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklardan/yükümlülüklerden net kazançlar (zararlar) olarak kaydedilmektedir.

Tarihsel maliyetten ölçülen parasal olmayan kalemler, işlem tarihinde tarihsel döviz kuru kullanılarak çevrilir. Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan parasal olmayan kalemlerden çevrim farkları, kar veya zarar olarak muhasebeleştirilir. Satılmaya hazır parasal-olmayan kalemlerden (sermaye menkul kıymetleri) çevrim farkları, diğer kapsamlı gelirler arasında muhasebeleştirilir, ve parasal-olmayan bir unsur satıldığında, o unsurun satışından elde edilen toplam kar veya zarar kapsamında konsolide gelir tablosuna kaydedilir.

Sunum para birimine çevrilmesi amacıyla, yurt dışı faaliyetlerin varlıkları ve yükümlülükleri, dönem sonu kapanış kurundan çevrilirken, gelir ve gider unsurları, işlem tarihlerinde geçerli olan kurlardan, ya da fiili kurlara çok yakın ise ortalama kurlardan Euro'ya çevrilir. Bir yurt dışı operasyonun çevriminden doğan kambiyo farkları diğer kapsamlı gelirlere dâhil edilir. Bağlı ortaklık niteliğinde olan yurt dışı operasyonlar için, varsa azınlık paylarına atfedilebilir kambiyo farkları tutarı, azınlık payları arasında muhasebeleştirilir.

Bir yurt dışı bağlı kuruluşun ve ilişkili kuruluşun elden çıkarılmasında (o operasyon üzerindeki kontrol veya önemli etkinin kaybına yol açıyorsa), diğer kapsamlı gelirlerde muhasebeleştirilen toplam kümülatif kur farkı yeniden sınıflandırılarak kar veya zarara yansıtılır.

Bağılı kuruluş niteliğinde olan bir yurtdışı operasyonun kısmen elden çıkarılması halinde (kontrol kaybına yol açmıyorsa), bu sermaye sahipleri arasında bir işlem olarak addedildiğinden, kümülatif kur farklarından oransal pay, diğer kapsamlı gelirlerden azınlık paylarına yeniden sınıflandırılır. Bir ilişkili kuruluşun kısmen elden çıkarılması için (önemli etkileme imkanının kaybına yol açmıyorsa), kümülatif kur farklarından oransal pay, diğer kapsamlı gelirlerden, kar / zarara yeniden sınıflandırılır.

Faiz, Komisyonlar ve Ücretler (UFRS 9 ve UFRS 15)

Net Faiz Geliri – Faiz işleyen bütün varlıklardan ve yükümlülüklerden faiz gelirleri ve giderleri, etkin faiz yöntemi kullanılarak net faiz geliri olarak kaydedilmektedir. Etkin faiz oranı (EFO), bir finansal varlığın veya finansal yükümlülüğün itfa edilmiş maliyetini hesaplama ve faiz gelirini veya giderini gelecekteki tahmini nakit akımları kullanarak ilgili döneme tahsis etmek için kullanılan bir yöntemdir.

EFO hesaplamasında kullanılan gelecekteki tahmini nakit akımları arasında, varlık veya yükümlülüğün bütün akdi koşulları ile belirlenenler, etkin faiz oranının ayrılmaz parçası sayılan bütün ücretler (komisyonlar dâhil) doğrudan ve kademeli işlem maliyetleri ve bütün diğer primler veya iskontolar bulunmaktadır. Ancak, eğer finansal aracın gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılıyorsa, gerçeğe uygun değerini belirlemede kullanılan önemli ölçülemeyen girdiler bulunmaması şartıyla, araç ilk kaydedildiğinde varsa ilişkili ücretler alım-satım gelirlerine yansıtılmaktadır.

Eğer bir finansal varlık kredi değer düşüklüğüne uğramış ise, faiz geliri, brüt defter değerine etkin faiz oranı uygulayarak hesaplanır. Bir finansal varlığın brüt defter değeri, değer düşüklüğü karşılığı öncesi brüt olarak finansal varlığın tükenmeye tabi tutulmuş maliyetidir. Alındığında veya kredi süresince değer düşüklüğüne uğramış kabul edilen varlıklar için, faiz geliri, beklenen kredi değer düşüklüğünün hesaba katıldığı, kredi-düzeltilmesine tabi tutulmuş etkin faiz oranı kullanılarak hesaplanır.

Grup, faiz-işleyen varlıklar ve yükümlülükler ile ilişkili devlet yardımlarından gelirleri, yardımları alacağına ve yardımın koşullarına uyacağına dair makul güvence bulunduğunda, net faiz gelirleri arasında kaydetmektedir.

Grup, EFO yöntemi kullanılarak hesaplanan faiz gelir ve giderlerini gelir tablosunda ayrıca sunmaktadır.

Komisyonlar ve Ücret Gelirleri –Grup, Komisyon ve Ücret Gelirlerinin kaydı için UFRS 15 “Müşterilerle Yapılan Sözleşmelerden Elde Edilen Gelirler” beş adımlı gelir kayıt modelini uygulamakta olup, bu kapsamda, malların ve hizmetlerin kontrolü devredildiğinde, yani müşteriye karşı akdi ifa yükümlülükleri yerine getirildiğinde gelirler kaydedilmektedir.

Dolayısıyla, ilk adımda bir müşteri ile bir sözleşme tespit edildikten sonra ikinci adım, müşteriye karşı ifa yükümlülüğünü – veya ayrı ayrı bir dizi yükümlülüğü - tespit etmektir. Grup, hizmetin ayrı ayrı belirlenip belirlenemediğini ve sözleşme bağlamında gerçekten bağımsız olup olmadığını tetkik etmelidir. Eğer müşteri bir hizmetten başlı başına veya müşterinin kolayca bulabileceği diğer kaynaklarla birlikte yararlanabilecekse ve hizmeti müşteriye iletme vaadi, kontrattaki diğer vaatlerden ayrı olarak belirlenebiliyorsa, vaat edilen hizmet bağımsız sayılır. Gelir tutarı, kontratta tanımlı ifa yükümlülüğü için akdi olarak kabul edilmiş işlem fiyatına dayalı olarak ölçülür. Eğer bir kontrat, değişken ücret içeriyorsa, Grup vaat edilen malları veya hizmetleri müşteriye iletme karşılığında tahsil etme hakkına sahip olacağı bedelin miktarını tahmin eder. Tespit edilen ifa yükümlülüğü yerine getirildiğinde, gelir de kar/zarara muhasebeleştirilir.

Grup varlık yönetim hizmetleri sağlamakta, bu da varlık yönetimi ve performans ücretleri doğurmakta ve tek bir ifa yükümlülüğü teşkil etmektedir. Varlık yönetimi ve performans ücreti bileşenleri değişken ücretler olup, Grup, müşteriye vaat edilen hizmetleri iletme karşılığında alma hakkına sahip olduğu ücreti her raporlama tarihinde tahmin etmektedir. Varlık yönetimi hizmetlerinden doğan faydalar eş zamanlı olarak elde edilmekte ve müşteri tarafından zaman içinde tüketilmektedir. Grup, ifa yükümlülüğünün tam olarak yerine getirilmesi doğrultusundaki ilerlemeyi ölçerek, ve kaydedilmiş kümülatif gelir tutarının önemli ölçüde tersine dönmesinin oldukça muhtemel olup olmadığına dair bir belirsizlik varsa bunun ortadan kalkmasına tabi olarak, gelirleri zaman içinde kaydetmektedir. Yönetim ücreti bileşeni için bu, aylık veya üç aylık hizmet döneminin sonudur. Performans ücretleri için bu tarih, performans bileşeni ile ilgili varsa belirsizliğin tamamen ortadan kalktığı zamandır.

Bilanço dışı olarak muhasebeleştirilen taahhütlerle ilgili kredi taahhüt ücretleri, eğer Grup'un spesifik bir kredi verme düzenlemesine girmesi muhtemel değilse, taahhüdün ömrü boyunca komisyon ve ücret gelirlerine kaydedilir. Eğer Grup'un spesifik bir kredi verme düzenlemesine girmesi muhtemelse, kredi taahhüt ücreti, kredi açılana kadar ertelenir ve kredinin etkin faiz oranında düzeltme olarak kaydedilir.

Aşağıdaki Komisyon ve Ücret Gelirleri, ağırlıklı olarak, müşterilerin zaman içinde aldığı ve tükettiği hizmetlerden kazanılmaktadır: Yönetim, yönetim altındaki varlıklar, yurt dışı ticari işler, kredi proses ve garantisi, diğer muhtelif müşteri hizmetleri. Ağırlıklı olarak belli bir zaman noktasında hizmetler sağlamaktan veya işlem türüne göre kazanılan Komisyon ve Ücret Gelirleri arasında şunlar bulunmaktadır: diğer menkul kıymetler, yüklenim ve danışmanlık ücretleri, aracılık ücretleri, yerel ödemeler, döviz/ kambiyo işlemleri ve aracı ücretleri.

Komisyon ve Ücret Gelirlerinin üretilmesiyle doğrudan ilgili ve buna göre kademeli olarak artan Giderler, Komisyon ve Ücret Gelirlerinde net olarak sunulmaktadır. Bu, gelire ve onunla ilgili gidere yol açan hizmet ile alakalı ifa yükümlülüğü akdi olarak (yani asaleten) Grup'a ait olduğunda, gelirleri ve bununla ilişkili giderleri içermektedir. Buna karşın, ifa yükümlülüğü akdi olarak Grup'a ait olmayıp vekil olarak hareket ettiği durumları içermez. Grup'un asaleten mi vekâleten mi hareket ettiğinin tespiti, dayanak hizmet düzenlemesinin akdi koşullarına dayalı olarak yapılır. Brüt Komisyon ve Ücret Gelir ve Gider tutarları "Not 6 – Komisyon ve Ücret Gelirleri"nde açıklanmıştır.

Faiz, Komisyonlar ve Ücretler (UMS 18 – sadece 2017)

Grup 2017 yılında UMS 18 "Gelirler" (UMS 18) gelir kayıt zorunluluklarını uygulamıştır. Gelirler, gelir tutarı ve buna ilişkin maliyetler güvenilir şekilde ölçülebildiğinde, işlemle ilgili ekonomik faydaların gerçekleşmesi muhtemel olduğunda ve işlemin tamamlama aşaması güvenilir şekilde ölçülebildiğinde kaydedilmektedir. Bu kavram, Grup'un ana gelir getirici faaliyetlerine aşağıdaki şekilde uygulanmıştır.

Net Faiz gelirleri – Faiz içeren bütün varlıklardan ve yükümlülüklerden faiz, etkin faiz yöntemi kullanılarak net faiz geliri olarak kaydedilmiştir. Etkin faiz oranı, bir finansal varlığın ya da finansal yükümlülüğün amortismanına tabi tutulmuş maliyetini hesaplamanın ve faiz gelirini veya giderini gelecekteki hesaplanan nakit akımlarını kullanarak ilgili döneme tahsis etmenin bir yöntemidir. Bu hesaplamada kullanılan gelecekteki hesaplanan nakit akımları, varlığın veya yükümlülüğün akdi koşulları ile belirlenenleri, etkin faiz oranının ayrılmaz parçası olarak kaydedilen bütün ücretleri, doğrudan ve artırımlı işlem maliyetlerini ve bütün diğer primleri ve iskontoları içerir.

Bir krediden, vadeye kadar elde tutulan bir yatırımdan, ya da satılmaya hazır borçlanma senedi finansal varlığından değer düşüklüğü zararı kaydedildiğinde, her ne kadar aracın akdi koşullarına göre faiz tahakkukuna devam edilmese de, değer düşüklüğü zararını ölçmek üzere gelecekteki nakit akımlarını iskonto etmek için kullanılmış olan faiz oranına dayalı olarak faiz geliri kaydedilmiştir. Bir kredi ve vadeye kadar elde tutulan bir yatırım için bu, orijinal etkin faiz oranı olacaktır, fakat değer düşüklüğü gerçeğe uygun değere göre ölçüldüğünden ve cari piyasa oranına dayalı olacağından dolayı, ne zaman bir satılmaya hazır borçlanma senedi değer düşüklüğüne uğrarsa, yeni bir etkin faiz oranı oluşturulması gerekmiştir.

Grup, faiz-işleyen varlıklar ve yükümlülükler ile ilişkili devlet yardımlarından elde edilen karı, yardımı alacağına ve yardımın koşullarına uyacağına dair makul güvence bulunduğunda, net faiz gelirlerinde kaydetmiştir.

Komisyonlar ve Ücret Gelirleri – Ücret gelirlerinin (komisyonlar dâhil) muhasebeleştirilmesi, ücretin amacına ve ilişkili finansal araçların muhasebe esasına göre belirlenmiştir. Eğer ilişkili bir finansal araç varsa, o finansal aracın etkin faiz oranının ayrılmaz bir parçası olan ücretler etkin getiri hesaplamasına dâhil edilmiştir. Ancak, eğer finansal araç gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan olarak defterlerde tutuluyorsa, buna ilişkin ücretler, gerçeğe uygun değerini belirlemede kullanılan önemli bir gözlemlenemez girdi bulunmaması şartıyla, araç başlangıçta kaydedildiğinde kar / zarara yansıtılmıştır. Belirli bir hizmet süresi boyunca sağlanan hizmetlerden kazanılan ücretler o hizmet süresi boyunca kaydedilmiştir. Belli bir hizmetin tamamlanması ya da belirli bir olayın gerçekleşmesi ile kazanılan ücretler, hizmet tamamlandığında ya da olay gerçekleştiğinde kaydedilmiştir.

Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılarak muhasebeleştirilmeyen taahhütlerle ilgili kredi taahhüdü ücretleri, Grup'un spesifik bir kredi verme düzenlemesine girmesi muhtemel değilse taahhüdün ömrü boyunca komisyon ve ücret gelirleri olarak kaydedilmiştir. Grup'un spesifik bir kredi verme düzenlemesine girmesi muhtemel ise, kredi taahhüdü ücreti, kredi verilene kadar ertelenir ve kredinin etkin faiz oranına düzeltme olarak kaydedilmiştir.

Performansa endeksli ücretler ve ücret bileşenleri, performans kriterleri yerine getirildiğinde kaydedilmiştir.

Aşağıdaki ücret gelirleri ağırlıklı olarak belli bir süre boyunca sağlanan hizmetlerden kazanılmıştır: yatırım fonu yönetim ücretleri, müteveli ücretleri, saklama ücretleri, portföy ve diğer yönetim ve danışmanlık ücretleri, kredi ile ilgili ücretler ve komisyon gelirleri. Ağırlıklı olarak işlem tipi hizmetler sağlanmasından kazanılan ücretler arasında underwriting ücretleri, kurumsal finansman ücretleri ve aracılık ücretleri bulunmakta idi.

Doğrudan ücret geliri üretilmesi ile ilgili olan veya ücret geliri üretilmesi ile artan giderler, Komisyon ve Ücret Gelirlerinde gösterilmiştir.

Finansal Varlıklar (UFRS 9)

Grup, finansal varlıklar, hem finansal varlıkları yönetmede kullanılan iş modeline hem de finansal varlığın akdi nakit akımı niteliklerine (Sadece Anapara ve Faiz Ödemeleri veya “SPPI” olarak bilinmektedir) dayalı olarak sınıflandırıldığında, finansal varlıkları UFRS 9 sınıflandırma ve ölçüm zorunluluklarına paralel olarak sınıflandırmaktadır. Üç adet iş modeli bulunmaktadır:

- Tahsil etmek için Elde Tutan - Akdi nakit akımlarını tahsil etme amacıyla elde tutulan finansal varlıklar. Bunlar sonradan, amortismanına tabi tutulmuş maliyetten ölçülür ve Grup’un konsolide bilançosunda birden fazla satırda kaydedilir.
- Tahsil etmek ve Satmak için Elde Tutan – Hem akdi nakit akımlarını tahsil etme hem de finansal varlıkları satma amacıyla elde tutulan finansal varlıklar. Bunlar Grup’un konsolide bilançosunda, Gerçeğe uygun değer farkı Diğer Kapsamlı Gelirlere yansıtılan Finansal varlıklar olarak kaydedilir.
- Diğer - Ne “Tahsil etmek için Elde Tutan” ne de “Tahsil etmek ve Satmak için Elde Tutan” kriterine uymayan finansal varlıklar. Bunlar Grup’un konsolide bilançosunda, Gerçeğe uygun değer farkı Kar/Zarara yansıtılan Finansal Varlıklar olarak kaydedilir.

İş modeli değerlendirmesi, 1 Ocak 2018’deki benimseme tarihindeki ve ilk muhasebeleştirmedeki hususlara ve durumlara dayalı olarak, muhakemede bulunmayı gerektirmektedir. Bu değerlendirmenin bir parçası olarak, Grup, nicel faktörleri (ör., satışların beklenen sıklığı ve hacmi) ve iş modelinin performansı gibi nitel faktörleri dikkate almakta, ve o iş modelinde tutulan finansal varlıklar değerlendirilmekte ve Grup’un üst düzey yönetimine raporlanmaktadır. İş modelinin ve o iş modelinde tutulan finansal varlıkların performansını etkileyen risklerin dikkate alınmasına ek olarak, özellikle, piyasa ve kredi risklerinin nasıl yönetildiği; ve iş birimi yöneticilerine nasıl ücret ödendiği de (ör., ücretin, yönetilen varlıkların gerçeğe uygun değerine mi, tahsil edilen akdi nakit akımlarına mı dayalı olduğu) hesaba katılmaktadır. Bu değerlendirme sonucunda bir varlık ya Tahsil etmek için Elde Tutan, ya Tahsil etmek ve Satmak için Elde Tutan ya da Diğer iş modelinde sınıflandırılmaktadır. Finansal varlıkların ilk muhasebeleştirme sonrasında yeniden sınıflandırılmasının son derece seyrek olması ve sadece o finansal varlıkları yönetmede kullanılan iş modelinde bir değişiklik olması halinde yapılması beklenmektedir. İş modelinde bu gibi değişiklikler, Grup’un operasyonları için önemli olan ve kamuoyuna duyurular yoluyla dış taraflara kanıtlanabilir harici veya dâhili değişiklikler sonucunda üst yönetim tarafından kararlaştırılmaktadır.

Grup’un 7 Temmuz 2019’da duyurulan dönüşüm stratejisi nedeniyle finansal araç iş modeli yeniden sınıflandırması hakkında bilgi için lütfen Not 45’e “Deutsche Bank’ın dönüşümünün etkisi” bakınız.

Eğer Grup bir finansal varlığı ya Tahsil etmek için Elde Tutan, ya da Tahsil etmek ve Satmak için Elde Tutan iş modelinde elinde tutuyorsa, sınıflandırma yapmak üzere, finansal varlığın akdi nakit akımlarının, ilk kayıttaki kalan anapara tutarı üzerinden Sadece Anapara ve Faiz Ödemeleri olup olmadığını tespit etmek için, ilk kayıt aşamasında değerlendirme yapılması gerekmektedir. Kalan anapara tutarı üzerinden SPPI olan Akdi nakit akımları, temel bir kredi verme düzenlemesiyle tutarlıdır. Temel bir kredi verme düzenlemesinde faiz, paranın zaman değerinin ve belli bir süre boyunca kalan anapara tutarı ile ilgili kredi riskinin bedelidir. Ayrıca, diğer temel kredi verme riskleri (ör., likidite riski) ve finansal varlığı belli bir süre boyunca elde tutmayla ilgili maliyetler (ör., idari maliyetler) için bir bedeli; ve temel kredi verme düzenlemesiyle tutarlı bir kar marjını da içerebilir.

Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan Finansal Varlıklar

Finansal varlıklar eğer alım-satım amaçlı elde tutulduğu için veya Tahsil etmek için Elde Tutma veya Tahsil etmek ve Satmak için Elde Tutma kriterlerine uymadığı için diğer iş modelinde tutuluyorsa, gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan olarak sınıflandırılır. Ek olarak, Tahsil etmek için Elde Tutan veya Tahsil etmek ve Satmak için Elde Tutan iş modelinin kriterlerine uyan, fakat finansal varlığın SPPI olmadığı veya Grup’un finansal varlıkları gerçeğe uygun değer opsiyonu altında tayin ettiği durumlardaki finansal varlıkları da içerir.

Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklar olarak sınıflandırılan Finansal varlıklar, gerçeğe uygun değerden ölçülmekte ve bunlardan gerçekleşmiş ve gerçekleşmemiş kazançlar ve zararlar, gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklardan/yükümlülüklerden net kazançlar (zararlar) arasında kaydedilmektedir. Alım-satım kredileri ve borçlanma senetleri gibi faiz getirici varlıklardan faiz ve sermaye araçlarından temettüleri, Faiz ve Benzer Gelirler arasında sunulmaktadır.

Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklar, işlem tarihinde kaydedilir veya kayıttan çıkarılır. İşlem tarihi, Grup'un varlığı almayı veya satmayı taahhüt ettiği tarihtir.

Alım-Satım Amaçlı Varlıklar - Finansal varlıklar, eğer aslen yakın vadede satma ya da geri satın alma amacıyla çıkarılmış, iktisap edilmiş ya da üstlenilmişse, ya da birlikte yönetilen belirli finansal araçlardan oluşan bir portföyün parçası iseler ve fiili olarak yakın zamandaki kısa vadeli kar alımının kanıtları varsa, alım-satım amaçlı olarak sınıflandırılır. Alım-satım amaçlı varlıklar arasında, borçlanma ve sermaye menkul kıymetleri, alım satım amaçlı elde tutulan türevler, emtia ve alım-satım amaçlı krediler bulunmaktadır. Bu ayrıca, diğer iş modeline tahsis edilen ve alım-satım amaçlı elde tutulan türevler olarak sınıflandırılan kredi taahhütlerini de içermektedir.

Gerçeğe uygun değer farkı Zorunlu olarak Kar/Zarara Yansıtılan, Alım-satım Amaçlı olmayan Finansal Varlıklar – Grup, Tahsil Etmek için Elde Tutan iş modeline de Tahsil Etmek ve Satmak için Elde Tutan iş modeline de uymayan, alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklar varsa bunları Diğer iş modeline tayin etmekte ve gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar/zarara yansıtılan, alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklar olarak sınıflandırmaktadır. Bu, ağırlıklı olarak, gerçeğe uygun değer esasına göre yönetilen ters repo sözleşmelerini içermektedir. Ek olarak, Tahsil Etmek için Elde Tutan ve Tahsil Etmek ve Satmak için Elde Tutan iş modellerine uyan ve akdi nakit akımı nitelikleri SPPI olmayan finansal varlıklar varsa bunlar da is Grup tarafından Gerçeğe uygun değer farkı Zorunlu olarak Kar/Zarara Yansıtılan, Alım-satım Amaçlı olmayan Finansal Varlıklar olarak sınıflandırılmaktadır.

Gerçeğe uygun değer farkı Kar/Zarara Yansıtılan Finansal Varlıklar – Sonradan amortismanına tabi tutulmuş maliyetten ölçülecek veya gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılacak belli finansal varlıklar, eğer bu şekilde tayin edilmekle ölçüm veya kayıt tutarsızlığı ortadan kalkacaksa veya önemli ölçüde azalacaksa, Gerçeğe uygun değer farkı Kar/Zarara yansıtılan olarak tayin edilebilir. UFRS 9 kapsamında gerçeğe uygun değer opsiyonunun kullanımı sınırlıdır. Grup, gerçeğe uygun değer opsiyonunun sadece, gerçeğe uygun değerinin güvenilir tahmininin elde edilebildiği finansal araçlar için tayin edilmesine izin vermektedir.

Gerçeğe uygun değer farkı Diğer Kapsamlı Gelirlere yansıtılan Finansal Varlıklar

Bir finansal varlık, eğer Tahsil Etmek ve Satmak için Elde Tutan iş modelinde tutuluyorsa ve akdi nakit akımları SPPI ise, gerçeğe uygun değer opsiyonu kapsamında tayin edilmiş olmadıkça, Gerçeğe uygun değer farkı Diğer Kapsamlı Gelirlere yansıtılan ("FVOCI") olarak sınıflandırılır ve ölçülür.

FVOCI kapsamında bir finansal varlık, gerçeğe uygun değerinden ölçülürken, bundaki değişiklikler Diğer Kapsamlı Gelirlere ("OCI") yansıtılmakta ve UFRS 9 beklenen kredi değer düşüklüğü modeli kapsamında değer düşüklüğü değerlendirmesine tabi tutulmakta, potansiyel kredi zararı beklentilerine dayalı olarak

karşılıklar, kar/zarara kaydedilmektedir. Grup'un değer düşüklüğü politikası, "Kredilerin Değer Düşüklüğü ve Bilanço dışı Pozisyon Karşılıkları (UFRS 9)" kısmında daha detaylı açıklanmıştır. FVOCI varlıklar için yabancı para çevrimi etkisi kar/zarara kaydedilmekte, faiz bileşeni de etkin faiz yöntemi kullanılarak kar/zarara kaydedilmektedir. Değer artışı amortismanı ve birikmiş iskontolar net faiz gelirleri arasına kaydedilmektedir. Gerçekleşmiş kazançlar ve zararlar, FVOCI finansal varlıklardan net kazançlar (zararlar) arasında raporlanmaktadır. FVOCI finansal varlıkların maliyetini belirlemek için genel olarak, ağırlıklı-ortalama maliyet yöntemi kullanılmaktadır.

FVOCI olarak sınıflandırılan finansal varlıklar işlem tarihinde kaydedilmekte ve kayıttan çıkarılmaktadır. İşlem tarihi, Grup'un varlığı almayı veya satmayı taahhüt ettiği tarihtir.

Alım-satım amaçlı olmayan sermaye araçlarını FVOCI olarak tayin etmek mümkündür. Ancak bu kategorinin Grup tarafından kullanımının sınırlı olması beklenmektedir ve bugüne kadar kullanılmamıştır.

Amortismanına Tabi tutulmuş Maliyetten taşınan Finansal Varlıklar

Bir finansal varlık eğer Tahsil Etmek için Elde Tutan iş modelinde ve akdi nakit akımları SPPI ise, tükenmeye tabi tutulmuş maliyete göre sınıflandırılır ve sonradan buna göre ölçülür.

Bu ölçüm kategorisinde finansal varlık, ilk kaydında gerçeğe uygun değerinden ölçülür. Sonradan defter değeri, anapara ödemeleri artı veya eksi, etkin faiz yöntemi kullanılarak birikmiş tükenme payı kadar değere düşürülür. Finansal varlık, UFRS 9 beklenen kredi değer düşüklüğü modeli kapsamında değer düşüklüğüne karşı değerlendirmeye tabi tutularak, potansiyel kredi zararı beklentilerine göre karşılıklar ayrılır. Grup'un finansal araçlar değer düşüklüğü politikası, "Kredilerin Değer Düşüklüğü ve Bilanço dışı Pozisyon Karşılıkları (UFRS 9)" kısmında daha detaylı açıklanmıştır. Finansal varlıklar, ödeme tarihi esasına göre kaydedilen, tükenmeye tabi tutulmuş maliyet üzerinden ölçülür.

Amortismanına tabi tutulmuş Maliyetten ölçülen Finansal Varlıklar arasında ağırlıklı olarak, amortismanına tabi tutulmuş maliyetten ölçülen Krediler, Geri satın sözleşmeleri çerçevesinde satılan Merkez Bankası fonları ve alınan menkul kıymetler, Ödünç Alınan Menkul kıymetler ve Diğer Varlıklar arasında sunulan belli alacaklar bulunmaktadır.

Finansal Varlıklarda Değişiklik Yapılması

Finansal varlığın koşulları yeniden müzakere edildiğinde veya değiştirildiğinde, değişiklik o varlığın kayıttan çıkarılmasına yol açmıyorsa, orijinal akdi nakit akımları ile değiştirilmiş nakit akımları (orijinal etkin faiz oranından iskonto edilmiş olarak) arasındaki fark kadar, gelir tablosunda kazanç veya zarar kaydedilmektedir. Değiştirilmiş finansal varlığa, orijinal EFO oranı üzerinden faiz tahakkuk etmeye devam eder.

Kredinin başlatılmasından sonra borçlunun kredi riskinde önemli bir artış yaşanmadığı ve finansal varlığı erken feshetmek için kullanılabilir bir hakkının bulunduğu durumlarda, krediyle ilgili olmayan veya ticari yeniden müzakereler sonucunda, orijinal sözleşme kayıttan çıkarılır ve yeni müzakere edilen ticari koşullarda yeni bir finansal varlık kaydedilir.

Kredi ile ilgili değişikliklerde (yani, başlangıca göre kredi riskinde önemli artış nedeniyle yapılan değişikliklerde) veya erken feshetmek için kullanılabilir bir hakkının bulunmadığı durumlarda, Grup

değiştirilen koşulların, finansal varlığın önemli şekilde değiştirilmiş olmasına ve dolayısıyla kayıttan çıkarılmasına yol açıp açmadığını değerlendirir. Bu değerlendirme, akdi koşulların değiştirilmesiyle nakit akımlarını değişmesinin etkisinin nicel değerlendirmesini ve ayrıca gerektiğinde, akdi koşulların değiştirilmesinin etkisinin nitel değerlendirmesini içerir. Bu değişikliklerin önemli olmadığı sonucuna varıldığı zamanlarda, finansal varlık kayıttan çıkarılmaz ve yukarıda açıklandığı gibi bir değişiklik olarak muhasebeleştirilir.

Eğer değişikliklerin önemli olduğu kanaatine varılırsa, eski araç kayıttan çıkarılır ve yeni bir araç kaydedilir. Sonra Grup, her raporlama tarihinde 12 aylık beklenen kredi değer düşüklüğüne dayalı kredi değer düşüklüğü karşılığı kaydeder. Ancak, orijinal finansal varlığın kayıttan çıkarılmasına yol açan bir değişiklikten sonra eğer yeni finansal varlığın ilk kayıt aşamasında kredi değer düşüklüğüne uğradığına dair kanıt varsa, yeni finansal varlık baştan kredi değer düşüklüğüne uğramış finansal varlık olarak kaydedilmeli ve baştan 3. aşamada sınıflandırılmalıdır (aşağıdaki “Kredilerin Değer Düşüklüğü ve Bilanço dışı Pozisyon Karşılıkları (UFRS 9)” kısmına bakınız).

Finansal Varlıklar (UMS 39 – sadece 2017)

Grup 2017 yılında dönemlerde UMS 39 “Finansal Araçlar: Kayıt ve Ölçüm” sınıflandırma ve ölçüm zorunluluklarını uygulamıştır.

Grup, finansal varlıklarını şu kategorilerde sınıflandırmıştır: gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklar, krediler, vadeye kadar elde tutulan ve satılmaya hazır finansal varlıklar (“AFS”). Finansal varlıkların doğru sınıflandırması, ilk kayıt esnasında veya konsolide bilançoda yeniden sınıflandırıldığında tespit edilmiştir.

Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklar ve AFS olarak sınıflandırılan finansal varlıklar, eğer araç için normal bir dönem var ise, işlem tarihinde kaydedilmiş veya kayıttan çıkarılmıştır. İşlem tarihi, Grup’un varlığı almayı veya satmayı, ya da finansal yükümlülüğü ihraç etmeyi veya geri almayı taahhüt ettiği tarihtir. Amortismanına tabi tutulmuş maliyetten ölçülen finansal araçlar, ödeme tarihi esasına göre kaydedilmiştir.

Gerçeğe uygun değer farkı Kar/zarara yansıtılan Finansal Varlıklar

Grup belli finansal varlıkları ya alım-satım amaçlı elde tutulan ya da gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan olarak sınıflandırmıştır. Bunlar gerçeğe uygun değerinden taşınmış ve gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklar olarak sunulmuştur. Bunlarla ilgili gerçekleşmiş ve gerçekleşmemiş kazançlar ve zararlar, gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklardan/yükümlülüklerden net kazançlara (zararlara) dâhil edilmiştir. Alım-satım kredileri ve borçlanma senetleri gibi faiz getirici varlıklardan faiz ve sermaye araçlarından temettüler, gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal araçlardan faiz ve benzeri gelirler arasında sunulmuştur.

Alım-satım Varlıkları – Finansal varlıklar, aslen satmak veya yakın gelecekte geri satın almak için ihraç veya iktisap edilmiş olduklarında veya birlikte yönetilen ve kısa vadeli kar-alımına dair yakın geçmişte fiili bir örüntünün kanıtı bulunan belirlenmiş finansal varlıklar portföyünün bir parçasını oluşturdıklarında, alım-satım amaçlı elde tutulan olarak sınıflandırılmıştır. Alım-satım varlıkları arasında borçlanma senetleri ve özkaynak menkul kıymetleri, alım-satım amaçlı elde tutulan türevler, emtia ve alım-satım kredileri bulunmaktadır.

Gerçeğe uygun değer farkı Kar/zarara yansıtılan Finansal Varlıklar – Alım-satım varlıkları tanımına uymamış olan belli finansal varlıklar, gerçeğe uygun değer opsiyonu kullanılarak, gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan şeklinde tayin edilmiştir. Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan olarak tayin edilmek için finansal varlıkların, şu kriterlerden birine uyması gerekmiştir: (1) tayinin, ölçüm veya kayıt tutarsızlığını ortadan kaldırması veya önemli ölçüde azaltması; (2) bir grup finansal varlık veya yükümlülüğün veya her ikisinden birden oluşan bir grubun, belgelenmiş bir risk yönetimi veya yatırım stratejisine göre yönetilmesi ve performansının buna göre gerçeğe uygun değer esasına dayalı olarak belirlenmesi; veya (3) aracın, ((a) gömülü türev, aksi halde sözleşmenin gerektireceği nakit akımlarını önemli şekilde değiştirmedikçe; veya (b) ayırmanın yasak olduğu hususu çok az analizle veya analiz yapmadan açıkça anlaşılıyor olmadıkça) bir veya daha fazla gömülü türev içermesi. Ek olarak, Grup gerçeğe uygun değer opsiyonunun sadece gerçeğe uygun değer güvenilir bir tahmininin elde edilebildiği finansal araçlar için tayin edilmesine izin vermiştir. Gerçeğe uygun değer opsiyonu kapsamında, gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklar arasında repo ve ters repo sözleşmeleri, belli krediler ve kredi taahhütleri ve borçlanma senetleri ve özkaynak menkul kıymetleri bulunmakta idi.

Krediler

Krediler arasında, çıkarılan ve alınan, ödemeleri sabit veya tespit edilebilir olan, aktif bir piyasada kote edilmeyen ve gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklar, vadeye kadar elde tutulan veya AFS finansal varlıklar olarak sınıflandırılmamış, türev-dışı finansal varlıklar bulunmaktadır. Kote edilen fiyatların bir borsa, dealer, broker, sektör grubu, fiyatlandırma servisi veya düzenleyici kurumdan hemen ve düzenli olarak elde edilebildiği ve fiyatların emsal esasına göre fiilen ve düzenli olarak gerçekleşen piyasa işlemlerini temsil ettiği durumlarda aktif bir piyasa bulunmaktadır.

Bir şirket birleşmesinde veya bir varlık alımında iktisap edilmeyen krediler başlangıçta, gerçeğe uygun değerini temsil eden işlem fiyatından kaydedilmiş olup, işlem fiyatı borç alana peşin olarak ödenmiştir. Ek olarak, doğrudan ve kademeli işlem maliyetlerinin ve ücretlerin net tutarı, kredilerin ilk defter değerine dahildir. Bu krediler sonradan etkin faiz yöntemi kullanılarak tükenmeye tabi tutulmuş maliyet eksi değer düşüklüğü üzerinden ölçülmüştür.

Bir şirket birleşmesinde veya bir varlık alımında iktisap edilmiş krediler başlangıçta iktisap tarihindeki gerçeğe uygun değerinden kaydedilmiştir. Bunlar arasında, Grup tarafından ilk kaydedilmelerinden önce, iktisap edilen kuruluşça değer düşüklüğü zararı kaydedilmiş olan krediler de bulunmaktadır. İktisap tarihindeki gerçeğe uygun değer, varsa maruz kalınmış zararlar (yeni tükenmeye tabi tutulmuş maliyet tabanı haline gelen) dâhil olmak üzere bu kredilerin kredi kalitesinin hesaba katıldığı beklenen nakit akımlarını içermiştir. Faiz gelirleri etkin faiz yöntemi kullanılarak kaydedilmiştir. İktisap tarihinden sonra Grup, “Kredilerin Değer düşüklüğü ve Bilanço dışı Pozisyon Karşılıkları (UMS 39 – sadece 2017)” başlıklı kısımda açıklanan politikalara göre değer düşüklüğünün objektif kanıtı olup olmadığını değerlendirmiştir. Eğer kredilerin değer düşüklüğüne uğradığı tespit edilirse, kredi değer düşüklüğü karşılığı ayrılmış, buna karşılık konsolide Gelir Tablosunda kredi zararları karşılığı satırına gider yazılmıştır. Bu kredi zararı karşılıklarının ilk kaydından sonra serbest bırakılmaları, kredi zararları karşılığı satırına dahildir. Zarar karşılığı ayrılmamış kredilerin kredi kalitesinde sonraki iyileşmeler, derhal güncel defter değerinde bir ayarlama ve buna karşılık faiz gelirlerinde kazanç olarak kayda alınmıştır.

Vadeye Kadar Elde Tutulan Yatırımlar

Vadeye kadar elde tutulan yatırımlar, ödemeleri sabit veya tespit edilebilen ve vadesi sabit, Grup'un vadeye kadar tutmak için pozitif niyet ve imkânının bulunduğu ve gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklar, krediler veya AFS finansal varlıklar olarak sınıflandırılmamış, türev-dışı finansal varlıklar olmuştur.

Vadeye kadar elde tutulan yatırımlar başlangıçta gerçeğe uygun değer artı (varsa) doğrudan atfedilebilir işlem maliyetleri üzerinden kaydedilmiş ve sonradan etkin faiz yöntemi kullanılarak amortismanı tabi tutulmuş maliyetten ölçülmüştür. İktisap tarihinden sonra Grup, "Kredilerin Değer düşüklüğü ve Bilanço dışı Pozisyon Karşılıkları (UMS 39 – sadece 2017)" başlıklı kısımda açıklanan politikalara göre değer düşüklüğünün objektif kanıtı olup olmadığını değerlendirmiştir. Eğer vadeye kadar elde tutulan bir yatırımın değer düşüklüğüne uğradığı tespit edilirse, konsolide Gelir Tablosunda değer düşüklüğü zararı kaydedilmiştir.

Satılmaya Hazır olarak Sınıflandırılan Finansal Varlıklar

AFS olarak sınıflandırılan finansal varlıklar, başlangıçta gerçeğe uygun değeri artı doğrudan finansal varlığın iktisabına atfedilebilen işlem maliyetleri üzerinden kaydedilmiştir. Değer artışı amortismanı ve birikmiş iskontolar net faiz gelirleri arasına kaydedilmektedir. AFS olarak sınıflandırılan finansal varlıklar gerçeğe uygun değerinden taşınmış, gerçeğe uygun değerindeki değişiklikler ise, varlık bir gerçeğe uygun değer riskinden korunma işlemine tabi olmadıkça, diğer kapsamlı gelirler arasında raporlanmıştır. AFS olarak sınıflandırılan parasal finansal varlıklar (borçlanma araçları) için, döviz kurundaki değişikliklerle ilgili defter değeri değişiklikleri, konsolide Gelir Tablosunda kaydedilmiş, defter değerindeki diğer değişiklikler ise yukarıda belirtildiği gibi diğer kapsamlı gelirler arasında kaydedilmiştir. AFS olarak sınıflandırılan ve parasal-olmayan kalemlerden olan finansal varlıklar (sermaye araçları) için gerçeğe uygun değer kazancı veya zararı, diğer kapsamlı gelirlere kaydedilmiş olup, ilgili döviz kuru bileşenini de içermiştir.

AFS olarak sınıflandırılan özkaynak yatırımları, yatırımın gerçeğe uygun değerinin önemli ölçüde veya uzun süreyle maliyetinin altına düştüğüne dair objektif kanıt olup olmadığı bakımından değer düşüklüğü değerlendirmesine tabi tutulmuştur. AFS olarak sınıflandırılan borçlanma senetlerinde, kredilerle aynı kriterlere dayalı olarak değer düşüklüğü değerlendirmesi yapılmıştır.

Eğer değer düşüklüğü kanıtı varsa, önceden diğer kapsamlı gelirlerde kaydedilmiş tutarlar, dönemin Konsolide Gelir Tablosunda, satılmaya hazır finansal varlıklardan net karlar (zararlar) arasında raporlanmıştır. Döneme ait bu değer düşüklüğü zararı, varlığın satın alma maliyeti (varsa anapara geri ödemeleri ve amortisman sonrası net) ile cari gerçeğe uygun değeri arasındaki farktan, o yatırımdan, önceden konsolide Gelir Tablosunda kaydedilmiş değer düşüklüğü zararı düşülerek belirlenmiştir.

Bir AFS borçlanma senedi değer düşüklüğüne uğradığında, daha da değer düşüklüğüne uğrama bakımından dikkate alındığından, gerçeğe uygun değerinde sonraki azalışlar konsolide Gelir Tablosuna kaydedilmiştir. Olursa sonraki artışlar da, varlık artık değer düşüklüğüne uğramış sayılmayana kadar Konsolide Gelir Tablosuna kaydedilmiştir. AFS borçlanma senedinin gerçeğe uygun değeri en azından tükenmeye tabi tutulmuş maliyetine kadar toparladığında artık değer düşüklüğüne uğramış sayılmamış, gerçeğe uygun değerinde sonraki değişimler diğer kapsamlı gelirlerde raporlanmıştır.

AFS olarak sınıflandırılan özkaynak yatırımlarından değer düşüklüğü zararlarının ters çevrilmesi halinde, konsolide Gelir Tablosu üzerinden ters kayıt yapılmamış; değer düşüklüğünden sonra gerçeğe uygun değerindeki artışlar diğer kapsamlı gelirlerde kaydedilmiştir.

Gerçekleşmiş karlar ve zararlar, satılmaya hazır finansal varlıklardan net karlar (zararlar) arasında raporlanmıştır. Finansal varlıkların maliyetini belirlemek için genel olarak, ağırlıklı-ortalama maliyet yöntemi kullanılmıştır. Diğer kapsamlı gelirlere kaydedilen gerçekleştirilmemiş kazançlar ve zararlar, satılmaya hazır varlık elden çıkarıldığında konsolide Gelir Tablosuna aktarılmış ve satılmaya hazır finansal varlıklardan net karlar (zararlar) arasında raporlanmıştır.

Kritik Muhasebe Tahminleri – Değer düşüklüğünün objektif kanıt değerlendirmesi önemli ölçüde yönetimin muhakemesini gerektirdiğinden ve değer düşüklüğü tahmini, gelecekte meydana gelebilecek veya gelmeyecek olaylara dayalı olarak dönemden döneme değişebileceğinden, Grup, Satılmaya hazır olarak sınıflandırılan Finansal Varlıkların değer düşüklüğünü, kritik muhasebe tahmini olarak görmüştür. Ek bilgi için Not 7 “Satılmaya Hazır Finansal Varlıklardan Net Karlar (Zararlar)” kısmına bakınız.

Kredi Taahhütleri (UFRS 9 ve UMS 39 – sadece 2017)

Kredi taahhütleri, alım-satım amaçlı elde tutulan türevler olarak sınıflandırılmadıkça veya gerçeğe uygun değer opsiyonu altında gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan olarak tayin edilmedikçe (UMS 39 - sadece), bilanço dışında kalmaktadır. Grup bu bilanço dışı kredi taahhütlerinin gerçeğe uygun değerinde, piyasa faiz oranlarındaki veya kredi spreadlerindeki değişimlerden kaynaklanan değişimleri kaydetmemekte ve ölçmemektedir. Ancak, aşağıdaki “Kredilerin Değer Düşüklüğü ve Bilanço dışı Pozisyon Karşılıkları (UFRS 9)” ve “Kredilerin Değer Düşüklüğü ve Bilanço dışı Pozisyon Karşılıkları (UMS 39 - sadece 2017)” kısımlarında belirtildiği gibi, bu bilanço dışı kredi taahhütleri münferiden ve uygun olduğunda toplu olarak değer düşüklüğü değerlendirmesine tabi tutulmaktadır.

Finansal Yükümlülükler (UFRS 9 ve UMS 39 - sadece 2017)

Hem UFRS 9 hem de UMS 39 kapsamında, gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal yükümlülükler haricinde, finansal yükümlülükler etkin faiz yöntemi kullanılarak amortismanına tabi tutulmuş maliyetten ölçülmektedir.

Gerçeğe uygun değer farkı Kar/zarara yansıtılan Finansal Yükümlülükler

Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal yükümlülükler arasında Alım-satım Yükümlülükleri, Gerçeğe uygun değer farkı Kar/zarara yansıtılan Finansal Yükümlülükler ve İştiraksiz Yatırım Sözleşmeleri (“Yatırım Sözleşmeleri”) bulunmaktadır. UFRS 9 ve UMS 39 kapsamında bunlar gerçeğe uygun değerden taşınmakta olup, gerçekleşmiş ve gerçekleşmemiş kazançlar ve zararlar, gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklardan ve yükümlülüklerden net karlara (zararlara) dahildir. Ancak UFRS 9 kapsamında, gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal yükümlülükler için, gerçeğe uygun değer hareketleri bakımından Grup’un kendi kredi bileşenine atfedilebilir gerçeğe uygun değer hareketleri UMS 39 kapsamında Gelir Tablosu yerine Diğer Kapsamlı Gelirlerde kaydedilmektedir.

Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal yükümlülükler işlem tarihinde kaydedilmekte veya kayıttan çıkarılmaktadır. İşlem tarihi, Grup’un finansal yükümlülüğü ihraç etmeyi veya geri almayı taahhüt ettiği tarihtir.

Faiz işleyen yükümlülükler üzerinden faiz, gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal araçlardan faiz giderleri arasında sunulmaktadır.

Alım-satım Yükümlülükleri - Finansal yükümlülükler, eğer yakın gelecekte geri almak maksadıyla ihraç edilmiş veya maruz kalınmış ise, alım-satım amacıyla elde tutulan olarak sınıflandırılmaktadır. Alım-satım yükümlülükleri esasen türev yükümlülüklerden (belli kredi taahhütleri dahil) ve kısa pozisyonlardan oluşmaktadır. Bu, fonlamadan doğan kredinin diğer iş modeline tahsis edildiği ve kullanılmayan kredi taahhüdünün alım-satım amaçlı elde tutulan türevler olarak sınıflandırıldığı kredi taahhütlerini de içermektedir.

Gerçeğe uygun değer farkı Kar/zarara yansıtılan Finansal Yükümlülükler - Alım-satım yükümlülükleri tanımına uymayan belli finansal yükümlülükler, gerçeğe uygun değer opsiyonu kullanılarak gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılarak tayin edilmektedir. Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılarak tayin edilmek için finansal yükümlülükler, şu kriterlerden birine uymalıdır: (1) tayin, ölçüm veya kayıt tutarsızlığını ortadan kaldırmalı veya önemli ölçüde azaltmalıdır; (2) bir grup finansal yükümlülük beraber yönetilmeli ve performans, belgelenmiş bir risk yönetimi veya yatırım stratejisine göre gerçeğe uygun değer esasına dayalı olarak ölçülmelidir; veya (3) araç bir veya daha fazla gömülü türev ((a) gömülü türev, aksi halde sözleşmenin gerektireceği nakit akımlarını önemli şekilde değiştirmedikçe; veya (b) ayırmanın yasak olduğu hususu çok az analizle veya analiz yapmadan açıkça anlaşılıyor olmadıkça) içermelidir. Ek olarak, Grup, gerçeğe uygun değer opsiyonunun sadece gerçeğe uygun değer güvenilir tahmininin elde edilebileceği finansal araçlar için tayin edilmesine izin vermektedir. Gerçeğe uygun değer opsiyonu altında gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılarak tayin edilen finansal yükümlülükler arasında repo sözleşmeleri, kredi taahhütleri ve yapılandırılmış tahvil yükümlülükleri bulunmaktadır.

Yatırım Sözleşmeleri - Grup'un bütün yatırım sözleşmeleri paya-endekslidir ve önemli sigorta riski veya ihtiyari iştirak özellikleri içermemektedir. Sözleşme yükümlülükleri bilanço tarihi itibarıyla güncel pay fiyatlarını, sözleşme hamillerine atfedilebilir pay sayısı ile çarparak belirlenir. Bu tutar gerçeğe uygun değeri temsil ettiğinden, yükümlülükler, gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal yükümlülükler olarak sınıflandırılmıştır. Yatırım sözleşmeleri altında tahsil edilen mevduat, yatırım sözleşmesi yükümlülüklerinde ayarlama olarak muhasebeleştirilmektedir. Yatırım sözleşmelerine atfedilebilir yatırım gelirleri konsolide Gelir Tablosuna dahil edilmektedir. Yatırım sözleşmelerinden talepler, ödenen tutarların, serbest bırakılan hesap bakiyesinden fazla olan kısmını yansıtmaktadır. Yatırım sözleşmesi poliçe hamillerinden poliçe yönetimi, yatırım yönetimi, iştirak veya diğer sözleşme hizmetleri için ücretler alınmaktadır.

Gömülü Türevler

Bazı melez finansal yükümlülük sözleşmeleri hem türev hem de türev-olmayan bir bileşen içerir. Bu durumlarda türev bileşeni gömülü türev olarak adlandırılır, türev-olmayan bileşen ise barındıran finansal yükümlülük sözleşmesini temsil eder. Eğer gömülü türevlerin ekonomik özellikleri ve riskleri, barındıran finansal yükümlülük sözleşmesinin özellikleri ve riskleri ile yakından alakalı değilse ve melez finansal yükümlülük sözleşmesinin kendisi, gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılarak taşınmıyorsa, gömülü türev ikiye ayrılır ve gerçeğe uygun değerden raporlanır ve kazançlar ve zararlar, gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılan finansal varlıklardan/yükümlülüklerden net karlar (zararlar) arasında kaydedilir. Barındıran finansal yükümlülük sözleşmesi, uygun muhasebe standardına göre muhasebeleştirilmeye devam eder. Bir gömülü türevin defter değeri, barındıran finansal yükümlülük sözleşmesiyle aynı konsolide bilanço kaleminde raporlanır. Belli melez finansal yükümlülük araçları gerçeğe uygun değer seçeneği kullanılarak gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan olarak tayin edilmiştir.

Amortismanına Tabi Tutulmuş Maliyetten Finansal Yükümlülükler

Amortismanına tabi tutulmuş maliyetten ölçülen finansal yükümlülükler arasında, çıkarılan ve başlangıçta gerçeğe uygun değerden (yani katlanılan işlem maliyeti sonrası net olarak alınan bedel) ölçülen uzun vadeli ve kısa vadeli borçlanma senetleri bulunmaktadır. Çıkarılmış borçlanma senetlerinin piyasada geri alımı, itfa olarak muamele edilmekte ve bununla ilgili kazanç veya zararlar Konsolide Gelir Tablosuna kaydedilmektedir. Kendi tahvillerimizin sonradan piyasada satılması, borçlanma senedinin yeniden ihracı olarak muamele edilmektedir. Amortismanına tabi tutulmuş maliyetten ölçülen finansal yükümlülükler ödeme tarihi esasına göre kaydedilmektedir.

UFRS 9 kapsamında eğer bir finansal yükümlülüğün takası veya modifiye edilmesi, itfa olarak muhasebeleştirilmiyorsa, yükümlülüğün amortismanına tabi tutulmuş maliyeti yeniden hesaplanmakta ve sonuçtaki kazançlar veya zararlar, gelir tablolarında, orijinal akdi nakit akımları ile modifiye edilmiş nakit akımları arasındaki farkın, orijinal etkin faiz oranından indirgenmiş hali olarak muhasebeleştirilmektedir. Buna karşın UMS 39 kapsamında farklılıklar, etkin faiz oranında düzeltme olarak muhasebeleştirilmekte ve finansal yükümlülüğün geri kalan yeni ömrü boyunca amortismanına tabi tutulmakta idi.

Finansal Araçların Mahsup Edilmesi

Finansal varlıklar ve yükümlülükler, sadece eğer Grup kaydedilmiş tutarları mahsup etmek için halen yasal bir hakka sahipse ve net esasa göre hesaplama ya da eş zamanlı olarak bir varlığı gerçekleştirme ve yükümlülüğü tasfiye etme niyeti varsa, Konsolide Bilançoda gösterilen net tutarlardan karşılıklı netleştirilir. Kaydedilmiş tutarları mahsup etmek için yasal hak, hem işlerin normal seyrinde hem de gerek Grup'un gerekse karşı tarafın temerrüdü, ödeme aczi veya iflası halinde kullanılabilir olmalıdır. Bütün diğer durumlarda bunlar brüt olarak gösterilir. Konsolide Bilançoda finansal varlıklar ve finansal yükümlülükler mahsup edildiğinde, yürürlükteki bir muhasebe standardı açıkça yasaklamadıkça, bunlarla ilgili gelir ve gider kalemleri de Konsolide Gelir Tablosunda birbiriyle mahsup edilir.

Grup tarafından netleştirilen işlemlerin çoğunluğu türevler ve repo ve ters repo sözleşmeleri ile ilgilidir. Mahsup işleminin önemli bir kısmı, faiz oranı türevleri ve ilgili nakit teminat bakiyelerine uygulanmakta olup, bunlar merkezi takas kuruluşları üzerinden netleştirilmektedir. Daha fazla bilgi için lütfen bakınız Not 17 "Finansal Varlıkların ve Finansal Yükümlülüklerin Netleştirilmesi".

Gerçeğe Uygun Değerin Tespiti

Gerçeğe Uygun Değer, ölçüm tarihinde piyasa katılımcıları arasında düzenli bir işlemde bir varlığı satmak için tahsil edilen veya bir yükümlülüğü devretmek için ödenen fiyat olarak tanımlanır. Aktif piyasalarda kote olan araçların gerçeğe uygun değeri, düzenli olarak ve yakın zamanda tekrarlayan işlemlerin gerçekleştiği yerde kote edilen fiyatlar kullanılarak saptanır. Grup, belli finansal varlık ve finansal yükümlülük portföylerini, aşağıdaki kriterler yerine geldiğinde, net risk pozisyonlarına dayalı olarak ölçmektedir:

- finansal varlıklar ve yükümlülükler grubu, belgelenmiş bir risk yönetim stratejisine uygun olarak belli bir piyasa riskine (veya risklerine) net maruz konumuna dayalı olarak yönetiliyor olmalıdır,
- gerçeğe uygun değerler üst yönetime bildirilmiş olmalıdır, ve
- finansal varlıklar ve yükümlülükler, gerçeğe uygun değer farkı kar veya zarara yansıtılarak ölçülüyor olmalıdır.

Bu portföy değerlendirme yaklaşımı, Grup'un piyasa ve karşı taraf kredi risklerine maruz net pozisyonunu yönetme biçimiyle uyumludur.

Kritik Muhasebe Tahminleri: Grup, aktif piyasalarda kote edilen fiyatların bulunmadığı araçların gerçeğe uygun değerini saptamak için değerleme teknikleri kullanmaktadır. Dolayısıyla, mümkün olduğunda, değerleme tekniklerinin parametre girdileri, aktif piyasalarda alım satım konu olan ilgili araçların fiyatlarından elde edilen ölçülebilir verilere dayalıdır. Bu değerleme teknikleri, belli seviyelerde yönetim tahmin ve yargısı içermekte olup, bunun derecesi, aracın veya piyasanın fiyat şeffaflığına ve aracın karmaşıklığına bağlıdır.

Gerçeğe uygun değer tahminlerine ulaşmada yönetim yargısında bulunulması gerekmektedir. Önemli yönetim yargısında bulunulmasını gerektiren alanlar, değerleme kontrol sürecinin ve standart aylık raporlama döngüsünün bir parçası olarak belirlenmekte, belgelenmekte ve üst yönetime raporlanmaktadır. Uzman model doğrulaması ve değerleme kontrol grupları, dikkatlerini sübjektivite ve yargı alanlarına odaklamaktadır.

Aktif piyasalarda kote fiyatların bulunduğu finansal araçların gerçeğe uygun değerini saptamada gereken yönetim yargısı seviyesi normalde minimaldir. Benzer şekilde, sektör çapında standart olan ve bütün parametre girdilerinin aktif piyasalarda kote olduğu değerleme modelleri kullanılarak değerlemesi yapılan araçlar için çok az sübjektivite veya muhakeme gerekmektedir.

İhtisaslaşmış ve sofistike modeller kullanılarak değerlendirilen ve parametre girdilerinin bazılarının veya tamamının daha az likit veya daha az ölçülebilir olduğu araçlar için, sübjektivite seviyesi ve gereken yönetim yargısı derecesi daha önemlidir. Uygun parametrelerin, varsayımların ve modelleme tekniklerinin seçiminde ve uygulanmasında yönetim yargısı gerekmektedir. Özellikle, verilerin sık gerçekleşmeyen piyasa işlemlerinden alındığı durumlarda ekstrapolasyon ve interpolasyon tekniklerinin uygulanması gerekir. Belli bir araç için hiç piyasa verisi yoksa fiyatlama girdileri, tarihsel veriler, işlemin ekonomisinin temel analizi ve benzer işlemlerden emsal bilgiler gibi, ilgili diğer bilgi kaynaklarını değerlendirerek ve değerlendirilmekte olan aracı ve cari piyasa koşullarını yansıtmak için uygun düzeltmeler yapılarak belirlenir. Farklı değerlendirme tekniklerinin bir araç için olası gerçeğe uygun değerler aralığına işaret etmesi durumunda, yönetimin, tahminler aralığı içinde hangi noktanın gerçeğe uygun değeri daha doğru temsil ettiğine karar vermesi gerekir. Ayrıca, bazı değerlendirme düzeltmelerinde, gerçeğe uygun değere ulaşmak için yönetim yargısına başvurulması gerekebilmektedir.

Gerçeğe uygun değerden taşınan finansal varlıkların ve yükümlülüklerin, gerçeğe uygun değerlerini saptamak için kullanılan değerlendirme yöntemine göre açıklanması gerekmektedir. Özellikle, aktif bir piyasada kotasyonu verilen fiyatlar kullanılarak değerlendirilenler (seviye 1) ile ölçülebilir parametrelere dayalı değerlendirme teknikleri (seviye 2) ve önemli ölçülemez parametreler kullanılan değerlendirme teknikleri kullanılarak değerlendirilenler (seviye 3) arasında ayırım yapılması gerekmektedir. Belli araçların hangi kategoriye tahsis edilmesi gerektiğini belirlemek için yönetim yargısı gereklidir. Bu özellikle, değerlemenin, bazıları ölçülebilir iken ve ölçülemez olan diğerleri bir dizi parametre ile saptandığı durumlar için geçerlidir. Ayrıca, bir aracın sınıflandırması, zaman içinde piyasa likiditesindeki değişikliği ve dolayısıyla fiyat şeffaflığını yansıtmak üzere değişebilir.

Grup, 3. seviye finansal araçlar üzerindeki etkinin duyarlılık analizini, ölçülemez parametre için mantıken olası alternatifler kullanarak yapmaktadır. Mantıken olası alternatiflerin tespiti için, önemli yönetim yargısı gerekmektedir.

Amortismanına tabi tutulmuş maliyetten ölçülen finansal araçlar için (krediler, mevduatlar ve ihraç edilen kısa ve uzun vadeli tahviller dahil) Grup gerçeğe uygun değeri açıklamaktadır. Genel olarak bu araçlarda alım satım faaliyeti sınırlıdır veya hiç yoktur, dolayısıyla gerçeğe uygun değer tespiti için önemli yönetim yargısı gereklidir.

Gerçeğe uygun değerın tespitine ilişkin olarak değerlendirme yöntemleri ve kontrolleri ve rakamsal açıklamalar hakkında daha fazla bahis için lütfen bakınız Not 13 "Gerçeğe Uygun Değerden Taşınan Finansal Araçlar" ve Not 14 "Gerçeğe Uygun Değerden Taşınmayan Finansal Araçların Gerçeğe Uygun Değeri".

İşlem Tarihi Karının Kaydı

Değerleme tekniğinde kullanılan gözlemlenebilir önemli girdiler varsa, finansal araç işlem fiyatından kaydedilir ve işlem tarihinde değerlendirme tekniğinden kaynaklanan herhangi bir kar ertelenir.

Sistematiik yöntemler kullanılarak, ertelenmiş tutar, işlem tarihi ile piyasanın gözlemlenebilir olması beklenen tarih arasındaki dönem boyunca, ya da işlemin ömrü boyunca (hangisi kısaysa) kaydedilir. Bu yöntem, piyasa geliştikçe ya da aracın kendisi vadeye yaklaştıkça aracın değışen ekonomik ve risk profilini yansıttığı için kullanılmaktadır. Varsa artan işlem tarihi ertelenmiş karları, işlem ölçülebilir hale geldiğinde ya da Grup, aracın riskini önemli ölçüde elimine eden dengeleyici işlemlere girdiğinde, Konsolide Gelir Tablosuna kaydedilir. İşlem tarihi zararı oluşan nadir durumlarda, zarara maruz kalınması muhtemel olduğu ve zarar tutarına dair güvenilir bir hesaplama yapılabildiğı ölçüde, işlemin başlangıcında kaydedilebilir.

Kritik Muhasebe Tahminleri: Değerleme tekniğinde önemli ölçülemez girdiler olup olmadığını tespit etmek için yönetim yargısı gerekmektedir. Ertelendiğinde, sonradan işlem tarihi karını muhasebeleştirme kararı için, o esnada geçerli gerçeklerin ve parametrelerin ölçülebilirliğini ve/veya risk azalmasını destekleyen durumların dikkatli bir değerlendirmesi yapılması gereklidir.

Türevler ve Riskten Korunma Muhasebesi

Türevler, tahmin işlemlerinden kaynaklanan riskler dâhil olmak üzere, faiz oranı, döviz, kredi ve diğer piyasa fiyatı risklerini yönetmek için kullanılmaktadır. Muhasebe açısından türev olarak görülen bütün bağımsız sözleşmeler, alım satım amaçlı ya da alım-satım dışı amaçlı olarak elde tutuluyor olmasına bakılmaksızın Konsolide Bilançoda gerçeğe uygun değerden taşınmaktadır.

Alım-satım amaçlı olarak elde tutulan türevlerin gerçeğe uygun değerindeki değışiklikler, gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklardan/yükümlülüklerden net kazançlara (zararlara) dahil edilmektedir.

Riskten Korunma Muhasebesi

UFRS 9, UFRS 9 riskten korunma muhasebesinin benimsenmesini ertelemek ve UMS 39 riskten korunma muhasebesi ile devam etmek için bir muhasebe politikası seçimi içermektedir. Grup bu muhasebe politikası seçimini kullanmaya karar vermiş ve 1 Ocak 2018 itibarıyla UFRS 9 riskten korunma muhasebesini benimsememiştir. Grup, UMS 39 AB 'carve-out' kuralları kapsamında temel mevduatlar için faiz oranı riskinin portföy bazında riskten korunması (makro riskten korunma) için gerçeğe uygun değer riskinden korunma muhasebesi uygulamamıştır.

Grup, faiz oranı göstergelerinin kademeli olarak devreden çıkarıldığı dönemde bundan doğan belirsizliklere yönelik olarak spesifik riskten korunma muhasebe zorunluluklarına karşı rahatlama sağlayan “Faiz Oranı Göstergesi Reformu: UFRS 9, UMS 39 ve UFRS 7’de Güncellemeleri” erkenden benimsemiştir. Daha fazla bilgi için Not 2 “Yakın Zamanda Benimsenen ve Yeni Muhasebe Tebliğleri” ve Not 35’e “Türevler” bakınız. Muhasebe açısından üç olası riskten korunma türü vardır: (1) varlıkların, yükümlülüklerin ya da kaydedilmemiş taahhütlerinin gerçeğe uygun değerindeki değişikliklerin riskinden korunma (gerçeğe uygun değer riskinden korunma); (2) gelecekte gerçekleşmesi muhtemel işlemlerden ve değişken faizli varlıklardan ve yükümlülüklerden gelecekteki nakit akımlarının değişkenliği riskinden korunma (nakit akımı riskinden korunma); ve (3) yurtdışı operasyonların işlevsel para birimi cinsinden finansal tabloların ana şirketin sunum para birimine çevriminden kaynaklanan çevrim düzeltmelerin riskinden korunma (yurtdışı operasyonlardaki net yatırımların riskinden korunma).

Riskten korunma muhasebesi uygulandığında Grup, riskten korunma aracı ile koruma sağlanan kalem arasındaki ilişkiyi ve riskten korunma işlemlerine girmekteki risk yönetimi amaç ve stratejisini ve de koruma sağlanmakta olan riskin niteliğini belirlemekte ve belgelemektedir. Bu dokümantasyon, Grup’un, riskten korunma aracının, koruma sağlanan kalemin gerçeğe uygun değerindeki ya da nakit akımlarındaki, koruma sağlanan riske atfedilebilen değişiklik riskini dengelemedeki etkinliğini nasıl değerlendireceğinin de açıklamasını içerir. Riskten korunma etkinliği, başlangıçta ve her riskten korunma ilişkisinin süresi boyunca değerlendirilir. Riskten korunma etkinliği, türevin ve koruma sağlanan kalemin vadeleri uyduğunda dahi her zaman hesaplanır.

Riskten korunma türevleri, diğer varlıklar ve diğer yükümlülükler olarak raporlanır. Bir türevin sonradan riskten korunma türevi olmaktan çıkarılması durumunda, gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklara/yükümlülüklerle taşınır.

Gerçeğe uygun değerdeki değişikliklerin riskten korunma işlemleri için, koruma sağlanan varlığın, yükümlülüğün veya kaydedilmemiş taahhütlerinin ya da bunların bir kısmının gerçeğe uygun değerindeki, korunma sağlanmakta olan riske atfedilebilen değişiklikler, türevin tamamının gerçeğe uygun değerindeki değişikliklerle birlikte Konsolide Gelir Tablosunda kaydedilir. Faiz oranı riskine karşı koruma sağlarken, hem türeve hem de koruma sağlanan kaleme tahakkuk eden ya da ödenen faizler, faiz gelirlerinde ya da giderlerinde; riskten korunma muhasebesi gerçeğe uygun değer düzeltmelerinden gerçekleştirilmemiş kazançlar ve zararlar da diğer karlar arasında kaydedilir. 2017 yılında ve UMS 39 kapsamında, satılmaya hazır bir özkaynak menkul kıymetinin döviz riskine karşı korunma sağlarken, menkul kıymetin döviz riskleri ile ilgili gerçeğe uygun değer düzeltmeleri de diğer karlara kaydedilmekte idi. Riskten korunma etkisizliği diğer karlarda raporlanmakta ve korunma sağlanan risk(ler) ile ilgili piyasa kurlarındaki ya da fiyatlarındaki değişikliklerden kaynaklanan, riskten korunma aracının gerçeğe uygun değerindeki değişikliklerin ve koruma sağlanan kalemin gerçeğe uygun değerindeki değişikliklerin net etkisi olarak ölçülür.

Eğer bir borçlanma aracının gerçeğe uygun değer riskten korunma işlemine, türevin feshedilmesi veya ilişkinin yeniden tayin edilmesi nedeniyle aracın vadesinden önce son verilirse, borçlanma aracının varsa kalan faiz oranı ile ilgili değer düzeltmeleri (baz düzeltmeleri), orijinal riskten korunma ilişkisinin kalan süresi boyunca

faiz geliri veya gideri olarak amortismanına tabi tutulur. Diğer türlerden gerçeğe uygun değer düzeltmeleri için, ve gerçeğe uygun değer riskinden koruma sağlanan bir varlık veya yükümlülük satıldığında veya başka bir surette finansal tablo dışı bırakıldığında, kayıttan çıkarmadaki kar veya zararın hesaplamasına baz düzeltmeleri de dahil edilir.

Gelecekteki nakit akımlarının değişkenliği riskine karşı korunmak için, koruma sağlanan unsurun muhasebesinde herhangi bir değişiklik olmaz ve türev, gerçeğe uygun değerinden taşınır, değerindeki değişiklikler, riskten korunma işleminin etkin olduğu ölçüde, başlangıçta diğer kapsamlı gelirlerde raporlanır. Başlangıçta diğer kapsamlı gelirlerde kaydedilen bu tutarlar sonradan, tahmin işleminin Konsolide Gelir Tablosunu etkilediği dönemle aynı dönemlerde Konsolide Gelir Tablosuna yeniden sınıflandırılır. Yani, faiz oranı riskine karşı koruma sağlamak için, tutarlar koruma sağlanan işlemde faiz tahakkuk ettiği zamanla aynı zamanda faiz gelinine veya giderine yönelik olarak amortismanına tabi tutulur.

Riskten korunmanın etkisizliği diğer gelirler arasında raporlanır, ve fiili riskten korunma türevinin gerçeğe uygun değerindeki mutlak kümülatif değişikliğin, teorik olarak mükemmel riskten korunma işleminin gerçeğe uygun değerindeki mutlak kümülatif değişiklikten (varsa) fazla olan kısmındaki değişiklikler olarak ölçülür.

Nakit akımlarındaki (faiz oranı riskine atfedilebilen) değişkenliğin riskinden koruma sağlanmasına son verildiğinde, birikmiş diğer kapsamlı gelirlerde kalan tutarlar, orijinal riskten korunma ilişkisinin kalan ömrü boyunca faiz gelir veya giderine yönelik olarak amortismanına tabi tutulur, ancak koruma sağlanan işlemin artık gerçekleşmesi beklenmiyorsa, tutar derhal diğer gelirlerle yeniden sınıflandırılır. Nakit akımlarındaki (diğer risklere atfedilebilen) değişkenlik riskine karşı korunmaya son verildiğinde, birikmiş diğer kapsamlı gelirdeki ilgili tutarlar, ya aynı Konsolide Gelir Tablosu başlığına ve aynı dönemde tahmin işleminden kar veya zarar olarak yeniden sınıflandırılır, ya da tahmin edilen işlemin artık gerçekleşmesi beklenmediğinde, diğer gelirlerle yeniden sınıflandırılır.

Yurtdışı operasyonların işlevsel para biriminden ifade edilen finansal tablolarının ana şirketin sunum para birimine çevriminden kaynaklanan çevrim düzeltmelerinin riskten korunma işlemleri (yurtdışı operasyonlardaki net yatırımların riskinden korunmak) için, türevin gerçeğe uygun değerindeki değişimin, spot döviz kurlarındaki değişikliklerden kaynaklanan kısmı, riskten korunma etkin olduğu ölçüde, diğer kapsamlı gelirlerde kambiyo düzeltmesi olarak kaydedilir; kalanı ise Konsolide Gelir Tablosunda diğer gelirler olarak kaydedilir.

Riskten korunma aracının gerçeğe uygun değerinde, riskten korunma işleminin etkili kısmı ile ilgili değişiklikler, sonradan yurtdışı operasyonların elden çıkarılmasından kar veya zarar olarak kaydedilir.

Kredilerin Değer düşüklüğü ve Bilanço Dışı Pozisyonlar için Karşılık (UFRS 9)

UFRS 9'un değer düşüklüğü zorunlulukları, amortismanına tabi tutulmuş maliyetten veya FVOCI üzerinden ölçülen bütün kredi riskleri ve kredi taahhütleri ve finansal garantiler gibi bilanço dışı kredi verme taahhütleri için geçerlidir. Aşağıdaki değer düşüklüğü politikası bakımından bu araçlar ("Finansal Varlıklar") olarak anılmaktadır.

Değer düşüklüğü zararlarının tespitinde, Finansal varlığın ilk kaydında, ilk kayıt esnasındaki potansiyel kredi zararlarına dair beklentilere dayalı olarak karşılıkların ayrıldığı, UFRS 9 kapsamındaki beklenen kredi zararı modeline "(BKZ)" geçilmiştir.

Beklenen Kredi Zararlarının Tespitine Aşamalı Yaklaşım

UFRS 9, ihraç veya alım tarihinde kredi değer düşüklüğüne uğramamış Finansal Varlıkların değer düşüklüğü için üç aşamalı bir yaklaşım getirmektedir. Bu yaklaşım aşağıda özetlenmiştir:

- 1. aşama: Grup, 12-aylık beklenen kredi zararları kadar kredi zararı karşılığı ayırmaktadır. Bu, kredi riskinin ilk kayıttan sonra önemli ölçüde artmadığı varsayımıyla, ömür boyu beklenen kredi zararlarının raporlama tarihinden itibaren 12 ay içinde beklenen temerrüt olaylarından kaynaklanan kısmını temsil etmektedir.
- 2 aşama: Grup, ilk kaydından sonra kredi riskinde önemli artış yaşamış sayılan Finansal Varlıklar için ömür boyu beklenen kredi zararları kadar kredi zararı karşılığı ayırmaktadır. Bu, ömür boyu temerrüt olasılığı, ömür boyu temerrüt-halinde-zarar ve ömür boyu temerrüt-halinde risk-tutarına (Finansal varlığın geri kalan ömrü boyunca temerrüt gerçekleşmesi olasılığını temsil etmektedir) dayalı olarak BKZ'nin hesaplanmasını gerektirmektedir. Kredi riskindeki artıştan ve 1. aşamadaki 12 aylık döneme kıyasla daha uzun bir zaman ufkunun dikkate alınmasının etkisinden dolayı bu aşamada kredi zararı karşılıkları daha yüksektir.
- 3. aşama: Grup, kredi değer düşüklüğüne uğramış Finansal Varlıklar için, varlıktan beklenen istirdat edilebilir nakit akımları üzerinden %100 Temerrüt Olasılığını yansıtan, ömür boyu beklenen kredi zararları kadar zarar karşılığı ayırmaktadır. Grup'un temerrüt tanımı, düzenleyici kurumların tanımına paraleldir. İlk kayıta kredi değer düşüklüğüne uğramış Finansal Varlıklar, 3. aşamada kategorize edilir ve defter değeri hâlihazırdaki ömür boyu beklenen kredi zararlarını yansıtır. Bu alınan veya ihraç edilen kredi değer düşüklüğüne uğramış ("POCI") varlıkların muhasebe muamelesinden aşağıda daha detaylı olarak bahsedilmektedir.

Kredi riskinde Önemli Artış

UFRS 9 kapsamında, bir Finansal varlığın kredi riskinin (yani temerrüt riskinin) ilk kayıttan bu yana önemli şekilde artıp artmadığını belirlerken, Grup gereksiz maliyet veya emek gerektirmeksizin bulunabilen ve alakalı, makul ve desteklenebilir bilgileri dikkate almaktadır. Bu, Grup'un tarihsel deneyimine, kredi riski değerlendirmesine ve ileriye dönük bilgilere (makro-ekonomik faktörler dâhil) dayalı nicel ve nitel bilgileri içermektedir. Önemli kredi bozulması değerlendirmesi, 12-aylık BKZ'ye dayalı olarak karşılıkları ölçmekten, ömür boyu BKZ'lere dayalı olana (yani 1. aşamadan 2. aşamaya) geçerken kilit önemdedir.

Grup'un, kredi riskinde önemli artış olup olmadığını belirlemede kullandığı çerçeve, dâhili Kredi riski yönetimi ("CRM") sürecine paraleldir ve derecelendirme notuyla ilgili ve süreçle ilgili göstergeleri kapsamakta olup, Risk Raporunda "UFRS 9 Değer Düşüklüğü Yaklaşım" kısmında daha detaylı olarak bahsedilmiştir.

Kredi değer düşüklüğüne uğramış 3. aşamadaki Finansal Varlıklar

Grup, UFRS 9 kapsamında kredi değer düşüklüğüne uğramış tanımını, Sermaye Gereksinimleri Yönetmeliği Md. 178'e göre mevzuat kapsamında bir Finansal varlığın temerrüde düştüğü duruma uyumlu hale getirmiştir.

Bir Finansal varlığın kredi değer düşüklüğüne uğrayıp uğramadığının ve dolayısıyla 3. Aşamada olup olmadığının tespitinde, teminat veya garanti gibi kredi riskini azaltıcı faktörlerin etkilerini dikkate almaksızın münhasıran temerrüt riskine odaklanılmaktadır. Spesifik olarak, aşağıdaki durumlarda bir Finansal varlık kredi değer düşüklüğüne uğramış ve 3. aşamadır:

- Grup, borçlunun Grup’a karşı kredi yükümlülüklerini ödemesini muhtemel addetmediğinde. Tespit, borç alana bir ayrıcalık tanındığı müsamaha durumları veya kredi değer düşüklüğünün nitel göstergeleri olan ekonomik veya yasal nedenlerini içerebilir; veya
- Borçlu tarafından akdi olarak anapara veya faiz ödemeleri 90 günden fazla vadesini geçtiğinde.

Finansal Varlıkların kredi değer düşüklüğüne uğramış sayılması için BKZ karşılığı, Grup’un maruz kalması beklenen zarar tutarını kapsamaktadır. BKZ’lerin tahmini, homojen olmayan portföyler için durum bazında, veya homojen portföyler için Grup’un BKZ modeli kullanılmak suretiyle bu portföylerdeki münferit Finansal Varlıklara portföy bazlı parametreler uygulayarak yapılmaktadır. Bu tahmin, indirgenmiş nakit akımlarının, senaryolara göre ayarlama yapılmış şekilde kullanımını içermektedir.

BKZ’leri hesaplarırken gelecekteki ekonomik koşullara dair öngörüler dikkate alınmaktadır. Ömür boyu beklenen zararlar, kontrat kapsamında Grup’a ödenecek akdi nakit akımları ile, ve Grup’un tahsil etmeyi beklediği nakit akımları arasındaki farkın, olasılık-ağırlıklı bugünkü değerinde dayalı olarak tahmin edilmektedir.

Bir Finansal varlık 3. aşamada kredi değer düşüklüğüne uğramış olarak sınıflandırılabilir fakat kredi zararları için karşılık ayrılmayabilir (yani değer düşüklüğü zararı beklenmiyordur). Bu, teminat değeri nedeniyle olabilir. Grup’un motor-bazlı BKZ hesaplaması ayda bir yapılırken, homojen olmayan portföy için BKZ’nin 3. aşamada durum bazında değerlendirmesi en azından üç aylık bazda yapılmalıdır.

Alınan veya ihraç Edilen, 3. aşamadaki Kredi-Değer düşüklüğüne Uğramış Finansal Varlıklar

Eğer ilk kayıt esnasında değer düşüklüğünün objektif kanıtı varsa, bir Finansal varlık kredi değer düşüklüğüne uğramış olarak alınmış veya ihraç edilmiş sayılır. Bu kredi değer düşüklüğüne uğramış Finansal Varlıklar, POCI Finansal Varlıklar olarak adlandırılmaktadır. POCI Finansal Varlıklar ömür boyu beklenen kredi zararlarını yansıtacak şekilde ölçülmekte ve ömür boyu beklenen kredi zararlarında pozitif veya negatif olsun bütün sonraki değişiklikler, kredi zararı karşılıklarının bir bileşeni olarak gelir tablosunda kaydedilmektedir. POCI Finansal Varlıklar, Finansal varlığın ömrü boyunca sadece 3. aşamada sınıflandırılabilir.

Zarar-yazılanlar

Grup, istirdada dair makul beklenti bulunduğu bir Finansal varlığın brüt defter değerini düşürmektedir. Zarar yazma bir Finansal varlığın bütünüyle veya bir kısmıyla ilgili olabilir ve finansal tablolardan çıkarma olayı teşkil eder. Grup bu tespiti yaparken aşağıdakiler dahil ancak bunlarla sınırlı olmaksızın alakalı bütün bilgileri dikkate almaktadır:

- Grup tarafından yapılan ve başarısız olmuş ya da başarısız olma olasılığı yüksek olan haciz işlemleri
- Teminatın, dikkate değer istirdat sağlamamış veya daha fazla istirdat sağlamayacak şekilde likide edilmesi
- Daha fazla istirdat sağlanmasının mantıken beklenmediği durumlar

Zarar yazma, borcu istirdat etmek için borç alan aleyhinde yasal işlem tamamlandığında gerçekleşebilir ve zarar yazma, Grup’un borcu istirdat etmeye dair yasal hakkından feragatini içermez.

Finansal Varlıkların Değer Düşüklüğü Analizinde dikkate alınan Teminat

UFRS 9, teminattan beklenen nakit akımlarının ve diğer kredi zenginleştirmelerinin BKZ hesaplamasına dahil edilmesini gerektirmektedir. Aşağıdakiler teminat ve garantilere dair kilit önemdeki özelliklerdir:

- Teminatın uygunluğu, yani BKZ hesaplamasında hangi teminatın dikkate alınması gerektiği;
- Teminat değerlendirmesi, yani hangi teminat değerinin (tasfiye) kullanılması gerektiği; ve
- Bir işlemin ömrü boyunca müsait teminata dair projeksiyon.

Bu konseptler Risk Raporunda “UFRS 9 Değer Düşüklüğü Yaklaşım” kısmında daha detaylı olarak açıklanmıştır.

Kritik Muhasebe Tahminleri – Finansal Varlıkların değer düşüklüğüne dair muhasebe tahminleri ve muhakemeleri, kritik bir muhasebe tahminidir, zira kullanılan dayanak varsayımlar dönemden döneme değişebilir ve Grup’un faaliyet sonuçlarını önemli şekilde etkileyebilir.

Varlıkları değer düşüklüğü bakımından değerlendirirken, özellikle geleceğe dair ekonomik bilgilerin projeksiyonuna ve senaryolarda ve özellikle beklenen nakit akımlarındaki gelişmelerin ve değişimlerin, hem daha hızlı şekilde hem de daha az öngörülebilir şekilde gerçekleşebildiği ekonomik ve finansal belirsizlik durumlarında, yönetim muhakemesi gerekmektedir. Gelecekteki nakit akımlarının fiili tutarı ve zamanlamaları, yönetimin kullandığı tahminlerden farklılık gösterebilir, dolayısıyla fiili zararların raporlanan karşılıklardan farklı olmasına yol açabilir.

3. aşamadaki homojen olmayan krediler için değer düşüklüğü karşılığı tespiti sıklıkla, yerel ekonomik koşullar, karşı tarafın finansal performansı ve varsa eldeki teminatın değeri (bunun için hazırda bir piyasa bulunmayabilir) gibi konularda dikkate değer muhakeme gerektirmektedir.

1 ve 2. aşamalardaki krediler için ve 3. aşamadaki homojen krediler için beklenen kredi zararlarının tespiti, istatistiksel beklenen zarar modelleri kullanılarak hesaplanmaktadır. Model, çok sayıda tahmin ve muhakeme içermektedir. Grup, modeli ve dayanak verileri ve varsayımları düzenli olarak gözden geçirmektedir. Temerrüt olasılığı, zarar istirdat oranları ve yabancı ülkelerdeki borç alanların borç geri ödemelerini yerine getirmek için gerekli döviz transfer etme imkanına dair muhakeme, diğer şeylerin yanı sıra, bu incelemeye dahil edilmiştir.

Nicel açıklamalar Not 18 “Krediler” ve Not 19 “Kredi Zararı Karşılıkları” kısımlarında verilmiştir.

Kredilerin Değer düşüklüğüne Uğraması ve Bilanço Dışı Pozisyon Karşılıkları (UMS 39 – sadece 2017)

Grup 2017 yılında UMS 39 “Finansal Araçlar: Kayıt ve Ölçüm” ve UMS 37, “Karşılıklar, Şarta Bağlı Yükümlülükler ve Şarta Bağlı Varlıklar” kapsamında değer düşüklüğü zorunluluklarını uygulamıştır.

Grup öncelikle, münferiden önemli olan krediler için münferiden değer düşüklüğünün objektif kanıtı bulunup bulunmadığını değerlendirmiştir. Sonra, münferiden büyük olmayan krediler ve büyük olan ama münferit değerlendirme çerçevesinde değer düşüklüğünün objektif bir kanıtı bulunmayan kredileri topluca değerlendirmiştir.

Yönetimin münferit bazda bir zarar olayının gerçekleşip gerçekleşmediğini belirlemesine olanak sağlamak üzere, bütün büyük karşı taraf ilişkileri periyodik olarak gözden geçirilir. Bu değerlendirmede, karşı tarafla ilgili olarak, örneğin faiz veya anapara ödemelerinde temerrüt ya da kusurlar gibi karşı tarafın finansal sıkıntı yaşaması ya da sözleşme ihlali gibi, önemli güncel bilgiler ve olaylar dikkate alınır.

Eğer münferit bir karşı taraf ilişkisi için bir değer düşüklüğü zararına yol açacak bir değer düşüklüğü kanıtı bulunmuşsa, zarar tutarı, kredi(ler)in, tahakkuk etmiş faizler dâhil, defter değeri ile, gelecekteki beklenen nakit akımlarının (hacizden kaynaklanabilecek nakit akımları eksi teminat elde etme ve satma maliyetleri dahil), kredinin orijinal etkin faiz oranından veya kredilerin yeniden sınıflandırılmasında belirlenen etkin faiz oranından iskonto edilmesiyle bulunan bugünkü değeri arasındaki fark olarak saptanmıştır. Kredilerin defter değeri, bir karşılık hesabı kullanılarak düşürülmüş ve kredinin tutarı Konsolide Gelir Tablosunda kredi zararları karşılığının bir bileşeni olarak kaydedilmiştir.

Değer düşüklüğünün toplu değerlendirmesi temelde, ya münferiden önemli olan ama değer düşüklüğünün objektif bir kanıtı bulunmayan, ya da münferiden önemli olan ama portföy bazında bir zarar tutarının gerçekleşmesinin muhtemel ve makul ölçüde hesaplanabilir olduğu kredilere dair karşılık tutarı tesis edilmesi olmuştur. Zarar tutarının üç bileşeni olmuştur. İlk bileşeni, karşı tarafların, ikamet ettiği ülkede geçerli olan ekonomik veya siyasi durum nedeniyle geri ödeme koşullarına uyma kabiliyetleri hakkında ciddi şüphe bulunan ülkelerdeki kredi risklerinden transfer ve kur dönüştürülebilirliği riskleri için bir meblağ olmuştur. Bu meblağ, Grup'un faaliyette bulunduğu her ülke için oluşturulan ve düzenli olarak gözden geçirilen ülke riski ve transfer riski derecelendirme notları kullanılarak hesaplanmıştır. İkinci bileşen, özel ve perakende alanındaki küçük işletme ve bireysel müşterilere açılmış krediler olan, daha küçük bakiyeli homojen krediler portföyünden yaşanan zararları temsil eden karşılık tutarı olmuştur. Krediler, benzer kredi riski özelliklerine göre gruplandırılmakta ve her grup için karşılıklar, tarihsel deneyime dayalı istatistiki modeller kullanılarak belirlenmiştir. Üçüncü bileşen, henüz münferiden saptanmamış ya da daha küçük bakiyeli homojen kredilerin bir parçası olarak ölçülen kredi grupları içinde gerçekleşmiş zararların tahminini temsil etmiştir. Münferit bazda değerlendirildiğinde değer düşüklüğüne uğramamış görünen krediler, karşılıkların bu bileşeni kapsamına dahil edilmiştir.

Bir kredi, değer düşüklüğüne uğramış olarak belirlendiğinde, her ne kadar kredinin akdi koşullarına göre faiz tahakkukuna devam edilmese de, zamanın geçmesi nedeniyle kredinin zarar yazılan tutarının bugünkü değerinin değer artışı, kredinin orijinal etkin faiz oranı baz alınarak faiz geliri olarak kaydedilmiştir.

Her bilanço tarihinde, değer düşüklüğüne uğramış bütün krediler, gelecekteki beklenen nakit akımları kredinin orijinal etkin faiz oranından iskonto edilerek bulunan bugünkü değerindeki değişiklikler için tetkik edilmiştir. Önceden kaydedilmiş değer düşüklüğü zararındaki değişiklikler, karşılık hesabında değişiklik olarak kaydedilmiş ve Konsolide Gelir Tablosunda kredi değer düşüş karşılıklarının bir bileşeni olarak kaydedilmiştir.

İstirdat için gerçekçi bir beklenti kalmamış addedilerek bütün teminatlar gerçekleştiğinde ya da Grup'a devredildiğinde, kredi ve bununla ilgili karşılık hesapları kapatılmıştır (kredi ve ilgili karşılık, bilançodan çıkarılmıştır). Spesifik kredi değer düşüş karşılıkları mevcut olan münferiden önemli krediler, her bir kredi bazında en azından üçer ayda bir değerlendirilmiştir. Bu kategoriden krediler için, vadeyi geçen gün sayısı, zarar yazmak için bir göstergedir ama belirleyici faktör olmamıştır. Zarar yazma ancak, borçlananın artık yükümlülüğünü ödeyemeyeceği şekilde borçlananın finansal konumunda önemli bir değişiklik olması ya da teminattan elde edilecek meblağın kredinin cari defter değerini tam olarak karşılamaya yetmemesi gibi, ilgili bütün bilgilerin dikkate alınmasından sonra yapılmıştır.

Toplu halde değerlendirilen krediler (aslen mortgage ve tüketici finansmanı kredileri) için, zarar yazmanın zamanlaması, dayanak teminat bulunup bulunmadığına ve tahsil edilebilir tutara dair Grup'un tahminine, ve kredinin açıldığı memleketin zorunluluklarına bağlı olmuştur.

Varsa sonradan istirdat edilen tutarlar, karşılık hesabına alacak kaydedilmiş ve Konsolide Gelir Tablosunda, kredi değer düşüş karşılıklarının bir bileşeni olarak kaydedilmiştir.

Bilanço dışı pozisyonlar için karşılıkların belirlenmesi süreci, krediler için kullanılan yöntemle benzer olmuştur. Varsa zarar tutarları Konsolide Bilançoda karşılıklar arasında kaydedilmiş ve Konsolide Gelir Tablosunda kredi değer düşüş karşılıklarının bir bileşeni olarak gider yazılmıştır.

Eğer önceden kaydedilmiş bir değer düşüklüğü zarar tutarı, sonraki bir dönemde azalırsa ve o azalış değer düşüklüğü kaydedildikten sonra gerçekleşen bir olay nedeniyle olursa, değer düşüklüğü zararı, buna göre karşılık hesabını düşürerek ters kayıt yapılmıştır. Bu ters kayıt kar veya zarara yansıtılmıştır.

Kritik Muhasebe Tahminleri: Kredilerin değer düşüklüğü ve bilanço dışı pozisyonlar için karşılıklarla ilgili muhasebe tahminleri ve yargılar, kritik muhasebe tahminidir, çünkü hem münferiden hem de topluca değerlendirilen değer düşüklüğü için kullanılan dayanak varsayımlar dönemden döneme değişebilmiş ve Grup'un faaliyet sonuçlarını önemli ölçüde etkileyebilmiştir.

Rakamsal açıklamalar, Not 18 "Krediler" ve Not 19 "Kredi Değer Düşüklüğü Karşılıkları" kısmında verilmiştir.

Finansal Varlıkların ve Yükümlülüklerin Finansal Tablo Dışı Bırakılması

Finansal Varlıkların Finansal Tablo Dışı Bırakılması

Bir finansal varlığın nakit akımları üzerindeki akdi haklar sona erdiğinde veya Grup o varlığın nakit akımları üzerindeki akdi haklarını devrettiğinde, ya da belli kriterlere tabi olarak, o nakit akımlarını bir veya daha fazla alıcıya ödeme yükümlülüğü üstlendiğinde, o finansal aktifin finansal tablo dışı bırakılması sözkonusu olur.

Grup, mülkiyetinin hemen hemen bütün risk ve ödülleri devrederse, devredilmiş olan o finansal varlığı kayıtlarından çıkarır.

Grup, kaydedilmiş finansal varlıklarını devrettiği ama bu varlıklara dair bütün riskleri ve ödülleri elinde tuttuğu, üçüncü şahıslara satış yaparken Grup'un aynı karşı tarafla eş zamanlı olmayan toplam getiri swapı yaptığı işlemler gibi işlemlere girmektedir. Bu tür işlemler teminatlı finansman işlemleri olarak muhasebeleştirilir.

Bir finansal varlığın mülkiyetin risk ve ödülleri hemen hemen tamamının ne elde tutulduğu ne de devredildiği işlemlerde eğer o varlık üzerindeki kontrolden, yani devredilen varlığı fiilen satma kabiliyetinden feragat edilmişse, Grup, devredilen varlığı kayıtlarından çıkarmaktadır. Devirde alıkonulan haklar ve yükümlülükler, ayrıca yerine göre varlıklar ve yükümlülükler olarak kaydedilir. Eğer varlık üzerindeki kontrol elde tutulmaya devam ediliyorsa, Grup, varlığı, devredilen varlığın değerindeki değişimlere maruz kalmaya devam etme ölçüsü olan alakası devam ettiği ölçüde muhasebeleştirmeye devam eder.

Bir varlığın tamamının değil de bir kısmının, ya da söz konusu olabildiğinde benzer finansal varlıklar grubunun devri halinde de finansal tablo dışı bırakma kriterleri uygulanır. Bir varlığın bir kısmının devrinde, söz konusu kısmın spesifik olarak belirlenmiş bir nakit akımı, varlığa tamamen oranlanabilecek bir payı, veya spesifik olarak belirlenmiş nakit akımına tamamen oranlanabilecek bir payı bulunmalıdır.

Eğer mevcut bir finansal varlığın yerine, aynı karşı taraftan esasen farklı koşullarda başka bir varlık konulursa, ya da eğer finansal varlığın koşulları esaslı ölçüde değiştirilirse (borçluya ödeme için süre verilmesi nedeniyle ya da başka bir surette), mevcut finansal varlık finansal tablo dışı bırakılır ve yeni bir varlık muhasebeleştirilir. Varsa defter değerleri arasındaki fark, Konsolide Gelir Tablosunda muhasebeleştirilir.

Menkul Kıymetleştirme

Grup, çeşitli tüketici ve ticari finansal varlıklarını menkul kıymetleştirmekte, bu da bu varlıkların bir yapılandırılmış kuruluşa devri yoluyla gerçekleştirilmekte, bu yapılandırılmış kuruluş da buna karşılık yatırımcılara menkul kıymet ihraç etmektedir. Menkul kıymetleştirilmeyi bekleyen finansal varlıklar, "Finansal Varlıklar ve Yükümlülükler" bölümünde yer alan politikalar çerçevesinde uygun şekilde sınıflandırılmakta ve ölçülmektedir. Eğer yapılandırılmış kuruluş konsolidasyon kapsamında değilse, devredilen varlıklar, finansal varlıkların finansal tablo dışı bırakılması politikası çerçevesinde tamamen ya da kısmen finansal tablo dışı bırakma niteliklerine sahip olabilir. Sentetik seküritizasyon yapıları normalde, "Türevler ve Riskten korunma Muhasebesi" bölümündeki politikaların geçerli olduğu türev finansal araçları içermektedir. Finansal tablo dışı bırakma niteliklerini taşımayan devirler, teminatlı finansman olarak raporlanabilir veya devam eden yükümlülüklerin kaydına yol açabilir. Finansal varlıkların ihraççıların bu varlıkların orijinal koşulları çerçevesinde ifade bulunamaması durumunda, yatırımcıların ve seküritizasyon araçlarının genellikle Grup'un diğer varlıklarına rücu hakkı yoktur.

Menkul kıymetleştirilen finansal varlıklardaki üzerindeki menfaatler, birinci veya ikinci kredi derecesindeki tranşlar, yalnızca faiz alacağı veya kalan sair menfaatler (topluca 'tutulan menfaatler' olarak anılmaktadır) şeklinde saklanabilir. Grup'un elinde tuttuğu menfaatlerin bir yapılandırılmış kuruluşun konsolide edilmesine yol açmaması, ve de devredilen varlıkların kayıtlarda tutulmaya devam etmemesi şartıyla, bu menfaatler genellikle, gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklar olarak kaydedilir ve defterlerde gerçeğe uygun değerden taşınır. Benzer finansal araçların değerlemesine paralel olarak, tutulan tranşların veya finansal varlıkların gerçeğe uygun değeri başlangıçta ve sonradan, müsaitse piyasa fiyatı kotasyonları, ya da getiri eğrileri, geri ödeme hızları, temerrüt oranları, zararın şiddeti, faiz oranı volatiliteleri ve dağılımlar gibi değişkenlerden yararlanan dâhili fiyatlama modelleri kullanılarak belirlenir. Fiyatlamada kullanılan varsayımlar, benzer menkul kıymetlerdeki gözlemlenebilir işlemlere dayalıdır ve varsa harici fiyatlama kaynakları ile doğrulanır. Benzer menkul kıymetlerdeki ölçülebilir işlemler ve diğer dış fiyatlama kaynakları mevcut olmadığında, gerçeğe uygun değeri belirlemek için yönetim takdiri kullanılması gerekir. Grup ayrıca menkul kıymetleştirilen finansal varlıklarda periyodik olarak elinde pay tutabilir ve bunları amortismanı tabi tutulmuş maliyetten kaydeder.

Grup'un konsolide edilmeyen bir menkul kıymetleştirme kuruluşuna finansal destek sağlamak için (kanunen veya zımni kabulden doğan) mevcut bir yükümlülüğünün bulunduğu durumlarda, eğer yükümlülük güvenilir derecede ölçülebiliyorsa ve bunu karşılamak için ekonomik kaynakların çıkışının olması muhtemelse, karşılık tesis edilir.

Bir varlık finansal tablo dışı bırakıldığında, elde edilen bedel ile devredilen varlığın defter değeri arasındaki fark kadar bir kazanç veya zarar kaydedilir. Bir varlığın bir kısmı finansal tablo dışı bırakıldığında, menkul kıymetleştirmeden kazanç veya zararlar kısmen, devredilen finansal varlıkların, finansal tablo dışı bırakılan finansal varlık ile elde tutulmaya devam eden paylar arasında (devir tarihindeki göreceli defter değerlerine dayalı olarak) tahsis edilen defter değerine bağlıdır.

Finansal Yükümlülüklerin Finansal Tablo Dışı Bırakılması

Bir finansal yükümlülük, yükümlülük altındaki vecibe ödendiğinde ya da iptal edildiğinde veya süresi dolduğunda finansal tablo dışı bırakılır. Eğer mevcut bir finansal yükümlülüğün yerine aynı krediteden esasen farklı koşullar altındaki başka bir tanesi konulursa veya mevcut bir yükümlülüğün koşulları esaslı şekilde değiştirilirse, bu takas ya da tadilat, orijinal yükümlülüğün kayıtlardan silinerek yeni yükümlülüğün kayıt altına alınması şeklinde muamele edilir ve bunların defter değerleri arasındaki fark Konsolide Gelir Tablosuna kaydedilir.

Repo ve Ters Repo Anlaşmaları

Geri satım anlaşmaları ("ters repo anlaşmaları") çerçevesinde satın alınan menkul kıymetler, ve geri alım anlaşmaları ("repo anlaşmaları") çerçevesinde satılan menkul kıymetler, teminatlandırılmış finansmanlar olarak muamele edilir ve başlangıçta gerçeğe uygun değerden (yani sırasıyla, ödenen ve tahsil edilen nakit tutarı üzerinden) kaydedilir. Nakdi ödeyen taraf, finansmanın teminatını teşkil eden ve ödünç verilen anapara

tutarına eşit ya da daha fazla piyasa değeri olan menkul kıymetlerin tasarrufunu eline alır. Ters repo anlaşmaları çerçevesinde tevdi alınan menkul kıymetler ve repo anlaşmaları çerçevesinde tevdi edilen menkul kıymetler, mülkiyetin riskleri ve ödülleri elde edilmedikçe ya da feragat edilmedikçe, bilançoya dâhil edilmez ve bilanço kayıtlarından çıkarılmaz. Repo anlaşmaları çerçevesinde teslim edilen ama bilançodan silinmeyen ve karşı tarafın akdi olarak veya teamül gereği teminatı satma veya yeniden rehnetime hakkına sahip olduğu menkul kıymetler, Not 20 “Finansal Varlıkların Devri, Teminat olarak Rehnedilen ve Alınan Varlıklar” kısmında açıklanmıştır.

UFRS 9 kapsamında Grup gerçeğe uygun değer esasına göre yönetilen ters repo portföylerini diğer iş modeline tahsis etmekte ve bunları “Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar/zarara yansıtılan, alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklar” olarak sınıflandırmaktadır. UMS 39 kapsamında Grup, gerçeğe uygun değer esasına göre yönetilen belli repo ve ters repo portföylerine gerçeğe uygun değer opsiyonunu uygulamayı seçmektedir.

Ters repo anlaşmalarından kazanılan faiz ve repo anlaşmalarından katlanılan faiz, sırasıyla faiz geliri ve faiz gideri olarak raporlanır.

Ödünç Alınan Menkul Kıymetler ve Ödünç Verilen Menkul Kıymetler

Ödünç alınan menkul kıymet işlemleri genellikle, Grup’un, menkul kıymeti ödünç verene nakit yatırmasını gerektirmektedir. Ödünç menkul kıymet verme işlemlerinde, Grup genellikle, ya ödünç verilen menkul kıymetin piyasa değerine eşit veya daha fazla tutarda nakit teminat, ya da menkul kıymet almaktadır. Grup, ödünç alınan menkul kıymetlerin ve ödünç verilen menkul kıymetlerin ve gerekirse ödenen ya da alınan ilave teminatın gerçeğe uygun değerini izlemektedir.

Ödünç alınan menkul kıymetlerin kendisi finansal tablolarda kaydedilmez. Eğer bunlar üçüncü şahıslara satılırsa, menkul kıymetleri iade etme yükümlülüğü, gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal yükümlülükler olarak kaydedilmekte ve sonraki kazanç ya da zararlar ise Konsolide Gelir Tablosunda, gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklardan / yükümlülüklerden net kazanca (zarara) dâhil edilmektedir. Karşı taraflara ödünç verilen menkul kıymetler de Konsolide Bilançoda tutulmaktadır.

UFRS 9 ve UMS 39 kapsamında Grup, ödenen ya da tahsil edilen nakit tutarı, Konsolide Bilançoda sırasıyla ödünç alınan menkul kıymetler ve ödünç verilen menkul kıymetler olarak kaydetmektedir.

Alınan ve ödenen ücretler, sırasıyla faiz gelirlerinde ve faiz giderlerinde raporlanmaktadır. Sahip olunan ve menkul kıymet ödünç anlaşmaları çerçevesinde teminat olarak rehnedilen ve karşı tarafın sözleşme veya teamül gereği teminatı satma ya da yeniden rehnetime hakkına sahip olduğu menkul kıymetler, Not 20 “Finansal Varlıkların Devri, Teminat olarak Rehnedilen ve Alınan Varlıklar” kısmında açıklanmıştır.

Şerefiye ve Diğer Maddi-Olmayan Varlıklar

Şerefiye, bağlı kuruluşların ve ilişkili kuruluşların iktisabından ortaya çıkar ve iktisabın maliyetinin ve iktisap edilende varsa azınlık paylarının toplamının, satın alma tarihinde iktisap edilen saptanabilir net varlıkların gerçeğe uygun değerinden fazla olan kısmını temsil eder.

Şerefiyenin hesaplanması için, iktisap edilen varlıkların, yükümlülüklerin ve şarta bağlı yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerleri, piyasa değerlerine bakılarak ya da gelecekteki beklenen nakit akımlarının bugünkü değerine indirgenmesiyle belirlenir. Bu indirgeme, ya piyasa oranları kullanılarak ya da, risksiz oranları ve riske göre düzeltilmiş gelecekteki beklenen nakit akımları kullanılarak gerçekleştirilir. İktisap edilen kuruluşlarda azınlık payları varsa, ya gerçeğe uygun değerinden ya da azınlıkların iktisap edilen kuruluşun belirlenebilir net varlıkları üzerindeki oransal hissesine (bu her şirket birleşmesi için tespit edilmektedir) göre ölçülür.

Bağlı kuruluşların iktisabından şerefiye aktifleştirilir ve yıllık olarak veya değer düşüklüğünün gerçekleşmiş olabileceğinin işaretleri varsa daha sık olmak üzere, değer düşüklüğü izlenir. Değer düşüklüğü

testi açısından, şirket birleşmesinde iktisap edilen şerefiye, şerefiyenin dahili yönetim amaçları açısından izlendiği işletme seviyesi dikkate alınarak, nakit yaratan birimler (diğer varlıklardan veya varlık gruplarından büyük ölçüde bağımsız olarak nakit girişi yaratan ve birleşmenin sinerjisinden yararlanması beklenen en küçük varlık grupları - NYB) arasında ve dahili yönetim açısından şerefiyesi takip edilen işletme seviyeleri dikkate alınarak tahsis edilir. Bir varlıktan (veya varlıklar grubundan) nakit girişlerinin, varlıklardan (veya varlıklar grubundan) gelen nakit girişlerinden büyük ölçüde bağımsız olup olmadığının belirlenmesinde, kuruluşun operasyonlarını yönetimin nasıl izlediği veya kuruluşun varlıklarının ve operasyonlarının devam ettirilmesi ya da elden çıkarılması konusunda nasıl karar verdiği gibi, çeşitli faktörler dikkate alınmaktadır.

Eğer nakit yaratan bir birime (NYB) şerefiye tahsis edilmişse ve bu birim içindeki bir operasyon elden çıkarılmışsa, elden çıkarma sonucu yaşanan kar veya zararı belirlerken, atfedilebilen şerefiye, operasyonun defter değerine dâhil edilir.

Kurumsal varlıklar, eğer makul ve tutarlı bir esasa göre tahsis yapılabilir ise, bir NYB'ye tahsis edilmektedir. Eğer bu mümkün değilse, münferit NYB, kurumsal varlıklar olmadan test edilmektedir. Sonra bunlar, makul ve tutarlı bir esasa göre tahsis edilebildikleri minimum NYB topluluğu seviyesinde test edilmektedir.

Maddi olmayan varlıklar, ayrılabilir olduğunda ya da akdi veya diğer yasal haklardan kaynaklandığında ve bunların gerçeğe uygun değeri güvenilir şekilde ölçülebildiğinde, şerefiyeden ayrı kaydedilir. Maddi-olmayan varlıklardan gaydalı ömrü sınırlı olanlar, maliyetinden (varsa) birikmiş tükenme payları ve birikmiş değer düşüklüğü zararları düşülerek gösterilir. Müşterilerle ilgili, faydalı ömrü sınırlı, maddi-olmayan varlıklar, beklenen faydalı ömürlerine dayalı olarak, 1 ile 20 yıl arasında değişen süreler boyunca doğrusal yöntemle amortismanla tabi tutulur. Bu varlıklar en az yılda bir kez değer düşüklüğü testine tabi tutulur ve faydalı ömürleri yeniden teyit edilir.

Belli maddi-olmayan varlıkların kesin olmayan faydalı ömürleri bulunmaktadır ve dolayısıyla amortismanla tabi tutulmaz, ama en az yılda bir kez, ya da olaylar veya koşullardaki değişiklikler, değer düşüklüğü gerçekleşmiş olabileceğine işaret ederse daha sık, değer düşüklüğü testi yapılır.

Geliştirilen ya da dâhili kullanım için edinilen yazılımlarla ilgili maliyetler, gelecekteki ekonomik faydalarının Grup'a akışı muhtemel ise ve maliyeti güvenilir şekilde ölçülebiliyorsa aktifleştirilir. Aktifleştirilen maliyetler, ya üç, ya da beş veya on yıl olarak addedilen yararlı ömrü boyunca, doğrusal yöntem kullanılarak amortismanla tabi tutulur. Buna uygun maliyetler arasında, dahili kullanım amaçlı yazılım projesiyle doğrudan ilgili malzeme ve hizmetlerin harici doğrudan maliyetleri ve çalışanların bordroları ve bordro ile ilgili maliyetleri bulunmaktadır. Araştırma aşamasında ya da yazılım kullanıma hazır hale geldikten sonra katlanılan giderlerin yanı sıra genel giderler de katlanıldığında giderleştirilir. Aktifleştirilen yazılım maliyetleri için, halen geliştirme aşamasında ise yılda bir kez, ya da yazılımların ilgili olduğu NYB'nin geri kazanılabilir tutarının, birimin defter değerinden düşük olduğu durumlarda dahil olmak üzere, yazılım kullanıma girdikten sonra değer düşüklüğüne dair bir belirti olan her durumda değer düşüklüğü testi yapılır. Eğer yazılımın desteklediği NYB veya NYB'ler bir değer düşüklüğü zararı gösterirse, bir değer düşüklüğü olup olmadığını belirlemek için münferit yazılım varlığının defter değeri, geri kazanılabilir tutarı ile karşılaştırılmaktadır. Kullanımdaki değer genelde belirlenemediğinden, geri kazanılabilir tutar, yazılımın gerçeğe uygun değeri eksi satma maliyetine (yani ikame maliyetleri) dayalıdır. Eğer geri kazanılabilir tutar, yazılımın defter değerinden düşükse, bir değer düşüklüğü zararı kaydedilmektedir.

Kritik Muhasebe Tahminleri: Finansal olmayan varlıkların değer düşüklüğü değerlendirmesinde geri kazanılabilir tutarın tespiti için, kote piyasa fiyatlarına, benzer şirketlerin fiyatlarına, bugünkü değer veya diğer değerlendirme tekniklerine (örneğin maliyet yaklaşımı) veya bunların bir birleşimine dayalı tahminlerde bulunulması gerekir ki bu da yönetimin subjektif yargı ve varsayımlarda bulunmasını gerektirir. Temeldeki şartların değişecek olması halinde bu tahminler ve varsayımlar bildirilen rakamlarda önemli farklılıklara yol açabileceğinden, Grup bu tahminleri kritik addetmektedir.

Rakamsal açıklamalar, Not 23 "Şerefiye ve Diğer Maddi Olmayan Varlıklar" kısmında verilmiştir.

Karşılıklar

Eğer Grup'un, geçmiş olaylar sonucunda cari bir yasal ya da akdi vecibesi varsa ve bu vecibeyi yerine getirmek için kaynak çıkışı gerekmesi muhtemelse ve vecibenin tutarına dair güvenilir tahmin yapılabiliriyorsa, karşılıklar ayrılır.

Karşılık olarak kaydedilen tutar, bilanço tarihi itibarıyla mevcut vecibeyi yerine getirmek için gereken bedelin, vecibenin içerdiği risk ve belirsizlikler dikkate alınarak yapılan en iyi tahminidir.

Eğer paranın zaman değerinin etkisi önemli ise, karşılıklar, vecibeyi ödemek için gerekmesi beklenen harcamanın bugünkü değerine, paranın zaman değerinin ve vecibeye özel risklerin cari piyasa değerlendirmesini yansıtan vergi-öncesi oran kullanılmak suretiyle indirgenerek ölçülür. Zamanın geçmesi nedeniyle karşılıklardaki artışlar faiz gideri olarak kaydedilir.

Bir karşılığı kapatmak için gereken ekonomik faydaların bir kısmının ya da tamamının bir üçüncü şahıstan geri alınması (örneğin, vecibenin bir sigorta poliçesi kapsamında olması nedeniyle) beklendiğinde, geri ödemenin alınması hemen hemen kesinse varlık kaydı yapılır.

Eğer Grup'un külfetli bir kontratı varsa, kontrat kapsamında mevcut yükümlülük kaydedilmekte ve karşılık olarak ölçülmektedir. Külfetli bir kontrat, kontrat kapsamındaki yükümlülükleri yerine getirmenin kaçınılmaz maliyetlerinin, onun kapsamında elde edilmesi beklenen ekonomik faydalardan yüksek olduğu bir kontrattır.

Kritik Muhasebe Tahminleri: Hukuki ihtilaf ve idari takibatlardan doğabilecek potansiyel zararlar için karşılıkların belirlenmesinde tahminlerin kullanımı önemlidir. Grup, hukuki ihtilaf ve idari takibatlardan doğabilecek potansiyel zararları, sözkonusu zararların muhtemel olduğu ve UMS 37'ye "Karşılıklar, Şarta Bağlı Yükümlülükler ve Şarta Bağlı Varlıklar" uygun olarak tahmin edilebilir olduğu ölçüde tahmin etmekte ve karşılık ayırmaktadır. Bu tahminleri yaparken önemli ölçüde muhakemede bulunmaktadır ve Grup'un nihai yükümlülükleri nihai olarak esaslı ölçüde farklı olabilir.

Hukuki meselelere dair şarta bağlı durumlar, pek çok belirsizliğe konudur ve münferit meselelerin sonuçları, belli bir güvence ile öngörülebilir değildir. Şarta bağlı durumların olasılığını değerlendirirken ve bunlara dair tahminlerde bulunurken önemli ölçüde muhakemede bulunulması gerekmekte olup ve Grup'un nihai yükümlülüğü nihai olarak esaslı ölçüde farklı olabilir. Grup'un hukuki ihtilaf, tahkim ve idari takibatlara dair toplam yükümlülüğü, vaka bazında saptanır ve diğer faktörlerin yanı sıra, her davanın ilerleyişi, benzer vakalarda Grup'un deneyimi ve diğerlerinin deneyimi ve hukuk müşavirinin görüş ve fikirleri dikkate alınarak muhtemel zararlara ilişkin olarak yapılan bir tahmini temsil eder. Grup'un hukuki ihtilaf konularının sonucunu öngörmek, özellikle davacıların belirli olmayan ve önemli miktarda tazminat talep ettiği davalarda, içsel olarak zordur. Grup'un adli, idari ve tahkim takibatları hakkında bilgi için bakınız Not 27 "Karşılıklar".

Gelir Vergileri

Grup, konsolide finansal tablolara dahil edilmiş olan işlemlerin cari ve ertelenmiş vergi sonuçlarını, ilgili kaza dairelerinin vergi kanunlarının hükümlerine göre kaydetmektedir. Cari ve ertelenmiş vergiler, kar veya zararlar arasında muhasebeleştirilir, fakat eğer vergi doğrudan özkaynaklar veya diğer kapsamlı gelirler arasında kaydedilen kalemlerle ilgili ise, ilgili vergiler de ona göre doğrudan özkaynaklara ya da diğer kapsamlı gelirlere kaydedilir.

Mevcut varlıkların ve yükümlülüklerin finansal tablolardaki defter değerleri ile bunların vergi matrahları arasındaki geçici farklılıklara, yararlanılmayan vergi kaybına ve yararlanılmayan vergi alacaklarına atfedilebilen gelecekteki vergisel sonuçlar için, ertelenmiş vergi alacakları ve yükümlülükleri kaydedilir. Ertelenmiş vergi alacakları, yalnızca, yararlanılmayan vergi kayıplarına, yararlanılmayan vergi alacaklarına ve düşülebilir geçici farklılıklara karşılık müsait olan vergilendirilebilir yeterince kar olmasının muhtemel olduğu ölçüde kaydedilir.

Ertelenmiş vergi alacakları ve yükümlülükleri, bilanço tarihinde kanunlaşmış ya da yürürlüğe girmek üzere olan vergi oranlarına ve vergi kanunlarına dayalı olarak, varlığın gerçekleştiği ya da yükümlülüğün ödendiği dönemde geçerli olması beklenen vergi oranları üzerinden ölçülür.

Cari vergi varlıkları ve yükümlülükleri, (1) vergi raporlaması yapanla aynı kuruluştan ya da kuruluşlar grubundan kaynaklandığında, (2) mahsup için hukuken kullanılabilir bir hak bulunduğunda ve (3) netleştirilmesi veya eş zamanlı olarak gerçekleşmesi amaçlandığında, mahsup edilir.

Ertelenmiş vergi alacakları ve yükümlülükleri, cari vergi varlıklarını ve yükümlülüklerini mahsup etmek için kanunen kullanılabilir bir hak bulunduğunda ve ertelenmiş vergi varlıkların ve yükümlülüklerinin aynı vergi makamı tarafından, vergi raporlaması yapanla aynı kuruluşa veya kuruluşlar grubuna konulan gelir vergileri ile ilgili olduğunda mahsup edilir.

Ertelenmiş vergi yükümlülükleri, geçici farklılığın ters işleminin zamanlamasının Grup tarafından kontrol edildiği ve farkın öngörülebilir gelecekte geri dönmemesinin muhtemel olduğu durumlar haricinde, bağlı kuruluşlara, şubelere ve ilişkili kuruluşlara ve ortak girişimlerdeki paylara yapılan yatırımlardan kaynaklanan vergilendirilebilir geçici farklılıklar üzerinden ayrılır. Ertelenmiş gelir vergisi varlıkları, yalnızca, farklılıkların öngörülebilir gelecekte geri dönmeye muhtemel olduğu ve bu geçici farklılıklara karşılık yeteri kadar vergilendirilebilir gelirin müsait olacağı ölçüde, bu yatırımlardan kaynaklanan düşülebilir geçici farklılıklar üzerinden ayrılır.

UMS 39 kapsamında AFS olarak, UFRS 9 kapsamında ise FVTOCI olarak sınıflandırılan hazır yatırımların, nakit akım riskinden korunma işlemlerinin ve doğrudan özkaynaklara borç veya alacak kaydedilen diğer kalemlerin gerçeğe uygun değer ölçümü ile ilgili ertelenmiş vergiler de doğrudan diğer kapsamlı gelirlere borç veya alacak kaydedilir, ve sonradan, ertelenmiş verginin ilgili olduğu temeldeki işlem veya olay konsolide gelir tablosuna kaydedildikten sonra, o ertelenmiş vergiler de konsolide gelir tablosuna kaydedilir.

Hisse bazlı ödeme işlemleri için, Grup, hisselerle ödenen bedelle ilgili olarak vergi indirimi alabilir. Vergi açısından düşülebilir tutar, kaydedilmiş kümülatif ücret giderlerinden farklı olabilir. Bir raporlama tarihinde Grup'un, gelecekteki beklenen vergi indirimlerini, cari hisse fiyatına dayalı olarak hesaplaması gerekmektedir. İlgili cari ve ertelenmiş vergi sonuçları, dönemin konsolide gelir tablosunda gelir veya gider olarak kaydedilir. Eğer vergi açısından düşülebilir ya da düşülebilir olması beklenen tutar, kümülatif ücret giderinden fazla olursa, artan vergi indirimi özkaynaklara kaydedilir.

Kritik Muhasebe Tahminleri: Ertelenmiş vergi varlıklarının tutarını belirlemede Grup, ileriki döneme taşımaya uygun dönemlerin incelemesini de yaparak ve yararlanılabilir vergi planlama imkânlarını ve ilgili diğer mülahazaları dikkate alarak, tarihsel vergi kapasitesi ve karlılık bilgisini ve geçerli ise, onaylı iş planlarına dayalı faaliyet sonucu tahminlerini kullanmaktadır. Tarihsel vergi kapasitesinin analizi, raporlama tarihinde, yakın zamanda bir zarar geçmişi olup olmadığının tespitini içerir ve genellikle cari ve iki önceki finansal yılın kalıcı farklılıkları için düzeltmeye tabi tutulan vergi öncesi sonuçlara dayalıdır. Her çeyrekte Grup, gelecekteki karlılığa dair varsayımlarını da dâhil ederek, ertelenmiş vergi varlıkları ile ilgili tahminini yeniden değerlendirmektedir.

Grup, ertelenmiş vergi varlıkları ile ilgili muhasebe tahmininin kritik muhasebe tahmini olduğuna inanmaktadır, zira dayanak varsayımlar dönemden döneme değişebilmektedir ve önemli yönetim muhakemesi gerektirmektedir. Örneğin, vergi kanunu değişiklikleri veya faaliyet performansına dair gelecek projeksiyonlarındaki değişkenlikler, ertelenmiş vergi varlığında değişikliğe yol açabilir. Eğer Grup net ertelenmiş vergi varlıklarının tamamını veya bir kısmını gelecekte gerçekleştiremezse, söz konusu tespit yapıldığı dönemde, ertelenmiş vergi varlıklarında bir düzeltme, gelir vergi giderine ya da doğrudan özkaynaklara borç yazılır. Eğer Grup önceden kabul edilmemiş olan ertelenmiş vergi varlıklarını kaydedecek olursa, söz konusu tespit yapıldığı dönemde, ertelenmiş vergi varlıklarında bir düzeltme, gelir vergisi giderine ya da doğrudan özkaynaklara alacak kaydedilir.

Tahminlerin kullanımı, belirsiz gelir vergisi pozisyonlarından doğabilecek potansiyel zararlar için karşılıkları belirlemede de önemlidir. Grup, belirsiz gelir vergisi pozisyonlarından doğabilecek potansiyel zararları UMS 12, "Gelir Vergileri" ve IFRIC 23'e "Gelir Vergisi Muamelesinin Belirsizliği" göre tahmin etmekte ve karşılık ayırmaktadır. Bu tahminlerin yapılmasında önemli muhakeme gerekmektedir ve Grup'un nihai yükümlülükleri sonuçta önemli ölçüde farklı olabilir.

Grup'un ertelenmiş vergileri hakkında daha fazla bilgi (ve muhasebeleştirilen ertelenmiş vergi varlıkları hakkında rakamsal açıklamalar) için bakınız Not 34 "Gelir Vergileri".

Şirket Birleşmeleri ve Azınlık Payları

Grup, şirket birleşmelerinin muhasebesi için satın alma yöntemini kullanmaktadır. Grup'un bir bağlı kuruluşun kontrolünü elde ettiği tarihte, satın alınan malın maliyeti, devredilen nakdi ve gayrinakdi bedel (sermaye araçları), varsa şarta bağlı bedel, satın alınan kuruluşta önceden elde tutulan sermaye payı ve üstlenilen ya da katlanılan yükümlülükler dâhil olmak üzere verilen bedelin gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülür. Satın alınan toplam maliyetinin ve satın alınan kuruluşta varsa azınlık paylarının, satın alınan net tespit edilebilir varlıkların gerçeğe uygun değerinden Grup'un payının üstünde olan kısım, şerefiye olarak kaydedilir. Eğer satın alma maliyetinin ve varsa azınlık paylarının toplamı, tespit edilebilir net varlıkların gerçeğe uygun değerinden düşükse (negatif şerefiye), diğer gelirlerde kazanç raporlanabilir. Satın alma ile ilgili maliyetler, gerçekleştiği dönem içinde gider olarak muhasebeleştirilir.

Aşamalar halinde gerçekleştirilen şirket birleşmelerinde ("adım adım satın alma"), satın alınan kuruluşta önceden elde tutulan sermaye payları, satın alma tarihi gerçeğe uygun değerinden ölçülür ve ortaya çıkan kazanç veya zarar varsa, kar veya zarara yansıtılır. Önceden elde tutulan bir yatırımla ilgili olarak önceki dönemlerde diğer kapsamlı gelirlerde muhasebeleştirilen tutarlar, Grup'un önceden elinde tuttuğu sermaye payını doğrudan elinden çıkarması halinde gerekecek olanla aynı esasa göre muhasebeleştirilir.

Azınlık payları, konsolide bilançoda, Grup'un hissedarlar özkaynaklarından ayrı bir özkaynak bileşeni olarak gösterilmektedir. Azınlık paylarına atfedilebilir net kar, konsolide gelir tablosunda ayrıca açıklanmaktadır. Bağlı kuruluşlardaki mülkiyet paylarında, kontrol değişikliğine yol açmayan değişiklikler, sermaye payı hamilleri arasında işlemler olarak muamele edilmektedir ve hisse senedi ihraç primi (APIC) olarak raporlanmaktadır.

Satılmak üzere Elde Tutulan Duran Varlıklar

Münferit finansal-olmayan duran varlıklar (ve elden çıkarılacak gruplar), sadece sözkonusu varlıkların (ve elden çıkarılacak grupların) mutlak satış koşullarına tabi olarak mevcut halleriyle hemen satılmaya müsait olmaları ve satılmalarının yüksek ihtimal olarak addedilmesi halinde, satılmak üzere elde tutulan olarak sınıflandırılmaktadır. Bir satışın yüksek ihtimal olması için, yönetim bir satış planı taahhüdü altında olmalı, aktif olarak bir alıcı arıyor olmalı ve bekleyen önemli bir idari onay olmamalıdır. Ayrıca, varlıklar (ve elden çıkarılacak gruplar), cari gerçeğe uygun değeri açısından makul bir satış fiyatı ile aktif olarak pazarlanmalı ve satışın bir yıl içinde tamamlanması bekleniyor olmalıdır. Satılmak üzere elde tutulan sınıflandırması kriterine uyan finansal-olmayan duran varlıklar (ve elden çıkarılacak gruplar), defter değerleri ile gerçeğe uygun değer eksi elden çıkarma maliyetinin düşük olanı üzerinden ölçülür ve bilançoda "Diğer varlıklar" ve "Diğer yükümlülükler" arasında sunulur. Duran varlıklar (ve elden çıkarılacak gruplar) satılmak üzere elde tutulan olarak sınıflandırıldığında, karşılaştırmalı veriler yeniden ifade edilmemektedir. Eğer elden çıkarılacak grup, finansal araçlar içeriyorsa, bunların defter değerinde düzeltmeye izin verilmemektedir.

Maddi Duran Varlıklar

Maddi Duran Varlıklar, sahip olduğumuz ve kendi kullanımımızda olan malları, kiralanan gayrimenkullerdeki tadilatları, döşeme ve ekipman ve yazılımları (yalnızca işletim sistemleri) kapsar. Kullanım hakkı varlıkları, Grup'un konsolide bilançosunda maddi duran varlıklar ile birlikte gösterilmektedir. Sahip olduğumuz ve kendi kullanımımızda olan mallar, maliyet eksi birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklüğü zararları üzerinden defterlerde taşınır. Amortisman genellikle, varlıkların hesaplanan faydalı ömürleri boyunca doğrusal yöntem kullanılarak kaydedilir. Hesaplanan faydalı ömür aralığı gayrimenkuller için 25 ile 50 yıl arası, döşeme ve ekipmanlar için ise 3 ile 10 yıl arasındır (satın alınan binalarda başta yapılan iyileştirmeler dâhil). Mecur iyileştirmeleri aktifleştirilmekte ve sonradan, kira süresi ile onarımın hesaplanan faydalı ömrünün daha kısa olanı üzerinden doğrusal esasa göre amortismanına tabi tutulmaktadır ki bu faydalı ömür genellikle 3 ile 18 yıl arasındadır. Gayrimenkullerin ve ekipmanların amortismanı genel ve idari giderlere dâhil edilir. Bakım ve onarımlar da genel ve idari giderlere yazılmaktadır. Elden çıkarılan varlıklardan kazançlar ve zararlar diğer gelirlere dâhil edilir.

Maddi duran varlıklar, her üç aylık raporlama tarihinde, değer düşüklüğüne işaret edebilecek hususlara karşı değerlendirilmektedir. Eğer böyle bir işaret mevcutsa, gerçeğe uygun değer eksi elden çıkarma maliyetleri ile kullanımdaki değer daha yükseği olan geri-kazanılabilir tutar tahmin edilmelidir ve geri-kazanılabilir tutarı defter değerinden düşük olduğu ölçüde bir değer düşüklüğü gideri kaydedilmektedir. Kullanımdaki değer, varlıktan elde edilmesi beklenen gelecekteki nakit akımlarının bugünkü değeridir. Bir varlığın değer düşüklüğünün kaydedilmesinden sonra, amortisman gideri, varlığın güncel defter değerini yansıtmak üzere gelecek dönemlerde düzeltmeye tabi tutulur. Eğer bir değer düşüklüğünün sonradan ters kaydı yapılırsa, amortisman gideri de ileriye dönük olarak düzeltilir.

Finansal Garantiler

Finansal garanti sözleşmeleri, düzenleyenin, belirli bir borçlunun bir borç aracının koşulları çerçevesinde ödeme yapamaması nedeniyle sözleşmenin hamilinin katlanacağı zararı karşılamak üzere belirli ödemeler yapmasını şart koşan sözleşmelerdir.

Grup, gerçeğe uygun değer esasına göre yönetilen belli yazılı finansal garantilere, gerçeğe uygun değer opsiyonunu uygulamayı seçmiştir. Grup'un gerçeğe uygun değerden belirlemediği finansal garantiler başlangıçta finansal tablolarda garantinin verildiği tarihteki gerçeğe uygun değerden kaydedilir. İlk kayıttan sonra, Grup'un bu garantiler kapsamındaki yükümlülükleri, başlangıçta kaydedilen tutar eksi kümülatif tükenme payları ile, bilanço tarihi itibarıyla finansal yükümlülüğü ödemek için gereken harcamanın en iyi tahmininden yüksek olanı olarak ölçülür. Bu tahminler, benzer işlemlerdeki ve geçmişteki zararlar deneyimine ve yönetimin en iyi tahmin kararına dayalı olarak belirlenir.

Garantilere dair yükümlülüklerdeki olası artışlar, konsolide gelir tablosunda kredi değer düşüş karşılıklarına kaydedilir.

Leasing İşlemleri (UFRS 16 – sadece 2019)

Grup, ağırlıklı olarak arazi ve binalar için kiracı sıfatıyla kira sözleşmelerine girmektedir. Diğer kategoriler şirket araçları ve teknik/IT ekipmanıdır.

Grup, kontratın bir kira kontratı olup olmadığını veya bir kira içerip içermediğini, yani kontratın belirlenmiş bir varlığın kullanımını, bedel karşılığında bir süre için kontrol etme hakkı verip vermediğini, kontratın başında değerlendirmektedir.

Grup, dayanak varlık düşük değerde olmadıkça, süresi 12 aydan fazla olan bütün kiralalar için tek bir kayıt ve ölçüm yaklaşımı uygulamaktadır. Kiracı olarak, kira başlangıç tarihinde Grup, kiralanan varlığı kullanma hakkını temsil eden kullanım hakkı varlığı ve kira ödemesi yapma yükümlülüğünü temsil eden bir kira yükümlülüğü muhasebeleştirilmektedir.

Kullanım hakkı varlığı, maliyet eksi birikmiş amortisman ve değer düşüklüğü zararları üzerinden ölçülmekte ve bu yükümlülüklerin yeniden ölçümü halinde ayarlamaya tabi tutulmaktadır. Kullanım hakkı varlığının maliyeti, başlangıç tarihinde veya öncesinde yapılan kira ödemeler için düzeltmeye tabi tutulmuş olarak kira yükümlülükleri tutarını içermekte, artı varsa katlanılan ilk doğrudan maliyetleri ve dayanak varlığı sökmenin ve kaldırmanın veya bulunduğu yeri eski haline getirmenin maliyetlerinin bir tahmini, eksi varsa alınan teşviklere göre ayarlamaya tabi tutulmaktadır. Kullanım hakkı varlıkları kira dönemi boyunca doğrusal yönteme göre amortismanına tabi tutulmaktadır.

Bu kira yükümlülüğü, kira dönemi boyunca yapılacak kira ödemelerinin bugünkü değerinden ölçülmektedir. Kira ödemeleri sabit ödemeleri (özünde sabit ödemeler dâhil) eksi kira teşviki alacakları ve bir endekse veya orana dayalı değişken kira ödemelerini içermektedir. Bir endekse veya orana dayalı olmayan değişken kira ödemeleri, ödemeyi tetikleyen olay veya durumun gerçekleştiği dönemde gider olarak kaydedilmektedir.

Kira ödemelerinin bugünkü değerini hesaplarken Grup, kira başlangıç tarihindeki kademeli borçlanma oranını kullanmaktadır, çünkü kiranın içerisindeki zımni faiz oranı hazır şekilde belirlenemeyebilir. Başlangıç tarihinden sonra, kira yükümlülükleri tutarı, faiz artışını yansıtmak için artırılmakta ve yapılan kira ödemeleri kadar düşürülmektedir. Ayrıca, eğer bir değişiklik, kira süresinde değişiklik veya kira ödemelerinde değişiklik (ör., o kira ödemelerini belirlemede kullanılan endeks veya orandaki bir değişiklik nedeniyle gelecekteki ödemelerdeki değişiklik) olursa kira yükümlülüklerinin defter değeri yeniden ölçülmektedir.

Kullanım hakkı varlıkları, her üç aylık raporlama tarihinde bir değer düşüklüğü belirtisi olup olmadığı bakımından değerlendirilmektedir. Eğer böyle bir belirti olursa, geri kazanılabilir tutar, yani gerçeğe uygun değer eksi elden çıkarma maliyeti ile kullanımdaki değer, yüksek olanı tahmin edilmeli ve geri kazanılabilir tutarın, defter değerinden düşük olduğu kadarıyla bir değer düşüklüğü gideri kaydedilmelidir. Bir varlığın değer düşüklüğünün kaydedilmesinden sonra, varlığın revize edilmiş defter değerini yansıtmak için gelecekteki dönemlerde amortisman giderinde ayarlama yapılır. Eğer bir değer düşüklüğü sonradan ters kayıt yapılırsa, amortisman giderinde de ileriye dönük ayarlama yapılır.

Grup, kullanım hakkı varlıklarını “Maddi Duran Varlıklar”, kira yükümlülüklerini ise “Diğer Yükümlülükler” içerisinde sunmaktadır.

Grup, kira vadeli kiralaları, yani kira süresi başlangıç tarihinden itibaren 12 ay veya daha kısa olan kiralalar için kısa vadeli kira muhasebeleştirme istisnası uygulamaktadır. Ayrıca düşük değerli sayılan teknik/IT ekipmanının kiralaları için düşük değerli varlık kirası muhasebeleştirme istisnası uygulamaktadır. Kıra vadeli kiralalar ve düşük değerli varlık kiralaları ile ilgili kira ödemeleri, kira dönemi boyunca doğrusal esasa göre gider olarak muhasebeleştirilmektedir.

Leasing İşlemleri (UMS 17 – sadece önceki dönemler)

Grup, işyerleri için, ağırlıklı olarak arazi ve binalar için kiracı sıfatıyla kira sözleşmelerine girmektedir. Diğer kategoriler şirket araçları ve teknik/IT ekipmanıdır. Bu sözleşmelerin hüküm ve koşulları, kiranın başlangıcında ekonomik özüne göre değerlendirilmiş ve kiralalar operasyonel kiralama ya da finansal kiralama olarak sınıflandırılmıştır.

Finansal kiralama çerçevesinde tutulan varlıklar başlangıçta konsolide bilançoda, kiralanan malın gerçeğe uygun değerine eşit tutar üzerinden, ya da daha düşükse, minimum kira ödemelerinin bugünkü değerinden kaydedilmiştir. Kiraya verenin buna mukabil yükümlülüğü, Grup’un konsolide bilançosunda finansal kiralama yükümlülüğü olarak kaydedilmiştir. Minimum kira ödemelerinin bugünkü değerini hesaplamada kullanılan iskonto oranı, ya tespit etmek mümkünse kira sözleşmesinde yer alan faiz oranı, ya da alternatif borçlanma oranı olmuştur. Arızı kiralamalar, gerçekleştiği dönem içinde gider olarak kaydedilmiştir.

Operasyonel leasing kira borçları, kiracının malın fiziki kontrolünü eline aldığı tarihten başlayan kira süresi boyunca doğrusal esasa göre gider olarak kaydedilmiştir. Kira teşvikleri kira giderinden indirim olarak muamele edilmiş ve bunlar da kira süresi boyunca doğrusal esasa göre kaydedilmiştir. Operasyonel kiralama çerçevesinde ortaya çıkan arızı kiralamalar, katlanıldığı dönem içinde gider olarak kaydedilmiştir.

Personel Sosyal Hakları

Emekli Maaşları

Grup, birkaç tane emeklilik planı sunmaktadır. Tanımlı katkı (yatırım esaslı emeklilik) planlarına ek olarak, tanımlı fayda (maaş esaslı emeklilik) planı olarak muhasebeleştirilen emeklilik planları da bulunmaktadır. Grup'un bütün tanımlı katkı planlarının varlıkları, bağımsız olarak idare edilen fonlarda tutulmaktadır. Aidatlar genellikle maaşın bir yüzdesi olarak belirlenir ve çalışanın verdiği hizmete, yani genellikle hizmet yılına dayalı olarak, katkı yapılan yılda giderleştirilir.

Tanımlı fayda planı olarak muhasebeleştirilen bütün emekli maaşı planları, tanımlı fayda yükümlülüğünün ve ilgili servis maliyetlerinin bugünkü değerini belirlemek için birim-kredi projeksiyonu yöntemi kullanılarak değerlendirilir. Bu yöntemde tespit, demografi, maaş artışları ve faiz ve enflasyon oranları hakkında varsayımlar içeren aktüeryal hesaplamalara dayalıdır. Aktüeryal kazançlar ve zararlar diğer kapsamlı gelirler arasında kaydedilir ve gerçekleştiği dönemin özkaynakları arasında sunulur. Grup'un emeklilik planları genellikle fonlanan planlardır.

Diğer İstihdam-Sonrası Faydalar

Ayrıca Grup, çoğunluğu Birleşik Devletlerde ikamet eden, hâlihazırda çalışan veya emekli olmuş belli sayıda personel için, fonlanmayan istihdam sonrası tıbbi aidat fonları sürdürmektedir. Bu planlar belirli miktarda kesinti karşılandıktan sonra emeklilerin uygun tıbbi ve dişçilik giderlerinin belirtilen yüzdelerini ödemektedir. Grup, bu planları sosyal hakların vadesi geldiğinde nakit esasına göre fonlamaktadır. Emekli maaşı planlarına paralel olarak bu planlar da birim-kredi projeksiyonu yöntemi kullanılarak değerlendirilir. Aktüeryal kazançlar ve zararlar gerçekleştiği dönemde tamamen diğer kapsamlı gelirler arasında kaydedilir ve özkaynaklarda sunulur.

Emeklilik haklarının ve diğer istihdam sonrası hakların muhasebesi ile ilgili daha fazla bilgi için Not 33 "Çalışanlara Sağlanan Haklar" kısmına bakınız.

Kıdem Tazminatı

Kıdem tazminatı, istihdam Grup tarafından normal emeklilik tarihinden önce sonlandırıldığında veya bir çalışanın bu tazminatlar karşılığında gönüllü olarak işten çıkarılmayı kabul ettiği durumlarda ortaya çıkar. Grup, eğer Grup'un gerçekçi bir vazgeçme olasılığı olmadan detaylı bir resmi planı taahhüt ettiği ortaya konulabiliyorsa, işten çıkarma tazminatını yükümlülük ve gider olarak kaydetmektedir. Gönüllü olarak işten çıkarılmayı teşvik için bir teklif yapılması halinde, işten çıkarma tazminatı, teklifli kabul etmesi beklenen personel sayısına göre ölçülmektedir. Raporlama döneminin sonundan sonraki on iki aydan daha ilerisine denk gelen tazminatlar bugünkü değerine indirgenmektedir. İskonto oranı, yüksek kalitede kurumsal tahvillerin piyasa getirisine bakılarak belirlenir.

Hisse Bazlı Ücretlendirme

Hisse senedi araçları olarak sınıflandırılan ödüllerin ücret gideri, teberru tarihinde hisse bazlı ödülün gerçeğe uygun değerine dayalı olarak ölçülür. Hisse ödülleri için, gerçeğe uygun değer, hissenin kote piyasa fiyatından personel tarafından tahsil edilmeyecek olan beklenen temettülerin bugünkü değeri düşülerek bulunan rakamın, varsa kazanılma tarihinin ötesindeki kısıtlamaların etkisine göre düzeltilmiş halidir. Bir ödülün, tadilattan hemen sonraki gerçeğe uygun değerinin, tadilattan hemen önceki gerçeğe uygun değerinden fazla olacağı şekilde tadil edilmesi halinde, yeniden ölçüm yapılır ve bunun sonucunda gerçeğe uygun değerdeki artış, ilave ücret gideri olarak kaydedilir.

Grup kaydedilen ücret giderlerinin mahsup tutarını ilave ödenmiş sermayeye (APIC) kaydeder. Ücret giderleri, ya personelin, ödüllerin ilişkin olduğu hizmetleri verdiği süre boyunca, ya da dilimler halinde verilen ödüller için dilimlerin süresi boyunca, doğrusal esasa göre kaydedilir. Fiili hak kayıpları olması ya da beklentilerde değişiklik olması halinde beklenen hak kaybı tahminleri periyodik olarak düzeltilir. Erken emeklilik karşılıkları nedeniyle sembolik ama önemsiz bir hizmet süresi içeren teberrularla ilgili gider kaydının zamanlaması, giderin tükenme payları süresinin, teberru tarihinden, kazanılma tarihine kadar değil de, personelin ödüle uygunluk kriterini karşıladığı tarihe kadar olmak üzere kısaltılması suretiyle hızlandırılır. Dilimler halinde verilen ödüller için, her dilim, ayrı bir ödül olarak addedilir ve ayrı ayrı amortismanına tabi tutulur.

Nakden ödenebilen hisse bazlı ödüller için ücret giderinin, her bilanço tarihinde gerçeğe uygun değer ölçümü yeniden yapılır ve ilgili çalışanın hizmet verdiği kazanma dönemi boyunca kaydedilir. Buna dair yükümlülükler, ödenene kadar diğer yükümlülükler arasında yer alır.

Hisse Senetlerini Satın Alma Yükümlülüğü

Deutsche Bank hisselerinin vadeli alımları ve Deutsche Bank hisselerinin temel oluşturduğu, yazılan satış opsiyonları, hisse adedi sabitse ve sabit tutarda nakit için fiziki teslim gerekliyse, hisse senetlerini satın alma yükümlülükleri olarak raporlanır. Başlangıçta yükümlülük, vadeli işlemin veya opsiyonun ödeme tutarının bugünkü değerinden kaydedilir. Deutsche Bank hisselerinin vadeli alımları ve yazılan satış opsiyonları için, özkaynaklara buna mukabil gider yazılır ve hisse senetlerini satın alma yükümlülüğü olarak sınıflandırılan özkaynaklar olarak raporlanır.

Yükümlülükler tahakkuk esasına göre muhasebeleştirilir ve yükümlülük üzerinden faiz gideri (paranın zaman değeri olan vade farklarından ve temettülerden oluşur) olarak raporlanır. Bu vadeli alımların ve yazılan satış opsiyonlarının ödenmesi üzerine, yükümlülük itfa edilir ve özkaynaklara yazılan tutar, şirket bünyesindeki hisse senetleri olarak yeniden sınıflandırılır.

Bu vadeli sözleşmelere tabi olan Deutsche Bank hisse senetleri, temel hisse başına kar hesaplamaları açısından dolaşımda addedilmez, ancak, gerçekte seyreltici etkisi olduğu ölçüde seyreltilmiş hisse başına kar hesaplamalarına dahil edilir.

Deutsche Bank hisselerinin dayanak varlık olduğu opsiyon ve vadeli sözleşmeler, eğer hisse adedi sabitse ve fiziki teslimin zorunlu ise, özkaynaklar olarak sınıflandırılmaktadır. Deutsche Bank hisselerinin dayanak varlık olduğu bütün diğer türev sözleşmeler, gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklar/yükümlülükler olarak kaydedilir.

Konsolide Nakit Akım Tabloları

Konsolide nakit akım tablosu açısından, Grup'un nakit ve nakit benzeri varlıkları arasında, hemen nakde dönüştürülebilen ve tabi olduğu değer değişimi riskinin önemli olmadığı oldukça likit yatırımlar da bulunmaktadır. Bu yatırımlar arasında, nakit ve merkez bankalarındaki bakiyeler ve bankalardaki vadesiz mevduatlar bulunmaktadır.

Grup'un, nakit akımlarını, operasyonel, yatırım veya finansman kategorisine tahsisi, iş modeline ("yönetim yaklaşımı") bağlıdır. Grup için temel operasyonel faaliyet, finansal varlıkları ve finansal yükümlülükleri yönetmektir. Dolayısıyla, uzun vadeli borçlanma senedi ihracı ve yönetimi, borçlanmanın temel gelir getirici faaliyet olmadığı finansal-olmayan bir şirkette finansman kategorisinin parçası iken, Grup için ana operasyonel faaliyettir.

Grup, ödeme önceliğine sahip uzun vadeli borçlanma senetlerinin ihracını operasyonel faaliyet olarak görmektedir. Öncelikli uzun vadeli borçlanma senetleri, Yatırım Bankası iş kolu tarafından tasarlanan ve gerçekleştirilen ve gelir getirici faaliyetler olan yapılandırılmış tahvillerden ve varlığa dayalı menkul kıymetlerden oluşmakta olup, diğer bileşeni Hazine tarafından ihraç edilen ve diğer fonlama kaynakları ile karşılıklı takas edilebildiği addedilen borçlanma senetleridir; fonlama maliyetlerinin tamamı, karlılıklarını sağlayabilmeleri için işletmelerin faaliyetlerine tahsis edilmektedir.

Sermaye benzeri uzun vadeli borçlarla ve trust imtiyazlı menkul kıymetlerle ilgili nakit akımları, öncelikli uzun vadeli borçlarla ilgili olanlardan farklı görülmektedir, çünkü bunlar, temelde idari sermaye zorunluluklarını karşılamak üzere, Grup'un sermayesinin ayrılmaz bir parçası olarak yönetilmektedir. Sonuç olarak, bunlar faaliyetle ilgili diğer yükümlülüklerle değiştirilemez, ancak özkaynaklarla değiştirilebilir ve bu nedenle de finansman kategorisinin bir parçasıdır.

Nakit akım tablosunda yer alan tutarlar, bilançoda bir dönemden sonrakine yaşanan hareketlerle tam olarak denk değildir, çünkü bunlar, kambiyo işlemleri nedeniyle olan hareketler ve konsolide şirketler grubundaki değişikliklerden dolayı yaşanan hareketler gibi nakit dışı kalemleri hariç tutmaktadır.

Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan olarak taşınan bakiyelerdeki hareketler, defter değerini etkileyen bütün değişiklikleri yansıtır. Buna, piyasa hareketlerinin ve nakit giriş ve çıkışlarının etkisi de dâhildir. Gerçeğe uygun değerden taşınan bakiyelerdeki hareketler, genellikle operasyonel nakit akımlarında sunulmaktadır.

02- Yakın Zamanda Benimsenen ve Yeni Muhasebe Tebliğleri

Yakın zamanda Benimsenen Muhasebe Tebliğleri

Aşağıdaki muhasebe tebliğleri Grup ile ilgilidir ve bu konsolide finansal tabloların hazırlanmasında 2019 yılı içinde benimsenmiştir.

Faiz Oranı Göstergesi Reformu (UFRS 9, UMS 39 ve UFRS 7’de güncellemeler)

Eylül 2019’da IASB, faiz oranı göstergelerinin (ör. bankalar arası teklif edilen faiz oranları– IBOR’lar) aşamalı olarak devreden çıkarıldığı dönemde ortaya çıkacak belirsizliklere karşı, spesifik riskten korunma muhasebe zorunlulukları kapsamında kolaylık öngören, ve etkilenen riskten korunma muhasebe ilişkisi için spesifik açıklama zorunlulukları öngören “Faiz Oranı Göstergesi Reformu: UFRS 9, UMS 39 ve UFRS 7’de Güncellemeler” yayımlamıştır. Güncellemeler, 1 Ocak 2020’de veya sonrasında başlayan yıllık dönemler için geçerli olup, erkenden uygulanmasına izin verilmektedir. AB, güncellemeleri Ocak 2020’de onaylamış olup, bu onay, Grup için standardın etkenden benimsenmesinin mümkün olduğu anlamına gelmektedir. Grup güncellemeleri 1 Ocak 2019’dan itibaren benimsemiştir.

Grup, LIBOR ve diğer IBOR’lardan RFR’lere geçişin sorunsuz olması amacıyla Grup çapında bir program oluşturmuştur. Program 2018 yılında oluşturulmuş olup, Grup’un Finans Müdürü tarafından sponsor olunmuştur ve her bölüm, bölge ve altyapı birimince üst düzey temsilciler içermektedir. Program, Grup’un çeşitli faiz oranı göstergelerine dayalı pozisyonlarının belirlenmesine ve rakamların belirlenmesine, alternatif RFR’leri referans alan ürünleri alıp satma ve Grup’un IBOR’ları referans alan mevcut kontratlarını değerlendirme olanağını öngörmeye odaklanmıştır. Grup’un yaklaşımı, geçiş risklerini, sistemlerin, süreçlerin ve stratejinin, eski oranların kullanımından sorunsuz geçişi sağlamasını ve alternatif referans oranlar üzerinden alım satımı desteklemesini temin etmek kapsamlı değişim programının bir parçası olarak tasavvur etmektedir.

UFRS 16 Kiralar

1 Ocak 2019’da Grup, tek kiracı muhasebe modeli getiren ve kiracının, dayanak varlık düşük değerli olmadıkça süresi 12 aydan uzun olan bütün varlıklar için varlık ve yükümlülük kaydetmesini zorunlu kılan UFRS 16’yı “Kiralalar” benimsemiştir. Bir kiracı, kiralanan dayanak varlığı kullanma hakkını temsil eden bir kullanım hakkı ve kira ödemesi yapma yükümlülüğünü temsil eden bir kira yükümlülüğü muhasebeleştirmek zorundadır. Kiraya verenler için mevcut muhasebede sadece ufak değişiklikler olacaktır. Standarda göre ayrıca kuruluşlar finansal tablo kullanıcılarına daha bilgilendirici ve daha geçerli açıklamalar yapmak zorundadır.

Grup, UFRS 16’yı Grup çapında bir uygulama programıyla uygulamıştır. Kiraların çoğunluğu arazi ve binalar içindir; diğer kategoriler şirket araçları ve teknik/IT ekipmanıdır.

Grup, kira olduğu tespit edilen kontratlara, geçiş döneminde UMS 17 “Kiralalar” ve IFRIC 4’ün “Bir Düzenlemenin Kira içerip içermediğinin Belirlenmesi” uygulayarak UFRS 16’daki pratik tedbiri uygulamıştır.

Grup, karşılaştırmalı rakamları yeniden ifade etmeksizin, modifiye edilmiş geriye dönük geçiş yaklaşımını uygulamayı seçmiştir. Modifiye edilmiş geriye dönük yaklaşımda Grup, her kira için, ya (i) kullanım hakkı varlığını kira yükümlülüğü ile aynı tutarda ölçme, ya da (ii) kullanım hakkı varlığını geçiş iskonto oranı kullanarak geriye dönük ölçme arasında seçim yapabilmektedir. Yaklaşım (ii) için, kullanım hakkı varlığı ile kira yükümlülüğü arasındaki fark, geçiş aşamasında dağıtılmamış karlar açılış bakiyesinde düzeltme olarak muhasebeleştirilmiştir.

İlk uygulamada Grup, UMS 17 kapsamında operasyonel leasing olarak sınıflandırılan kiralara (i) yaklaşımını uygularken, daha büyük emlak kiralaları için Grup (ii) yaklaşımını uygulamış, bunun sonucunda geçiş döneminde toplam özkaynaklarda vergi sonrası 137 milyon Euro tutarında düzeltme yapılmıştır.

Ek olarak, önceden külfetli operasyonel kiralalar için kaydedilen karşılıklar ve tahakkuk etmiş operasyonel yükümlülükler, geçiş sonrası muhasebe kayıtlarından çıkarılmış ve kullanım hakkı varlıklarının değeri aynı miktarda düşürülmüştür.

UFRS 16'nın uygulanmasının etkisi, konsolide bilançoda kullanım hakkı varlıklarının muhasebeleştirilmesiyle ilgili olarak 3.2 milyar Euro artış, ilgili yükümlülüklerde de 3.6 milyar Euro artış olmuştur. Bu, dağıtılmamış karların vergi sonrası net 136 milyon Euro tutarında azalmasına yol açmıştır.

mnl. €

31 Aralık 2018 itibarıyla operasyonel leasing taahhütleri	6,264
Kısa vadeli kiralalar ve düşük değerli varlık kiralaları için kabul edilen muhasebeleştirme muafiyetleri	(35)
Uzatma ve fesih opsiyonlarının farklı muamele edilmesinden doğan düzeltmeler	376
Henüz başlamamış kontratlar için operasyonel leasing taahhütleri	(2,819)
Diğer ¹	97
1 Ocak 2019 itibarıyla indirgenmemiş kira yükümlülükleri	3,884
İndirgeme (ağırlıklı ortalama kademeli borçlanma oranı %2.18)	(310)
UFRS 16'nın ilk uygulanmasından doğan, 1 Ocak 2019 itibarıyla muhasebeleştirilmiş kira yükümlülükleri	3,575
1 Ocak 2019 itibarıyla finansal kiralamadan kira yükümlülükleri	27
1 Ocak 2019 itibarıyla muhasebeleştirilmiş toplam kira yükümlülükleri	3,601

¹ Aslen kapsam dışı bırakılmış veya feshedilmiş kiralalar, operasyonel giderler, elektrik, gaz, vb. maliyetler, KDV, sat-geri-kirala işlemleri.

UFRS 2015-2017 döngülerinde iyileştirmeler

1 Ocak 2019'da Grup, IASB'nin 2015-2017 döngüleri için yıllık iyileştirme projesi kapsamında birden fazla UFRS standardında IASB tarafından yayımlanan güncellemeleri benimsemiştir. Bu, UFRS 3 "Şirket Birleşmeleri", UMS 12 "Gelir Vergileri" ve "UMS 23 Borçlanma Maliyetleri" ile ilgili sunum, kayıt veya ölçüm bakımından muhasebe değişikliklerine yol açan güncellemelerden ve terminoloji veya düzenleme güncellemelerinden oluşmaktadır. UMS 12, UMS 32 kapsamında özkaynak olarak sınıflandırılan finansal araçlar ile ilgili temettü ödemelerinin kar dağıtımını sayıldığı durumlarda o temettü ödemeleri üzerinden gelir vergisinin muhasebe muamelesini netleştirmek üzere güncellenmiştir. O temettü ödemeleri ile ilgili gelir vergisi, gelir tablosuna gelir vergisi gideri veya indirimi olarak dâhil edilmektedir. Güncellemelerin, Grup'un konsolide finansal tabloları üzerinde önemli bir etkisi olmamıştır.

IFRIC 23 "Gelir Vergisi Muamelesi ile ilgili Belirsizlik"

1 Ocak 2019'da Grup, gelir vergisi muameleleri hakkında belirsizlik olan durumlarda UMS 12 kayıt ve ölçüm zorunluluklarının nasıl uygulanacağını netleştiren ve cari ve ertelenmiş vergi varlıkları veya yükümlülükleri için geçerli olan IFRIC 23'ü "Gelir Vergisi Muamelesi ile ilgili Belirsizlik" benimsemiştir. IFRIC 23'e göre belirsiz vergi muameleleri, belirsizliğin çözümünü hangi yaklaşımın daha iyi öngördüğüne

bağlı olarak bir veya daha fazla belirsiz vergi muamelesi ile birlikte ya da ayrı olarak değerlendirilecektir. Değerlendirme için bir vergi otoritesinin, tetkik etme hakkına sahip olduğu rakamları tetkik edeceği ve o tetkikleri yaparken ilgili bütün bilgileri tam olarak bildiği varsayılacaktır. Eğer bir vergi muamelesinin vergi otoriteleri tarafından kabulü olası görülüyorsa, belirsiz vergi muamelesinin çözümünü en iyi hangi yöntemin öngördüğüne bağlı olarak ya en olası tutarı ya da beklenen değeri kullanarak o belirsizliğin yansıtılması gerekmektedir. IFRIC 23’ün, Grup’un konsolide finansal tabloları üzerinde bir etkisi olmamıştır.

Yeni Muhasebe Tebliğleri

Aşağıdaki muhasebe tebliğleri 31 Aralık 2019 itibarıyla yürürlükte değildir, dolayısıyla bu finansal tabloların hazırlanmasında uygulanmamıştır.

UFRS 3 Şirket birleşmeleri

Ekim 2018’de IASB, UFRS 3 “Şirket birleşmelerinde” güncellemeler yayımlamıştır. Bu güncellemeler, bir işletmenin mi yoksa bir grup varlığın mı satın alındığının tespitini netleştirmektedir. İşletmenin güncellenen tanımı, işletmenin çıktısının müşterilere mallar ve hizmetler sağlamak olduğunu vurgularken, önceki tanım yatırımcılar ve diğerleri için temettüler şeklinde getirilere, daha düşük maliyetlere veya diğer ekonomik faydalara odaklanmakta idi. İşletme ile bir grup varlık arasındaki ayrımı yapmak önemlidir, zira satın alan, sadece bir işletmeyi satın aldığında şerefiye kaydeder. Güncellemeler 1 Ocak 2020’de veya sonrasında başlayan yıllık dönemler için geçerli olacak olup, erkenden benimsenmesine izin verilmektedir. Güncellemelerin Grup’un konsolide finansal tabloları üzerinde önemli bir etkisi olmayacaktır. Bu güncellemeler AB tarafından henüz onaylanmamıştır.

UFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri

Mayıs 2017’de IASB, standardın kapsamındaki sigorta sözleşmelerinin kayıt, ölçüm, sunum ve açıklamaları için ilkeleri belirleyen UFRS 17’yi “Sigorta Sözleşmeleri” yayımlamıştır. UFRS 17, şirketlere, sigorta sözleşmelerini ulusal muhasebe standartlarına göre muhasebeleştirmeye devam etme imkânı tanımış ve çok sayıda farklı yaklaşıma yol açmış olan UFRS 4’ün yerini almaktadır. UFRS 17, UFRS 4’ün yarattığı problemleri, bütün sigorta sözleşmelerinin tutarlı bir şekilde muhasebeleştirilmesini zorunlu kılarak çözmüş ve hem yatırımcılara hem de sigorta şirketlerine faydalı olmuştur. Sigorta yükümlülükleri, tarihsel maliyet yerine cari değerler kullanılarak muhasebeleştirilecektir. Bilgiler düzenli olarak güncellenecek, finansal tabloların kullanıcılarına daha yararlı bilgi sağlayacaktır. UFRS 17, 1 Ocak 2021’de veya sonrasında başlayan yıllık dönemler için geçerlidir. Grup’un güncel iş faaliyetlerine istinaden, başlangıçta UFRS 17’nin, Grup’un konsolide finansal tabloları üzerinde önemli bir etkisi olmayacağı tahmin edilmektedir. Standart henüz AB tarafından onaylanmamıştır.

03- Satın Almalar ve Elden Çıkarmalar

Şirket Birleşmeleri

2019, 2018 ve 2017 yıllarında Grup, şirket birleşmesi olarak muhasebeleştirilen herhangi bir satın alma işlemi gerçekleştirilmemiştir.

Elden Çıkarmalar

2019, 2018 ve 2017 yıllarında Grup, çok sayıda bağlı kuruluşun/şirketin elden çıkarılmasını sonuçlandırmıştır. Bu elden çıkarmalar aslen Grup'un önceden satılmak üzere elde tutulan olarak sınıflandırdığı şirketlerden oluşmaktadır. Dolayısıyla, 2019 yılında elden çıkarılanlar aslen Portekiz'deki Özel & Ticari Müşteriler işinin satışını içermekte iken, 2018 yılında elden çıkarılanlar Polonya'daki Özel & Ticari Banka işinin kısmi satışını içermiştir. 2017'de elden çıkarılanlar, Grup'un Arjantin'deki bağlı kuruluşu Deutsche Bank S.A. ve Sal. Oppenheim'ın Lüksemburg merkezli fon yönetimi ve saklama şirketini içermiştir. Bu işlemler hakkında daha fazla detay için lütfen Not 24'e "Satılmak Üzere Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Elden Çıkarılacak Gruplar" bakınız. Bu elden çıkarmalar karşılığında tahsil edilen toplam bedel (nakit kısmı) 2019, 2018 ve 2017'de sırasıyla 1.8 milyar Euro (nakit 1.8 milyar Euro), 398 milyon Euro (nakit 270 milyon Euro) ve 129 milyon Euro'dur (nakit). Bu elden çıkarmalara dahil olan varlıklar ve yükümlülükler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

m. €	2019	2018	2017
Nakit ve nakit benzeri varlıklar	0	50	47
Geri kalan bütün varlıklar	2,713	4,619	848
Elden çıkarılan toplam varlıklar	2,714	4,669	895
Elden çıkarılan toplam yükümlülükler	1,003	6,035	814

04- Faaliyet bölümleri ve İlgili Bilgiler

Faaliyet bölümleri ile ilgili aşağıdaki bilgiler, faaliyet bölümlerinin, tepe yönetim (yani Deutsche Bank Yönetim Kurulu) tarafından faaliyet bölümlerine kaynak tahsis etmek ve finansal performansını değerlendirmek için kuruluşların düzenli olarak gözden geçirilen bileşenleri hakkındaki dahili raporlara dayalı olarak sunumunu gerektiren "yönetim yaklaşımına" göre hazırlanmıştır.

Faaliyet Bölümleri

Grup'un faaliyet bölümü raporlaması, bölümlerin finansal performans değerlendirmesinin ve bölümlere kaynak tahsisinin esasını oluşturan dâhili yönetim raporlama sistemlerindeki organizasyonel yapıyı izler. Organizasyonel yapıdaki değişiklikler nedeniyle önceki dönemin karşılaştırmalı sunumunda bazı rakamlar yeniden ifade edilmiştir.

7 Temmuz 2019'da duyurulan stratejiye göre, operasyonlarımız 2019 yılının üçüncü çeyreğinde aşağıdaki kurumsal bölümlerden oluşan yeni bir bölüm yapısı ile yeniden organize edilmiştir:

- Kurumsal Banka ("KB"),
- Yatırım Bankası ("YB"),
- Özel Banka ("ÖB"),
- Varlık Yönetimi ("VY"),
- Sermaye Serbest Bırakma Birimi ("SSBB")
- Kurumsal & Diğer ("K&D")

Deutsche Bank'ın önceden raporlanan faaliyet bölümü bilgileri ile karşılaştırmalı olarak temel değişiklikler aşağıda belirtilmiştir.

Kurumsal Banka, önceden eski Kurumsal & Yatırım Bankasının bir parçası olan Global İşlem Bankasını ve önceden Özel & Ticari İşinin (Almanya) bir parçası olan Alman Ticari Müşteriler bölümünü içermektedir. 2019'un dördüncü çeyreğinde Kurumsal Banka ile Özel Banka arasındaki dağılımlardaki yeni ince ayarlamalar yapılmış olup, Almanya'daki küçük ölçekli ticari müşterilere yönelik önceden Özel Banka içerisinde raporlanan iş birimi artık Kurumsal Banka içerisinde raporlanmaktadır.

Önceden eski Kurumsal & Yatırım Bankasının bir parçası olan Yatırım Bankası, Deutsche Bank'ın İhraç & Danışmanlık işlerini içermektedir. Yatırım Bankası ayrıca Sabit Getiri, Döviz (FIC) Satış & Alım-satımı, Global Kredi Alım-satım, Döviz, Faiz Oranları ve Gelişen Pazarlar Borçlanma Senetleri iş birimlerini de içermektedir.

Özel Banka üç iş biriminden oluşmaktadır. Özel Banka Almanya, Almanya'daki özel müşterilere hizmet vermektedir. Özel ve Ticari İşletmeler Uluslararası, İtalya, İspanya, Belçika ve Hindistan'daki özel ve küçük işletme müşterilerine ve ticari ve kurumsal müşterilere hizmet vermektedir. Ayrıca, Özel Banka küresel olarak Servet Yönetimi müşterilerini de kapsamaktadır. Özel Bankaya dâhil olan iş birimleri önceden Özel & Ticari Banka bölümünün bir parçası olarak açıklanmakta idi. 2019'un dördüncü çeyreğinde Özel Banka ile Kurumsal Banka arasındaki dağılımlarda yeni ince ayarlamalar yapılmış olup, Almanya'daki daha küçük ölçekli ticari müşterilere yönelik önceden Özel Bankada raporlanan iş birimi artık Kurumsal Banka içerisinde raporlanmaktadır.

Varlık Yönetimi, DWS markası altında faaliyet göstermektedir. Varlık Yönetimi, Deutsche Bank'ın önceki faaliyet bölümlerine göre değişmemiş olup, bireysel yatırımcılara ve kurumlara geniş bir Aktif, Pasif ve Alternatif Varlık Yönetimi ürünleri ve hizmetleri yelpazesinde yatırım çözümleri sunmaktadır.

Yeni Sermaye Serbest Bırakma Birimi (SSBB) oluşturmakla, halen düşük getirili varlıkların, karlılığı düşük işlerin ve artık stratejik sayılmayan işlerin kullandığı sermayenin serbestleştirilmesini planlamaktadır. Bu, Hisse Senedi Satış & Alım-satım işlerinin, daha düşük getirili sabit getiri pozisyonlarının, özellikle Faiz Oranlarının, önceki KYB Stratejik olmayan portföyünün ve Portekiz ve Polonya'daki perakende operasyonları da dâhil olmak üzere Özel & Ticari Banka işinde çıkılan işlerin hemen hemen tamamını içermektedir. BNP Paribas ve Deutsche Bank, Deutsche Bank'ın Birincil Finans ve Elektronik Hisse Senedi müşterilerine hizmet sürekliliği sağlanması için bir ana işlem sözleşmesi imzalamıştır. Sözleşme kapsamında Deutsche Bank, müşteriler BNP Paribas'ya geçene kadar platformu işletmeye devam edecektir.

Kurumsal & Diğer, münferit faaliyet bölümlerine tahsis edilmeyen ve merkezi olarak tutulan gelirleri, maliyetleri ve kaynakları içermektedir.

Karşılaştırma dönemlerinin sunumu buna göre ayarlanmıştır.

Faaliyet Bölümü Karının veya Zararının Ölçümü

Faaliyet Bölümü raporlaması, faaliyet bölümü sonuçlarının, bu not içerisinde "Faaliyet Bölümleri bazında Operasyonel Sonuçlar" kısmında sunulduğu üzere, faaliyet bölümlerinin ve konsolide finansal tabloların sonuçlarının mutabakatını da içeren yönetim raporlama yöntemlerine dayalı olarak sunulmasını gerektirmektedir. Her faaliyet bölümü hakkında verilen bilgiler, faaliyet bölümünün kar veya zararı, varlıkları ve diğer bilgiler hakkındaki dâhili raporlara dayalıdır ve bunlar tepe yönetim tarafından düzenli olarak gözden geçirilmektedir. Faaliyet Bölümlerinin varlıkları, Grup'un iç yönetim raporlamasında konsolide bakış açısına dayalı olarak gösterilmektedir, yani rakamlar faaliyet bölümleri arasındaki bakiyeleri içermemektedir.

Grup'un yönetim raporlamasında kullanılan UFRS ile uyumlu olmayan muhasebe yöntemleri, ya değerlendirme ya da sınıflandırma farklarını yansıtmaktadır. En büyük değerlendirme farkları, yönetim raporlamasında gerçeğe uygun değer ölçümüne karşılık UFRS kapsamında amortismanı tabi tutulmuş maliyet, ve kendi hisselerimizin alım-satım sonuçlarının yönetim raporlamasında gelirlerde (YB'de), UFRS kapsamında ise

özkaynaklarda kaydedilmesi ile ilgilidir. Ana sınıflandırma farkı, azınlık hakları ile ilgili olup, gelirlerden, kredi değer düşüş karşılıklarından, faiz dışı giderlerinden ve gelir vergisi giderlerinden azınlık hissedarlarının payını temsil eder. Azınlık payları yönetim raporlamasında işletmelerin vergi öncesi karının bir bileşeni olarak (ve Konsolidasyon & Düzeltmelerde [K&D] ters kayıtlı) raporlanırken, UFRS kapsamında net karın tahsisinin bir bileşeni olarak raporlanır.

Grup'un iş faaliyetlerinin özellikleri çok çeşitli olduğu ve faaliyetleri birbiriyle entegre olduğu için, gelir ve gider kalemlerini faaliyet bölümleri arasında dağıtmak için belli tahminlerde ve muhakemelerde bulunulmuştur.

Yönetim raporlama sistemleri, Grup'un harici net faiz gelirlerini, kullanılan veya her faaliyet bölümünün faaliyetleriyle sağlanan fonlamanın, dâhili kaynakların transfer fiyatlandırmasına dayalı değerine göre tahsis etmektedir. Ayrıca, kendi sermaye fonlaması bulunan kanunen bağımsız birimleri olan rakiplerle karşılaştırılabilirliği korumak için Grup, her faaliyet bölümünün ortalama özkaynaklardaki payına paralel olarak konsolide sermayesine net varsayılan faiz avantajı tahsis etmektedir.

2019'un üçüncü çeyreğinde, yönetim gereci olarak etkinliğini artırmak ve fonlama maliyeti optimizasyonunu daha iyi desteklemek için FTP çerçevesi değiştirilmiştir. Yeni FTP çerçevesi, fonlama maliyetlerinin ve faydalarının, riske göre düzeltilmiş şekilde ve Grup çapında tek düzen halinde firmanın iş bölümlerine tahsisini daha doğru yapmayı amaçlamaktadır. Metodoloji değişiklikleri, 2019 yılı için genel grup fonlama maliyetlerini etkilememektedir, ancak çerçeve, maliyetlerin ve faydaların faaliyet bölümleri arasında yeniden dağılımının yapılmasına yol açmıştır. Bu yeniden dağılım sonucunda YB ve SSBB fayda sağlarken, ÖB ve KB'de fonlama faydalarında önceki metodolojiye göre kısmi bir azalış ile dengelenmiştir. Yeni çerçevenin uygulamaya konulması ile ilgili maliyetler, yeni çerçeve aşamalı olarak devreye girerken K&D'de tutulmuştur. Bu maliyetler, yükümlülüklerin uzun vadeli niteliğini yansıtır şekilde zaman içinde amortismanına tabi tutulacaktır.

2019'un birinci yarısında yeni FTP çerçevesinin etkisi, YB ve SSBB'nin sonuçlarında, sırasıyla yaklaşık 140 milyon Euro ve 30 milyon Euro tutarında olumlu etki olacak iken, KB, ÖB ve K&D sonuçları sırasıyla 20 milyon Euro, 30 milyon Euro ve 120 milyon Euro daha düşük olacaktır.

Yeni FTP çerçevesinin 2018 yılının tamamındaki etkisi, YB ve SSBB sonuçlarında sırasıyla yaklaşık 200 milyon Euro ve 40 milyon Euro olumlu etki olurken, KB, ÖB ve K&D sonuçları sırasıyla yaklaşık 60 milyon, 60 milyon ve 120 milyon Euro daha düşük olurdu.

Yeni FTP çerçevesinin 2017 yılının tamamındaki etkisi, YB ve SSBB sonuçlarında sırasıyla yaklaşık 230 milyon Euro ve 40 milyon Euro olumlu etki olurken, KB, ÖB ve K&D sonuçları sırasıyla yaklaşık 60 milyon, 60 milyon ve 150 milyon Euro daha düşük olurdu.

Yönetim, iç raporlama sisteminin bir parçası olarak özkaynak ve ilgili rasyolar için belli ölçüler kullanmaktadır, çünkü bu ölçülerin, faaliyet bölümlerinin finansal performansının daha kullanışlı bir göstergesini sunduğuna inanmaktadır. Grup, yatırımcılara ve analistlere, yönetimin Grup'un işlerini nasıl yönettiğini daha iyi kavramalarını sağlamak ve Grup'un sonuçlarını daha iyi anlamalarına imkan vermek için bu ölçüleri açıklamaktadır. Bu ölçüler arasında şunlar bulunmaktadır:

Ortalama Özkaynak tahsisi: Özkaynaklar Grup'un faaliyet bölümlerine tamamen, her faaliyet bölümünün idari sermaye talebine dayalı olarak dağıtılmaktadır. İdari sermaye talebi, her faaliyet bölümünün, Grup'un Özkaynaklar Aşama 1. sermaye oranına, Grup'un Kaldıraç oranına ve Grup'un Stres altında Sermaye Kaybına birleşik katkısını yansıtmaktadır. Üç boyutun her birindeki katkılar, Grup için göreceli önemlerini ve kısıtlılık düzeylerini yansıtacak şekilde ağırlıklandırılmaktadır. Özkaynaklar Aşama 1. sermaye oranına ve Kaldıraç

oranına katkılar, CRR/CRD kurallarının tam uygulandığı varsayımıyla, Risk-Ağırlıklı Varlıklar (RWA) ve Kaldıraç Oranına Maruz durum (LRE) üzerinden ölçülmektedir. Grup'un Stres altında Sermaye Kaybı, Grup'un tanımlı bir stres senaryosu altında genel ekonomik riske maruz olma durumunun bir ölçüsüdür. Şerefiye ve diğer maddi olmayan varlıklar, tahsis edilen maddi özkaynakların ve ilgili getirilerin tespitine imkan tanımak için, Grup'un faaliyet bölümlerine doğrudan atfedilmektedir. Özkaynaklar ve maddi özkaynaklar aylık bazda tahsis edilmekte ve çeyrekler bazında ve yılın tamamı için ortalaması alınmaktadır.

Net gelirlerin bir bileşeni olarak net faiz gelirleri, vergi öncesi kar (zarar) ve ilgili oranlar, Yatırım Bankası için A.B.D.'de vergiden muaf menkul kıymetler için tamamen vergilendirilebilir-dengi esasına göre sunulmuştur. Bu, yönetimin, vergilendirilebilir ve vergiden muaf menkul kıymetlerin performansını, karşılaştırılabilir esasa göre ölçmesine imkan sağlamaktadır. Sunumdaki bu değişim, Yatırım Bankası net faiz gelirlerinde 2019 yılının tamamı için 35 milyon Euro (2018 yılının tamamı için 42 milyon Euro, 2017 yılının tamamı için 114 milyon Euro) artışa yol açmıştır. Bu artış, Grup konsolide rakamlarında K&D'de ters kayıt ile dengelenmiştir. Net faiz gelirlerinin tamamen vergilendirilebilir-dengini belirlemede kullanılan vergi oranı, A.B.D.'de vergiden muaf menkul kıymetlerin çoğunluğu için 2019 ve 2018 yıllarında %21, 2017 yılında ise %35'tir.

Faaliyet Bölümü Bazında Faaliyet Sonuçları

Grup'un faaliyet bölümlerinin sonuçları, ve UFRS kapsamında konsolide faaliyet sonuçları ile mutabakat aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

	2019						
mln. €. (aksi belirtilmedikçe)	Kurumsal Banka	Yatırım Bankası	Özel Banka	Varlık Yönetimi	Sermaye Serbest Bırakma Birimi	Kurumsal & Diğer	Toplam Konsolide
Net gelirler ¹	5,264	6,961	8,245	2,332	208	155	23,165
Kredi zararı karşılıkları	286	109	342	1	(14)	0	723
Faiz dışı giderler							
Ücret ve yan haklar	1,044	2,468	3,519	832	443	2,836	11,142
Genel ve idari giderler	3,169	3,763	3,978	851	2,811	(2,320)	12,253
Şerefiye ve diğer maddi olmayan varlıkların değer düşüklüğü	492	0	545	0	0	0	1,037
Yeniden yapılandırma faaliyetleri	137	169	126	29	143	40	644
Toplam faiz dışı giderler	4,842	6,401	8,168	1,711	3,397	556	25,076
Azınlık payları	0	20	(0)	152	1	(173)	0
Vergi öncesi kar (zarar)	137	433	(265)	468	(3,177)	(229)	(2,634)
Maliyet/gelir oranı	%92	%92	%99	%73	A/D	A/D	%108
Varlıklar ²	227,703	502,821	282,773	9,936	259,224	15,217	1.297.674
Duran varlıklara eklemeler	9	497	405	27	2	381	1,322
Risk-ağırlıklı varlıklar ³	56,522	118,622	75,442	9,527	45,874	18,029	324,015
Kaldıraç pozisyonu (tamamen uygulanmış)	262,505	439,354	292,028	4,643	126,905	42,605	1.168.040
Ortalama tahsis edilmiş özkaynaklar	9,280	23,639	12,241	4,836	10,174	0	60,170
Ortalama özkaynakların vergi sonrası getirisi ³	%0	%1	%(2)	%7	%(23)	A/D	% (10)
Ortalama maddi özkaynakların vergi sonrası getirisi ³	%0	%1	%(2)	%18	%(23)	A/D	% (11)
¹ Şunları içerir:							
Net faiz geliri	2,579	2,685	5,133	(39)	76	3,315	13,749
Özkaynak yöntemi uygulanan yatırımlardan net kar (zarar)	3	32	14	49	12	1	110
² Şunları içerir:							
Özkaynak yöntemi uygulanan yatırımlar	66	412	82	276	90	4	929

A/D– Anlamli değil

³ Grup düzeyinde ortalama maddi özkaynakların ve ortalama özkaynakların vergi sonrası getirisi, Grup için raporlanan ve 31 Aralık 2019'da sona eren yıl için %(100) olan etkin vergi oranını yansıtmaktadır. Grup'un faaliyet bölümlerinin ortalama maddi özkaynakların ve ortalama özkaynakların vergi sonrası getirisi için etkin vergi oranı, faaliyet bölümlerine atfedilmeyen kalıcı farklılıkların etkisini hariç tutacak şekilde ayarlamaya tabi tutulmuş olup, 31 Aralık 2019'da sona eren yılda faaliyet bölümü vergi oranları %28 olmuştur.

mln. €. (aksi belirtilmedikçe)	Kurumsal Banka	Yatırım Bankası	Özel Banka	Varlık Yönetimi	Sermaye Serbest Bırakma Birimi	Kurumsal & Diğer	Toplam Konsolide
Net gelirler ¹	5,263	7,467	8,641	2,187	1,878	(120)	25,316
Kredi zararı karşılıkları	145	70	347	(1)	(36)	1	525
Faiz dışı giderler							
Ücret ve yan haklar	1,035	2,666	3,613	787	635	3,079	11,814
Genel ve idari giderler	2,780	3,650	3,932	929	2,652	(2,656)	11,286
Şerefiye ve diğer maddi olmayan varlıkların değer düşüklüğü	0	0	0	0	0	0	0
Yeniden yapılandırma faaliyetleri	31	200	49	19	62	(1)	360
Toplam faiz dışı giderler	3,846	6,517	7,593	1,735	3,349	421	23,461
Azınlık payları	0	24	(0)	85	1	(109)	0
Vergi öncesi kar (zarar)	1,273	856	701	368	(1,435)	(433)	1,330
Maliyet/gelir oranı	73 %	87 %	88 %	79 %	A/D	A/D	93 %
Varlıklar ²	215,177	458,191	288,513	10,030	370,363	5,864	1,348,137
Duran varlıklara eklemeler	13	500	584	43	1	506	1,647
Risk-ağırlıklı varlıklar	58,162	124,410	69,308	10,365	72,144	16,045	350,432
Kaldıraç pozisyonu (tamamen uygulanmış)	247,137	419,313	299,577	5,044	281,109	20,746	1,272,926
Ortalama tahsis edilmiş özkaynaklar	9,987	23,155	12,231	4,659	12,577	0	62,610
Ortalama maddi özkaynakların vergi sonrası getirisi ³	%9	%2	%4	%6	% (9)	A/D	%(0)
Ortalama maddi özkaynakların vergi sonrası getirisi ³	%9	%2	%4	%17	% (9)	A/D	%(0)
¹ Şunları içerir:							
Net faiz geliri	2,327	2,138	5,217	(51)	259	3,302	13,192
Özkaynak yöntemi uygulanan yatırımlardan net kar (zarar)							
² Şunları içerir:	3	157	2	41	10	6	219
Özkaynak yöntemi uygulanan yatırımlar	63	406	78	240	87	5	879

A/D– Anlamli değil

³ Grup düzeyinde ortalama maddi özkaynakların ve ortalama özkaynakların vergi sonrası getirisi, Grup için raporlanan ve 31 Aralık 2018’de sona eren yıl için %74 olan etkin vergi oranını yansıtmaktadır. Grup’un faaliyet bölümlerinin ortalama maddi özkaynakların ve ortalama özkaynakların vergi sonrası getirisi için etkin vergi oranı, faaliyet bölümlerine atfedilmeyen kalıcı farklılıkların etkisini hariç tutacak şekilde ayarlamaya tabi tutulmuş olup, 31 Aralık 2018’de sona eren yılda faaliyet bölümü vergi oranları %28 olmuştur.

mln. €. (aksi belirtilmedikçe)	Kurumsal Banka	Yatırım Bankası	Özel Banka	Varlık Yönetimi	Sermaye Serbest Bırakma Birimi	Kurumsal & Diğer	Toplam Konsolide
Net gelirler ¹	5,376	8,303	8,732	2,532	2,044	(539)	26,447
Kredi zararı karşılıkları	41	51	325	(1)	110	(0)	525
Faiz dışı giderler							
Ücret ve yan haklar	1,104	2,866	3,635	812	758	3,078	12,253
Genel ve idari giderler	2,746	3,821	4,138	978	2,788	(2,497)	11,973
Şerefiye ve diğer maddi olmayan varlıkların değer düşüklüğü	6	0	12	3	0	0	21
Yeniden yapılandırma faaliyetleri	20	40	358	6	21	1	447
Toplam faiz dışı giderler	3,876	6,727	8,143	1,799	3,567	582	24,695
Azınlık payları	0	26	(12)	1	0	(16)	0
Vergi öncesi kar (zarar)	1,459	1,498	275	732	(1,633)	(1,105)	1,228
Maliyet/gelir oranı	72 %	81 %	93 %	71 %	A/D	A/D	93 %
Varlıklar ²	248,335	471,539	278,014	8,050	462,212	6,582	1,474,732
Duran varlıklara eklemeler	2	124	655	60	3	960	1,803
Risk-ağırlıklı varlıklar ³	57,760	120,316	70,138	8,432	72,243	15,322	344,212
Kaldıraç pozisyonu (tamamen uygulanmış)	275,580	426,311	289,314	2,870	384,435	16,378	1,394,886
Ortalama tahsis edilmiş özkaynaklar	10,143	22,553	11,886	4,505	14,087	752	63,926
Ortalama maddi özkaynakların vergi sonrası getirisi ³	9 %	4 %	1 %	11 %	(8) %	A/D	(2) %
Ortalama maddi özkaynakların vergi sonrası getirisi ⁴	10 %	4 %	1 %	59 %	(9) %	A/D	(2) %
¹ Şunları içerir:							
Net faiz geliri	2,433	2,122	5,120	(19)	667	2,055	12,378
Özkaynak yöntemi uygulanan yatırımlardan net kar (zarar)	6	70	3	44	5	9	137
² Şunları içerir:							
Özkaynak yöntemi uygulanan yatırımlar	62	409	91	211	82	10	866

A/D – Anlamli değil

³ Risk-ağırlıklı varlıklar ve sermaye oranları, tamamen uygulanmış CRR/CRD 4 ’ye dayalıdır.

⁴ Grup düzeyinde ortalama maddi özkaynakların ve ortalama özkaynakların vergi sonrası getirisi, Grup için raporlanan ve 31 Aralık 2017’de sona eren yıl için %160 olan etkin vergi oranını yansıtmaktadır. Grup’un faaliyet bölümlerinin ortalama maddi özkaynakların ve ortalama özkaynakların vergi sonrası getirisi için etkin vergi oranı, faaliyet bölümlerine atfedilmeyen kalıcı farklılıkların etkisini hariç tutacak şekilde ayarlamaya tabi tutulmuş olup, 31 Aralık 2017’de sona eren yılda faaliyet bölümü vergi oranları %33 olmuştur.

Kurumsal Banka

mln. €. (aksi belirtilmedikçe)	2019	2018	2017	2018'den 2019'a artış (azalış)		2017'den 2018'ye artış (azalış)	
				mln. €.	%	mln. €.	%
Net gelirler							
Global İşlem Bankacılığı	3,842	3,901	4,030	(59)	(2)	(129)	(3)
Ticari Bankacılık	1,422	1,362	1,346	60	4	16	1
Toplam net gelirler	5,264	5,263	5,376	1	0	(113)	(2)
Kredi zararı karşılıkları	286	145	41	141	97	104	A/D
Faiz dışı giderler							
Ücret ve yan haklar	1,044	1,035	1,104	9	1	(69)	(6)
Genel ve idari giderler	3,169	2,780	2,746	389	14	34	1
Şerefiye ve diğer maddi olmayan varlıkların değer düşüklüğü	492	0	6	492	A/D	(6)	A/D
Yeniden yapılandırma faaliyetleri	137	31	20	106	A/D	11	53
Toplam faiz dışı giderler	4,842	3,846	3,876	996	26	(30)	(1)
Azınlık payları	0	0	0	0	A/D	0	A/D
Vergi öncesi kar (zarar)	137	1,273	1,459	(1,136)	(89)	(186)	(13)
Toplam varlıklar (milyar €) ¹	228	215	248	13	6	(33)	(13)
Krediler (kredi zarar karşılıkları öncesi brüt, milyar €)	118	113	112	5	5	1	1
Çalışan sayısı (tam zamanlı karşılığı)	7,428	7,353	7,649	75	1	(296)	(4)

A/D– Anlamalı değil

¹ Faaliyet bölümü varlıkları konsolide görünümü temsil etmektedir, yani tutarlara faaliyet bölümleri arası bakiyeler dahil değildir.

Yatırım Bankası

mln. €. (aksi belirtilmedikçe)	2019	2018	2017	2018'den 2019'a artış (azalış)		2017'den 2018'ye artış (azalış)	
				mln. €.	%	mln. €.	%
Net gelirler							
Sabit Getiri, Döviz (FIC) Satış & Alım-satım	5,534	5,646	6,679	(111)	(2)	(1,033)	(15)
Hisse Senedi İhraç	123	184	178	(61)	(33)	6	3
Tahvil İhraç	1,117	1,145	1,407	(27)	(2)	(262)	(19)
Danışmanlık	366	456	477	(90)	(20)	(21)	(4)
İhraç & Danışmanlık	1,606	1,784	2,061	(178)	(10)	(277)	(13)
Diğer	(179)	37	(438)	(217)	A/D	475	A/D
Toplam net gelirler	6,961	7,467	8,303	(506)	(7)	(836)	(10)
Kredi zararı karşılıkları	109	70	51	38	54	19	37
Faiz dışı giderler							
Ücret ve yan haklar	2,468	2,666	2,866	(199)	(7)	(200)	(7)
Genel ve idari giderler	3,763	3,650	3,821	113	3	(171)	(4)
Şerefiye ve diğer maddi olmayan varlıkların değer düşüklüğü	0	0	0	0	A/D	0	A/D
Yeniden yapılandırma faaliyetleri	169	200	40	(31)	(15)	160	A/D
Toplam faiz dışı giderler	6,401	6,517	6,727	(116)	(2)	(210)	(3)
Azınlık payları	20	24	26	(4)	(18)	(2)	(8)
Vergi öncesi kar (zarar)	433	856	1,498	(423)	(49)	(642)	(43)
Toplam varlıklar (milyar €) ¹	503	458	472	45	10	(13)	(3)
Krediler (kredi zarar karşılıkları öncesi brüt, milyar €)	75	65	53	10	16	12	23
Çalışan sayısı (tam zamanlı karşılığı)	10,095	9,960	10,674	135	1	(714)	(7)

A/D– Anlamalı değil

¹ Faaliyet bölümü varlıkları konsolide görünümü temsil etmektedir, yani tutarlara faaliyet bölümleri arası bakiyeler dahil değildir.

Özel Banka

mln. €. (aksi belirtilmedikçe)	2019	2018	2017	2018'den 2019'a artış (azalış)		2017'den 2018'ye artış (azalış)	
				mln. €.	%	mln. €.	%
Net gelirler:							
Özel Banka Almanya	5,116	5,453	5,253	337	(6)	200	4
Özel ve Ticari İşler Uluslararası ¹	1,442	1,441	1,457	1	0	(16)	(1)
		1,748	2,022		(3)	(274)	(14)
Servet Yönetimi	1,687			(61)			()
Toplam net gelirler	8,245	8,641	8,732	(396)	(5)	(91)	(1)
bileşenleri:							
Net faiz geliri	5,133	5,217	5,120	(84)	(2)	97	2
Komisyon ve ücret gelirleri	2,925	2,826	2,994	99	4	(169)	(6)
Geri kalan gelirler	187	598	617	(411)	(69)	(19)	(3)
Kredi zararı karşılıkları	342	347	325	(5)	(1)	22	7
Faiz dışı giderler:							
Ücret ve yan haklar	3,519	3,613	3,635	(93)	(3)	(23)	(1)
Genel ve idari giderler	3,978	3,932	4,138	46	1	(206)	(5)
Şerefiye ve diğer maddi olmayan varlıkların değer düşüklüğü	545	0	12	545	A/D	(12)	A/D
Yeniden yapılandırma faaliyetleri	126	49	358	77	155	(309)	(86)
Toplam faiz dışı giderler	8,168	7,593	8,143	575	8	(550)	(7)
Azınlık payları	(0)	(0)	(12)	(0)	A/D	12	(100)
Vergi öncesi kar (zarar)	(265)	701	275	(966)	A/D	426	155
Toplam varlıklar (milyar €) ²	283	289	278	(6)	(2)	10	4
Krediler (kredi zarar karşılıkları öncesi brüt, milyar €)	230	221	215	9	4	6	3
Yönetim Altındaki Varlıklar (milyar €) ³	487	451	480	36	8	(29)	(6)
Net akış (milyar €)	4	(2)	3	7	A/D	(5)	A/D
Çalışan sayısı (tam zamanlı karşılığı)	37,266	38,415	39,272	(1,149)	(3)	(857)	(2)

A/D– Anlamalı değil

¹ İtalya ve İspanya, Belçika ve Hindistan'daki operasyonları kapsamaktadır.

² Faaliyet bölümü varlıkları konsolide görüntüyü temsil etmektedir, yani tutarlara faaliyet bölümleri arası bakiyeler dahil değildir.

³ Yönetim altındaki varlıklar (a) müşteriler adına yatırım amacıyla tarafımızca elde tutulan varlıklar ve/veya (b) tarafımızca yönetilen müşteri varlıkları olarak tanımlanmaktadır. Yönetim altındaki varlıklar ihtiyari veya danışmanlık esasına göre yönetilmektedir veya bu varlıklar bankamıza yatırılmaktadır. Mevduatlar, yatırım amacına hizmet ediyorsa yönetim altındaki varlık sayılmaktadır. Özel Banka Almanya ve Özel & Ticari İşler Uluslararası faaliyet bölümlerinde bu, bütün vadeli mevduatları ve tasarruf mevduatlarını içermektedir. Servet Yönetiminde, bütün müşteri mevduatlarının aslen yatırım amacıyla bankamızda tutulduğu varsayılmaktadır.

Varlık Yönetimi

mln. €. (aksi belirtilmedikçe)	2019	2018	2017	2018'den 2019'a artış (azalış)		2017'den 2018'ye artış (azalış)	
				mln. €.	%	mln. €.	%
Net gelirler							
Yönetim ücretleri	2,141	2,115	2,247	26	1	(132)	(6)
Performans ve işlem ücretleri	201	91	199	111	122	(109)	(55)
Diğer	(10)	(19)	86	9	(48)	(104)	A/D
Toplam net gelirler	2,332	2,187	2,532	146	7	(346)	(14)
Kredi zararı karşılıkları	1	(1)	(1)	2	A/D	(0)	67
Faiz dışı giderler							
Ücret ve yan haklar	832	787	812	45	6	(25)	(3)
Genel ve idari giderler	851	929	978	(78)	(8)	(49)	(5)
Şerefiye ve diğer maddi olmayan varlıkların değer düşüklüğü	0	0	3	0	A/D	(3)	A/D
Yeniden yapılandırma faaliyetleri	29	19	6	10	51	13	A/D
Toplam faiz dışı giderler	1,711	1,735	1,799	(23)	(1)	(64)	(4)
Azınlık payları	152	85	1	68	80	83	A/D
Vergi öncesi kar (zarar)	468	368	732	99	27	(364)	(50)
Toplam varlıklar (milyar €) ¹	10	10	8	(0)	(1)	2	25
Yönetim Altındaki Varlıklar (milyar €) ³	768	664	702	103	16	(37)	(5)
Net akış (milyar €)	25	(23)	16	48	A/D	(38)	A/D
Çalışan sayısı (tam zamanlı karşılığı)	3,924	4,013	4,002	(88)	(2)	11	0

A/D– Anlamalı değil

¹ Faaliyet bölümü varlıkları konsolide görüntüyü temsil etmektedir, yani tutarlara faaliyet bölümleri arası bakiyeler dahil değildir.

Sermaye Serbest Bırakma Birimi

mln. €.				2018'den 2019'a		2017'den 2018'e	
				artış (azalış)		artış (azalış)	
(aksi belirtilmedikçe)	2019	2018	2017	mln. €.	%	mln. €.	%
Net gelirler	208	1,878	2,044	(1,670)	(89)	(166)	(8)
Kredi zararı karşılıkları	(14)	(36)	110	22	(61)	(146)	A/D
Faiz dışı giderler							
Ücret ve yan haklar	443	635	758	(192)	(30)	(123)	(16)
Genel ve idari giderler	2,811	2,652	2,788	159	6	(135)	(5)
Şerefiye ve diğer maddi olmayan varlıkların değer düşüklüğü	0	0	0	0	A/D	0	A/D
Yeniden yapılandırma faaliyetleri	0	62	21	81	132	40	189
Toplam faiz dışı giderler	3,397	3,349	3,567	49	1	(218)	(6)
Azınlık payları	1	1	0	1	136	0	58
Vergi öncesi kar (zarar)	(3,177)	(1,435)	(1,633)	(1,742)	121	198	(12)
Toplam varlıklar (milyar €) ¹	259	370	462	(111)	(30)	(92)	(20)
Çalışan sayısı (tam zamanlı karşılığı)	1,205	2,534	4,348	(1,329)	(52)	(1,814)	(42)

A/D– Anlamalı değil

¹ Faaliyet bölümü varlıkları konsolide görünümü temsil etmektedir, yani tutarlara faaliyet bölümleri arası bakiyeler dahil değildir.

Kurumsal & Diğer (K&D)

mln. €.				2018'den 2019'a		2017'den 2018'e	
				artış (azalış)		artış (azalış)	
(aksi belirtilmedikçe)	2019	2018	2017	mln. €.	%	mln. €.	%
Net gelirler	155	(120)	(539)	274	A/D	420	(78)
Kredi zararı karşılıkları	0	1	(0)	(0)	(84)	1	A/D
Faiz dışı giderler							
Ücret ve yan haklar	2,836	3,079	3,078	(242)	(8)	1	0
Genel ve idari giderler	(2,320)	(2,656)	(2,497)	336	(13)	(159)	6
Şerefiye ve diğer maddi olmayan varlıkların değer düşüklüğü	0	0	0	0	A/D	0	A/D
Yeniden yapılandırma faaliyetleri	40	(1)	1	41	A/D	(2)	A/D
Toplam faiz dışı giderler	556	421	582	135	32	(161)	(28)
Azınlık payları	(173)	(109)	(16)	(64)	58	(93)	A/D
Vergi öncesi kar (zarar)	(229)	(433)	(1,105)	204	(47)	672	(61)
Çalışan sayısı (tam zamanlı karşılığı)	27,679	29,463	31,590	(1,784)	(6)	(2,127)	(7)

A/D– Anlamalı değil

Kuruluş Çapındaki Açıklamalar

Grup'un Kuruluş-Çapındaki Açıklamaları, dâhili ve harici karşı taraflardan net gelirleri de kapsamaktadır. Dâhili karşı taraflardan gelirlerin hariç tutulması, orantısız IT yatırımı gerektirir ve Banka'nın yönetim yaklaşımına paralel olmayacaktır. Net gelir bileşenlerimiz hakkında ayrıntılar için lütfen "Yönetim Raporu: Operasyonel ve Finansal İnceleme: Faaliyet Sonuçları: Kurumsal Bölümler" kısmına bakınız.

Aşağıdaki tablo, sırasıyla 31 Aralık 2019, 2018 ve 2017'de sona eren yıllara ilişkin olarak coğrafi bölge bazında toplam net gelirleri (kredi değer düşüş karşılıkları öncesi) göstermektedir. KB, YB, ÖB, VY ve SSBB için sunulan bilgiler, temelde Grup'un, gelirlerin kaydedildiği ofisinin yerine göre sınıflandırılmıştır. K&D bilgileri, bu alanın yönetim sorumluluğu merkezi olarak tutulduğu için, yalnızca küresel seviyede sunulmuştur.

m. €	2019	2018	2017
Almanya:			
Kurumsal Banka	2,450	2,351	2,492
Yatırım Bankası	326	336	200
Özel Banka	5,577	6,022	6,073
Varlık Yönetimi	1,054	985	1,009
Sermaye Serbest Bırakma Birimi	70	52	(14)
Almanya Toplamı¹	9,478	9,746	9,758
İngiltere:			
Kurumsal Banka	208	241	138
Yatırım Bankası	2,250	2,624	2,985
Özel Banka	29	26	34
Varlık Yönetimi	345	295	434
Sermaye Serbest Bırakma Birimi	(181)	484	706
İngiltere Toplamı	2,651	3,670	4,297
Avrupa'nın geri kalanı, Orta Doğu ve Afrika:			
Kurumsal Banka	857	832	929
Yatırım Bankası	281	250	343
Özel Banka	1,670	1,704	1,763
Varlık Yönetimi	380	379	465
Sermaye Serbest Bırakma Birimi	99	243	291
Avrupa'nın geri kalanı, Orta Doğu ve Afrika Toplamı	3,288	3,409	3,791
Amerika (esasen ABD):			
Kurumsal Banka	952	1,023	1,077
Yatırım Bankası	2,684	2,943	3,336
Özel Banka	375	362	370
Varlık Yönetimi	437	413	492
Sermaye Serbest Bırakma Birimi	88	712	599
Amerika Toplamı	4,536	5,453	5,873
Asya/Pasifik:			
Kurumsal Banka	797	816	741
Yatırım Bankası	1,420	1,313	1,439
Özel Banka	593	527	492
Varlık Yönetimi	116	114	133
Sermaye Serbest Bırakma Birimi	130	387	462
Asya/Pasifik Toplamı	3,057	3,158	3,267
Kurumsal & Diğer	155	(120)	(539)
Konsolide net gelirler²	23,165	25,316	26,447

¹ Bütün Postbank operasyonları, devam eden sistem entegrasyonuna konu Alman operasyonları olarak açıklanmıştır.

² Konsolide net gelirler, faiz ve benzeri gelirlerden, faiz giderlerinden ve toplam faiz-dışı gelirlerden (net komisyon ve ücret gelirleri dahil) oluşmaktadır. Gelirler ülkelere, Grup'un muhasebe kaydı yapan ofisinin bulunduğu yere göre dağıtılmaktadır. Bir işlemin Grup'un defterlerindeki yeri bazen, Genel merkezinin veya müşterinin diğer ofislerinden farklıdır ve Grup'un işleme giren veya işleme yardımcı olan personelinin bulunduğu yerden farklıdır. Grup'un sıklıkla farklı yerlerdeki personeli ve müşterilerini ve diğer üçüncü şahısları içeren bir işlemi kaydetmesi, işlemin niteliği, düzenleyici kurum mülahazaları ve işlem proses mülahazaları gibi diğer mülahazalara bağlıdır.

Konsolide Gelir Tablosu Dipnotları

5- Net Faiz Gelirleri ve Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar / Zarara Yansıtılan Finansal Varlıklardan / Yükümlülüklerden Net Kazançlar (Zararlar)

Net faiz gelirleri

mln. €	2019	2018	2017
Faiz ve benzeri gelirler:			
Nakit ve merkez bankası bakiyelerinden faiz geliri	1,762	1,860	1,070
Bankalar arası bakiyelerden (merkez bankaları dışında) faiz geliri	293	223	245
Yeniden satım sözleşmeleri uyarınca satılan merkez bankası fonları ve alınan menkul kıymetler	340	221	292
Satılmaya hazır finansal varlıklardan faiz gelirleri	N/A	N/A	1,083
Satılmaya hazır finansal varlıklardan temettü gelirleri	N/A	N/A	88
Krediler	13,760	12,992	12,004
Vadeye kadar elde tutulan menkul kıymetlerden faiz gelirleri	N/A	N/A	68
Diğer	844	497	1,406
Amortisman tabi tutulmuş maliyetten taşınan varlıklardan toplam faiz ve benzeri gelirler	16,999	15,793	16,256
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıklardan faiz gelirleri	1,023	1,014	N/A
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılmayan toplam faiz ve benzeri gelirler	18,022	16,807	16,256
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal varlıklar	7,127	7,985	7,286
Toplam faiz ve benzeri gelirler¹	25,149	24,793	23,542
Faiz giderleri:			
Faiz işleyen mevduatlar	3,643	3,122	2,833
Geri alım sözleşmeleri uyarınca alınan merkez bankası fonları ve satılan menkul kıymetler	367	379	431
Diğer kısa vadeli borçlanmalar	163	139	135
Uzun Vadeli borç	2,002	1,981	1,795
Tröst imtiyazlı menkul kıymetler	187	234	413
Diğer	1,667	1,923	1,500
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılmayan toplam faiz giderleri	8,029	7,778	7,107
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal yükümlülükler	3,370	3,822	4,058
Toplam faiz giderleri	11,400	11,601	11,164
Net faiz geliri	13,749	13,192	12,378

Değer düşüklüğüne uğramış finansal varlıklardan kaydedilen faiz gelirleri, 31 Aralık 2017’de sona eren yılda 61 milyon Euro’dur.

31 Aralık 2019, 2018 ve 2017’de sona eren yıllara ait diğer faiz gelirleri arasında, Hedeflenen Daha Uzun Vadeli Yeniden Finansman Operasyonları II (TLTRO II)-programı kapsamında hükümet destekleri ile ilgili olarak sırasıyla 93 milyon Euro, 93 milyon Euro ve 116 milyon Euro bulunmaktadır.

Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan Finansal Varlıklardan/Yükümlülüklerden Net Kazançlar (Zararlar)

mln. €	2019	2018	2017
Alım-satım gelirleri:			
Satış & alım-satım (hisse senedi)	87	493	805
Satış & alım-satım (FIC)	2,595	2,734	4,227
Toplam Satış & alım-satım	2,682	3,227	5,032
Diğer alım-satım gelirleri	(2,486)	(3,175)	(1,659)
Toplam alım-satım gelirleri¹	197	52	3,374
Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar&zarara yansıtılan alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklardan net karlar (zararlar):			
Finansal varlıklar kategorisi bazında dağılım:			
Borçlanma Senetleri	43	(77)	N/A
Hisse Senetleri	300	159	N/A
Krediler ve kredi taahhütleri	28	77	N/A
Mevduat	(19)	27	N/A
Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar&zarara yansıtılan ve alım-satım amaçlı olmayan diğer finansal varlıklar	25	26	N/A
Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar&zarara yansıtılan alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklardan toplam net karlar (zararlar)	377	212	N/A
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklardan/yükümlülüklerden net kazançlar (zararlar):			
Finansal aktif/yükümlülük kategorisi bazında dağılım:			
Geri satım/geri alım anlaşmaları kapsamında satın alınan/satılan menkul kıymetler	3	4	3
Krediler ve kredi taahhütleri	(9)	7	(32)
Mevduatlar	(0)	19	(30)
Uzun Vadeli borçlar	(386)	1,118	(398)
Diğer Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklar/yükümlülükler	12	(79)	9
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan olarak tayin edilen finansal varlıklardan/yükümlülüklerden Toplam net kazançlar (zararlar)	(381)	1,069	(448)
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklardan/yükümlülüklerden Toplam net kazançlar (zararlar)	193	1,332	2,926

Net faiz geliri ve gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlık/yükümlülüklerden net kazanç(zararın) birleşik genel görünümü

mln. €	2019	2018	2017
Net faiz geliri	13,749	13,192	12,378
Alım satım gelirleri ¹	197	52	3,374
Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar/zarara yansıtılan olarak tayin edilen, alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklardan net kazançlar (zararlar)	377	212	N/A
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan olarak tayin edilen finansal varlıklardan / yükümlülüklerden net kazançlar (zararlar)	(381)	1,069	(448)
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklardan / yükümlülüklerden toplam net kazançlar (zararlar)	193	1,332	2,926
Toplam faiz gelirleri ve gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklardan / yükümlülüklerden net kazançlar (zararlar)	13,943	14,524	15,304
Ticari Bankacılık	1,047	987	948
Global İşlem Bankacılığı	1,614	1,493	1,550
Kurumsal Banka	2,660	2,480	2,498
FIC Satış & alım-satım	5,718	5,256	6,469
Geri Kalan Ürünler	(297)	(54)	(583)
Yatırım Bankası	5,421	5,202	5,886
Özel Banka	4,094	4,859	5,422
Varlık Yönetimi	87	(88)	31
Sermaye Serbest Bırakma Birimi	146	1,409	1,405
Kurumsal & Diğer	1,535	662	63
Toplam net faiz geliri ve gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklardan/yükümlülüklerden net kazançlar (zararlar)	13,943	14,524	15,304

¹ Alım satım gelirlerine, riskten korunma muhasebesi nitelikleri taşımayan türevlerden kazançlar ve zararlar dahildir.

Grup'un alım-satım ve risk yönetimi işleri, faiz oranı araçlarında ve ilgili türevlerde önemli faaliyetler içermektedir. UFRS çerçevesinde, alım-satım amaçlı araçlardan ve gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal araçlardan kazanılan faiz ve benzeri gelirler (ör., kupon ve temettü gelirleri), ve net alım-satım pozisyonlarının fonlama maliyetleri, net faiz gelirlerinin bir parçasıdır. Grup'un alım-satım faaliyetleri, risk yönetimi stratejileri gibi çeşitli faktörlere bağlı olarak, net faiz geliri ile gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklardan / yükümlülüklerden net kazançlar (zararlar) arasında, periyodik olarak değişebilmektedir. Yukarıdaki tabloda, net faiz geliri ve gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklardan/yükümlülüklerden net kazançlar (zararlar), grup bölümü bazında ve Yatırım Bankası içerisinde ürün bazında birleştirilmektedir.

6- Komisyonlar ve Ücret Gelirleri

mln. €	2019	2018	2017
Komisyon ve ücret gelir ve giderleri:			
Komisyon ve ücret gelirleri	12,283	12,921	14,102
Komisyon ve ücret giderleri	2,763	2,882	3,100
Net komisyonlar ve ücret gelirleri	9,520	10,039	11,002

Gelirlerin ürün türü ve faaliyet bölümü bazında ayrıştırılması

31 Aralık 2019

mln. €	Kurumsal Banka	Yatırım Bankası	Özel Banka	Varlık Yönetimi	Sermaye Serbest Bırakma Birimi	Kurumsal & Diğer	Toplam Konsolide
(aksi belirtilmedikçe)							
Temel hizmet türü:							
Yönetim komisyonu	249	8	235	23	5	(0)	521
Yönetim altındaki varlıklar için komisyon	22	1	304	3,219	1	2	3,547
Diğer menkul kıymetler için komisyon	330	(0)	28	1	1	0	359
Yüklenim ve danışmanlık ücretleri	29	1,568	15	0	61	(17)	1,656
Komisyoncu ücretleri	11	253	932	81	470	5	1,751
Yerel ödemeler için komisyonlar	457	0	1,015	(0)	1	0	1,474
Yurt dışı ticari işler için komisyonlar	454	26	107	0	0	(1)	586
Döviz/kambiyo işleri için komisyonlar	7	0	7	0	0	0	15
Kredi işletim ve garanti komisyonları	494	189	284	0	16	5	989
Aracılık ücretleri	26	2	494	0	1	11	535
Diğer muhtelif müşteri hizmetleri için ücretler	303	349	48	127	23	0	850
Toplam ücret ve komisyon gelirleri	2,382	2,397	3,470	3,451	578	6	12,283
Brüt gider							(2,763)
Net ücretler ve komisyonlar							9,520

31 Aralık 2018

mln. €	Kurumsal Banka	Yatırım Bankası	Özel Banka	Varlık Yönetimi	Sermaye Serbest Bırakma Birimi	Kurumsal & Diğer	Toplam Konsolide
(aksi belirtilmedikçe)							
Temel hizmet türü:							
Yönetim komisyonu	274	10	250	22	15	(3)	568
Yönetim altındaki varlıklar için komisyon	23	16	260	3,131	6	(0)	3,436
Diğer menkul kıymetler için komisyon	301	0	29	2	2	0	335
Yüklenim ve danışmanlık ücretleri	38	1,479	15	(1)	193	(28)	1,696
Komisyoncu ücretleri	10	260	886	82	999	0	2,238
Yerel ödemeler için komisyonlar	470	(1)	980	(0)	12	(2)	1,460
Yurt dışı ticari işler için komisyonlar	469	32	118	0	2	(1)	621
Döviz/kambiyo işleri için komisyonlar	7	0	7	0	1	(0)	15
Kredi işletim ve garanti komisyonları	519	187	248	0	26	1	981
Aracılık ücretleri	20	1	446	0	13	12	493
Diğer muhtelif müşteri hizmetleri için ücretler	287	578	63	117	31	0	1,076
Toplam ücret ve komisyon gelirleri	2,420	2,564	3,303	3,352	1,300	(19)	12,921
Brüt gider							(2,898)
Net ücretler ve komisyonlar							10,039

Grup, 1 Ocak 2018’de veya sonrasında başlayan raporlama dönemlerine UFRS 15’i (UFRS 15 kapsamında kümülatif etki yönteminin izin verdiği üzere) uygulamıştır. UFRS 15’nin benimsenmesinden önce Grup, toplam komisyon ve ücret gelirlerini ve giderlerini yıllık brüt esasa göre açıklamakta idi. Komisyon ve ücretlerin ayrıştırılması yıllık net esasa göre raporlanmıştır. 31 Aralık 2017’de sona eren yılda yıllık komisyon ve ücretler, mütevellî faaliyetler için 4.3 milyar Euro, komisyoncu ücretleri, menkul kıymet yüklenimi ve diğer menkul kıymet faaliyetlerinde artış 3.0 milyar Euro, diğer müşteri hizmetleri için ücretler ise 3.7 milyar Euro olmuştur.

31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 itibarıyla Grup’un komisyon ve ücretlerinden alacak bakiyesi sırasıyla 861 milyon Euro ve 839 milyon Euro’dur. 31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 itibarıyla Grup’un komisyon ve ücret gelirleriyle ilgili sözleşme yükümlülükleri bakiyesi sırasıyla 195 milyon Euro ve 74 milyon Euro’dur. Sözleşme yükümlülükleri Grup’un, hizmetleri tamamlamadan önce ücretini bir müşteriden tahsil ettiği hizmetleri müşteriye gelecekte verme yükümlülüğünden kaynaklanmaktadır. Alacak ve sözleşme yükümlülüğü bakiyeleri dönemden döneme büyük ölçüde farklılık göstermemektedir, bu durum da, bunların ağırlıklı olarak aylık cari hesap hizmetleri ve üç aylık varlık yönetimi hizmetleri gibi yıldan birden kısa hizmet süreleri olan tekrarlayan hizmet sözleşmeleriyle alakalı olduğu gerçeğini yansıtmaktadır. Sağlanan hizmetler karşılığında müşteri ödemesi genelde Grup’un spesifik hizmet süresi boyunca performansına tabidir, yani Grup’un ödeme alma hakkı, performans yükümlülükleri bütün olarak tamamlandığında hizmet süresi sonunda doğmaktadır. Dolayısıyla sözleşme varlığının önemli bir bakiyesi raporlanmamaktadır.

7- Satılmaya Hazır Finansal Varlıklardan Net Kazançlar (Zararlar)

mln. €	2019	2018	2017
Satılmaya hazır finansal varlıklardan net kazançlar (zararlar):			
Borçlanma senetlerinden net kazançlar (zararlar):	N/A	N/A	114
Elden çıkarmalardan net kazançlar (zararlar)	N/A	N/A	115
Değer düşüklükleri	N/A	N/A	(1)
Hisse senetlerinden net kazançlar (zararlar):	N/A	N/A	219
Elden çıkarmalardan net kazançlar (zararlar)	N/A	N/A	219
Değer düşüklükleri	N/A	N/A	(1)
Kredilerden net kazançlar (zararlar):	N/A	N/A	37
Elden çıkarmalardan net kazançlar (zararlar)	N/A	N/A	45
Değer düşüklükleri	N/A	N/A	(8)
Değer düşüklüklerinin ters kaydı	N/A	N/A	0
Diğer sermaye paylarından net kazançlar (zararlar):	N/A	N/A	110
Elden çıkarmalardan net kazançlar (zararlar)	N/A	N/A	137
Değer düşüklükleri	N/A	N/A	(27)
Satılmaya hazır finansal varlıklardan toplam net kazançlar (zararlar)	N/A	N/A	479

8- Diğer Gelirler

mln. €	2019	2018	2017
Diğer gelirler:			
Kredilerin kapatılmasından net kazançlar (zararlar)	3	(4)	19
Sigorta primleri	3	3	4
Riskten korunma muhasebesi niteliklerine sahip türevlerden net kar (zarar)	(635)	(497)	(609)
Geri kalan diğer gelirler (zararlar) ²	(40)	712	112
Toplam diğer gelirler (zararlar)	(669)	215	(475)

¹ Duran varlıklar ve satılmak üzere elde tutulan gruplar ile ilgili olarak 31 Aralık 2019, 2018 ve 2017’de sona eren yıl için, sırasıyla 4 milyon Euro, 141 milyon Euro, ve (81) milyon Euro net kazanç (zarar) dahildir.

9- Genel ve İdari Giderler

mln. €	2019	2018	2017
Genel ve idari giderler:			
IT maliyetleri	4,814	3,822	3,816
Yerleşim, döşeme ve ekipman giderleri	1,720	1,723	1,849
İdari, vergi ve sigorta ¹	1,413	1,545	1,489
Profesyonel hizmet ücretleri	1,324	1,530	1,750
Bankacılık ve işlem harçları	786	753	744
İletişim ve veri hizmetleri	619	636	686
Seyahat giderleri ²	256	288	334
Pazarlama giderleri	251	299	329
Diğer giderler ^{2,3}	1,071	690	975
Toplam genel ve idari giderler	12,253	11,286	11,973

¹ 2019'da 622 milyon Euro, 2018'de 690 milyon Euro ve 2017'de 596 milyon Euro tutarında banka vergisi dâhildir

² Temsil giderlerinin seyahat giderlerinden pazarlama ve diğer gidereler aktarılması nedeniyle önceki yıl rakamları yeniden ifade edilmiştir.

³ Hukuki ihtilaflarla ilgili olarak 2019'da 473 milyon Euro, 2018'de 88 milyon Euro ve 2017'de 213 milyon Euro tutarındaki giderler dahildir. Hukuki ihtilaflarla ilgili daha fazla detay için bakınız Not 27 "Karşılıklar".

10- Yeniden Yapılanma

Yeniden yapılanma aslen Grup'un 2019'un üçüncü çeyreğinde duyurulan stratejik değişikliklerinin uygulanmasıyla gerçekleştirilmiştir. Banka'yı güçlendirmeyi, büyüme sağlayacak konuma getirmeyi ve organizasyonel düzeni basitleştirmeyi amaçlayan tedbirler tanımlanmıştır. Tedbirler ayrıca, süreçleri optimize ederek ve düzene koyarak ve sinerjilerden yararlanarak daha yüksek verimlilik sağlamak suretiyle, düzeltmeye tabi tutulmuş maliyetleri düşürmeyi de hedeflemektedir.

Yeniden yapılanma giderleri, işten çıkarma tazminatlarından, istihdamın sona ermesi nedeniyle henüz amortismanına tabi tutulmayan ertelenmiş ücret ödüllerinin hızlandırılmasını kapsayan ek giderlerden ve gayrimenkullerle ilgili sözleşme fesih maliyetlerinden oluşmaktadır.

Bölüme göre net yeniden yapılandırma gideri

mln. €	2019	2018	2017
Kurumsal Banka	137	31	20
Yatırım Bankası	169	200	40
Özel Banka	126	49	358
Varlık Yönetimi	29	19	6
Sermaye Serbest Bırakma Birimi	143	62	21
Kurumsal & Diğer	40	(1)	1
Toplam Net Yeniden Yapılanma Giderleri	644	360	447

Türüne göre net yeniden yapılandırma

mln. €	2019	2018	2017
Yeniden yapılandırma – Personelle ilgili	641	367	430
bunların içinden:			
Kıdem Tazminatları	476	248	402
İstihdamın sona ermesi nedeniyle, henüz amortismanına tabi tutulmayan ertelenmiş ücret ödüllerinin hızlandırılması	156	113	26
Sosyal güvenlik	9	6	2
Yeniden yapılanma - Personelle ilgili olmayan	2	(6)	17
Toplam Net Yeniden Yapılanma Giderleri	644	360	447

Yeniden yapılanmayla ilgili karşılıkların tutarı, 31 Aralık 2019, 31 Aralık 2018 ve 31 Aralık 2017 için sırasıyla 684 milyon Euro, 585 milyon Euro ve 696 milyon Euro olmuştur. Yeniden yapılanmaya dair cari karşılıkların çoğunluğunun, önümüzdeki iki yıl içinde kullanılması beklenmektedir.

2019 yılında yeniden yapılanma yoluyla 2,247 tam zamanlı dengi personel azaltılmıştır (2018: 3,000 ve 2017: 2,045).

Organizasyonel değişiklikler

Tam zamanlı dengi personel	2019	2018	2017
Kurumsal Banka	137	222	332
Yatırım Bankası	626	670	233
Özel Banka	440	717	946
Varlık Yönetimi	136	92	47
Sermaye Serbest Bırakma Birimi	514	243	162
Altyapı	394	1,056	325
Tam zamanlı dengi personel toplamı	2,247	3,000	2,045

11- Hisse Başına Kar

Hisse senedi başına temel kar tutarları, Deutsche Bank hissedarlarına atfedilebilen net karı (zararı), yıl içinde dolaşımda olan ortalama hisse senedi sayısına bölerek hesaplanır. Dolaşımdaki ortalama hisse senedi adedi, çıkarılmış ortalama hisse senedi adedi, eksi şirket bünyesinde tutulan kendi hisselerinin ortalama adedi ve fiziki olarak ödenen vadeli alım sözleşmeleri çerçevesinde iktisap edilecek olan ortalama hisse adedi, artı imtiyazsız hisse planları çerçevesinde ödül olarak verilenlerden kazanılmış ama dağıtılmamış hisseler olarak tanımlanmaktadır.

Seyreltilmiş hisse başına karda, dolaşımdaki menkul kıymetlerin veya hisse opsiyonları, dönüştürülebilir tahvil, henüz kazanılmamış imtiyazsız hisse ödülleri ve vadeli sözleşmeler gibi hisse senedi ihracına dair diğer sözleşmelerin, hisse senetlerine dönüştürüldüğü varsayılır. Yukarıda belirtilen araçlar, yalnızca eğer ilgili raporlama döneminde seyreltme etkisine sahipse seyreltilmiş hisse başına kar hesaplamasına dâhil edilir.

Temel ve seyreltilmiş hisse başına karın hesaplaması

mln. €	2019	2018	2017
Deutsche Bank hissedarlarına ve ilave özkaynak bileşenlerine atfedilebilir net kar (zarar)	(5,390)	267	(751)
İlave özkaynak bileşenlerine ödenen kuponlar ¹	(330)	(292)	(298)
Deutsche Bank hissedarlarına atfedilebilir net kar (zarar) – temel hisse başına karın payı	(5,719)	(26)	(1,049)
Seyreltilebilir menkul kıymetlerin etkisi:	0	0	0
Deutsche Bank hissedarlarına atfedilebilir net kar (zarar) - varsayılan dönüşümlerden sonra – seyreltilmiş hisse başına karın payı	(5,719)	(26)	(1,049)
Hisse adedi (milyon)			
Ağırlıklı -ortalama dolaşımdaki hisseler (hisse başına temel karın paydası)	2,110.0	2,102.2	1,967.7
Seyreltilebilir menkul kıymetlerin etkisi:			
Vadeli işlemler	0.0	0.0	0.0
Çalışanların hisse senedi şeklinde ücret opsiyonları	0.0	0.0	0.0
İmtiyazsız hisse senetleri	0.0	0.0	0.0
Diğer (alım-satım opsiyonları dahil)	0.0	0.0	0.0
Seyreltilebilir potansiyel hisse senetleri	0.0	0.0	0.0
Düzeltilmiş ağırlıklı ortalama hisseler - varsayılan dönüşümlerden sonra (seyreltilmiş hisse başına karın paydası)	2,110.0	2,102.2	1,967.7

¹ 2019 yılında vergi etkisi doğrudan kar (zarar) içerisinde muhasebeleştirilmiş ve Not 2’de belirtildiği gibi önemli bir etkisi olmamıştır.

Hisse başına kar			
€	2019	2018	2017
Temel hisse başına kar	(2.71)	(0.01)	(0.53)
Seyreltilmiş hisse başına kar	(2.71)	(0.01)	(0.53)

7 Nisan 2017’de Deutsche Bank AG, taahhütte bulunma hakları ile bir sermaye artırımını tamamlamıştır. Yeni hisselerin taahhütte bulunma fiyatı, mevcut hisselerin piyasa fiyatından düşük olduğundan, sermaye artırımının bonus unsuru vardır. UMS 33’e göre, bonus unsuru, kaynaklarda tam olarak oransal bir değişiklik olmadan, sermaye artırımından önceki bütün dönemler için tedavüldeki hisselerin sayısında zımni bir değişikliğe yol açmaktadır. Bunun sonucu olarak, tedavüldeki hisselerin ağırlıklı ortalama sayısı geriye dönük olarak düzeltmeye tabi tutulmuştur.

UMS 33’e göre, İlave Aşama 1 Tahvillere ödenen kuponlar Deutsche Bank hissedarlarına atfedilememekte, dolayısıyla hesaplamada düşülmesi gerekmektedir. Bu ayarlama 2018 yılında Hisse başına Karda net zarar durumu yaratmıştır. 2019, 2018 ve 2017 yıllarındaki net zarar durumu nedeniyle, seyreltme-karşıtı olacağı ve hisse başına net zararı düşüreceği için, potansiyel olarak seyreltilebilir hisseler genelde hisse başına kazanç hesaplamasında dikkate alınmamaktadır.

Dolaşımda olan ve seyreltilmiş hisse başına kar hesabına dahil edilmeyen araçlar¹

Hisse adedi (milyon)	2019	2018	2017
Satılan alış opsiyonları	0.0	0.0	0.0
Personelin hisse senedi şeklinde ücret opsiyonları	0.0	0.0	0.0
İmtiyazsız hisseler	117.6	108.8	104.4

¹ Seyreltici olmayacağı için, seyreltilmiş hisse başına kar hesaplamasına dahil edilmemiştir.

Konsolide Bilanço Dipnotları

12- Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar / Zarara Yansıtılan Finansal Varlıklar / Yükümlülükler

mln. €	31 Ara 2019	31 Ara 2018
Alım-satım amaçlı olarak sınıflandırılan finansal varlıklar:		
Alım-satım amaçlı varlıklar		
Alım-satım amaçlı menkul kıymetler	97,986	140,720
Diğer alım-satım amaçlı varlıklar	12,889	12,017
Toplam alım-satım amaçlı varlıklar	110,875	152,738
Türev finansal araçlardan pozitif piyasa değerleri	332,931	320,058
Toplam Alım-satım amaçlı Finansal varlıklar	443,805	472,796
Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar/zarara yansıtılan, alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklar:		
Geri satım sözleşmeleri kapsamında satın alınan menkul kıymetler	53,366	44,543
Ödünç alınan menkul kıymetler	17,918	24,210
Krediler	3,174	12,741
Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar/zarara yansıtılan diğer finansal varlıklar	12,443	18,951
Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar/zarara yansıtılan, alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklar toplamı	86,901	100,444
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal varlıklar:		
Krediler	7	0
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan diğer finansal varlıklar	0	104
Kar / zarar üzerinden gerçeğe uygun değerden tayin edilen toplam finansal varlıklar	7	104
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan toplam finansal varlıklar	530,713	573,344

¹ 31 Aralık 2019 ve 2018'de sırasıyla 12.3 milyar Euro ve 11.5 milyar Euro tutarında alınıp satılan kredileri içermektedir.

mln. €	31 Ara 2019	31 Ara 2018
Alım-satım amaçlı olarak sınıflandırılan finansal yükümlülükler:		
Alım-satım yükümlülükler		
Alım-satım amaçlı menkul kıymetler	36,692	59,629
Diğer alım-satım yükümlülükleri	373	295
Toplam alım-satım yükümlülükleri	37,065	59,924
Türev finansal araçlardan negatif piyasa değerler	316,506	301,487
Alım-satım amaçlı olarak sınıflandırılan finansal yükümlülükler toplamı	353,571	361,411
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal yükümlülükler:		
Repo anlaşmaları kapsamında satılan menkul kıymetler	42,723	46,254
Kredi taahhütleri	1	0
Uzun Vadeli tahviller	4,761	5,607
Diğer gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal yükümlülükler	2,847	1,895
Kar / zarar üzerinden gerçeğe uygun değerden tayin edilen toplam finansal yükümlülükler	50,332	53,757
Yatırım sözleşmesi yükümlülükleri ¹	544	512
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan toplam finansal yükümlülükler	404,448	415,680

Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarar Üzerinden Tayin edilen Finansal Varlıklar & Yükümlülükler

Grup, gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan çeşitli kredi ilişkileri tayin etmiştir. Krediler, çekilen kredi varlıklarından ve çekilmemiş cayılamaz kredi taahhütlerinden oluşmaktadır. Çekilmiş kredilerden maksimum kredi riski gerçeğe uygun değeri kadardır. Grup'un çekilen kredilerden maksimum kredi riski, geri satım anlaşmaları çerçevesinde satın alınan menkul kıymetler ve ödünç alınan menkul kıymetler dahil, 31 Aralık 2019 ve 2018 itibarıyla sırasıyla 7 milyon Euro ve 0 milyon Euro'dur. Çekilmemiş cayılamaz kredi taahhütleri için de kredi riski mevcuttur ve ağırlıklı olarak karşı taraf kredi riskidir.

Geri satım anlaşmaları çerçevesinde satın alınan menkul kıymetlerden ve gerçeğe uygun değer opsiyonu çerçevesinde ödünç alınan menkul kıymetlerden kredi riski, teminat tutmak suretiyle azaltılmaktadır. Bu araçların değerlendirilmesinde, alınan teminatlar şeklindeki kredi iyileştirmeleri hesaba katılmıştır. Bu suretle, yıl içinde veya kümülatif olarak karşı taraf kredi riskindeki hareketler nedeniyle bu araçlarda önemli bir hareket olmamıştır.

Finansal varlıkların gerçeğe uygun değerinde, karşı taraf kredi riskindeki hareketlere atfedilebilir değişimler

mln. €	31 Ara 2019	31 Ara 2018
Kredi riskine maruz finansal varlıkların varsayılan değeri	0	0
Gerçeğe uygun değerdeki, Gelir Tablosuna yansıtılan yıllık değişim	0	0
Gerçeğe uygun değerdeki kümülatif değişim	0	0
Kredi riskini azaltmak için kullanılan kredi türevlerinin varsayılan değeri	0	0
Gerçeğe uygun değerdeki, Gelir Tablosuna yansıtılan yıllık değişim	0	0
Gerçeğe uygun değerdeki kümülatif değişim	0	0

Finansal varlıkların gerçeğe uygun değerinde, Grup'un kredi riskindeki hareketlere atfedilebilir değişimler¹

mln. €	31 Ara 2019	31 Ara 2018
Diğer kapsamlı Gelirlerde sunulan		
Gerçeğe uygun değerdeki kümülatif değişim	(34)	(49)
Gelir Tablosunda sunulan		
Gelir tablosuna yansıtılan gerçeğe uygun değerdeki yıllık değişim	0	0
Gerçeğe uygun değerdeki kümülatif yıllık değişim	0	0

¹ Finansal yükümlülüklerin gerçeğe uygun değeri, o finansal yükümlülüğün kredi riskini içermektedir. Konsolide edilen yapılandırılmış kuruluşlar tarafından ihraç edilen finansal yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerindeki değişiklikler hariç tutulmuştur, zira bu, Grup'un kredi riski ile değil, kanunen izole durumdaki yapılandırılmış kuruluşların kredi riski ile ilgilidir ve elinde tuttuğu teminata bağlıdır.

Dönem içinde kümülatif kazançların veya zararların özkaynaklar içerisinde aktarımları

mln. €	31 Ara 2019	31 Ara 2018
Dönem içinde özkaynaklar içerisindeki kümülatif kar / zararlar	0	0

Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan yükümlülüklerin kayıttan çıkarılmasıyla gerçekleşen tutarlar

mln. €	31 Ara 2019	31 Ara 2018
Kayıttan çıkarıldığında gerçekleşen diğer kapsamlı gelirlerde sunulan tutar	0	(3)

Vadede ödenecek akdi tutarın, finansal yükümlülüklerin defter değerinin üzerindeki kısmı¹

mln. €	31 Ara 2019	31 Ara 2018
Çekilmemiş kredi taahhütleri dahil ²	873	2,545
Çekilmemiş kredi taahhütleri hariç	357	2,536

¹ Grup'un ödeme yapmak zorunda olabileceği yükümlülüğün en erken akdi vadede kapatıldığı varsayılarak. Ödenecek tutarın sabit olmadığı durumlarda, raporlama tarihinde mevcut olan durumlara bakılarak belirlenmektedir.

² Çekilmemiş kredi taahhütleri için vadedeki akdi nakit akışları, kredinin tamamının çekildiği varsayımına dayanmaktadır.

13 - Gerçeğe Uygun Değerden Taşınan Finansal Araçlar

Değerleme Yöntemleri ve Kontrol

Grup'un, değerlendirme sürecindeki iç kontrol standartlarının, yöntemlerinin ve prosedürlerinin tabi olduğu yerleşik bir değerlendirme kontrolü çerçevesi bulunmaktadır.

Aktif Piyasalarda Kote Edilen Fiyatlar: Aktif piyasalarda kote olan araçların gerçeğe uygun değeri, işlemlerin düzenli olarak ve yakın zamanda gerçekleştiği fiyatları temsil eden kote fiyatlar kullanılarak belirlenir.

Değerleme Teknikleri: Grup, aktif piyasalarda kote edilen fiyatları bulunamayan araçların gerçeğe uygun değerini belirlemek için değerlendirme teknikleri kullanmaktadır. Finansal araçlar için kullanılan değerlendirme teknikleri arasında, modelleme teknikleri, temsili araçların gösterge kotasyonlarının kullanımı, yakın zamandaki ve daha az düzenli işlemlerin kotasyonları ve aracı kotasyonları bulunmaktadır.

Bazı finansal araçlar için fiyat yerine, oran veya başka parametreler kote edilmektedir. Böyle olduğunda, gerçeğe uygun değeri belirlemek için değerlendirme modelinin girdisi olarak piyasa oranı veya parametresi kullanılmaktadır. Bazı araçlar için, modelleme teknikleri, indirgenmiş nakit akımı analizi ve standart opsiyon fiyatlama modelleri gibi sektör standardı modelleri izler. Bu modeller, gelecekteki hesaplanan nakit akımlarına, iskonto faktörlerine ve volatilité seviyelerine bağlıdır. Daha karmaşık veya benzersiz araçlar için, daha gelişmiş modelleme teknikleri gerekebilir, ve korelasyon, ön ödeme hızları, temerrüt oranları ve zarar şiddeti gibi daha karmaşık parametrelere veya varsayımlara dayanılabilir.

Sıklıkla, değerlendirme modelleri çoklu parametre girdilerine ihtiyaç duyar. Mümkün olduğunda, parametre girdileri, aktif piyasalarda alınıp satılan ilgili araçların fiyatlardan türetilen gözlemlenebilir verilere dayalı olur. Parametre girdileri için gözlemlenebilir veri bulunamadığında, diğer piyasa bilgileri dikkate alınır. Örneğin, gösterge niteliğindeki aracı kotasyonları ve uzlaşma fiyatlaması bilgileri, bulunabildiğinde parametre girdilerini desteklemek için kullanılır. Parametre girdilerini destekleyecek hiçbir gözlemlenebilir bilgi olmadığında bunlar, benzeri işlemlerin fiyatları, tarihsel veriler, ekonomik temeller ve araştırma bilgileri gibi geçerli diğer bilgi kaynaklarına dayalı yapılarak, değerlendirilmekte olan fiili aracın koşullarını ve cari piyasa koşullarını yansıtacak uygun düzeltmeler yapılır.

Değerleme Düzeltmeleri: Değerleme düzeltmeleri, değerlendirme sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır. Uygun değerlendirme düzeltmelerini yaparken Grup, talep/teklif dağılımları ve karşı taraf kredi riski gibi faktörleri dikkate alan yöntemler izler. Talep/teklif dağılımı değerlendirme düzeltmeleri, piyasa değerlemelerini, ilgili alım veya satım değerlemesinin orta noktasına ayarlamak için gereklidir. Alım veya satım değerlemesi bir araç için gerçeğe uygun değerin en iyi temsili, dolayısıyla gerçeğe uygun değeridir. Bir uzun pozisyonun defter değeri, orta noktadan talep fiyatına düzeltilir, kısa pozisyonların defter değeri ise orta noktadan teklif fiyatına düzeltilir. Talep/teklif değerlendirme düzeltmeleri, ilgili alım-satım faaliyetinde gözlenen talep/teklif fiyatlarından ve diğer aracı bayilerin veya bilgi sahibi diğer karşı tarafların kotasyonlarından saptanır. Aracın kote edilen fiyatı zaten bir talep/teklif fiyatı ise, talep/teklif değerlendirme düzeltmesi gerekli değildir. Finansal araçların gerçeğe uygun değeri bir modelleme tekniğinden türetildiğinde o modelin parametre girdileri normalde piyasanın orta noktası seviyesindedir. Bu tür araçlar genellikle portföy bazında yönetilir, ve Bankanın girdi parametrelerinin her birindeki net riskini kapatmanın maliyetini yansıtmak üzere değerlendirme düzeltmeleri yapılır. Bu düzeltmeler geçerli alım-satım faaliyetinde gözlemlenen talep/teklif fiyatlarından ve diğer aracı bayilerin kotasyonlarından belirlenir.

Karmaşık değerlendirme modelleri kullanıldığında, veya daha az likit pozisyonlar değerlendirilmekte olduğunda, bu pozisyonlar için talep/teklif seviyeleri, doğrudan piyasadaki bulunamayabilir, ve dolayısıyla bu pozisyonları kapatma maliyetinin, modellerin ve parametrelerin tahmin edilmesi gerekir. Bu düzeltmeler tasarlanırken, Grup modele ve pozisyonların kendisine ilişkin değerlendirme risklerini yakından inceler ve sonuçtaki düzeltmeler sürekli olarak yakından izlenir.

Karşı Taraf Kredi Değerlemesi Düzeltmelerinin (KTKDD), beklenen kredi zararlarını, değerlendirme tekniğinin, karşı tarafın yükümlülüklerini yerine getirememesi ile ilgili beklenen kredi değer düşüşü faktörünü hâlihazırda içermediği ölçüde kapsamı gereklidir. Karşı taraf kredi değerlendirme düzeltmesi tutarı, bütün tezgâh üstü türevler için uygulanmaktadır ve eldeki teminatları, varsa geçerli netleşme düzenlemelerinin etkisini, Kredi Temerrüt Swapları ("CDS") gibi müsait piyasa bilgilerine dayalı olarak beklenen temerrüt ve kredi riskini dikkate alarak, karşı taraflardaki potansiyel kredi riskini değerlendirerek belirlenir. Karşı taraf CDS dağılımlarının bulunmadığı durumlarda, geçerli emsaller kullanılır.

Grup'un, gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal yükümlülüklerinin (ör, gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan tezgâh üstü türev yükümlülükler ve çıkarılmış tahvil yükümlülükleri) gerçeğe uygun değeri, Grup'un kendi kredi riskindeki değişiklikleri ölçmek için değerlendirme düzeltmeleri (yani Türevler için Borç Değerleme Düzeltmeleri (DVA) ve yapılandırılmış tahviller için Kendi Kredi Düzeltmemiz (OCA)) içermektedir. Türev yükümlülükler için Grup kendi kredibilitesini, Grup'un verdiği teminatları, ilgili netleştirme düzenlemelerinin etkisini, Grup'un piyasadaki CDS seviyesine dayalı olarak Grup'un temerrüt ve kredi riskine göre beklenen zararı hesaba katarak, bütün karşı tarafların Grup'a karşı gelecekteki beklenen pozisyonlarını ve karara bağlanan türev alacakların önceliğini (yasal olarak ardıl hale getirme) hesaba katarak, temerrüt halinde beklenen zararı dikkate almaktadır. Çıkarılmış tahvil yükümlülükleri, aracın akdi nakit akışlarını, ölçüm tarihinde benzer araçların ihraç edilebileceği veya geri satın alınabileceği spread kullanarak indirgenmektedir; zira bu tıpatıp aynı unsuru varlık olarak elinde tutan bir piyasa katılımcısının perspektifinden değeri yansıtmaktadır. Bu spread ayrıca piyasa düzeyinde fonlama bileşenlerine ve kendimize özgü kendi kredi bileşenimize ayrılmaktadır. UFRS 9 kapsamında kendi kredi risk bileşenimizdeki değişim, Diğer Kapsamlı Gelirler (OCI) altında raporlanmaktadır.

KTKDD ve TDD'yi belirlerken, gerçeğe uygun değere ulaşmak için, belli bir düzenlemenin beklenen zarar tahmini nedeniyle veya değerlendirilmekte olan kredi riskinin müsait olan CDS aracınıninkinden farklı nitelikte olduğu uygun durumlarda ek düzeltmeler yapılmaktadır.

Fonlama Değerlemesi Düzeltmeleri ("FDD"), piyasanın işaret ettiği fonlama maliyetlerini türev pozisyonların gerçeğe uygun değerine dâhil etmek için gereklidir. FDD, teminatlandırılmamış ve kısmen teminatlandırılmış türevlere, indirgenmiş spreadin uygulanmasını yansıtır ve hem varlıklarda hem de yükümlülüklerde piyasanın işaret ettiği fonlama maliyetlerini değerlendirerek belirlenir.

Bir modelleme tekniğinde kullanılan varsayımlarda belirsizlik olduğunda, model fiyatı finansal aracın beklenen piyasa fiyatına ayarlamak için ilave düzeltme yapılır. Normalde, bu işlemlerde daha az ölçülebilir talep/teklif seviyeleri olur ve bu düzeltmelerin amacı, işlemle ilgili likidite primini hesaplayarak talep/teklifi tahmin etmektir. Yeterli karmaşıklıkta bir finansal aracın, kapatma maliyeti, bileşen risklerini kapatmanın maliyetinden yüksek olacağı zaman, bunu yansıtmak için ilave düzeltme yapılır.

Değerleme Kontrolü: Grup'un, Risk birimi içinde, değerlendirme kontrol çerçevesini denetleyip ve geliştiren ve değerlendirme kontrol süreçlerini yöneten bağımsız bir uzman değerlendirme grubu bulunmaktadır. Bu uzman biriminin görevi, bütün işletmeler için bağımsız değerlendirme kontrol sürecinin uygulanmasını ve değerlendirme kontrolü yöntemlerinin ve tekniklerinin sürekli gelişimini ve resmi değerlendirme politika çerçevesinin geliştirilmesini ve yönetilmesini kapsar. Bu bağımsız değerlendirme kontrol grubunun dikkati, özellikle yönetim muhakemesinin, değerlendirme sürecinin bir parçasını oluşturduğu alanlara yöneltilmiştir.

Değerleme kontrol sürecinin sonuçları, standart aylık raporlama döngüsünün bir parçası olarak toplanır ve analiz edilir. Farkların önceden belirlenmiş ve onaylanmış tolerans seviyelerinin dışına sapmaları, tetkik, karar ve gerekirse düzeltme için hem Finans birimi içinde üst yönetime hem de Şirketin Üst Yönetimine çıkarılır.

Gerçeğe uygun değerleri değerlendirme modellerinden belirlenen araçlar için, modellerde kullanılan varsayımlar ve teknikler, Grup'un Risk Yönetimi biriminin parçası olan bağımsız bir uzman model doğrulama grubu tarafından bağımsız olarak teyit edilmektedir.

İşlemler için kotasyonlar ve parametre girdileri, borsalar, fiyatlama servisi sağlayıcıları, aracı kotasyonları ve uzlaşma fiyatlaması servisleri dâhil birkaç üçüncü şahıs kaynaktan alınmaktadır. Fiyat kaynakları, temsil ettikleri gerçeğe uygun değer bilgilerinin kalitesini saptamak üzere incelenmekte ve değerlendirilmekte, daha fazla değerlendirme kesinliğine ve bağlantısına sahip olmaya daha fazla önem verilmektedir. Model değerlemelerinin piyasa fiyatlarına ayarlı olmasını sağlamak üzere, sonuçlar piyasadaki fiili işlemlerle karşılaştırılmaktadır.

Modellerin fiyat ve parametre girdileri, varsayımlar ve değerlendirme düzeltmeleri, bağımsız kaynaklardan doğrulanmaktadır. Gözlemlenebilir bilgilerin olmaması nedeniyle bağımsız kaynaklardan doğrulanamadığında, gerçeğe uygun değer tahmini, makul olduğunu değerlendirmek üzere prosedürlere tabi tutulur. Bu prosedürler arasında, bağımsız olarak üretilmiş modeller (mevcut modellerin bağımsız olarak yeniden ayarlandığı durumlar dahil) kullanarak yeniden değerlendirme yapmak, değerlemeleri uygun emsal araçlara ve diğer göstergelere göre değerlendirmek, ve ekstrapolasyon teknikleri uygulamak bulunmaktadır. Mümkün olduğunda, değerlendirme modellerinin sonuçlarını piyasa işlemlerine göre ayarlamak suretiyle, değerlendirme tekniklerinin piyasa seviyelerini yansıtan gerçeğe uygun değer tahminleri üretip üretmediğine dair değerlendirme yapılmaktadır.

Gerçeğe Uygun Değer Hiyerarşisi

Gerçeğe uygun değerden taşınan finansal araçlar, UFRS gerçeğe uygun değer hiyerarşisinin üç seviyesinde, aşağıdaki şekilde kategorize edilmiştir:

Seviye 1 - Aktif piyasada kote edilen fiyatlar kullanılarak değerlendirilen araçlar, gerçeğe uygun değerinin aktif ve likit piyasalarda işlem gören fiyatlardan doğrudan belirlenebildiği, ve piyasadaki aracın, Grup'un envanterinde fiyatlanmakta olanı temsil edebildiği araçlardır.

Bunlar arasında, devlet tahvilleri, borsada işlen gören türevler, ve aktif, likit borsalarda işlem gören hisse senetleri bulunmaktadır.

Seviye 2 - Gözlemlenebilir piyasa verisi kullanan değerlendirme teknikleri ile muhasebeleştirilen araçlar, gerçeğe uygun değer, aktif piyasalarda işlem gören benzer araçlara bakılarak belirlenebildiği veya değerlemeye ulaşmak için bir tekniğin kullanıldığı ama o tekniğin bütün girdilerinin ölçülebilir olduğu araçlardır.

Bunlar arasında, pek çok tezgah üstü türev, yatırım yapılabilir nota sahip ve borsada işlem gören pek çok kredi tahvili, bazı CDS'ler, bazı teminatlandırılmış borç yükümlülükleri ("CDO") ve daha az likit hisse senetleri bulunmaktadır.

Seviye 3 – Doğrudan gözlemlenemeyen piyasa verileri kullanan değerlendirme teknikleri ile muhasebeleştirilen araçlar, gerçeğe uygun değer, aktif piyasalarda işlem gören benzer araçlara bakılarak belirlenemediği ve başka bir değerlendirme tekniğinin kullanılmasının gerektiği araçlardır. Bu kategoride sınıflandırılan araçların, gerçeğe uygun değer üzerinde önemli etkisi olan ama ölçülemez bir unsuru vardır.

Bunlar arasında, daha karmaşık tezgah üstü türevler, hacizli borçlar, yüksek yapılandırılmış tahviller, likit olmayan varlığa-dayalı-menkul kıymetler ("ABS - VDMK"), likit olmayan CDO'lar (nakit ve sentetik), monoline pozisyonlar, özel sermaye plasmanları, pek çok ticari gayrimenkul ("CRE") kredisi, likit olmayan krediler ve bazı belediye tahvilleri bulunmaktadır.

Gerçeğe uygun değerden taşınan finansal araçların defter değeri ¹

	31 Ara 2019			31 Ara 2018		
mln. €	Aktif piyasada kote Fiyatlar (Seviye 1)	Değerleme Tekniği Gözlemlenebilir Parametreler (Seviye 2)	Değerleme Tekniği Gözlemlenemez Parametreler (Seviye 3)	Aktif piyasada kote Fiyatlar (Seviye 1)	Değerleme Tekniği Gözlemlenebilir Parametreler (Seviye 2)	Değerleme Tekniği Gözlemlenemez Parametreler (Seviye 3)
Gerçeğe uygun değerden taşınan finansal varlıklar:						
Alım-satım amaçlı varlıklar	44,595	56,713	9,567	75,415	67,560	9,763
Alım-satım amaçlı menkul kıymetler	44,427	50,128	3,430	75,210	61,424	4,086
Diğer alım-satım amaçlı varlıklar	168	6,584	6,137	205	6,136	5,676
Türev finansal araçlardan pozitif piyasa değerleri	2,682	322,082	8,167	10,140	301,609	8,309
Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar/zarara yansıtılan, alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklar	3,806	77,818	5,278	8,288	86,090	6,066
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarar üzerinden tayin edilen finansal varlıklar	0	0	7	104	0	0
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıklar	30,924	13,529	1,050	32,517	18,397	268
Gerçeğe uygun değerden tayin edilen diğer finansal varlıklar	2	7,366 ²	363	42	2,779 ²	207
Gerçeğe uygun değerden taşınan toplam finansal varlıklar	82,009	477,507	24,431	126,505	476,435	24,614
Gerçeğe uygun değerden taşınan finansal yükümlülükler:						
Alım-satım yükümlülükleri	23,873	13,152	41	42,548	17,361	15
Alım-satım amaçlı menkul kıymetler	23,862	12,828	2	42,547	17,082	0
Diğer alım-satım yükümlülükleri	11	324	38	1	279	15
Türev finansal araçlardan negatif piyasa değerleri	2,841	307,013	6,652	9,638	285,561	6,289
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal yükümlülükler	0	48,378	1,954	119	51,617	2,021
Yatırım sözleşmesi yükümlülükleri	0	544	0	0	512	0
Gerçeğe uygun değerden tayin edilen diğer finansal yükümlülükler	527	4,609 ²	(34) ³	201	2,658 ²	(611) ³
Gerçeğe uygun değerden taşınan toplam finansal yükümlülükler	27,241	373,697	8,612	52,505	357,709	7,714

¹ Bu tablodaki tutarlar genel olarak, Not 1 "Önemli Muhasebe İlkeleri ve Kritik Muhasebe Tahminleri"nde açıklandığı üzere Grup'un finansal araçlarının mahsubuna dair muhasebe politikasına paralel olarak brüt bazda sunulmuştur.

² Ağırlıklı olarak, riskten korunma muhasebesi niteliklerine sahip türevler ile ilgilidir.

³ Asıl sözleşmelerin amortismanına tabi tutulmuş maliyetten taşındığı ama gömülü türevin ayrılabilirdiği sözleşmelere gömülü türevler ile ilgilidir. Ayrılan gömülü türevler gerçeğe uygun değer üzerinde pozitif veya negatif etkiye sahip olabilir ama bu tabloda asıl sözleşmelerin sınıflandırmasına uygun olarak sunulmuştur. Ayrılan gömülü türevler tekrarlayan esasa göre gerçeğe uygun değerden taşınmış olup, gerçeğe uygun değer hiyerarşisi sınıflandırmaları arasında bölünmüştür.

2019 yılında likidite testi prosedürlerindeki değişim nedeniyle, Seviye 1 ile Seviye 2 arasında önemli bir aktarım olmamıştır.

2019'un ikinci çeyreğinde Grup, UFRS 13 kapsamında gerçeğe uygun değerden taşınan finansal araçlar için geçerli gerçeğe uygun değer hiyerarşi sınıflandırma çerçevesinde revizyonlar uygulamıştır. Revize edilen çerçeveye göre, değerlendirme girdileri, güncel piyasa işlemleri veya kote edilen seviyeler ile doğrudan destekleniyorsa, gözlemlenebilir sayılmaktadır. Bir işlemin değerlemesinde gözlemlenemez piyasa verilerinin önemi, duyarlılık testiyle belirlenmektedir. Önceden, gözlemlenebilirliği değerlendirme yaklaşımı, piyasa işlemleri ile geriye dönük test edilen uzlaşma fiyatlamaya verisi kullanımını içermekte idi ve duyarlılık testinin kapsamı, revize edilen yaklaşımda uygulanana göre daha az granüler idi. Bu değişikliklerin etkisi, gerçeğe uygun değerden taşınan finansal varlıklardan net yaklaşık 1.2 milyar Euro meblağın 2. Seviyeden 3. Seviyeye taşınması ve gerçeğe uygun değerden taşınan finansal yükümlülüklerden net yaklaşık 0.7 milyar Euro meblağın 3. Seviyeden 2. Seviyeye taşınması olmuştur.

Değerleme Teknikleri

Grup'un işlem yaptığı farklı türden finansal araçların gerçeğe uygun değerini belirlemede kullanılan değerlendirme tekniklerinin açıklaması aşağıdadır.

Devlet, yarı-devlet ve Şirket Tahvilleri ve Hisse Senetleri: Yakın zamanda işlem olmadığında, gerçeğe uygun değer, son piyasa fiyatı o tarihten sonra risklerde ve bilgilerde gerçekleşen bütün değişikliklere göre düzeltilerek belirlenebilir. Yakın derecede emsal bir araç aktif bir piyasada kote olduğunda, gerçeğe uygun değer, emsalin değerini araçların risk profilindeki farklara göre düzelterek belirlenir. Yakın bir emsalin bulunmadığı durumlarda, gerçeğe uygun değer daha kompleks modelleme teknikleri kullanılarak belirlenir. Bu teknikler arasında, kredi, faiz, likidite ve diğer riskler için cari piyasa oranları kullanılan indirgenmiş nakit akımı modelleri bulunmaktadır. Hisse senetleri modelleme teknikleri için de kazanç çarpanlarına dayalı modeller kullanılabilir.

İpoteğe ve Diğer Varlıklara Dayalı Menkul Kıymetler ("VDMK"): Bu araçlar arasında, mesken ve ticari ipoteğe dayalı menkul kıymetler, ve teminatlandırılmış borç yükümlülükleri ("CDO") dahil diğer varlıklara dayalı menkul kıymetler bulunur. Varlığa dayalı menkul kıymetler, farklı dayanak varlıkları olduğu ve ihraç eden kuruluşların farklı sermaye yapıları olduğu için, belli özelliklere sahiptir. Dayanak varlığın kendisi de varlığa dayalı menkul kıymet olunca karmaşıklıkları daha da artar, nitekim CDO araçların çoğu böyledir.

Güvenilir bir harici fiyatlama bulunamadığında, VDMK, mümkün olduğu zaman, ya piyasada gözlemlenebilir benzer işlemlere dayalı görelî değer analizi kullanılarak, ya da gözlemlenebilir girdileri mümkün olan azami şekilde kullanan sektör standardı değerlendirme modelleri kullanılarak değerlendirilir. Sektör standardı olan modellerde, bağımsız fiyat testine tabi tutulabilen varsayımlara dayalı olarak belli bir işlem için anapara ve faiz ödemeleri hesaplanır. Girdiler arasında, ön ödeme hızları, zarar varsayımları (zamanlama ve şiddet) ve bir iskonto oranı (dağılım, getiri veya iskonto marjı) bulunmaktadır. Bu girdiler/varsayımlar, fiili işlemlerden, harici piyasa araştırmasından, ve yerine göre piyasa endekslerinden üretilir.

Krediler: Belli krediler için gerçeğe uygun değer, yakın zamanda gerçekleşen bir işlemin piyasa fiyatını o tarihten sonra risklerde ve bilgilerde yaşanan bütün değişikliklere göre düzeltmeye tabi tutarak belirlenebilir. Yakın zamanda piyasa işlemi olmadığında, gerçeğe uygun değeri belirlemek için aracı kotasyonları, uzlaşma fiyatlaması, temsili araçlar veya indirgenmiş nakit akımı modelleri kullanılır. İndirgenmiş nakit akımı modelleri, kredi riski, faiz oranı riski, döviz riski, ve yerine göre temerrüt tahminlerine dayalı zarar ve temerrüde dayalı olarak kullanılan tutarlar için parametre girdilerini içerir. Kredi riski, temerrüde dayalı zarar ve temerrüde dayalı kullanım parametreleri, bulunabilirliğine ve uygun oluşuna göre kredi veya diğer kredi piyasalarının bilgileri kullanılarak belirlenir.

Kaldıraçlı kredilerin, piyasada gözlemlenen işlemlerin geçerliliğini sınırlayan, işleme özel nitelikleri vardır. Harici fiyatlama hizmetlerinden gözlemlenebilir kotasyonların bulunabildiği benzer işlemler mevcut olduğunda, bu bilgiler işlem farklarını yansıtmak üzere uygun düzeltmelerle kullanılır. Benzer işlemler bulunmadığında, uygun kaldıraçlı kredi endeksinden elde edilen kredi spreadleri ile sektör sınıflandırması, kredinin derecesi ve varsa kredi ve kredinin karşı tarafı ile ilgili diğer bilgileri birleştirerek indirgenmiş nakit akımı değerlendirme tekniği kullanılır.

Tezgah Üstü (OTC) Türev Finansal Araçlar: G7 para birimlerinden faiz oranı swapları, vadeli döviz işlemleri ve opsiyon sözleşmeleri, ve borsalara kote menkul kıymetler veya endeksler üzerinden hisse senedi swap ve opsiyon sözleşmeleri gibi likit alım-satım piyasalarındaki piyasa standardı işlemler, piyasa standardı modeller ve kote parametre girdileri kullanılarak değerlendirilir. Parametre girdileri, fiyatlama hizmetlerinden, uzlaşma fiyatlaması servislerinden ve mümkün olduğunda aktif piyasalarda yakın zamanda gerçekleşen işlemlerden elde edilir.

Daha kompleks araçlar, araca özel daha sofistike modelleme teknikleri kullanılarak modellenir ve piyasa fiyatlarına uyarlanır. Model değeri piyasa fiyatına uyarlanamadığında, model değerini piyasa değerine ayarlamak için düzeltmeler yapılır. Daha az aktif piyasalarda, veriler daha seyrek piyasa işlemlerinden, aracı kotasyonlarından ve dış değerlendirme ve iç değerlendirme teknikleri yoluyla elde edilir. Gözlemlenebilir fiyatların veya girdilerin bulunmadığı durumlarda, tarihsel veriler, işlemin ekonomisinin temel analizi ve benzer işlemlerden emsal bilgiler gibi, geçerli diğer bilgi kaynaklarını değerlendirerek gerçeğe uygun değerleri belirlemek için yönetim yargısı gerekir.

Gerçeğe uygun değer opsiyonu çerçevesinde Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar / Zarara yansıtılan Finansal Yükümlülükler – Gerçeğe uygun değer opsiyonu çerçevesinde gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal yükümlülüklerin gerçeğe uygun değeri, o finansal yükümlülük için geçerli olan Grup’un kredi riskinin ölçümü de dâhil olmak üzere bütün piyasa riski faktörlerini içermektedir. Finansal yükümlülükler arasında, yapılandırılmış tahvil ihraçları, yapılandırılmış mevduatlar, ve konsolide edilen araçların ihraç ettiği diğer yapılandırılmış menkul kıymetler bulunmakta olup, bunlar aktif bir piyasada kote olmayabilir. Bu finansal yükümlülüklerin gerçeğe uygun değeri, ilgili krediye göre düzeltilmiş getiri eğrisini kullanarak akdi nakit akımlarını indirgemek suretiyle belirlenebilir. Piyasa riski parametreleri, varlıklar olarak elde tutulan benzer araçlarla aynı şekilde değerlendirilmektedir; örneğin, yapılandırılmış tahviller içerisine gömülü türevler varsa bunlar yukarıdaki “Tezgâh üstü Türev Finansal Araçlar” kısmında bahsedilenle aynı yöntem kullanılarak değerlendirilmektedir.

Gerçeğe uygun değer opsiyonu çerçevesinde gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal yükümlülükler, örneğin ödünç verilen menkul kıymetler ve repo sözleşmeleri kapsamında satılan menkul kıymetler, teminatlandırılmış olduğunda, kredi iyileştirmesi, yükümlülüğün gerçeğe uygun değerlemesine bir faktör olarak dahil edilmektedir.

Yatırım Sözleşmesi Yükümlülükleri: Grup, yatırım sözleşmesi yükümlülüklerine endeksli varlıklara sahiptir. Yatırım sözleşmesi, Grup’u, bu varlıkları bu yükümlülükleri ödemek için kullanmaya zorlamaktadır. Dolayısıyla, yatırım sözleşmesi yükümlülüklerinin gerçeğe uygun değeri, dayanağı olan varlıkların gerçeğe uygun değeri (yani poliçelerin teslimi üzerine ödenecek tutar) ile belirlenir.

Gerçeğe Uygun Değeri, Önemli Gözlemlenemez Parametreler İçeren Değerleme Tekniklerinden Üretilen Finansal Araçların Analizi (Seviye 3)

Gerçeğe uygun değer hiyerarşisinin 3. seviyesindeki finansal varlıkların ve finansal yükümlülüklerin bazılarının, gözlemlenebilir girdide birebir aynı veya benzer dengeleyici pozisyonları bulunmaktadır. Ancak, UFRS’na göre bunların yukarıdaki tabloda brüt gösterilmesi gerekmektedir.

Alım-Satım amaçlı Menkul Kıymetler: Likit olmayan belli gelişen piyasalardaki kurumsal tahviller ve likit olmayan yüksek yapılandırılmış kurumsal tahviller hiyerarşisinin bu seviyesine dahildir. Ek olarak, seküritizasyon kuruluşları tarafından ihraç edilen tahvillerden bazıları, ticari ve mesken ipoteline dayalı menkul kıymetler, teminatlandırılmış borçlanma yükümlülüğü senetleri ve diğer varlığa dayalı menkul kıymetler de burada raporlanmaktadır. Yıl içindeki düşüş esasen satışlardan, ödemelerden ve alımlar, kazançlar ve bu araçları değerlemede kullanılan girdi parametrelerinin gözlemlenebilirliğindeki değişimler sebebiyle 2. ve 3. Seviyeler arasındaki aktarımlardan kaynaklanmış olup, alımlar ve kazançlar ile dengelenmiştir.

Türev Araçlardan Pozitif ve Negatif Piyasa Değerleri: Gerçeğe uygun değer hiyerarşisinin bu seviyesinde kategorize edilen türevler, bir veya daha fazla önemli gözlemlenemez parametreye dayalı olarak değerlendirilir. Gözlemlenemez parametreler arasında, belli korelasyonlar, belli daha uzun vadeli volatiliteler, belli ön ödeme oranları, kredi spreadleri ve işleme özgü diğer parametreler bulunabilir.

Seviye 3 türevler arasında volatilitenin gözlemlenemez olduğu belli opsiyonlar; referans dayanak varlıklar arasındaki korelasyonların gözlemlenemez olduğu belli sepet opsiyonlar; daha uzun vadeli faiz oranı opsiyon türevleri; çoklu döviz türevleri; ve kredi spreadlerinin gözlemlenebilir olmadığı belli kredi temerrüt swapları bulunmaktadır.

Varlıklardaki azalış, ödemelerden ve bu araçları değerlemede kullanılan girdi parametrelerinin gözlemlenebilirliğindeki değişimler sebebiyle 2. ve 3. Seviyeler arasındaki aktarımlardan kaynaklanmış olup, kazançlarla dengelenmiştir. Yükümlülüklerdeki artış esasen zararlardan ve 2. ve 3. Seviyeler arasındaki aktarımlardan kaynaklanmış olup, ödemelerle dengelenmiştir.

Alım-Satım amaçlı Diğer Araçlar: Gerçeğe uygun değer hiyerarşisinin 3. seviyesinde sınıflandırılan diğer alım-satım amaçlı araçlar, temelde, bir veya daha fazla önemli gözlemlenemez parametrelere dayalı değerlendirme modelleri kullanılarak değerlendirilen, alım-satım konu kredilerden oluşmaktadır. Seviye 3 krediler, likit olmayan kaldıraçlı kredilerden ve likit olmayan mesken ve ticari ipotek kredilerinden oluşmaktadır. Bakiye, esasen alımlar, ihraçlar ve bu araçları değerlemede kullanılan girdi parametrelerinin gözlemlenebilirliğindeki değişimler sebebiyle 2. ve 3. Seviyeler arasındaki aktarımlardan kaynaklanmış olup, satışlarla, ödemelerle ve konsolidasyon kapsamından çıkarılmalar sonucu dengelenmiştir.

Gerçeğe uygun değer hiyerarşisinin 3. Seviyesinde sınıflandırılan **gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar/zarara yansıtılan, alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklar**, Tahsil etmek için Elde Tutan iş modeline de Tahsil etmek ve Satmak için Elde Tutan iş modeline de girmeyen, alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklardan oluşmaktadır. Bu ağırlıklı olarak, gerçeğe uygun değer esasına göre yönetilen ters repo sözleşmelerini içermektedir. Ek olarak, Tahsil etmek için Elde Tutan veya Tahsil etmek ve Satmak için Elde Tutan iş modeline giren ve akdi nakit akım özellikleri SPPI olmayan finansal varlıklardır. Dönem içindeki azalış satışlardan, ödemelerden konsolidasyon kapsamından çıkarılmalar ve bu araçları değerlendirmede kullanılan girdi parametrelerinin ölçülebilirliğindeki değişim nedeniyle 2. seviye ve 3. seviye arasındaki aktarımlardan kaynaklanmış olup, alımlar, ihraçlar ve kazançlar ile dengelenmiştir.

Gerçeğe Uygun Değer farkı Kar/Zarar üzerinden Tayin Edilen Finansal Varlıklar/Yükümlülükler: Gerçeğe uygun değer opsiyonu çerçevesinde gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan belli kurumsal krediler ve yapılandırılmış yükümlülükler, gerçeğe uygun değer hiyerarşisinin bu seviyesinde kategorize edilmiştir. Kurumsal krediler, gözlemlenebilir kredi spreadlerini, istirdat oranlarını ve gözlemlenemez kullanım parametrelerini içeren değerlendirme teknikleri kullanılarak değerlendirilmektedir. Rotatif krediler, hiyerarşinin bu seviyesinde raporlanmaktadır, çünkü temerrüt halinde kullanım parametresi önemlidir ve gözlemlenemez.

Ek olarak, gömülü türevler içeren ve gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan belli melez tahvil ihraçları, önemli gözlemlenemez parametrelere dayalı olarak değerlendirilmiştir. Bu gözlemlenemez parametreler arasında, tek hisse volatilite korelasyonları bulunmaktadır. Yıl içinde ihraçlar, kazançlar ve 2. ve 3. Seviyeler arasında aktarımlar nedeniyle varlıklar çok az artmış olup, ödemeler ile dengelenmiştir. Yükümlülükler, ödemeler ve 2. ve 3. Seviyeler arasında aktarımlar nedeniyle yıl içinde azalmış olup, ihraçlar ve kazançlar ile dengelenmiştir.

Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıklar arasında, alım-satım niyeti taşınmayan ve piyasanın hiç likit olmadığı donuk kredi portföyleri bulunmaktadır. Varlıklardaki artış, alımlar, kazançlar ve 2. ve 3. Seviyeler arasındaki aktarımlar nedeniyle olup, satışlar ve ödemeler ile dengelenmiştir.

Seviye 3'te sınıflandırılan finansal araçların mutabakatı

Seviye 3'te sınıflandırılan finansal araçların mutabakatı

31 Ara 2019

m. €	Dönem başı bakiye	Konsolide edilen şirketler grubundaki değişiklikler	Toplam kazançlar / kayıplar ¹	Alımlar	Satışlar	İhraçlar ²	Ödemeler ³	3. seviyeye Aktarılanlar ⁴	3. seviyenin dışına Aktarılanlar ⁴	Dönem sonu bakiyesi
Gerçeğe uygun değerden taşınan finansal varlıklar										
Alım satım amaçlı menkul kıymetler	4,086	(0)	76	2,122	(2,242)	0	(408)	537	(742)	3,430
Türev finansal araçlardan pozitif piyasa değerleri	8,309	0	1,547	0	0	0	(1,420)	1,571	(1,840)	8,167
Alım satım amaçlı diğer varlıklar	5,676	(75)	176	1,031	(2,493)	2,615	(1,186)	729	(337)	6,137
Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar/zarara yansıtılan alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklar	6,066	(12)	401	1,448	(473)	592	(1,822)	727	(1,649)	5,278
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklar	0	0	2	0	0	8	(16)	12	0	7
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıklar	268	0	2 ⁵	536	(35)	0	(19)	300	(2)	1,050
Gerçeğe uygun değerden taşınan diğer finansal varlıklar ⁶	207	0	0	0	0	0	(6)	176	(14)	363
Gerçeğe uygun değerden taşınan toplam finansal varlıklar	24,614	(86)	2,204^{6,7}	5,136	(5,243)	3,215	(4,877)	4,052	(4,584)	24,431
Gerçeğe uygun değerden taşınan finansal yükümlülükler										
Alım satım amaçlı menkul kıymetler	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2
Türev finansal araçlarda negatif piyasa değerleri	6,289	0	1,337	0	0	0	(1,175)	1,904	(1,702)	6,652
Diğer alım satım yükümlülükleri	15	0	(8)	0	0	0	(4)	34	0	38
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal yükümlülükler	2,021	(77)	290	0	0	385	(489)	681	(856)	1,954
Gerçeğe uygun değerden taşınan diğer finansal yükümlülükler	(611)	0	304	0	0	0	100	56	117	(34)
Gerçeğe uygun değerden taşınan toplam finansal yükümlülükler	7,714	(77)	1,925^{6,7}	0	0	385	(1,568)	2,674	(2,441)	8,612

¹ Toplam kazançlar ve zararlar ağırlıklı olarak, konsolide gelir tablosunda raporlanan gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklardan/yükümlülüklerden net kazançlar (zararlar) ile ilgilidir. Bakiye, konsolide gelir tablosunda raporlanan satılmaya hazır finansal varlıklardan net kazançları (zararları) ve satılmaya hazır finansal varlıklardan gerçekleştirilmemiş net kazançları (zararları) ve diğer kapsamlı gelirlerde raporlanan, vergi sonrası döviz kuru değişiklikleri de içermektedir. Ayrıca, belli araçlar, seviye 1 veya seviye 2'deki araçlar ile riske karşı korunma sağlanmıştır, ama bu riskten korunma araçlarından kar ve zararlar yukarıdaki tabloda yer almamaktadır. Ek olarak, gerçeğe uygun değer hiyerarşisinin 3. seviyesinde sınıflandırılan bir aracın gerçeğe uygun değerini belirlemek için hem ölçülebilir hem de ölçülemeyen parametreler kullanılabilir; aşağıda gösterilen karlar ve zararlar, hem ölçülebilir hem de ölçülemeyen parametrelerdeki hareketlere atfedilebilir.

² İhraçlar, bir yükümlülüğün ihracında tahsil edilen nakit tutar ve bir kredinin borçlanana aslı olarak açıldığında ödenen nakit tutarı ile ilgilidir.

³ Ödemeler, varlığı veya yükümlülüğü kapatmak için gereken nakit akımını temsil eder. Borçlanma ve kredi araçları için bu, vadedeki anaparayı, anapara amortismanını ve anapara geri ödemelerini kapsar. Türevler için bütün nakit akımları ödemelerde gösterilmiştir.

⁴ 3. Seviyeye ve 3. Seviyeden yapılan aktarımlar, girdi parametrelerinin ölçülebilirliği ile ilgilidir. Yıl içinde bunlar yılın başındaki gerçeğe uygun değerinden kaydedilmiştir. 3. Seviyeye aktarılan araçlar için bunlardan kazançlar, zararlar ve nakit akımları, tabloda bunlar yılın başında aktarılmış gibi gösterilmektedir. Benzer şekilde, 3. Seviyeden aktarılan araçlar için tabloda yıl içinde bu araçlardan kazançlar, zararlar ve nakit akımları gösterilmemektedir, zira tablo, bunlar yılın başında aktarılmış gibi gösterilmektedir.

⁵ Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıklardan toplam kazançlar ve zararlar, diğer kapsamlı gelirlerde vergi sonrası net olarak kaydedilmiş 3 milyon Euro zarardır.

⁶ Bu tutara, döviz kuru değişikliklerinin etkisi dahildir. Gerçeğe uygun değerden tutulan toplam finansal varlıklar için bu etki 157 milyon Euro kazanç, gerçeğe uygun değerden taşınan toplam finansal yükümlülükler için ise bu etki 25 milyon Euro zarardır. Döviz kuru değişikliklerinin etkisi, diğer kapsamlı gelirler arasında vergi sonrası net olarak raporlanmaktadır.

⁷ Varlıklar için pozitif bakiyeler kazançları, negatif bakiyeler zararları temsil etmektedir. Yükümlülükler için pozitif bakiyeler zararları, negatif bakiyeler kazançları temsil etmektedir.

31 Ara 2018

m. €	Dönem başı bakiye	Konsolide edilen şirketler grubundaki değişiklikler	Toplam kazançlar / kayıplar ¹	Alımlar	Satışlar	İhraçlar ²	Ödemeler ³	3. seviyeye Aktarılanlar ⁴	3. seviyenin dışına Aktarılanlar ⁴	Dönem sonu bakiyesi
Gerçeğe uygun değerden taşınan finansal varlıklar										
Alım satım amaçlı menkul kıymetler	4,148	6	105	2,146	(1,908)	0	(481)	897	(826)	4,086
Türev finansal araçlardan pozitif piyasa değerleri	7,340	0	718	0	0	0	(137)	1,940	(1,551)	8,309
Alım satım amaçlı diğer varlıklar	4,426	0	233	981	(2,027)	3,055	(1,241)	506	(257)	5,676
Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar/zarara yansıtılan alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklar	4,573	3	426	3,627	(567)	1,013	(3,128)	411	(292)	6,066
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklar	91	0	4	0	0	0	(22)	0	(72)	0
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıklar	231	3	(4) ⁵	260	(162)	0	(6)	2	(55)	268
Gerçeğe uygun değerden taşınan diğer finansal varlıklar ⁶	47	0	0	0	0	0	0	207	(47)	207
Gerçeğe uygun değerden taşınan toplam finansal varlıklar	20,855	12	1,481^{6,7}	7,014	(4,664)	4,068	(5,015)	3,963	(3,100)	24,614
Gerçeğe uygun değerden taşınan finansal yükümlülükler										
Alım satım amaçlı menkul kıymetler	2	(0)	(1)	0	0	0	(0)	0	(1)	0
Türev finansal araçlarda negatif piyasa değerleri	5,992	0	531	0	0	0	(522)	1,319	(1,031)	6,289
Diğer alım satım yükümlülükleri	0	0	(1)	0	0	0	16	0	0	15
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal yükümlülükler	1,444	0	(121)	0	0	692	(270)	408	(134)	2,021
Gerçeğe uygun değerden taşınan diğer finansal yükümlülükler	(298)	0	(299)	0	0	0	38	(29)	(23)	(611)
Gerçeğe uygun değerden taşınan toplam finansal yükümlülükler	7,139	0	110^{6,7}	0	0	692	(738)	1,699	(1,189)	7,714

¹ Toplam kazançlar ve zararlar ağırlıklı olarak, konsolide gelir tablosunda raporlanan gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklardan/yükümlülüklerden net kazançlar (zararlar) ile ilgilidir. Bakiye, konsolide gelir tablosunda raporlanan satılmaya hazır finansal varlıklardan net kazançları (zararları) ve satılmaya hazır finansal varlıklardan gerçekleştirilmemiş net kazançları (zararları) ve diğer kapsamlı gelirlere raporlanan, vergi sonrası döviz kuru değişiklikleri de içermektedir. Ayrıca, belli araçlar, seviye 1 veya seviye 2'deki araçlar ile riske karşı korunma sağlanmıştır, ama bu riskten korunma araçlarından kar ve zararlar yukarıdaki tabloda yer almamaktadır. Ek olarak, gerçeğe uygun değer hiyerarşisinin 3. seviyesinde sınıflandırılan bir aracın gerçeğe uygun değerini belirlemek için hem ölçülebilir hem de ölçülemeyen parametreler kullanılabilir; aşağıda gösterilen karlar ve zararlar, hem ölçülebilir hem de ölçülemeyen parametrelerdeki hareketlere atfedilebilir.

² İhraçlar, bir yükümlülüğün ihracında tahsil edilen nakit tutar ve bir kredinin borçlanana aslı olarak açıldığında ödenen nakit tutarı ile ilgilidir.

³ Ödemeler, varlığı veya yükümlülüğü kapatmak için gereken nakit akımını temsil eder. Borçlanma ve kredi araçları için bu, vadedeki anaparayı, anapara amortismanını ve anapara geri ödemelerini kapsar. Türevler için bütün nakit akımları ödemelerde gösterilmiştir.

⁴ 3. Seviyeye ve 3. Seviyeden yapılan aktarımlar, girdi parametrelerinin ölçülebilirliği ile ilgilidir. Yıl içinde bunlar yılın başındaki gerçeğe uygun değerinden kaydedilmiştir. 3. Seviyeye aktarılan araçlar için bunlardan kazançlar, zararlar ve nakit akımları, tabloda bunlar yılın başında aktarılmış gibi gösterilmektedir. Benzer şekilde, 3. Seviyeden aktarılan araçlar için tabloda yıl içinde bu araçlardan kazançlar, zararlar ve nakit akımları gösterilmemektedir, zira tablo, bunlar yılın başında aktarılmış gibi gösterilmektedir.

⁵ Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıklardan toplam kazançlar ve zararlar, diğer kapsamlı gelirlere vergi sonrası net olarak kaydedilmiş 8 milyon Euro zarar, ve gelir tablosunda kaydedilen 4 milyon Euro zarar bulunmakta olup, net kazançlar (zararlar) arasında gösterilmiştir.

⁶ Bu tutara, döviz kuru değişikliklerinin etkisi dahildir. Gerçeğe uygun değerden tutulan toplam finansal varlıklar için bu etki 136 milyon Euro kazanç, gerçeğe uygun değerden taşınan toplam finansal yükümlülükler için ise bu etki 33 milyon Euro zarardır. Döviz kuru değişikliklerinin etkisi, diğer kapsamlı gelirler arasında vergi sonrası net olarak raporlanmaktadır.

⁷ Varlıklar için pozitif bakiyeler kazançları, negatif bakiyeler zararları temsil etmektedir. Yükümlülükler için pozitif bakiyeler zararları, negatif bakiyeler kazançları temsil etmektedir.

Gözlemlenemez Parametrelerin Duyarlılık Analizi

Finansal araçların değeri, gözlemlenemez parametre girdilerine bağlı olduğunda, bu parametrelerin bilanço tarihindeki tam seviyesi, mantıken olası alternatifler aralığından seçilmiş olabilir. Finansal tabloların hazırlanmasında, bu gözlemlenemez girdi parametreleri için, hâlihazırda geçerli piyasa kanıtlarına uygun ve Grup'un yukarıda detaylandırılan değerlendirme kontrolü yaklaşımına paralel olmaları için, uygun seviyeler seçilir. Grup'un sözkonusu finansal araçları mantıken mümkün olan alternatifler aralığının uç noktalarından seçilen parametre değerlerinden tayin etmiş olsa idi, 31 Aralık 2019 itibarıyla gerçeğe uygun değeri 1.7 milyar Euro kadar artırmış ya da gerçeğe uygun değeri 1.2 milyar Euro kadar düşürmüş olabilirdi. 31 Aralık 2018 itibarıyla gerçeğe uygun değeri 1.6 milyar Euro kadar artırmış ya da gerçeğe uygun değeri 1.0 milyar Euro kadar düşürmüş olabilirdi.

Hassas tutarlardaki değişim 31 Aralık 2018'den 31 Aralık 2019'a kadar pozitif gerçeğe uygun değer hareketinde 26 milyon Euro artış, negatif gerçeğe uygun değer hareketinde de 105 milyon Euro artıştır. Pozitif ve negatif gerçeğe uygun değer hareketlerindeki artış dönem içinde Brüt 3. Seviye Varlıklar & Yükümlülüklerdeki artışa paraleldir. Brüt 3. Seviye Varlıklar & Yükümlülükler 31 Aralık 2018'deki 32.3 milyar Euro'dan 31 Aralık 2019'da 33.0 milyar Euro'ya yükselmiştir. Bu hareketler Grup 3. Seviyede brüt olarak %2 artışı temsil etmekte, 31 Aralık 2018'den 31 Aralık 2019'a pozitif gerçeğe uygun değer hareketlerindeki değişim ise karşılaştırmalı %2 artışı temsil etmektedir. Aynı dönemde negatif gerçeğe uygun değer hareketlerindeki değişim, daha küçük ve kendine özgü bir dizi faktör nedeniyle oransal olarak daha fazla olmuştur.

3. Seviye için ölçülemeyen parametrelere dair duyarlılık hesaplaması, İhtiyatlı Değerleme açısından değerlendirme belirsizliğini değerlendirmek için kullanılan yaklaşıma paraleldir. İhtiyatlı Değerleme, gerçeğe uygun değerden taşınan varlıklar için bir sermaye gereksinimidir. 2019/876 (CRR) sayılı (AB) Yönetmeliğinin 34. Maddesini tamamlayan Avrupa Komisyonu Delege Yönetmeliği (AB) 2016/101'e (kurumların Madde 105(14)'e göre hesaplanarak gerçeğe uygun değerden ölçülen bütün varlıklar için varsa ek değerlendirme düzeltmesi tutarını CET 1'den düşmesini zorunlu kılan) uygun olarak değerlendirme belirsizliğini rakamsal olarak belirlemek ve aktifleştirmek için bir mekanizma sağlamaktadır Bunda, İhtiyatlı Değerlemede ilgili varlıklar ve yükümlülükler için yapılan çıkış fiyatı analizinden yararlanılmaktadır. Aşağı yönlü duyarlılık, gerçeğe uygun değerlerin zaten açıkça ihtiyatlı olduğu bazı durumlarda sınırlı olabilir.

Bu açıklama, değerlemesi gözlemlenemez girdi parametrelerine bağlı olan finansal araçların gerçeğe uygun değerindeki görece belirsizliğin potansiyel etkisini göstermeyi amaçlamaktadır. Ancak, bütün gözlemlenemez parametrelerin aynı anda mantıken olası alternatifler aralığının uç noktalarında olması pratikte olası değildir. Bu nedenle, yukarıda açıklanan tahminlerin bilanço tarihinde gerçeğe uygun değerlerin gerçek belirsizliğinden daha fazla olması mümkündür. Ayrıca, açıklama, gerçeğe uygun değerlerin gelecekteki hareketleri öngörmemektedir ve bu hareketlerin göstergesi değildir.

Burada bahsedilen finansal araçların çoğu, özellikle de türevler için, gözlemlenemez girdi parametreleri, finansal aracı fiyatlamak için gereken parametrelerin yalnızca bir alt kümesidir, geri kalanı ise gözlemlenebilir. Yani bu araçlar için, gözlemlenemez girdi parametrelerinin kendi aralıklarının uç noktalarına hareketinin toplam etkisi, finansal aracın toplam gerçeğe uygun değerine kıyasla görece küçük olabilir. Diğer araçlar için, gerçeğe uygun değer, aracın bütününün fiyatına dayalı olarak, örneğin, mantıken emsal olan bir aracın gerçeğe uygun değeri düzelterek belirlenir. Ek olarak, bütün finansal araçlar zaten, aracı tasfiye etmenin maliyeti için kapat yapılan değerlendirme düzeltmelerini içeren gerçeğe uygun değerlerden taşınmaktadır ve piyasa fiyatlamasını kendisi yansıttığı için belirsizlik faktörünü zaten dahil etmiştir. Yani, açıklamada hesaplanan belirsizliğin olası bir negatif etkisi, finansal tablolarda yer alan gerçeğe uygun değere hâlihazırda dâhil edilenin üzerinde olacaktır.

Araç türü bazında duyarlılık analizinin dağılımı ¹

	31 Ara 2019		31 Ara 2018	
mln. €	Mantiken olası alternatifler kullanılarak pozitif gerçeğe uygun değer hareketi	Mantiken olası alternatifler kullanılarak negatif gerçeğe uygun değer hareketi	Mantiken olası alternatifler kullanılarak pozitif gerçeğe uygun değer hareketi	Mantiken olası alternatifler kullanılarak negatif gerçeğe uygun değer hareketi
Menkul kıymetler:				
Borçlanma senetleri	256	108	179	118
Ticari ipoteğe dayalı menkul kıymet	4	1	5	4
İpoteğe ve diğer varlıklara dayalı menkul kıymet	37	20	38	37
Kurumsal, Devlet ve diğer borç yükümlülükleri	215	86	136	77
Özkaynak menkul kıymetleri	62	85	84	67
Türevler:				
Kredi	189	123	151	116
Hisse Senedi	168	128	257	207
Faizle İlgili	312	303	346	206
Döviz	44	39	49	26
Diğer	116	101	106	89
Krediler				
Krediler	525	264	475	219
Diğer	0	0	0	0
Toplam	1,673	1,151	1,647	1,046

¹ Gözlemlenemeyen bir parametreye maruz bir pozisyon, farklı araçlarda dengelenirse, tabloda yalnızca net etki açıklanmaktadır.

Önemli Gözlemlenemez Girdilerin Duyarlılığı hakkında Rakamsal Bilgi

Seviye 3 gerçeğe uygun değer ölçümünde gözlemlenemez parametrelerin davranışı bağımsız olmayabilir, ve hem diğer gözlemlenemez parametreler, hem de gözlemlenebilir parametreler arasında çoğunlukla dinamik ilişkiler bulunur. Bu ilişkiler, belli bir aracın gerçeğe uygun değeri için önemli olduğunda, korelasyon parametreleri aracılığıyla açıkça dahil edilmekte, veya fiyatlandırma modelleri veya değerlendirme teknikleri aracılığıyla başka bir surette kontrol edilmektedir. Sıklıkla, bir değerlendirme tekniği birden fazla girdiden yararlandığında, belli bir girdinin seçimi, diğer girdiler için olası değerler aralığını sınırlar. Ek olarak, daha geniş piyasa faktörlerinin (örneğin faiz oranları, özkaynaklar, kredi veya emtia endeksleri veya döviz kurları) de etkisi olabilir.

Aşağıda gösterilen değerler aralığı, Seviye 3'teki önemli risk pozisyonlarının değerlendirilmesinde kullanılan en yüksek ve en düşük girdileri temsil etmektedir. Açıklamayı oluşturan finansal araçların çeşitliliği önemlidir ve dolayısıyla belli parametrelerin aralıkları geniş olabilir. Örneğin, ipoteğe dayalı menkul kıymetlerde kredi spreadleri aralığı, daha dar spreadleri olan, işleyen daha likit pozisyonları temsil ederken, takibe giren pozisyonlarda daha geniş spreadler olacaktır. Seviye 3 daha az likit gerçeğe uygun değerli araçları içerdiğinden, ve her risk pozisyonu türü içinde fiyatlandırma farklılığının derecesi yüksek olduğundan, ilgili piyasa dinamiklerini dahil etmek üzere, parametrelerin geniş aralıkta görülmesi beklenir. Temel parametre türlerinin her birinin kısa bir açıklaması ve bunlar arasındaki önemli ilişkiler hakkında yorum aşağıda yer almaktadır.

Kredi Parametreleri, temerrüt olasılığının ve temerrüt sonucundaki zararların temsil edilebilmesini sağlayarak, risk alınan bir pozisyonun kredibilitesini değerlendirmek için kullanılır. Kredi spreadi kredibilitenin asli yansımasıdır ve o kuruluş ile referans gösterge arasındaki kredi kalitesi farkına imkân vermek için bir tahvil hamilinin isteyeceği üzere, gösterge referans aracın üstüne eklenen primi veya getiriyi yansıtır (değerlendirilmekte olan varlığa bağlı olarak, normalde LIBOR veya ilgili Hazine Enstrümanı) temsil eder. Daha yüksek kredi spreadi, daha düşük kredi kalitesine işaret eder belli bir tahvilin veya borçlanan tarafından hamiline veya kredi verene geri ödenecek olan diğer kredi varlığının değerinin daha düşük olması sonucunu doğurur. Geri Kazanma Oranları, borç verenin, kredinin temerrüdü halinde tahsil edeceği ya da tahvilin temerrüdü halinde tahvil hamilinin tahsil edeceği tutara dair bir tahmini temsil eder. Daha yüksek kredi spreadleri oranları, diğer parametrelerin sabit tutulması halinde, belli bir tahvil pozisyonu için daha yüksek bir değerlendirme sonucu verir. Sabit Temerrüt Oranı (CDR) ve Sabit Ön Ödeme Oranı (CPR) daha karmaşık kredi ve tahvil varlıklarının değerlendirilmesine imkân verir, zira bu parametreler, planlanan geri ödemelerden ve kuponlardan doğan sürekli temerrütleri veya borçlananın ek ön ödemeler (genellikle gönüllü) yapıp yapmadığını tahmin eder. Bu parametreler, geri ödemelerin borçlanan tarafından zaman içinde tevdi edildiği ya da borçlananın krediyi erkenden geri ödeyebileceği (örneğin bazı konut ipoteklerinde görülmektedir) ipotek veya diğer borç verme türleri için gerçeğe uygun değer görüşü oluşturmada özellikle geçerlidir. Borç veren nihai olarak daha az nakit tahsil edeceğinden, daha yüksek CDR belli bir tahvilin veya ipotegin daha düşük değerlendirilmesine yol açar.

Faiz oranları, kredi spreadleri, enflasyon oranları, döviz kurları ve hisse senedi fiyatları, türevin hamilinin tahsil edeceği getirinin, bu dayanak referansların zaman içindeki davranışına bağlı olduğu bazı opsiyon araçlarında veya diğer karmaşık türevlerde referans alınmaktadır. Volatilité parametreleri, dayanak aracın getirilerinin değişkenliğinin değerlendirilmesine imkan vererek, opsiyon davranışının anahtar özelliklerini açıklar. Bu volatilité, bir olasılık ölçüsüdür, ve daha yüksek volatilité belli bir sonucun gerçekleşme olasılığının daha yüksek olduğuna işaret eder. Dayanak referanslar (faiz oranları, kredi spreadleri vb.), opsiyondan beklenebilecek getirinin boyutunu açıklamak suretiyle, opsiyonların değerlemesi üzerinde etkiye bulunur. Dolayısıyla belli bir opsiyonun değeri, dayanak aracın değerine ve o aracın volatilitesine (getiri boyutunu temsilen) ve o getirinin gerçekleşme olasılığına bağlıdır. Volatilitenin yüksek olduğu durumlarda, pozitif getiri olasılığı daha yüksek olduğundan, opsiyon hamili opsiyonun değerini daha yüksek görecektir. Opsiyonun işaret ettiği getirinin önemli olduğu durumlarda da daha yüksek opsiyon değeri ortaya çıkar.

Türev veya diğer bir aracın birden fazla dayanak referansı olduğu durumlarda, dayanak referanslar arasındaki etkisel ilişkileri açıklamak için korelasyonlar kullanılır. Bu ilişkilerin bazılarının arkasında, örneğin emtia korelasyonu ve faiz oranı-döviz kuru korelasyonları, normalde emtia gruplarına global talebin etkisi, veya faiz oranlarının döviz kurları üzerindeki fiyatlandırma paritesi etkisi gibi, makro ekonomik faktörler bulunur. Örneğin kredi türevleri ve hisse senedi sepeti türevleri söz konusu olduğunda, kredi referansları veya hisse senetleri arasında daha spesifik ilişkiler bulunabilir. Kredi performansı ile bir dizi kredi ismi arasındaki ilişkiyi tahmin etmek için kredi korelasyonları kullanılır, bir dizi hisse senedinin getirileri arasındaki ilişkiyi tahmin etmek için ise hisse senedi korelasyonları kullanılır. Korelasyona açık bir türev ya uzun ya da kısa korelasyonludur. Yüksek korelasyon, dayanak referanslar arasında güçlü bir ilişki olduğuna işaret eder, ve uzun korelasyonlu bir türevin değerinin artmasına yol açar. Negatif korelasyonlar, dayanak referanslar arasındaki ilişkinin zıt olduğuna işaret eder, yani dayanak referansın fiyatında artış, diğerinin fiyatında düşüşe yol açar.

Daha az likit menkul kıymetlerin değerlemesinde VAFÖK (vergi, amortisman, faiz öncesi kar) çarpanı yaklaşımı kullanılabilir. Bu yaklaşımda bir kuruluşun işletme değeri ('EV'), gözlemlenebilir ve kıyaslanabilir bir kuruluşun EV / VAFÖK rasyosunu bularak ve bu rasyoyu, değerlemesinin tahmin edildiği kuruluşun VAFÖK'üne uygulamak suretiyle tahmin edilebilir. Bu yaklaşımda genel olarak borsaya kote olan kıyaslanabilir kuruluşun likiditesi ile, değerlendirme yapılan şirketin likiditesi arasındaki fark nedeniyle likidite düzeltmesi uygulanır. Daha yüksek EV/VAFÖK çarpanı, daha yüksek bir gerçeğe uygun değere ulaştırır.

Seviye 3'te sınıflandırılan finansal araçlar ve gözlemlenemez girdiler hakkında rakamsal bilgiler

31 Ara 2019

m. €	Gerçeğe uygun değer		Değerleme teknik(ler)i ¹	Önemli gözlemlenemez girdi(ler) (Seviye 3)		Aralığı
	Varlıklar	Yükümlülükler				
(aksi belirtilmedikçe)						
Gerçeğe uygun değerden elde tutulan finansal araçlar - Türev olmayan finansal araçlar, makul değer:						
Satılmak üzere elde tutulan, İpoteğe ve diğer varlıklara dayalı menkul kıymetler:						
Ticari ipoteğe dayalı menkul kıymetler	33	0	Fiyat bazlı	Fiyat	%0	%3623
			İndirgenmiş nakit akımı	Kredi spreadi (baz puan)	102	1,899
				Sabit temerrüt oranı ²		
İpoteğe ve diğer varlıklara dayalı menkul kıymetler	225	0	Fiyat bazlı	Fiyat	%0	%101
			İndirgenmiş nakit akımı	Kredi spreadi (baz puan)	54	2,460
				Geri kazanma oranı	%25	%75
				Sabit temerrüt oranı	%1	%4
				Sabit ön ödeme oranı	%3	%24
Toplam ipoteğe ve diğer varlıklara dayalı menkul kıymetler	258	0				
Borçlanma senetleri ve diğer borç yükümlülükleri	4,698	1,679	Fiyat bazlı	Fiyat	%0	%203
Alım-satım amaçlı elde tutulan	3,090	2	İndirgenmiş nakit akımı	Kredi spreadi (baz puan)	15	460
Kurumsal, Devlet ve diğer borç yükümlülükleri	3,090					
Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar/zarara yansıtılan alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklar	1,552					
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan	0	1,676				
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan	56					
Sermaye menkul kıymetleri	996	0	Piyasa yaklaşımı	Net varlık değeri başına fiyat	%0	%101
Alım-satım amaçlı elde tutulan	82	0		İşletme değeri / VAFÖK (çarpanı)	5	17
Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar/zarara yansıtılan alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklar	914		İndirgenmiş nakit akımı	Ağırlıklı ortalama maliyet sermaye	%0	%20
Krediler	8,302	38	Fiyat bazlı	Fiyat	%0	%341
Alım-satım amaçlı elde tutulan	6,110	38	İndirgenmiş nakit akımı	Kredi spreadi (baz puan)	11	1,209
Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar/zarara yansıtılan alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklar	1,193			Sabit temerrüt oranı	0	0
Kar/Zarar üzerindengerçeğe uygun değerden tayin edilen	6	0	İndirgenmiş nakit akımı	Geri kazanma oranı	%35	%90
				Kredi spreadi (baz puan)	8	979
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıklar	993			Geri kazanma oranı	%25	%95
Kredi taahhütleri	0	1	Kredi fiyatlandırma modeli	Kullanırım	%0	%84
Diğer finansal araçlar	1,654 ²	278 ³	İndirgenmiş nakit akımı	İç verim oranı	%7	%46
Gerçeğe uygun değerden taşınan türev dışı finansal araçlar toplamı	15,908	1,996		Repo faizi (baz puan)	5	271

¹ Değerleme teknik(ler)i ve sonrasında önemli gözlemlenemez girdi(ler) ilgili toplam pozisyonla alakalıdır.

31 Ara 2019

m. € (aksi belirtilmedikçe)	Gerçeğe uygun değer		Değerleme teknik(ler)i ¹	Önemli gözlemlenemez girdi(ler) (Seviye 3)		Aralığı
	Varlıklar	Yükümlülükler				
Gerçeğe uygun değerden taşınan finansal araçlar:						
Türev finansal araçlardan piyasa değerleri:						
Faiz oranı türevleri	4,941	3,387	İndirgenmiş nakit akımı	Swap oranı (baz puan)	(69)	668
				Enflasyon swap oranı	%0	%3
				Sabit temerrüt oranı	%0	%13
				Sabit ön ödeme oranı	%2	%59
			Opsiyon fiyatlandırma modeli	Enflasyon volatilitesi	%0	%5
				Faiz oranı volatilitesi	%0	%33
				IR - IR korelasyonu	%(25)	%99
				Melez korelasyon	%(70)	%100
Kredi türevleri	618	822	İndirgenmiş nakit akımı	Kredi spreadi (baz puan)	0	18,812
				Geri kazanma oranı	%0	%75
			Korelasyon fiyatlandırması modeli	Kredi korelasyonu	%33	%84
Hisse senedi türevleri	834	1,132	Opsiyon fiyatlandırma modeli	Hisse volatilitesi	%4	%93
				Endeks volatilitesi	%4	%69
				Endeks - endeks korelasyonu	1	1
				Hisse – hisse korelasyonu	%18	%93
				Hisse forward	%0	%18
				Endeks forward	%0	%5
Döviz türevleri	1,320	1,158	Opsiyon fiyatlandırma modeli	Volatilite	%(12)	%27
Diğer türevler	810	117 ¹	İndirgenmiş nakit akımı	Kredi spread (baz puan)	---	---
			Opsiyon fiyatlandırma modeli	Endeks volatilitesi	%7	%67
Türev finansal araçlardan toplam piyasa değerleri	8,524	6,616		Emtia korelasyonu	%5	%86

² Diğer finansal varlıklar arasında, 28 milyon Euro tutarında diğer alım-satım varlıkları, 1.6 milyar Euro tutarında zorunlu olarak gerçeğe uygun değerden tayin edilen diğer alım satım amaçlı olmayan finansal varlıklar bulunmaktadır.

³ Diğer finansal yükümlülükler arasında, 186 milyon Euro tutarında gerçeğe uygun değerden tayin edilen repo anlaşmaları çerçevesinde satılan menkul kıymet ve 92 milyon Euro tutarında gerçeğe uygun değerden tayin edilen diğer finansal yükümlülükler bulunmaktadır.

¹ Barındıran sözleşmenin amortismanına tabi tutulmuş maliyetten taşındığı ama gömülü türevinin ayrıldığı, sözleşmelere gömülü türevler içermektedir.

m. €	Gerçeğe uygun değer		Değerleme teknik(ler)i ¹	Önemli gözlemlenemez girdi(ler) (Seviye 3)		Aralığı
	Varlıklar	Yükümlülükler				
Gerçeğe uygun değerden taşınan – satılmak üzere elde tutulan, gerçeğe uygun değerden tayin edilen ve satılmaya hazır Finansal Araçlar:						
Satılmak üzere elde tutulan, İpoteğe ve diğer varlıklara dayalı menkul kıymetler:						
Ticari ipoteğe dayalı menkul kıymetler	66	0	Fiyat bazlı	Fiyat	%0	%120
			İndirgenmiş nakit akımı	Kredi spreadi (baz puan)	97	1,444
				Sabit temerrüt oranı ²		
İpoteğe ve diğer varlıklara dayalı menkul kıymetler	745	0	Fiyat bazlı	Fiyat	%0	%102
			İndirgenmiş nakit akımı	Kredi spreadi (baz puan)	26	2,203
				Geri kazanma oranı	%0	%90
				Sabit temerrüt oranı	%0	%16
				Sabit ön ödeme oranı	%0	%42
Toplam ipoteğe ve diğer varlıklara dayalı menkul kıymetler	811	0				
Borçlanma senetleri ve diğer borç yükümlülükleri	3,876	1,764	Fiyat bazlı	Fiyat	%0	%148
Alım-satım amaçlı elde tutulan	3,037	0	İndirgenmiş nakit akımı	Kredi spreadi (baz puan)	5	582
Kurumsal, Devlet ve diğer borç yükümlülükleri	3,037					
Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar/zarara yansıtılan alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklar	726					
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan	0	1,764				
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan	114					
Sermaye menkul kıymetleri	1,244	0	Piyasa yaklaşımı	Net varlık değeri başına fiyat	%70	%100
Alım-satım amaçlı elde tutulan	239	0		İşletme değeri / VAFÖK (çarpanı)	6	17
Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar/zarara yansıtılan alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklar	1,005		İndirgenmiş nakit akımı	Ağırlıklı ortalama maliyet sermaye	%7	%20
Krediler	7,167	15	Fiyat bazlı	Fiyat	%0	%341
Alım-satım amaçlı elde tutulan	5,651	15	İndirgenmiş nakit akımı	Kredi spreadi (baz puan)	40	930
Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar/zarara yansıtılan alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklar	1,362			Sabit temerrüt oranı	0	0
Kar/Zarar üzerinden gerçeğe uygun değerden tayin edilen	0	0		Geri kazanma oranı	%35	%40
			İndirgenmiş nakit akımı	Kredi spreadi (baz puan)	30	2,864
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıklar	154			Geri kazanma oranı	%25	%75
Kredi taahhütleri	0	0	Kredi fiyatlandırma modeli	Kullandırım	%0	%100
Diğer finansal araçlar	2,999 ²	257 ³	İndirgenmiş nakit akımı	İç verim oranı	%3	%46
Gerçeğe uygun değerden taşınan türev dışı finansal araçlar toplamı	16,097	2,037		Repo faizi (baz puan)	65	387

¹ Değerleme teknik(ler)i ve sonrasında önemli gözlemlenemez girdi(ler) ilgili toplam pozisyonla alakalıdır.

² Diğer finansal varlıklar arasında, 26 milyon Euro tutarında diğer alım-satım varlıkları, 3.0 milyar Euro tutarında zorunlu olarak gerçeğe uygun değerden tayin edilen diğer finansal varlıklar bulunmaktadır.

³ Diğer finansal yükümlülükler arasında, 185 milyon Euro tutarında gerçeğe uygun değerden tayin edilen repo anlaşmaları çerçevesinde satılan menkul kıymet ve 72 milyon Euro tutarında gerçeğe uygun değerden tayin edilen diğer finansal yükümlülükler bulunmaktadır.

m. € (aksi belirtilmedikçe)	Gerçeğe uygun değer		Değerleme teknik(ler)i ¹	Önemli gözlemlenemez girdi(ler) (Seviye 3)		Aralığı
	Varlıklar	Yüküm- lülükler				
Gerçeğe uygun değerden taşınan finansal araçlar:						
Türev finansal araçlardan piyasa değerleri:						
Faiz oranı türevleri	4,264	2,568	İndirgenmiş nakit akımı	Swap oranı (baz puan)	(124)	2,316
				Enflasyon swap oranı	%1	%6
				Sabit temerrüt oranı	%0	%35
				Sabit ön ödeme oranı	%2	%43
			Opsiyon fiyatlandırma modeli	Enflasyon volatilitesi	%0	%5
				Faiz oranı volatilitesi	%0	%31
				IR - IR korelasyonu	%(30)	%90
				Melez korelasyon	%(59)	%75
Kredi türevleri	638	964	İndirgenmiş nakit akımı	Kredi spreadi (baz puan)	0	1,541
				Geri kazanma oranı	%0	%80
			Korelasyon fiyatlandırması modeli	Kredi korelasyonu	%25	%85
Hisse senedi türevleri	1,583	1,498	Opsiyon fiyatlandırma modeli	Hisse volatilitesi	%4	%96
				Endeks volatilitesi	%11	%79
				Endeks - endeks korelasyonu	1	1
				Hisse – hisse korelasyonu	%2	%89
Döviz türevleri	1,034	1,005		Hisse forward	%0	%63
Diğer türevler	997	(357) ¹		Endeks forward	%0	%5
			Opsiyon fiyatlandırma modeli	Volatilite	%(6)	%34
			İndirgenmiş nakit akımı	Kredi spread (baz puan)	-	-
			Opsiyon fiyatlandırma modeli	Endeks volatilitesi	%5	%92
Türev finansal araçlardan toplam piyasa değerleri	8,516	5,677		Emtia korelasyonu	%0	% 0

¹ Barındıran sözleşmenin amortismanına tabi tutulmuş maliyetten taşındığı ama gömülü türevinin ayrıldığı, sözleşmelere gömülü türevler içermektedir.

Raporlama tarihinde elde tutulan ya da dolaşımda olan Seviye 3 araçlardan gerçekleştirilmemiş kazançlar veya zararlar

Toplam kazançlar veya zararlar tamamen gözlemlenemez parametrelerden dolayı değildir. Hiyerarşinin bu seviyesindeki araçların değerlemesindeki parametre girdilerinin pek çoğu gözlemlenebilir ve kazanç veya zarar dönem içinde kısmen bu gözlemlenebilir parametrelerdeki hareketlerden dolayıdır. Hiyerarşinin bu seviyesindeki pozisyonların pek çoğu, gerçeğe uygun değer hiyerarşisinin diğer seviyelerinde kategorize edilen araçlar ile ekonomik olarak riske karşı korunma sağlanmıştır. Bütün bu riskten korunma işlemlerinden kaydedilmiş olan dengeleyici kazançlar ve zararlar aşağıdaki tabloda yer almamaktadır. Bu tablo yalnızca, UFRS 13'e göre raporlama tarihinde elde tutulan ve 3. Seviyede sınıflandırılan araçların kendisi ile ilgili kazançları ve zararları göstermektedir. 3. Seviye araçlardan gerçekleştirilmemiş kazançlar ve zararlar, konsolide gelir tablosunda gerçeğe hem net faiz gelirine hem de uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklardan/yükümlülüklerden net kazançlara dahil edilmiştir.

mln. €	31 Ara 2019	31 Ara 2018
Gerçeğe uygun değerden taşınan finansal varlıklar:		
Alım-satım amaçlı menkul kıymetler	60	46
Türev finansal araçlardan pozitif piyasa değerleri	1,906	1,152
Diğer alım-satım amaçlı varlıklar	35	136
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan zorunlu alım satım amacı olmayan finansal varlıklar	387	354
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklar	2	0
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıklar	0	2
Gerçeğe uygun değerden tayin edilen diğer finansal varlıklar	6	2
Gerçeğe uygun değerden taşınan toplam finansal varlıklar	2,397	1,692
Gerçeğe uygun değerden taşınan finansal yükümlülükler:		
Alım-satım amaçlı menkul kıymetler	(2)	0
Türev finansal araçlardan negatif piyasa değerleri	(1,660)	(849)
Diğer alım-satım yükümlülükleri	6	0
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal yükümlülükler	(259)	124
Gerçeğe uygun değerden tayin edilen diğer finansal yükümlülükler	(308)	294
Gerçeğe uygun değerden taşınan toplam finansal yükümlülükler	(2,223)	(431)
Toplam	174	1,261

Alım-Satım Tarihi Karının Muhasebeleştirilmesi

Eğer bir değerlendirme tekniğinde kullanılan gözlemlenemez önemli girdiler varsa, finansal araç işlem fiyatından kaydedilir ve varsa alım-satım tarihi karı ertelenir. Aşağıdaki tablo, gerçeğe uygun değer farkı kar /zarara yansıtılan olarak sınıflandırılan finansal araçlar için önemli gözlemlenemez parametreler nedeniyle ertelenen alım-satım tarihi karlarının yıldan yıla hareketini göstermektedir. Bakiyesi ağırlıklı olarak türev araçlar ile ilgilidir.

mln. €	2019	2018
Yılbaşındaki bakiye	531	596
Dönem içindeki yeni alım-satımlar	170	226
Amortisman	(106)	(126)
Vadesi gelen işlemler	(95)	(126)
Sonradan gözlemlenebilire alınanlar	(60)	(42)
Döviz kuru değişiklikleri	1	2
Yılsonundaki bakiye	441	531

14- Gerçeğe Uygun Değerden Taşınmayan Finansal Araçların Gerçeğe Uygun Değeri

Gerçeğe uygun değerden taşınmayan finansal araçlar, gerçeğe uygun değer esasına göre yönetilmemektedir. Bu araçlar için gerçeğe uygun değerler yalnızca açıklama için hesaplanmakta olup, bilanço veya gelir tablosunu etkilememektedir. Ek olarak, araçlar genellikle alınıp satılmadığı için, bu gerçeğe uygun değerleri belirlemede önemli yönetim muhakemesi gerekmektedir.

Ağırlıklı olarak kısa vadeli olan aşağıdaki araçların defter değeri, gerçeğe uygun değerlerinin makul bir tahminini temsil etmektedir.

Varlıklar	Yükümlülükler
Nakit ve merkez bankası bakiyeleri	Mevduatlar
Bankalar arası bakiyeler (merkez bankaları hariç)	Geri alım sözleşmeleri uyarınca alınan merkez bankası fonları ve satılan menkul kıymetler
Yeniden satım sözleşmeleri uyarınca satılan merkez bankası fonları ve alınan menkul kıymetler	Ödünç verilen menkul kıymetler
Ödünç alınan menkul kıymetler	Diğer kısa vadeli borçlanmalar
Diğer finansal varlıklar	Diğer finansal yükümlülükler

Çok sayıda homojen kredi içeren perakende kredilendirme portföyleri (ör. mesken ipotekleri) için gerçeğe uygun değer, her ürün bölümü bazında, portföyün akdi nakit akımlarını, benzer kredi kalitesindeki ihraççılara kredi vermek için Grup'un bu tür kredilerdeki yeni kredi faiz oranları kullanarak iskonto etmek suretiyle hesaplanmaktadır.

Perakende ipotek işlemlerinin temel girdileri, tarihsel ve güncel ürün marjları arasındaki fark ve tahmini ön ödeme oranlarıdır. Aktifleştirilen ve defter değerine dahil edilen komisyoncu ücretleri de gerçeğe uygun değer sayılmaktadır.

Kurumsal kredi portföyünün gerçeğe uygun değeri, krediyi, krediye özgü kredi spreadleri ve Grup'un fonlama maliyetleri ile vadeye kadar indirgemen suretiyle tahmin edilmektedir.

Uzun Vadeli borç ve tröst imtiyazlı menkul kıymetler için gerçeğe uygun değer, varsa kote piyasa fiyatlarından belirlenir. Kote piyasa fiyatları bulunmadığında, gerçeğe uygun değer, geri kalan akdi nakit akımlarını, benzer özelliklerde bir aracın piyasada kote edilen orandan iskonto eden bir değerlendirme tekniği kullanılarak tahmin edilir.

Bilançoda gerçeğe uygun değerden taşınmayan finansal araçlarının gerçeğe uygun değer tahminleri¹

mln. €	31 Ara 2019				
	Defter değeri	Gerçeğe uygun değer	Aktif piyasada kote edilen fiyatlar (Seviye 1)	Ölçülebilir parametrelerle değerlendirme tekniği (Seviye 2)	Ölçülemeyen parametrelerle değerlendirme tekniği (Seviye 3)
Finansal varlıklar:					
Nakit ve merkez bankası bakiyeleri	137,592	137,592	137,592	0	0
Bankalar arası bakiyeler (merkez bankaları hariç)	9,636	9,636	116	9,520	0
Yeniden satım sözleşmeleri uyarınca satılan merkez bankası fonları ve alınan menkul kıymetler	13,801	13,801	0	13,801	0
Ödünç alınan menkul kıymetler	428	428	0	428	0
Krediler	429,841	436,997	0	11,376	425,620
Diğer finansal varlıklar	94,157	94,423	15,960	78,463	0
Finansal yükümlülükler:					
Mevduatlar	572,208	572,596	120	572,476	0
Geri alım sözleşmeleri uyarınca alınan merkez bankası fonları ve satılan menkul kıymetler	3,115	3,114	0	3,114	0
Ödünç verilen menkul kıymetler	259	259	0	259	0
Diğer kısa vadeli borçlanmalar	5,218	5,221	0	5,219	2
Diğer finansal yükümlülükler	87,669	87,669	1,898	85,771	0
Uzun Vadeli borç	136,473	136,494	0	125,344	11,150
Tröst imtiyazlı menkul kıymetler	2,013	2,236	0	2,236	0

	31 Ara 2018
--	-------------

mln. €	Defter değeri	Gerçeğe uygun değer	Aktif piyasada kote edilen fiyatlar (Seviye 1)	Ölçülebilir parametrelerle değerlendirme tekniği (Seviye 2)	Ölçülemeyen parametrelerle değerlendirme tekniği (Seviye 3)
Finansal varlıklar:					
Nakit ve merkez bankası bakiyeleri	188,731	188,731	188,731	0	0
Bankalar arası bakiyeler (merkez bankaları hariç)	8,881	8,881	78	8,804	0
Yeniden satım sözleşmeleri uyarınca satılan merkez bankası fonları ve alınan menkul kıymetler	8,222	8,223	0	8,223	0
Ödünç alınan menkul kıymetler	3,396	3,396	0	3,396	0
Krediler	400,297	395,900	0	10,870	385,029
Diğer finansal varlıklar	80,089	80,193	850	79,343	1
Finansal yükümlülükler:					
Mevduatlar	564,405	564,637	516	563,850	272
Geri alım sözleşmeleri uyarınca alınan merkez bankası fonları ve satılan menkul kıymetler	4,867	4,867	0	4,867	0
Ödünç verilen menkul kıymetler	3,359	3,359	0	3,359	0
Diğer kısa vadeli borçlanmalar	14,158	14,159	0	14,159	0
Diğer finansal yükümlülükler	100,683	100,683	1,816	98,866	1
Uzun Vadeli borç	152,083	149,128	0	140,961	8,167
Tröst imtiyazlı menkul kıymetler	3,168	3,114	0	3,114	0

¹ Tutarlar, Grup'un finansal araçların mahsubu konusunda Not 1 "Önemli Muhasebe Politikaları ve Kritik Muhasebe Tahminleri" kısmında açıklanan muhasebe politikasına paralel şekilde genel olarak brüt bazda gösterilmiştir.

Krediler için, gerçeğe uygun değer ile defter değeri arasındaki fark, ilk muhasebeleştirilmeden sonra ürün marj hareketlerinin etkisinden kaynaklanmıştır.

Uzun vadeli borç ve tröst imtiyazlı menkul kıymetler için gerçeğe uygun değer ile defter değeri arasındaki fark, Grup'un bilanço tarihinde benzer vadede ve derecede borçlanma senedi ihraç edebileceği oranlarda, aracın ihraç edildiği zamandakine göre yaşanan değişimin etkisinden kaynaklanmıştır.

15- Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan Finansal Varlıklar

mln. €	31 Ara 2019	31 Ara 2018
Satış sözleşmesi kapsamında satın alınan menkul kıymetler:	1,415	1,097
Borçlanma menkul kıymetleri		
Alman hükümeti	6,243	7,705
A.B.D. Hazinesi ve A.B.D. devlet kurumları	7,703	13,118
A.B.D. yerel hükümetler (belediyeler)	0	101
Diğer yabancı hükümetler	21,020	18,152
Şirketler	3,423	5,606
Diğer varlığa dayalı menkul kıymetler	36	27
İpoteğe dayalı menkul kıymetler, A.B.D. federal kurumlarının yükümlülükleri dahil	457	103
Diğer borçlanma menkul kıymetleri	332	181
Toplam borçlanma menkul kıymetleri	39,214	44,993
Krediler	4,874	5,092
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan toplam finansal varlıklar	45,503	51,182

16- Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımlar

İştiraklerdeki ve ortak kontrol edilen kuruluşlardaki yatırımlar, muhasebenin özkaynak yöntemi kullanılarak muhasebeleştirilmektedir.

Grup, 65 (2018: 65) ilişkili kuruluşta ve 13 (2018: 13) ortak kontrol edilen kuruluşta paya sahiptir. İki adet ilişkili kuruluş Grup için önemli addedilmektedir.

31 Aralık 2019 itibarıyla önemli yatırımlar¹

Yatırım	İşyeri merkezi	İlişkinin niteliği	Sahiplik yüzdesi
Huarong Rongde Asset Management Company Limited	Pekin, Çin	Stratejik Yatırım	% 40.7
Harvest Fund Management Co., Ltd.	Shanghai, Çin	Stratejik Yatırım	%30.0

¹ Grup, hisse yüzdesi ve yönetim kurulunda temsil edildiği üye sayısı ile, yatırım yaptığı bu kuruluşlar üzerinde önemli etkiye sahiptir.

Huarong Rongde Asset Management Company Limited hakkında özet finansal bilgi¹

mln. €	31 Ara 2018	31 Ara 2017
Toplam net gelirler	118	197
Net kar	74	157
Diğer kapsamlı gelirler	(55)	(19)
Toplam kapsamlı gelirler ²	19	138
mln. €	31 Ara 2018	31 Ara 2017
Toplam varlıklar	5,667	7,058
Toplam yükümlülükler	4,532	5,579
Azınlık payları	417	739
Özkaynak yöntemine göre taşınan kuruluşun net varlıkları	718	740

¹ Grup ile Huarong Rongde Asset Management Company Limited'in raporlama zaman çizgilerindeki farklılık nedeniyle Aralık 2019'da Aralık 2018 Çin GAAP denetlenmiş finansallara dayalı olarak, Aralık 2018 için ise Aralık 2017 Çin GAAP denetlenmiş finansallarına dayalı olarak özkaynak yöntemi muhasebesi uygulanmıştır.

² Grup 2019 raporlama döneminde Huarong Rongde Asset Management Company Limited'den 7 milyon Euro tutarında temettü tahsil etmiştir (2018: 17 milyon Euro)

Huarong Rongde Asset Management Company Limited'in toplam net varlıklarının Grup'taki defter değeri ile mutabakatı¹

mln. €	31 Ara 2018	31 Ara 2017
Özkaynak yöntemine göre taşınan kuruluşun net varlıkları	718	740
Yatırım yapılan kuruluşun sermayesinde Grup'un sahiplik yüzdesi	40.7 %	40.7 %
Net varlıklardan Grup'un payı	292	301
Şerefiye	0	0
Maddi Olmayan Varlıklar	0	0
Diğer düzeltmeler	(7)	(17)
Defter değeri ²	286	284

¹ Grup ile Huarong Rongde Asset Management Company Limited'in raporlama zaman çizgilerindeki farklılık nedeniyle Aralık 2019'da Aralık 2018 Çin GAAP denetlenmiş finansallara dayalı olarak, Aralık 2018 için ise Aralık 2017 Çin GAAP denetlenmiş finansallarına dayalı olarak özkaynak yöntemi muhasebesi uygulanmıştır.

² 2018 ve 2017'de değer düşüklüğü zararı yoktur

Harvest Fund Management Co., Ltd. hakkında özet finansal bilgi

mln. €	31 Ara 2019 ¹	31 Ara 2018 ²
Toplam net gelirler	590	564
Net kar	144	148
Diğer kapsamlı gelirler	0	4
Toplam kapsamlı gelirler ²	144	152
mln. €	31 Ara 2019	31 Ara 2018
Toplam varlıklar	1,651	1,319
Toplam yükümlülükler	863	612
Azınlık payları	19	21
Özkaynak yöntemine göre taşınan kuruluşun net varlıkları	770	685

¹ Aralık 2019 rakamları 2019 denetlenmemiş finansallarına dayalıdır

² Aralık 2018 rakamları 2018 denetlenmiş finansallarına dayalıdır

³ Grup, 2019 raporlama döneminde Harvest Fund Management Co., Ltd.'den 21 milyon Euro tutarında temettü tahsil etmiştir (2018: 12 milyon Euro)

Harvest Fund Management Co., Ltd.'in toplam net varlıklarının Grup'taki defter değeri ile mutabakatı

mln. €	31 Ara 2019 ¹	31 Ara 2018 ²
Özkaynak yöntemine göre taşınan kuruluşun net varlıkları	770	685
Yatırım yapılan kuruluşun sermayesinde Grup'un sahiplik yüzdesi	%30	%30
Net varlıklardan Grup'un payı	231	206
Şerefiye	17	17
Maddi Olmayan Varlıklar	14	14
Diğer düzeltmeler	(1)	(1)
Defter değeri ³	261	236

¹ Aralık 2019 rakamları 2019 denetlenmemiş finansallarına dayalıdır

² Aralık 2018 rakamları 2018 denetlenmiş finansallarına dayalıdır

³ 2019'da değer düşüklüğü zararı yoktur (2018'de 0 milyon Euro)

Grup'un münferiden önemsiz olan ilişkili kuruluşlardaki ve ortak girişimlerdeki hissesi hakkında toplulaştırılmış finansal bilgi

mln. €	31 Ara 2019	31 Ara 2018
Grup için münferiden önemli olmayan bütün ilişkili kuruluşların defter değeri	383	359
Devam eden faaliyetlerden kardan (zarardan) Grup'un payının toplam tutarı	39	30
Devam etmeyen faaliyetlerden vergi sonrası kardan (zarardan) Grup'un payının toplam tutarı	0	0
Diğer kapsamlı gelirlerden Grup'un payının toplam tutarı	(1)	(8)
Toplam kapsamlı gelirlerden Grup'un payının toplam tutarı	38	22

17- Finansal Varlıkların ve Finansal Yükümlülüklerin Mahsubu

Grup, belli finansal varlıkları ve finansal yükümlülükleri, Not 1 "Önemli Muhasebe İlkeleri ve Kritik Muhasebe Tahminleri: Finansal Araçların Mahsubu" kısmında açıklanan kriterlere göre bilançoda net esasa göre sunabilmektedir.

Aşağıdaki tablolar, mahsubun konsolide bilanço üzerindeki etkisi, ve uygulanabilir bir temel netleşme anlaşmasına veya benzeri bir anlaşmaya tabi araçların netleştirilmesinin finansal etkisi, ve müsait nakit ve finansal araç cinsi teminatlar hakkında bilgi vermektedir.

Varlıklar				31 Aralık 2019			
				Bilançoda mahsup edilmeyen tutarlar			
m. €	Finansal varlıkların brüt tutarları	Bilançoda mahsup edilen brüt tutarlar	Finansal varlıkların bilançoda gösterilen net tutarları	Mastır Netleşme Anlaşmalarının Etkisi	Nakit teminat	Finansal araç cinsi teminat ¹	Net tutar
Yeniden satım sözleşmeleri uyarınca satılan merkez bankası fonları ve alınan menkul kıymetler (icra edilebilir)	14,174	(2,985)	11,189	0	0	(11,186)	3
Yeniden satım sözleşmeleri uyarınca satılan merkez bankası fonları ve alınan menkul kıymetler (icra edilemez)	2,612	0	2,612	0	0	(2,464)	148
Ödünç alınan menkul kıymetler (icra edilebilir)	424	0	424	0	0	(299)	124
Ödünç alınan menkul kıymetler (icra edilemez)	4	0	4	0	0	(4)	0
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal varlıklar (icra edilebilir)	476,371	(96,171)	380,200	(263,180)	(41,115)	(65,075)	10,830
Bunların içinden: Türev finansal araçlardan pozitif piyasa değerleri (icra edilebilir)	337,117	(17,479)	319,638	(262,326)	(41,115)	(5,535)	10,661
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal varlıklar (icra edilemez)	150,513	0	150,513	0	(1,119)	(12,424)	136,971
Bunların içinden: Türev finansal araçlardan pozitif piyasa değerleri (icra edilemez)	13,293	0	13,293	0	(1,062)	(896)	11,335
Toplam gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal varlıklar	626,884	(96,171)	530,713	(263,180)	(42,234)	(77,498)	147,801
Krediler (amortismanına tabi tutulmuş maliyetten)	429,841	0	429,841	0	(11,819)	(55,458)	362,563
Diğer varlıklar	116,259	(5,900)	110,359	(37,267)	(570)	(138)	72,384
Bunların içinden: riskten korunma muhasebesi nitelikleri taşıyan türevlerden pozitif piyasa değerleri (icra edilebilir)	3,004	(224)	2,780	(2,149)	(443)	(94)	94
Netleşmeye tabi olan geri kalan varlıklar	1,415	0	1,415	0	0	(1,361)	54
Netleşmeye tabi olmayan geri kalan varlıklar	211,117	0	211,117	0	(745)	(1,276)	209,096
Toplam varlıklar	1,402,730	(105,056)	1,297,674	(300,447)	(55,368)	(149,685)	792,174

¹ Gayrimenkuller ve finansal-aracı olmayan diğer teminatlar hariçtir.

				Bilançoda mahsup edilmeyen tutarlar			
m. €	Finansal yükümlülüklerin brüt tutarları	Bilançoda mahsup edilen brüt tutarlar	Finansal yükümlülüklerin bilançoda gösterilen net tutarları	Mastır Netleşme Anlaşmalarının Etkisi	Nakit teminat	Finansal araç cinsi teminat	Net tutar
Mevduatlar	572,208	0	572,208	0	0	0	572,208
Yeniden alım sözleşmeleri uyarınca alınan merkez bankası fonları ve satılan menkul kıymetler (icra edilebilir)	5,452	(2,985)	2,467	0	0	(2,467)	0
Yeniden alım sözleşmeleri uyarınca alınan merkez bankası fonları ve satılan menkul kıymetler (icra edilemez)	648	0	648	0	0	(400)	248
Ödünç verilen menkul kıymetler (icra edilebilir)	191	0	191	0	0	(191)	0
Ödünç verilen menkul kıymetler (icra edilemez)	68	0	68	0	0	(61)	7
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal yükümlülükler (icra edilebilir)	476,677	(96,316)	380,361	(264,392)	(29,755)	(42,121)	44,093
Bunların içinden: Türev finansal araçlardan negatif piyasa değerleri (icra edilebilir)	324,374	(18,125)	306,249	(263,358)	(29,755)	(6,108)	7,028
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal yükümlülükler (icra edilemez)	24,087	0	24,087	0	(1,535)	(7,982)	14,570
Bunların içinden: Türev finansal araçlardan negatif piyasa değerleri (icra edilemez)	10,257	0	10,257	0	(1,286)	(401)	8,571
Toplam gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal varlıklar	500,764	(96,316)	404,448	(264,392)	(31,290)	(50,103)	58,663
Diğer yükümlülükler	113,719	(5,754)	107,964	(45,985)	(418)	(15)	61,546
bunların içinden: riskten korunma muhasebesi nitelikleri taşıyan türevlerden negatif piyasa değerleri (icra edilebilir)	2,539	(1,109)	1,431	(1,118)	(269)	(15)	28
Netleşmeye tabi olmayan geri kalan yükümlülükler	147,521	0	147,521	0	0	(4)	147,517
Toplam yükümlülükler	1,340,571	(105,056)	1,235,515	(310,376)	(31,708)	(53,240)	840,190

Diğer varlıklar arasında BNP Paribas'ya aktarılmakta olan Birincil Finans platformu ile ilişkili olarak, satılmak üzere elde tutulan varlıklara yeniden sınıflandırılmış olan türev finansal araçlar için 1.8 milyar Euro tutarında pozitif piyasa değerleri bulunmakta olup, bunun karşılığında ana netleşme sözleşmelerinin ve teminatlandırmanın etkisi yer almaktadır. Aynı sebeple, diğer yükümlülükler arasında, satılmak üzere elde tutulan yükümlülükler yeniden sınıflandırılan türev finansal araçlar 2.5 milyar Euro tutarında negatif piyasa değerleri bulunmakta ve bunun karşılığında ana netleşme sözleşmelerinin ve teminatlandırmanın etkisi yer almaktadır. Daha fazla bilgi için lütfen konsolide finansal tabloların 24. Notu "Satılmak üzere Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Elden Çıkarılacak Gruplara" bakınız.

30 Aralık 2019'den geçerli olmak üzere Grup, Japan Securities Clearing Corporation (JSCC) ile işlem yapılan faiz oranı swaplarını (IRS) önceki teminat modelinden uzlaşma modeline dönüştürmeyi seçmiştir. IRS artık kanunen günlük bazda ödenmekte olup, bunun sonucunda ilişkili varlıklar ve yükümlülükler muhasebe kayıtlarından çıkarılmaktadır. Daha önceden Grup, IRS pozitif (negatif) defter değerlerini ve ilgili değişkenlik marjı borçları (alacakları) net göstermek için UMS 32 mahsup ilkelerini uygulamakta idi. Sonuç olarak, finansal varlıkların ve finansal yükümlülüklerin brüt tutarları ve bunlara tekabül eden bilançoda mahsup edilen brüt tutarlar, 31 Aralık 2019 itibarıyla sırasıyla 5.0 milyar Euro ve 3.9 milyar Euro düşmüş, finansal varlıkların ve finansal yükümlülüklerin bilançoda gösterilen net tutarlarında ise herhangi bir değişiklik olmamıştır.

Varlıklar

31 Aralık 2018

m. €	Finansal varlıkların brüt tutarları	Bilançoda mahsup edilen brüt tutarlar	Finansal varlıkların bilançoda gösterilen net tutarları	Bilançoda mahsup edilmeyen tutarlar			Net tutar
				Mastır Netleşme Anlaşmalarının Etkisi	Nakit teminat	Finansal araç cinsi teminat ¹	
Yeniden satım sözleşmeleri uyarınca satılan merkez bankası fonları ve alınan menkul kıymetler (icra edilebilir)	8,194	(2,629)	5,565	0	0	(5,565)	0
Yeniden satım sözleşmeleri uyarınca satılan merkez bankası fonları ve alınan menkul kıymetler (icra edilemez)	2,656	0	2,656	0	0	(2,169)	488
Ödünç alınan menkul kıymetler (icra edilebilir)	3,157	0	3,157	0	0	(3,055)	102
Ödünç alınan menkul kıymetler (icra edilemez)	239	0	239	0	0	(239)	0
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal varlıklar (icra edilebilir)	435,306	(73,286)	362,020	(250,476)	(39,006)	(63,733)	8,805
Bunların içinden: Türev finansal araçlardan pozitif piyasa değerleri (icra edilebilir)	324,348	(19,269)	305,080	(250,231)	(38,731)	(6,682)	9,436
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal varlıklar (icra edilemez)	211,323	0	211,323	0	(1,858)	(12,013)	197,452
Bunların içinden: Türev finansal araçlardan pozitif piyasa değerleri (icra edilemez)	14,978	0	14,978	0	(1,858)	(1,277)	(11,843)
Toplam gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal varlıklar	646,629	(73,286)	573,344	(250,476)	(40,864)	(75,746)	206,257
Krediler (amortismanına tabi tutulmuş maliyetten)	400,297	0	400,297	0	(13,505)	(39,048)	347,743
Diğer varlıklar	107,633	(14,189)	93,444	(29,073)	(522)	(92)	63,757
Bunların içinden: riskten korunma muhasebesi nitelikleri taşıyan türevlerden pozitif piyasa değerleri (icra edilebilir)	3,451	(423)	3,028	(2,347)	(520)	(92)	69
Netleşmeye tabi olan geri kalan varlıklar	1,097	0	1,097	0	0	(621)	475
Netleşmeye tabi olmayan geri kalan varlıklar	268,338	0	268,338	0	(227)	(1,540)	266,571
Toplam varlıklar	1,438,241	(90,104)	1,348,137	(279,550)	(55,118)	(128,075)	885,394

¹ Gayrimenkuller ve finansal-arac-olmayan diğer teminatlar hariçtir.

m. €	Finansal yükümlülüklerin brüt tutarları	Bilançoda mahsup edilen brüt tutarlar	Finansal yükümlülüklerin bilançoda gösterilen net tutarları	Bilançoda mahsup edilmeyen tutarlar			Net tutar
				Mastır Netleşme Anlaşmalarının Etkisi	Nakit teminat	Finansal araç cinsi teminat	
Mevduatlar	564,405	0	564,405	0	0	0	564,405
Yeniden alım sözleşmeleri uyarınca alınan merkez bankası fonları ve satılan menkul kıymetler (icra edilebilir)	7,145	(3,677)	3,468	0	0	(3,468)	0
Yeniden alım sözleşmeleri uyarınca alınan merkez bankası fonları ve satılan menkul kıymetler (icra edilemez)	1,399	0	1,399	0	0	(1,140)	259
Ödünç verilen menkul kıymetler (icra edilebilir)	3,164	0	3,164	0	0	(3,164)	0
Ödünç verilen menkul kıymetler (icra edilemez)	195	0	195	0	0	(164)	31
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal yükümlülükler (icra edilebilir)	399,625	(71,469)	328,156	(251,495)	(25,232)	(40,935)	10,493
Bunların içinden: Türev finansal araçlardan negatif piyasa değerleri (icra edilebilir)	309,401	(18,978)	290,423	(250,908)	(25,232)	(4,805)	9,478
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal yükümlülükler (icra edilemez)	87,524	0	87,524	0	(2,301)	(11,268)	73,955
Bunların içinden: Türev finansal araçlardan negatif piyasa değerleri (icra edilemez)	11,064	0	11,064	0	(1,494)	(573)	8,996
Toplam gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal varlıklar	487,149	(71,469)	415,680	(251,495)	(27,533)	(52,204)	84,448
Diğer yükümlülükler	132,470	(14,957)	117,513	(42,260)	(73)	(158)	75,022
bunların içinden: riskten korunma muhasebesi nitelikleri taşıyan türevlerden negatif piyasa değerleri (icra edilebilir)	2,537	(615)	1,922	(1,670)	(71)	(158)	23
Netleşmeye tabi olmayan geri kalan yükümlülükler	173,577	0	173,577	0	0	0	173,577
Toplam yükümlülükler	1,369,503	(90,104)	1,279,400	(293,755)	(27,606)	(60,297)	897,742

'Bilançoda mahsup edilen brüt tutarlar' sütunu, Not 1 "Önemli Muhasebe İlkeleri ve Kritik Muhasebe Tahminleri: Finansal Araçların Mahsubu" kısmında açıklanan bütün kriterlere uygun olarak mahsup edilen tutarları açıklamaktadır.

'Mastır Netleşme Anlaşmalarının Etkisi' sütunu, mastır netleşme anlaşmalarına tabi olan ama net kapatma/eş zamanlı kapatma kriterlerine uymayan veya mahsup hakkının sadece karşı tarafın temerrüdü şartına bağlı olduğu tutarları açıklamaktadır. Diğer varlıklar ve diğer yükümlülükler arasında gösterilen tutarlara, sırasıyla nakit teminat alacakları ve borçları dâhildir.

'Nakit teminat' ve 'finansal araç teminatı' sütunlarında, mahsup edilmeyenler de dahil olmak üzere varlıkların ve yükümlülüklerin toplam tutarlarına karşılık, alınan veya rehnedilen nakit ve finansal araç teminat tutarları açıklanmıştır.

İcra edilemez mastır netleşme anlaşmaları veya benzer anlaşmalar, mahsup hakkının yerel iflas kanunları çerçevesinde desteklenemeyebileceği bölgelerde akdedilen kontratları ifade etmektedir.

Türevlerin pozitif piyasa değerleri karşılığında alınan nakit teminat ve türevlerin negatif gerçeğe uygun değerlendirme değerleri karşılığında rehin verilen nakit teminat, sırasıyla 'diğer yükümlülükler' ve 'diğer varlıklar' bakiyeleri arasında muhasebeleştirilmektedir.

Açıklanan finansal araç ve nakit teminat tutarları, bunların gerçeğe uygun değerlerini yansıtmaktadır. Finansal araçlar ve nakit teminat ile ilgili mahsup hakları, karşı tarafın temerrüdü şartına bağlıdır.

18- Krediler

Krediler defterinin tamamı, amortismanına tabi tutulmuş maliyetten sınıflandırılan Kredileri, zorunlu olarak gerçeğe uygun değer farklı kar/zarara yansıtılan kredileri ve gerçeğe uygun değer farkı diğer konsolide gelirlere yansıtılan kredileri içermektedir.

Karşı tarafın NACE koduna dayalı olarak sektör bazında kredi risklerimiz aşağıdaki tabloda sunulmuştur. NACE (Nomenclature des Activités Économiques dans la Communauté Européenne) standart bir Avrupa sektör sınıflandırma sistemidir.

Sektör sınıflandırması bazında Krediler

mln. €	31 Ara 2019	31 Ara 2018
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	676	655
Madencilik ve ocakçılık	3,027	3,699
İmalat	30,199	30,966
Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma tedariki	4,577	3,555
Su tedariki, kanalizasyon, atık yönetimi ve ıslah faaliyetleri	843	895
İnşaat	4,110	4,421
Motorlu araç ve motosiklet toptan ve perakende ticareti, tamiri	22,568	21,871
Taşımacılık ve depolama	5,610	6,548
Konaklama ve yiyecek servisi faaliyetleri	2,633	2,094
Bilgi ve iletişim	6,575	5,281
Finansal ve sigorta faaliyetleri	98,434	93,886
Gayrimenkul faaliyetleri	45,153	35,153
Profesyonel, bilimsel ve teknik faaliyetler	7,430	7,020
İdari ve destek hizmeti faaliyetleri	7,063	7,921
Kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik	8,012	10,752
Eğitim	327	698
İnsan sağlığı hizmetleri ve sosyal işler faaliyetleri	3,631	3,618
Sanat, eğlence ve rekreasyon	867	951
Diğer hizmet faaliyetleri	5,766	5,328
Hane halkının işveren olarak faaliyetleri, hane halkının kendi kullanımı için ayırsız mal ve hizmet üretim faaliyetleri	196,732	188,494
Yurt dışı organizasyonların ve organların faaliyetleri	3	25
Brüt krediler	454,235	433,832
(Ertelenmiş giderler)/kazanılmamış gelirler	340	254
Krediler eksi (ertelenmiş giderler)/ kazanılmamış gelirler	453,895	433,578
eksi: Kredi zarar karşılıkları	4,018	4,247
Toplam krediler	449,876	429,331

19- Kredi Değer Düşüş Karşılıkları

Kredi değer düşüş karşılığı, kredi değer düşüş karşılıklarından ve bilanço-dışı pozisyon karşılıklarından oluşmaktadır.

Amortismanına tabi tutulmuş maliyetten ölçülen finansal varlıklar için kredi zararı karşılıklarının gelişimi

mln. €	31 Ara 2019				
	Kredi Zararı Karşılıkları ³				
	1. Aşama	2. Aşama	3. Aşama	3. Aşama POCI	Toplam
Bakiye, yıl başı	509	501	3,247	3	4,259
Yeni işler dahil finansal varlıklardaki hareketler	(57)	102	550	40	636
Kredi değerliliğindeki değişim nedeniyle aktarımlar	120	(106)	(14)	A/D	0
Modifikasyon nedeniyle yapılan fakat finansal tablolardan çıkarmayla sonuçlanmayan değişimler	A/D	A/D	A/D	A/D	A/D
Modellerdeki değişimler	0	0	0	0	0
Dönem içinde finansal tablolardan çıkarılan finansal varlıklar ²	0	0	(872)	(26)	(898)
Zarar yazılmış tutarların geri kazanılması	0	0	96	0	96
Döviz kuru ve diğer değişimler	(22)	(4)	8	18	0
Bakiye, raporlama dönemi sonu	549	492	3,015	36	4,093
Ülke riski hariç Kredi Zararı Karşılıkları ¹	62	(4)	536	40	636

¹ Yeni işler dahil finansal varlıklardaki hareketler, Kredi değerliliğindeki değişim nedeniyle aktarımlar ve modellerdeki değişimlerin toplamı, ülke riski hariç Kredi Zararı Karşılıklarını oluşturmaktadır.

² Bu pozisyona kredi zararı karşılıklarının silinmesi dahildir.

³ Kredi zararı karşılıklarına, 31 Aralık 2019 itibarıyla 3 milyon Euro tutarında olan ülke riski karşılıkları dahil değildir.

mln. €	31 Ara 2018				
	Kredi Zararı Karşılıkları ³				
	1. Aşama	2. Aşama	3. Aşama	3. Aşama POCI	Toplam
Bakiye, yıl başı	462	494	3,638	3	4,596
Yeni işler dahil finansal varlıklardaki hareketler	(132)	215	440	(17)	507
Kredi değerliliğindeki değişim nedeniyle aktarımlar	199	(137)	(62)	A/D	0
Modifikasyon nedeniyle yapılan fakat finansal tablolardan çıkarmayla sonuçlanmayan değişimler	A/D	A/D	A/D	A/D	A/D
Modellerdeki değişimler	0	0	0	0	0
Dönem içinde finansal tablolardan çıkarılan finansal varlıklar ²	(6)	(17)	(972)	0	(995)
Zarar yazılmış tutarların geri kazanılması	0	0	172	0	172
Döviz kuru ve diğer değişimler	(14)	(54)	30	17	(21)
Bakiye, raporlama dönemi sonu	509	501	3,247	3	4,259
Ülke riski hariç Kredi Zararı Karşılıkları ¹	66	78	379	(17)	507

¹ Yeni işler dahil finansal varlıklardaki hareketler, Kredi değerliliğindeki değişim nedeniyle aktarımlar ve modellerdeki değişimlerin toplamı, ülke riski hariç Kredi Zararı Karşılıklarını oluşturmaktadır.

² Bu pozisyona kredi zararı karşılıklarının silinmesi dahildir.

³ Kredi zararı karşılıklarına, 31 Aralık 2018 itibarıyla 6 milyon Euro tutarında olan ülke riski karşılıkları dahil değildir.

Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan (OCI) finansal varlıklardan kredi zararı karşılıkları ¹

31 Ara 2019					
mln.€	Kredi Zararı karşılıkları				
	1. Aşama	2. Aşama	3. Aşama	3. Aşama POCI	Toplam
Gerçeğe uygun değer farkı OCI	16	9	10	0	35

¹ Gerçeğe uygun değer farkı OCI finansal varlıklara yönelik kredi zararı karşılığı çok düşük seviyelerde olup, hemen hemen değişmemiştir (31 Aralık 2018 itibarıyla 13 milyon Euro, 31 Aralık 2019 itibarıyla ise 35 milyon Euro). Önemsiz olması nedeniyle yıldan yıla gelişimi hakkında detay verilmemiştir.

31 Ara 2018					
mln.€	Kredi Zararı karşılıkları				
	1. Aşama	2. Aşama	3. Aşama	3. Aşama POCI	Toplam
Gerçeğe uygun değer farkı OCI	11	1	0	(0)	13

¹ Gerçeğe uygun değer farkı OCI finansal varlıklara yönelik kredi zararı karşılığı çok düşük seviyelerde olup, hemen hemen değişmemiştir (2018 yılının başında 12 milyon Euro, 31 Aralık 2018 itibarıyla ise 13 milyon Euro). Önemsiz olması nedeniyle yıldan yıla gelişimi hakkında detay verilmemiştir.

Bilanço dışı pozisyonlar için ayrılan kredi zararı karşılıklarının gelişimi

31 Ara 2019					
mln.€.	Kredi Zararı karşılıkları ²				
	1. Aşama	2. Aşama	3. Aşama	3. Aşama POCI	Toplam
Bakiye, yıl başı	132	73	84	0	289
Yeni işler dahil finansal varlıklardaki hareketler	(13)	(5)	88	0	70
Kredi değerliliğindeki değişim nedeniyle aktarımlar	9	(12)	3	0	0
Modellerdeki değişimler	0	0	0	0	0
Döviz kuru ve diğer değişimler	(1)	(7)	(9)	0	(17)
Bakiye, raporlama dönemi sonu	128	48	166	0	342
Ülke riski hariç Kredi Zararı Karşılıkları ¹	(4)	(17)	90	0	70

¹ Yukarıdaki tabloda, yeni işler dahil finansal varlıklardaki hareketler, kredi değerliliğindeki değişimler nedeniyle aktarımlar ve modeldeki değişimlerin kredi zararı karşılığı üzerindeki etkisinin dağılımı yapılmıştır.

² Kredi zararı karşılıklarına, 31 Aralık 2019 itibarıyla 4 milyon Euro tutarında olan ülke riski karşılıkları dahil değildir.

31 Ara 2018					
mln.€.	Kredi Zararı karşılıkları ²				
	1. Aşama	2. Aşama	3. Aşama	3. Aşama POCI	Toplam
Bakiye, yıl başı	117	36	119	0	272
Yeni işler dahil finansal varlıklardaki hareketler	(0)	31	(13)	0	18
Kredi değerliliğindeki değişim nedeniyle aktarımlar	2	(0)	(2)	0	0
Modellerdeki değişimler	0	0	0	0	0
Döviz kuru ve diğer değişimler	14	6	(20)	0	(0)
Bakiye, raporlama dönemi sonu	132	73	84	0	289
Ülke riski hariç Kredi Zararı Karşılıkları ¹	1	31	(15)	0	18

¹ Yukarıdaki tabloda, yeni işler dahil finansal varlıklardaki hareketler, kredi değerliliğindeki değişimler nedeniyle aktarımlar ve modeldeki değişimlerin kredi zararı karşılığı üzerindeki etkisinin dağılımı yapılmıştır.

² Kredi zararı karşılıklarına, 31 Aralık 2018 itibarıyla 5 milyon Euro tutarında olan ülke riski karşılıkları dahil değildir.

Grup'un kredi zararı karşılıklarındaki hareketlerin dağılımı (önceden UMS 39 kapsamında raporlandığı gibi)

mln. €	2017		
	Münferiden değerlendirilen	Topluca Değerlendirilen	Toplam
Karşılık, yılın başında	2,071	2,475	4,546
Kredi zararı karşılığı	299	253	552
Net silinenler:	(487)	(532)	(1,019)
Silinenler	(541)	(605)	(1,146)
İstirdat	54	73	127
Diğer değişimler	(117)	(41)	(158)
Karşılık, yılın sonunda	1,766	2,155	3,921

Grup'un, bilanço-dışı pozisyon (şarta bağlı yükümlülükler ve kredi ile ilgili taahhütler) karşılıklarındaki hareketler (önceden UMS 39 kapsamında raporlandığı gibi)

mln. €	2017		
	Münferiden değerlendirilen	Topluca Münferiden	Toplam
Yıl başındaki karşılık	162	183	346
Bilanço-dışı pozisyon karşılıkları	(23)	(4)	(27)
Kullanım	0	0	0
Diğer giderler	(18)	(16)	(34)
Yıl sonundaki karşılık	122	163	285

20- Finansal Varlıkların Devirleri, Rehin verilen ve Teminat olarak alınan Varlıklar

Grup, bilançoda taşınan finansal varlıkları devrettiği ve sonucunda, belli kriterlere bağlı olarak, devredilen varlığı bütünüyle finansal tablo dışı bırakmaya uygun olabileceği ya da devredilen varlığı müdahillliği devam ettiği ölçüde kayıtlarda tutmaya devam etmek zorunda olduğu bazı işlemlere girmektedir. Bu kriterler Not 1 "Önemli Muhasebe İlkeleri ve Kritik Muhasebe Tahminleri"nde belirtilmektedir.

Finansal varlıkların finansal tablo dışı bırakmaya uygun olmadığı durumlarda, devirler teminatlı finansman işlemleri olarak görülmekte, ve varsa tahsil edilen bedel, buna mukabil bir yükümlülüğe yol açmaktadır. Grup, bu finansal varlıkları başka amaçlarla kullanma hakkına sahip değildir. Grup'un girdiği bu nitelikteki işlemlerin en yaygını repo sözleşmeleri, menkul kıymet ödünç verme sözleşmeleri ve toplam getiri swapları olup, bunlarda Grup, ilgili kredinin, hisse senedi fiyatının, faiz oranının ve varlıklarla ilgili kur risklerinin ve ödüllerinin ve ilgili gelir akışlarının hemen hemen tamamını elinde tutmaya devam etmektedir.

Finansal tablo dışı bırakılma niteliğine uymayan varlık türleri ve bunlarla ilgili işlemler hakkında bilgi

mln. €	31 Ara 2019	31 Ara 2018
Devredilen varlıkların defter değeri		
Aşağıdaki işlemler nedeniyle kayıttan çıkarılmayan alım-satım varlıkları		
Repo sözleşmeleri	31,329	33,980
Menkul kıymet ödünç verme sözleşmeleri	13,001	41,621
Toplam getiri swapları	1,615	1,835
Konsolide Grup destekli Menkul Kıymetleştirmeler	2,341	6,589
Toplam alım satım varlıklar	48,285	84,025
Diğer alım satım varlıkları	90	69
Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar/zarara yansıtılan, alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklar	439	1,289
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıklar	2,537	4,286
Krediler (amortismanına tabi tutulmuş maliyetten) ¹	310	408
Diğerleri	236	0
Toplam	51,897	90,076
İlişkili yükümlülüklerin defter değeri	37,790	46,218

¹ İlişkili yükümlülüğün sadece devredilen varlığa rücu edilebildiği kredilerin defter değeri ve gerçeğe uygun değeri 31 Aralık 2019'de ve 31 Aralık 2018'de sıfırdır. Bunlara ilişkin yükümlülüklerin defter değeri ve gerçeğe uygun değeri de aynı olup, sonuçta net pozisyon 0 olmuştur.

Devredilen varlıklardan, Grup'un dahil olmaya devam ettiği ölçüde varlık için hala sorumlu olduklarının defter değeri

mln. €	31 Ara 2019	31 Ara 2018
Devredilen orijinal varlıkların defter değeri		
Alım-satıma konu menkul kıymetler	1,101	759
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal varlıklar	0	306
Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar/zarara yansıtılan alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklar	698	386
Kayıtlarda tutulmaya devam edilecek varlıkların defter değeri		
Alım-satıma konu menkul kıymetler	109	35
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklar	0	15
Gerçeğe uygun değer farkı zorunlu olarak kar/zarara yansıtılan alım-satım amaçlı olmayan finansal varlıklar	23	43
İlintili yükümlülüklerin defter değeri	185	117

Grup, devredilen bir varlığın gelecekteki performansına yönelik pozisyonunun bir kısmını ya yeni ya da mevcut akdi haklar ve yükümlülükler vasıtasıyla elinde tutabilir, fakat yine de varlığı finansal tablo dışı bırakmaya uygun durumda olabilir. Bu devam eden müdahillik, yeni bir araç olarak kaydedilebilir ki bu, devredilen orijinal finansal varlıktan farklı olabilir. Bu tür işlemler arasında, başlatılan kredilerin devredilmiş olduğu konsolide edilmeyen menkul kıymetleştirmelerin ödeme önceliğine sahip senetlerinin elde tutulması; Grup'un bir varlık portföyünü satmış olduğu yapılandırılmış kuruluşlar ile finansman düzenlemeleri; veya varlıkların kredi şartına bağlı swaplar ile satılması bulunmaktadır. Grup'un bu işlemlerdeki pozisyonu önemli miktarda addedilmemektedir, nitekim devredilen varlıkla ilgili riskin önemli ölçüde korunması genelde başta kayıttan çıkaramamaya yol açacaktır. Müdahilliğin devamıyla sonuçlanıyor addedilmeyen işlemler arasında, hukuki işlem halinde bir devri geçersiz kılacak hileli faaliyetler üzerindeki normal garantiler, nitelikli geçiş (pass-through) düzenlemeleri ve performansa endeksli olmayan standart mütevellî veya idari ücretler bulunmaktadır.

Devredilen ve tamamen finansal tablo dışı bırakılan varlıklar ile ilgili bağlantının devamının Grup'un Bilançosuna etkisi:

	31 Ara 2019			31 Ara 2018		
mln. €	Defter değeri	Gerçeğe uygun değeri	Zarara maruz maksimum pozisyon ¹	Defter değeri	Gerçeğe uygun değeri	Zarara maruz maksimum pozisyon
Krediler (amortismana tabi tutulmuş maliyetten)						
Menkul Kıymetleştirme senetleri	325	334	334	372	372	372
Diğer	10	10	10	14	14	14
Toplam krediler (amortismana tabi tutulmuş maliyetten)	336	344	344	385	385	385
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklar						
Menkul kıymetleştirme senetleri	36	36	36	22	22	22
Standart dışı faiz oranı, çapraz kur veya enflasyona endeksli swap	0	0	0	5	5	5
Gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan toplam finansal varlıklar	36	36	36	27	27	27
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıklar						
Menkul kıymetleştirme senetleri	457	465	465	112	112	112
Diğer	0	0	0	0	0	0
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıklar toplamı	457	465	465	112	112	112
Müdahilliğin devamını temsil eden toplam finansal varlıklar	828	845	845	524	524	524
Gerçeğe uygun değer farkı K&Z'a yansıtılan finansal yükümlülükler						
Standart dışı faiz oranı, çapraz kur veya enflasyona endeksli swap	11	11	0	61	61	0
Müdahilliğin devamını temsil eden toplam finansal yükümlülükler	11	11	0	61	61	0

¹ Riske maruz maksimum pozisyon, çekilmemiş kredi taahhütlerinin defter değeri artı varsayılan değeri olarak tanımlanmaktadır.

Devredilen ve tamamen finansal tablo dışı bırakılan varlıklar ile ilgili bağlantının devamının Grup'un Gelir Tablosuna etkisi:

	31 Ara 2019			31 Ara 2018		
mln. €	Yılbaşından bugüne K&Z	Kümülatif K&Z	Elden çıkarıldı-ğındaki kazanç (zarar)	Yılbaşından bugüne K&Z	Kümülatif K&Z	Elden çıkarıldı-ğındaki kazanç (zarar)
Menkul Kıymetleştirme senetleri	15	27	100	9	13	11
Standart dışı faiz oranı, çapraz kur veya enflasyona endeksli swap	(0)	(0)	0	21	268	0
Kayıttan çıkarılan varlıklarda müdahilliğin devamından kaydedilen net kar (zarar)	15	27	100	30	281	11

Grup, teminatlı fonlama karşılığında teminat olarak, ve repo anlaşmaları ve diğer borçlanma düzenlemeleri için, ve tezgah üstü türev yükümlülüklerin teminatı olarak varlıklarını rehnetmektedir. Rehin işlemleri

genelde standart teminatlı borçlanma sözleşmeleri ve açıklanan diğer işlemler için olağan ve mutata koşullarda gerçekleştirilmektedir.

Grup'un yükümlülükleri veya şarta bağlı yükümlülükleri için teminat olarak rehin verilen varlıklarının defter değeri¹

mln. €	31 Ara 2019	31 Ara 2018
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal varlıklar	36,686	41,816
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıklar	2,943	4,274
Krediler	70,323	75,641
Diğer	1,617	1,364
Toplam	111,570	123,095

¹ Yükümlülüğe veya şarta bağlı yükümlülüğe yol açmayan işlemlerden teminat olarak rehneden varlıklar hariçtir.

Alacaklılara rehneden ve satılmaya ya da yeniden rehin verilmeye müsait toplam varlıklar¹

mln. €	31 Ara 2019	31 Ara 2018
Gerçeğe uygun değer farkı kar / zarara yansıtılan finansal varlıklar	34,503	45,640
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelirlere yansıtılan finansal varlıklar	1,303	3,201
Krediler	132	11
Diğer	236	0
Toplam	36,174	48,851

¹ Yükümlülüğe veya şarta bağlı yükümlülüğe yol açmayan işlemlerden teminat olarak rehneden varlıklar dahildir.

Grup, esasen ters repo anlaşmaları, menkul kıymet ödünç verme, türev işlemler, müşteri teminatlı kredileri ve diğer işlemler çerçevesinde teminat almaktadır. Bu işlemler genellikle, standart teminatlı ikraz faaliyetleri ve açıklanan diğer işlemler için normal ve mutata olan koşullar çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Grup, teminat alan taraf olarak, işlemin tamamlanması üzerine Grup'un muadil menkul kıymetleri iade etmesi şartıyla, bu teminatı satma ya da yeniden rehnedenme hakkına sahiptir. Bu hak, temelde açığa satışları, ödünç verilen menkul kıymetleri ve repo anlaşmaları çerçevesinde satılan menkul kıymetleri karşılamak için kullanılmaktadır.

Alınan teminatların gerçeğe uygun değeri

mln. €	31 Ara 2019	31 Ara 2018
Teminat olarak kabul edilen menkul kıymetler ve diğer finansal varlıklar	251,757	292,474
bunların içinden:		
Satılan veya yeniden rehneden teminatlar	200,378	240,365

21- Maddi Duran Varlıklar

mln. €	Malikin kullandığı mülkler	Eşya ve ekipman	Kiralanan mülk tadili	Süren inşaatlar	Sahip olunan maddi duran varlıklar (UMS 16)	Kiralanan Varlıklar için kullanım hakkı (UFRS 16)	Toplam
İktisap maliyeti:							
1 Ocak 2018 itibarıyla bakiye	1,387	2,473	2,743	139	6,743	N/A	6,743
Konsolide şirketler grubunda değişiklikler	0	141	(2)	0	139	N/A	139
İlaveler	11	150	155	150	465	N/A	465
Nakiller	(8)	(4)	106	(147)	(53)	N/A	(53)
‘Satış için elde tutulan’ (a/dan) yeniden sınıflandırmalar	(478)	(30)	(27)	(2)	(538)	N/A	(538)
Elden çıkarılanlar	134	291	144	0	569	N/A	569
Döviz kuru değişiklikleri	1	164	29	1	195	N/A	195
31 Aralık 2018 itibarıyla bakiye	778	2,602	2,860	142	6,382	N/A	6,382
UFRS 16 uygulanmasının etkisi	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	3,185	3,185
Konsolide şirketler grubunda değişiklikler	0	(165)	0	(0)	(165)	0	(165)
İlaveler	8	111	49	160	327	413	740
Nakiller	(56)	15	116	(147)	(72)	32	(40)
‘Satış için elde tutulan’ (a/dan) yeniden sınıflandırmalar	(0)	(11)	0	(0)	(11)	0	(11)
Elden çıkarılanlar	75	190	82	0	347	115	462
Döviz kuru değişiklikleri	1	19	19	1	39	19	58
31 Aralık 2019 itibarıyla bakiye	656	2,380	2,961	155	6,153	3,533	9,686
Birikmiş amortisman ve değer düşüklüğü:							
1 Ocak 2018 itibarıyla bakiye	579	1,800	1,702	0	4,080	N/A	4,080
Konsolide şirketler grubunda değişiklikler	(0)	28	(1)	0	27	N/A	27
Amortisman	28	206	197	0	430	N/A	430
Değer düşüklüğü zararları	3	3	3	0	9	N/A	9
Değer düşüklüğü zararı ters kayıtları	37	0	0	0	37	N/A	37
Nakiller	(13)	48	(5)	0	30	N/A	30
‘Satış için elde tutulan’ (a/dan) yeniden sınıflandırmalar	(215)	(40)	(22)	0	(277)	N/A	(277)
Elden çıkarılanlar	17	281	128	0	426	N/A	426
Döviz kuru değişiklikleri	1	99	24	0	125	N/A	125
31 Aralık 2018 itibarıyla bakiye	328	1,862	1,770	0	3,960	N/A	3,960
UFRS 16 uygulanmasının etkisi	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0	0
Konsolide şirketler grubunda değişiklikler	5	(49)	0	0	(44)	1	(43)
Amortisman	18	199	217	0	434	615	1,049
Değer düşüklüğü zararları	20	2	5	0	27	85	112
Değer düşüklüğü zararı ters kayıtları	0	0	0	0	0	0	0
Nakiller	(31)	(4)	(16)	0	(51)	41	(10)
‘Satış için elde tutulan’ (a/dan) yeniden sınıflandırmalar	(0)	(4)	0	0	(5)	0	(5)
Elden çıkarılanlar	16	180	66	0	262	79	341
Döviz kuru değişiklikleri	0	15	16	0	32	0	32
31 Aralık 2019 itibarıyla bakiye	325	1,841	1,927	0	4,093	663	4,756
Defter değeri:							
31 Aralık 2018 itibarıyla bakiye	450	740	1,090	142	2,421	0	2,421
31 Aralık 2019 itibarıyla bakiye	331	540	1,034	155	2,060	2,870	4,930

Deutsche Bank

Annual Report 2019

Consolidated Statement of Income

in € m.	Notes	2019	2018	2017
Interest and similar income ¹	5	25,149	24,793	23,542
Interest expense	5	11,400	11,601	11,164
Net interest income	5	13,749	13,192	12,378
Provision for credit losses	19	723	525	525
Net interest income after provision for credit losses		13,026	12,667	11,853
Commissions and fee income	6	9,520	10,039	11,002
Net gains (losses) on financial assets/liabilities at fair value through profit or loss	5	193	1,332	2,926
Net gains (losses) on financial assets at amortized cost		0	2	N/A
Net gains (losses) on financial assets at fair value through other comprehensive income		260	317	N/A
Net gains (losses) on financial assets available for sale	7	N/A	N/A	479
Net income (loss) from equity method investments	16	110	219	137
Other income (loss)	8	(669)	215	(475)
Total noninterest income		9,416	12,124	14,070
Compensation and benefits	33	11,142	11,814	12,253
General and administrative expenses	9	12,253	11,286	11,973
Impairment of goodwill and other intangible assets	23	1,037	0	21
Restructuring activities	10	644	360	447
Total noninterest expenses		25,076	23,461	24,695
Profit (loss) before income taxes		(2,634)	1,330	1,228
Income tax expense (benefit)	34	2,630	989	1,963
Profit (loss)		(5,265)	341	(735)
Profit (loss) attributable to noncontrolling interests		125	75	15
Profit (loss) attributable to Deutsche Bank shareholders and additional equity components		(5,390)	267	(751)

¹ Interest and similar income included € 18.0 billion and € 16.8 billion for the year ended December 31, 2019 and 2018, respectively, calculated based on effective interest method.

Earnings per Share

in € m.	Notes	2019	2018	2017
Earnings per share:^{1,2}	11			
Basic		(€ 2.71)	(€ 0.01)	(€ 0.53)
Diluted		(€ 2.71)	(€ 0.01)	(€ 0.53)
Number of shares in million:¹				
Denominator for basic earnings per share – weighted-average shares outstanding		2,110.0	2,102.2	1,967.7
Denominator for diluted earnings per share – adjusted weighted-average shares after assumed conversions ³		2,110.0	2,102.2	1,967.7

¹ The number of average basic and diluted shares outstanding has been adjusted for all periods before April 2017 in order to reflect the effect of the bonus component of subscription rights issued in April 2017 in connection with the capital increase.

² Earnings were adjusted by € 330 million before tax and € 292 million and € 298 million net of tax for the coupons paid on Additional Tier 1 Notes in April 2019, April 2018 and April 2017. Since 2019 the tax impact is recognized in net income (loss) directly. In accordance with IAS 33 the coupons paid on Additional Tier 1 Notes are not attributable to Deutsche Bank shareholders and therefore need to be deducted in the calculation. This adjustment created a net loss situation for Earnings per Common Share for 2018.

³ Due to the net loss situation for 2019, 2018 and 2017 potentially dilutive shares are generally not considered for the earnings per share calculation, because to do so would decrease the net loss per share. Under a net income situation however, the number of adjusted weighted average shares after assumed conversion would have been increased by 60 million shares for 2019, 53 million shares for 2018 and 62 million shares for 2017.

The accompanying notes are an integral part of the Consolidated Financial Statements.

Consolidated Statement of Comprehensive Income

in € m.	2019	2018	2017
Profit (loss) recognized in the income statement	(5,265)	341	(735)
Other comprehensive income			
Items that will not be reclassified to profit or loss			
Remeasurement gains (losses) related to defined benefit plans, before tax	(1,396)	(216)	(69)
Net fair value gains (losses) attributable to credit risk related to financial liabilities designated as at fair value through profit or loss, before tax	(3)	52	N/A
Total of income tax related to items that will not be reclassified to profit or loss	403	10	(23)
Items that are or may be reclassified to profit or loss			
Financial assets available for sale			
Unrealized net gains (losses) arising during the period, before tax	N/A	N/A	197
Realized net (gains) losses arising during the period (reclassified to profit or loss), before tax	N/A	N/A	(523)
Financial assets at fair value through other comprehensive income			
Unrealized net gains (losses) arising during the period, before tax	309	(245)	N/A
Realized net (gains) losses arising during the period (reclassified to profit or loss), before tax	(260)	(317)	N/A
Derivatives hedging variability of cash flows			
Unrealized net gains (losses) arising during the period, before tax	(2)	(3)	(34)
Realized net (gains) losses arising during the period (reclassified to profit or loss), before tax	(2)	0	(137)
Assets classified as held for sale			
Unrealized net gains (losses) arising during the period, before tax	0	2	(162)
Realized net (gains) losses arising during the period (reclassified to profit or loss), before tax	0	(2)	162
Foreign currency translation			
Unrealized net gains (losses) arising during the period, before tax	(20)	457	(2,699)
Realized net (gains) losses arising during the period (reclassified to profit or loss), before tax	(9)	0	20
Equity Method Investments			
Net gains (losses) arising during the period	(22)	(10)	(36)
Total of income tax related to items that are or may be reclassified to profit or loss	193	228	146
Other comprehensive income (loss), net of tax	(809)	(43)	(3,157)
Total comprehensive income (loss), net of tax	(6,073)	298	(3,892)
Attributable to:			
Noncontrolling interests	136	116	(20)
Deutsche Bank shareholders and additional equity components	(6,209)	182	(3,872)

The accompanying notes are an integral part of the Consolidated Financial Statements.

Consolidated Balance Sheet

in € m.	Notes	Dec 31, 2019	Dec 31, 2018
Assets:			
Cash and central bank balances		137,592	188,731
Interbank balances (w/o central banks)		9,636	8,881
Central bank funds sold and securities purchased under resale agreements	20	13,801	8,222
Securities borrowed	20	428	3,396
Financial assets at fair value through profit or loss			
Trading assets		110,875	152,738
Positive market values from derivative financial instruments		332,931	320,058
Non-trading financial assets mandatory at fair value through profit and loss		86,901	100,444
Financial assets designated at fair value through profit or loss		7	104
Total financial assets at fair value through profit or loss	12, 13, 20, 35	530,713	573,344
Financial assets at fair value through other comprehensive income	15	45,503	51,182
Equity method investments	16	929	879
Loans at amortized cost	18, 19, 20	429,841	400,297
Property and equipment	21	4,930	2,421
Goodwill and other intangible assets	23	7,029	9,141
Other assets ¹	24, 25	110,359	93,444
Assets for current tax	34	926	970
Deferred tax assets	34	5,986	7,230
Total assets		1,297,674	1,348,137
Liabilities and equity:			
Deposits	26	572,208	564,405
Central bank funds purchased and securities sold under repurchase agreements	20	3,115	4,867
Securities loaned	20	259	3,359
Financial liabilities at fair value through profit or loss			
Trading liabilities		37,065	59,924
Negative market values from derivative financial instruments		316,506	301,487
Financial liabilities designated at fair value through profit or loss		50,332	53,757
Investment contract liabilities		544	512
Total financial liabilities at fair value through profit or loss	12, 13, 35	404,448	415,680
Other short-term borrowings	29	5,218	14,158
Other liabilities ¹	24, 25	107,964	117,513
Provisions	19, 27	2,622	2,711
Liabilities for current tax	34	651	944
Deferred tax liabilities	34	545	512
Long-term debt	30	136,473	152,083
Trust preferred securities	30	2,013	3,168
Total liabilities		1,235,515	1,279,400
Common shares, no par value, nominal value of € 2.56	32	5,291	5,291
Additional paid-in capital		40,505	40,252
Retained earnings		9,644	16,714
Common shares in treasury, at cost	32	(4)	(15)
Accumulated other comprehensive income (loss), net of tax		421	253
Total shareholders' equity		55,857	62,495
Additional equity components		4,665	4,675
Noncontrolling interests		1,638	1,568
Total equity		62,160	68,737
Total liabilities and equity		1,297,674	1,348,137

¹ Within the balance sheet, non-current assets and disposal groups held for sale are included in other assets and other liabilities.

The accompanying notes are an integral part of the Consolidated Financial Statements.

Consolidated Statement of Changes in Equity

in € m.	Common shares (no par value)	Additional paid-in capital	Retained earnings	Common shares in treasury, at cost
Balance as of December 31, 2018	5,291	40,252	16,714	(15)
IFRS 16 transition impact	0	0	(136)	0
Balance as of January 1, 2019 (IFRS 16)	5,291	40,252	16,578	(15)
Total comprehensive income (loss), net of tax ¹	0	0	(5,390)	0
Gains (losses) attributable to equity instruments designated as at fair value through other comprehensive income, net of tax	0	0	0	0
Gains (losses) upon early extinguishment attributable to change in own credit risk of financial liabilities designated as at fair value through profit and loss, net of tax	0	0	0	0
Common shares issued	0	0	0	0
Cash dividends paid	0	0	(227)	0
Coupon on additional equity components, net of tax	0	0	(330) ²	0
Remeasurement gains (losses) related to defined benefit plans, net of tax	0	0	(987)	0
Net change in share awards in the reporting period	0	118	0	0
Treasury shares distributed under share-based compensation plans	0	0	0	185
Tax benefits related to share-based compensation plans	0	0	0	0
Option premiums and other effects from options on common shares	0	0	0	0
Purchases of treasury shares	0	0	0	(1,359)
Sale of treasury shares	0	0	0	1,185
Net gains (losses) on treasury shares sold	0	3	0	0
Other	0	133	0	0
Balance as of December 31, 2019	5,291	40,505	9,644	(4)

¹ Excluding remeasurement gains (losses) related to defined benefit plans, net of tax.

² In 2019 tax impact is recognized in net income (loss) directly.

in € m.	Unrealized net gains (losses)							Accumulated other comprehensive income, net of tax ¹
	On financial assets available for sale, net of tax ²	On financial assets at fair value through other comprehensive income, net of tax ²	Attributable to change in own credit risk of financial liabilities designated as at fair value through profit and loss, net of tax ²	On derivatives hedging variability of cash flows, net of tax ²	On assets classified as held for sale, net of tax ²	Foreign currency translation, net of tax ²	Unrealized net gains (losses) from equity method investments	
Balance as of December 31, 2018	0	(34)	28	17	0	228	15	253
IFRS 16 transition impact	0	0	0	0	0	0	0	0
Balance as of January 1, 2019 (IFRS 16)	0	(34)	28	17	0	228	15	253
Total comprehensive income (loss), net of tax ¹	0	79	(2)	(3)	0	108	(15)	168
Gains (losses) attributable to equity instruments designated as at fair value through other comprehensive income, net of tax	0	0	0	0	0	0	0	0
Gains (losses) upon early extinguishment attributable to change in own credit risk of financial liabilities designated as at fair value through profit and loss, net of tax	0	0	0	0	0	0	0	0
Common shares issued	0	0	0	0	0	0	0	0
Cash dividends paid	0	0	0	0	0	0	0	0
Coupon on additional equity components, net of tax	0	0	0	0	0	0	0	0
Remeasurement gains (losses) related to defined benefit plans, net of tax	0	0	0	0	0	0	0	0
Net change in share awards in the reporting period	0	0	0	0	0	0	0	0
Treasury shares distributed under share-based compensation plans	0	0	0	0	0	0	0	0
Tax benefits related to share-based compensation plans	0	0	0	0	0	0	0	0
Option premiums and other effects from options on common shares	0	0	0	0	0	0	0	0
Purchases of treasury shares	0	0	0	0	0	0	0	0
Sale of treasury shares	0	0	0	0	0	0	0	0
Net gains (losses) on treasury shares sold	0	0	0	0	0	0	0	0
Other	0	0	0	0	0	0	0	0
Balance as of December 31, 2019	0	45	25	14	0	336	0	421

¹ Excluding remeasurement gains (losses) related to defined benefit plans, net of tax.

² Excluding unrealized net gains (losses) from equity method investments.

in € m.	Total shareholders' equity	Additional equity components ²	Noncontrolling interests	Total equity
Balance as of December 31, 2018	62,495	4,675	1,568	68,737
IFRS 16 transition impact	(136)	0	(0)	(137)
Balance as of January 1, 2019 (IFRS 16)	62,358	4,675	1,568	68,601
Total comprehensive income (loss), net of tax ¹	(5,222)	0	142	(5,079)
Gains (losses) attributable to equity instruments designated as at fair value through other comprehensive income, net of tax	0	0	0	0
Gains (losses) upon early extinguishment attributable to change in own credit risk of financial liabilities designated as at fair value through profit and loss, net of tax	0	0	0	0
Common shares issued	0	0	0	0
Cash dividends paid	(227)	0	(59)	(286)
Coupon on additional equity components, net of tax	(330) ⁴	0	0	(330)
Remeasurement gains (losses) related to defined benefit plans, net of tax	(987)	0	(7)	(994)
Net change in share awards in the reporting period	118	0	2	119
Treasury shares distributed under share- based compensation plans	185	0	0	185
Tax benefits related to share-based compensation plans	0	0	0	0
Option premiums and other effects from options on common shares	0	0	0	0
Purchases of treasury shares	(1,359)	0	0	(1,359)
Sale of treasury shares	1,185	0	0	1,185
Net gains (losses) on treasury shares sold	3	0	0	3
Other	133	(10) ³	(9)	114
Balance as of December 31, 2019	55,857	4,665	1,638	62,160

¹ Excluding remeasurement gains (losses) related to defined benefit plans, net of tax.

² Includes Additional Tier 1 Notes, which constitute unsecured and subordinated notes of Deutsche Bank and are classified as equity in accordance with IFRS.

³ Includes net proceeds from purchase and sale of Additional Equity Components.

⁴ In 2019 tax impact is recognized in net income (loss) directly.

in € m.	Common shares (no par value)	Additional paid-in capital	Retained earnings	Common shares in treasury, at cost
Balance as of December 31, 2016	3,531	33,765	18,987	0
Total comprehensive income (loss), net of tax ¹	0	0	(751)	0
Common shares issued	1,760	6,277	0	0
Cash dividends paid	0	0	(392)	0
Coupon on additional equity components, net of tax	0	0	(298)	0
Remeasurement gains (losses) related to defined benefit plans, net of tax	0	0	(91)	0
Net change in share awards in the reporting period	0	(51)	0	0
Treasury shares distributed under share- based compensation plans	0	0	0	424
Tax benefits related to share-based compensation plans	0	3	0	0
Option premiums and other effects from options on common shares	0	(104)	0	0
Purchases of treasury shares	0	0	0	(7,912)
Sale of treasury shares	0	0	0	7,479
Net gains (losses) on treasury shares sold	0	6	0	0
Other	0	22	0	0
Balance as of December 31, 2017 (IAS 39)	5,291	39,918	17,454	(9)
IFRS 9 Introduction Impact	0	(2)	(301)	0
Balance as of January 1, 2018 (IFRS 9)	5,291	39,916	17,153	(9)
Total comprehensive income (loss), net of tax ¹	0	0	267	0
Gains (losses) attributable to equity instruments designated as at fair value through other comprehensive income, net of tax	0	0	0	0
Gains (losses) upon early extinguishment attributable to change in own credit risk of financial liabilities designated as at fair value through profit and loss, net of tax	0	0	0	0
Common shares issued	0	0	0	0
Cash dividends paid	0	0	(227)	0
Coupon on additional equity components, net of tax	0	0	(292)	0
Remeasurement gains (losses) related to defined benefit plans, net of tax	0	0	(186)	0
Net change in share awards in the reporting period	0	90	0	0
Treasury shares distributed under share- based compensation plans	0	0	0	199
Tax benefits related to share-based compensation plans	0	(5)	0	0
Option premiums and other effects from options on common shares	0	0	0	0
Purchases of treasury shares	0	0	0	(4,119)
Sale of treasury shares	0	0	0	3,914
Net gains (losses) on treasury shares sold	0	(2)	0	0
Other	0	253 ²	0	0
Balance as of December 31, 2018	5,291	40,252	16,714	(15)

¹ Excluding remeasurement gains (losses) related to defined benefit plans, net of tax.

² Includes the impact from the initial public offering of DWS Group GmbH & Co. KGaA.

in € m.	Unrealized net gains (losses)							
	On financial assets available for sale, net of tax ²	On financial assets at fair value through other comprehensive income, net of tax ²	Attributable to change in own credit risk of financial liabilities designated as at fair value through profit and loss, net of tax ²	On derivatives hedging variability of cash flows, net of tax ²	On assets classified as held for sale, net of tax ²	Foreign currency translation, net of tax ²	Unrealized net gains (losses) from equity method investments	Accumulated other comprehensive income, net of tax ¹
Balance as of December 31, 2016	912	0	0	143	0	2,418	77	3,550
Total comprehensive income (loss), net of tax ¹	(223)	0	0	(125)	0	(2,646)	(36)	(3,030)
Common shares issued	0	0	0	0	0	0	0	0
Cash dividends paid	0	0	0	0	0	0	0	0
Coupon on additional equity components, net of tax	0	0	0	0	0	0	0	0
Remeasurement gains (losses) related to defined benefit plans, net of tax	0	0	0	0	0	0	0	0
Net change in share awards in the reporting period	0	0	0	0	0	0	0	0
Treasury shares distributed under share-based compensation plans	0	0	0	0	0	0	0	0
Tax benefits related to share-based compensation plans	0	0	0	0	0	0	0	0
Option premiums and other effects from options on common shares	0	0	0	0	0	0	0	0
Purchases of treasury shares	0	0	0	0	0	0	0	0
Sale of treasury shares	0	0	0	0	0	0	0	0
Net gains (losses) on treasury shares sold	0	0	0	0	0	0	0	0
Other	0	0	0	0	0	0	0	0
Balance as of December 31, 2017 (IAS 39)	689	0	0	18	0	(227)	40	520
IFRS 9 Introduction Impact	(689)	394	(16)	0	0	(45)	(12)	(368)
Balance as of January 1, 2018 (IFRS 9)	0	394	(16)	18	0	(272)	28	152
Total comprehensive income (loss), net of tax ¹	0	(428)	44	(1)	0	500	(14)	101
Gains (losses) attributable to equity instruments designated as at fair value through other comprehensive income, net of tax	0	0	0	0	0	0	0	0
Gains (losses) upon early extinguishment attributable to change in own credit risk of financial liabilities designated as at fair value through profit and loss, net of tax	0	0	0	0	0	0	0	0
Common shares issued	0	0	0	0	0	0	0	0
Cash dividends paid	0	0	0	0	0	0	0	0
Coupon on additional equity components, net of tax	0	0	0	0	0	0	0	0
Remeasurement gains (losses) related to defined benefit plans, net of tax	0	0	0	0	0	0	0	0
Net change in share awards in the reporting period	0	0	0	0	0	0	0	0
Treasury shares distributed under share-based compensation plans	0	0	0	0	0	0	0	0
Tax benefits related to share-based compensation plans	0	0	0	0	0	0	0	0
Option premiums and other effects from options on common shares	0	0	0	0	0	0	0	0
Purchases of treasury shares	0	0	0	0	0	0	0	0
Sale of treasury shares	0	0	0	0	0	0	0	0
Net gains (losses) on treasury shares sold	0	0	0	0	0	0	0	0
Other	0	0	0	0	0	0	0	0
Balance as of December 31, 2018	0	(34)	28	17	0	228	15	253

¹ Excluding remeasurement gains (losses) related to defined benefit plans, net of tax.

² Excluding unrealized net gains (losses) from equity method investments.

in € m.	Total shareholders' equity	Additional equity components ²	Noncontrolling interests	Total equity
Balance as of December 31, 2016	59,833	4,669	316	64,819
Total comprehensive income (loss), net of tax ¹	(3,781)	0	(20)	(3,800)
Common shares issued	8,037	0	0	8,037
Cash dividends paid	(392)	0	(11)	(403)
Coupon on additional equity components, net of tax	(298)	0	0	(298)
Remeasurement gains (losses) related to defined benefit plans, net of tax	(91)	0	0	(91)
Net change in share awards in the reporting period	(51)	0	0	(51)
Treasury shares distributed under share- based compensation plans	424	0	0	424
Tax benefits related to share-based compensation plans	3	0	0	3
Option premiums and other effects from options on common shares	(104)	0	0	(104)
Purchases of treasury shares	(7,912)	0	0	(7,912)
Sale of treasury shares	7,479	0	0	7,479
Net gains (losses) on treasury shares sold	6	0	0	6
Other	22	6 ³	(36)	(9)
Balance as of December 31, 2017 (IAS 39)	63,174	4,675	250	68,099
IFRS 9 Introduction Impact	(671)	0	(1)	(672)
Balance as of January 1, 2018 (IFRS 9)	62,503	4,675	249	67,427
Total comprehensive income (loss), net of tax ¹	368	0	122	490
Gains (losses) attributable to equity instruments designated as at fair value through other comprehensive income, net of tax	0	0	0	0
Gains (losses) upon early extinguishment attributable to change in own credit risk of financial liabilities designated as at fair value through profit and loss, net of tax	0	0	0	0
Common shares issued	0	0	0	0
Cash dividends paid	(227)	0	(8)	(235)
Coupon on additional equity components, net of tax	(292)	0	0	(292)
Remeasurement gains (losses) related to defined benefit plans, net of tax	(186)	0	(12)	(198)
Net change in share awards in the reporting period	90	0	23	112
Treasury shares distributed under share- based compensation plans	199	0	0	199
Tax benefits related to share-based compensation plans	(5)	0	1	(4)
Option premiums and other effects from options on common shares	0	0	0	0
Purchases of treasury shares	(4,119)	0	0	(4,119)
Sale of treasury shares	3,914	0	0	3,914
Net gains (losses) on treasury shares sold	(2)	0	0	(2)
Other	253 ⁴	0	1,193 ⁴	1,446
Balance as of December 31, 2018	62,495	4,675	1,568	68,737

¹ Excluding remeasurement gains (losses) related to defined benefit plans, net of tax.

² Includes Additional Tier 1 Notes, which constitute unsecured and subordinated notes of Deutsche Bank and are classified as equity in accordance with IFRS.

³ Includes net proceeds from purchase and sale of Additional Equity Components.

⁴ Includes the impact from the initial public offering of DWS Group GmbH & Co. KGaA.

Consolidated Statement of Cash Flows

in € m.	2019	2018	2017
Net Income (loss)	(5,265)	341	(735)
Cash flows from operating activities:			
Adjustments to reconcile net income to net cash provided by (used in) operating activities:			
Provision for credit losses	723	525	525
Restructuring activities	644	360	447
Gain on sale of financial assets available for sale and securities held to maturity	N/A	N/A	(516)
Gain on sale of financial assets at fair value through other comprehensive income, equity method investments and other	(277)	(619)	(59)
Deferred income taxes, net	1,868	276	1,234
Impairment, depreciation and other amortization, and accretion	3,993	2,391	2,159
Share of net income from equity method investments	(104)	(129)	(141)
Income (loss) adjusted for noncash charges, credits and other items	1,582	3,145	2,914
Adjustments for net change in operating assets and liabilities:			
Interest-earning time deposits with central banks and banks	(1,203)	(10,954)	966
Central bank funds sold, securities purchased under resale agreements, securities borrowed	(2,529)	15,004	8,560
Non-Trading financial assets mandatory at fair value through profit and loss	11,403	(98,560)	N/A
Financial assets designated at fair value through profit or loss	101	91,176	(6,721)
Loans at amortized cost	(27,335)	302	2,759
Other assets	7,464	6,284	21,970
Deposits	6,432	(16,763)	34,601
Financial liabilities designated at fair value through profit or loss and investment contract liabilities ¹	(3,766)	(10,549)	5,461
Central bank funds purchased, securities sold under repurchase agreements, securities loaned	(4,871)	(16,716)	(3,355)
Other short-term borrowings	(8,954)	(4,266)	1,148
Other liabilities	(16,563)	(19,119)	(23,107)
Senior long-term debt ²	(16,112)	(6,840)	(12,728)
Trading assets and liabilities, positive and negative market values from derivative financial instruments, net	22,559	20,542	1,596
Other, net	(8,657)	(6,858)	5,512
Net cash provided by (used in) operating activities	(40,449)	(54,172)	39,576
Cash flows from investing activities:			
Proceeds from:			
Sale of financial assets at fair value through other comprehensive income	23,721	22,126	N/A
Maturities of financial assets at fair value through other comprehensive income	40,806	26,001	N/A
Sale of debt securities held to collect at amortized cost	390	94	N/A
Maturities of debt securities held to collect at amortized cost	964	1,904	N/A
Sale of financial assets available for sale	N/A	N/A	10,657
Maturities of financial assets available for sale	N/A	N/A	6,798
Maturities of securities held to maturity	N/A	N/A	0
Sale of equity method investments	9	30	80
Sale of property and equipment	92	356	113
Purchase of:			
Financial assets at fair value through other comprehensive income	(56,568)	(41,031)	N/A
Debt Securities held to collect at amortized cost	(20,134)	(309)	N/A
Financial assets available for sale	N/A	N/A	(13,472)
Securities held to maturity	N/A	N/A	0
Equity method investments	(17)	(1)	(12)
Property and equipment	(327)	(465)	(485)
Net cash received in (paid for) business combinations/divestitures	1,762	220	82
Other, net	(978)	(1,291)	(1,328)
Net cash provided by (used in) investing activities	(10,280)	7,634	2,433

in € m.	2019	2018	2017
Cash flows from financing activities:			
Issuances of subordinated long-term debt	47 ³	68	881
Repayments and extinguishments of subordinated long-term debt	(152) ³	(1,171)	(176)
Issuances of trust preferred securities	0 ⁴	4	266
Repayments and extinguishments of trust preferred securities	(1,235) ⁴	(2,733)	(666)
Principal portion of lease payments	(659)	N/A	N/A
Common shares issued	0	0	8,037
Purchases of treasury shares	(1,359)	(4,119)	(7,912)
Sale of treasury shares	1,191	3,912	7,471
Additional Equity Components (AT1) issued	0	0	0
Purchases of Additional Equity Components (AT1)	(131)	(236)	(205)
Sale of Additional Equity Components (AT1)	121	234	217
Coupon on additional equity components, pre tax	(330)	(315)	(335)
Dividends paid to noncontrolling interests	(59)	(8)	(11)
Net change in noncontrolling interests	(9)	1,205	(37)
Cash dividends paid to Deutsche Bank shareholders	(227)	(227)	(392)
Other, net	0	52	0
Net cash provided by (used in) financing activities	(2,802)	(3,334)	7,138
Net effect of exchange rate changes on cash and cash equivalents	1,578	1,668	(5,772)
Net increase (decrease) in cash and cash equivalents	(51,953)	(48,203)	43,376
Cash and cash equivalents at beginning of period	180,822	229,025	185,649
Cash and cash equivalents at end of period	128,869	180,822	229,025
Net cash provided by (used in) operating activities include			
Income taxes paid (received), net	945	468	689
Interest paid	11,493	11,743	11,784
Interest received	23,748	22,408	21,095
Dividends received	1,309	2,186	3,006
Cash and cash equivalents comprise			
Cash and central bank balances (not included: Interest-earning time deposits with central banks)	121,412	174,059	222,451
Interbank balances (w/o central banks) (not included: time deposits with banks of € 18.4 billion as of December 31, 2019, € 16.8 billion as of December 31, 2018 and € 5.9 billion as of December 31, 2017)	7,457	6,763	6,574
Total	128,869	180,822	229,025

¹ Included are senior long-term debt issuances of € 3.1 billion and € 5.3 billion and repayments and extinguishments of € 4.4 billion and € 5.2 billion through December 31, 2019 and December 31, 2018, respectively.

² Included are issuances of € 23.4 billion and € 27.4 billion and repayments and extinguishments of € 42.7 billion and € 32.8 billion through December 31, 2019 and December 31, 2018, respectively.

³ Non-cash changes for Subordinated Long Term Debt are € 228 million in total and mainly driven by Fair Value changes of € 185 million and Foreign Exchange movements of € 67 million.

⁴ Non-cash changes for Trust Preferred Securities are € 79 million in total and driven by Foreign Exchange movements of € 35 million and Fair Value changes of € 28 million.

The accompanying notes are an integral part of the Consolidated Financial Statements.

Notes to the consolidated financial statements

01 – Significant accounting policies and critical accounting estimates

Basis of accounting

Deutsche Bank Aktiengesellschaft ("Deutsche Bank" or the "Parent") is a stock corporation organized under the laws of the Federal Republic of Germany. Deutsche Bank together with all entities in which Deutsche Bank has a controlling financial interest (the "Group") is a global provider of a full range of corporate and investment banking, private clients and asset management products and services.

The accompanying consolidated financial statements are stated in euros, the presentation currency of the Group. All financial information presented in million euros has been rounded to the nearest million. The consolidated financial statements have been prepared in accordance with International Financial Reporting Standards ("IFRS") as issued by the International Accounting Standards Board ("IASB") and endorsed by the European Union ("EU"). The Group's application of IFRS results in no differences between IFRS as issued by the IASB and IFRS as endorsed by the EU.

Disclosures about the nature and the extent of risks arising from financial instruments as required by IFRS 7, "Financial Instruments: Disclosures" are set forth in the Risk Report section of the Management Report and are an integral part of the Consolidated Financial Statements. These audited disclosures are identified by bracketing in the margins of the Risk Report.

Adjustment of mortality assumptions

In 2019 the Group decided to apply DB specific mortality assumptions used to determine the defined benefit obligation for its defined benefit pension plans in Germany. In this context - based on actuarial calculations for the DB specific population - the bank adjusted the mortality expectations from the so far used "Richttafeln Heubeck 2018G" to the DB specific mortality experience of employees and pensioners. This change in actuarial assumptions led to an actuarial loss of € 125 million before taxes as of 31 December 2019 and is reported in the Consolidated Statement of Comprehensive Income in the line item re-measurement gains (losses).

Adjustment of impairment methodology

In the third quarter of 2019, the Group introduced refinements to its expected credit loss (ECL) model under IFRS 9. In particular the Group adjusted its approach regarding how forward looking information is included in its ECL model based on experience gained during the first year of application. As a result of the annual validation process, the Group amended the forward looking information and reviewed the effectiveness of variables and adjusted these accordingly. Further, the Group refined the approach to incorporate quarterly forecasts in its macroeconomic variables used in the projection period of forward looking information. The aforementioned refinements resulted in a € 167 million reduction of the Group's Credit Loss Allowances, which more than offset the negative impact of € 63 million from the update of macroeconomic variables. In the fourth quarter of 2019 the Group replaced internal macroeconomic forecasts used as an input into forward looking information with a consensus view of analysts and market participants. The change to consensus forecasts resulted in a € 16 million reduction of the Group's Credit Loss Allowances. For further details on the ECL model please refer to "IFRS 9 impairment approach" in the Risk Report section of the Management Report.

Model changes to deferred compensation plans

In 2019, the Group has implemented system changes and enhancements to its processes and tools being used for the financial reporting of its deferred compensation plans. As part of this project, input data, assumptions and valuation models were revisited resulting in corrections as well as changes to some input parameters impacting the recognition and measurement of the Group's deferred compensation plans. These changes impacted the model and parameters used for calculating expected forfeitures leading to lower expected forfeiture adjustments and increased compensation expense. In addition, for share awards that carry a retention period, the Group updated the calculation of the fair value measured at grant date to include a discount to take into account the restriction on transferring shares after the vesting period. Overall, the aforementioned changes resulted in an immaterial effect and were applied on a prospective basis in 2019.

Critical accounting estimates

The preparation of financial statements under IFRS requires management to make estimates and assumptions for certain categories of assets and liabilities. These estimates and assumptions affect the reported amounts of assets and liabilities and disclosure of contingent assets and liabilities at the balance sheet date, and the reported amounts of revenue and expenses during the reporting period. Actual results could differ from management's estimates. The Group's significant accounting policies are described in "Significant Accounting Policies".

Certain of the Group's accounting policies require critical accounting estimates that involve complex and subjective judgments and the use of assumptions, some of which may be for matters that are inherently uncertain and susceptible to change. Such critical accounting estimates could change from period to period and may have a material impact on the Group's financial condition, changes in financial condition or results of operations. Critical accounting estimates could also involve estimates where management could have reasonably used another estimate in the current accounting period. The Group has identified the following significant accounting policies that involve critical accounting estimates:

- the impairment of associates (see "Associates" below)
- the impairment of financial assets at fair value through other comprehensive income (see "Financial Assets (IFRS 9) – Financial Assets at Fair Value through Other Comprehensive Income" below)
- the impairment of financial assets available for sale (see "Financial Assets (IAS 39 - 2017 only) – Financial Assets Classified as Available for Sale" below)
- the determination of fair value (see "Determination of Fair Value" below)
- the recognition of trade date profit (see "Recognition of Trade Date Profit" below)
- the impairment of loans and provisions for off-balance sheet positions (see "Impairment of Loans and Provision for Off-balance Sheet Positions" below)
- the impairment of goodwill and other intangibles (see "Goodwill and Other Intangible Assets" below)
- the recognition and measurement of deferred tax assets (see "Income Taxes" below)
- the accounting for legal and regulatory contingencies and uncertain tax positions (see "Provisions" below)

Significant accounting policies

The following is a description of the significant accounting policies of the Group. Except for the changes in accounting policies and changes in accounting estimates described previously and noted below these policies have been consistently applied for 2017, 2018 and 2019.

Principles of consolidation

The financial information in the Consolidated Financial Statements includes the parent company, Deutsche Bank AG, together with its consolidated subsidiaries, including certain structured entities presented as a single economic unit.

Subsidiaries

The Group's subsidiaries are those entities which it directly or indirectly controls. Control over an entity is evidenced by the Group's ability to exercise its power in order to affect any variable returns that the Group is exposed to through its involvement with the entity.

The Group sponsors the formation of structured entities and interacts with structured entities sponsored by third parties for a variety of reasons, including allowing clients to hold investments in separate legal entities, allowing clients to invest jointly in alternative assets, for asset securitization transactions, and for buying or selling credit protection.

When assessing whether to consolidate an entity, the Group evaluates a range of control factors, namely:

- the purpose and design of the entity
- the relevant activities and how these are determined
- whether the Group's rights result in the ability to direct the relevant activities
- whether the Group has exposure or rights to variable returns
- whether the Group has the ability to use its power to affect the amount of its returns

Where voting rights are relevant, the Group is deemed to have control where it holds, directly or indirectly, more than half of the voting rights over an entity unless there is evidence that another investor has the practical ability to unilaterally direct the relevant activities.

Potential voting rights that are deemed to be substantive are also considered when assessing control.

Likewise, the Group also assesses existence of control where it does not control the majority of the voting power but has the practical ability to unilaterally direct the relevant activities. This may arise in circumstances where the size and dispersion of holdings of the shareholders give the Group the power to direct the activities of the investee.

The Group reassesses the consolidation status at least at every quarterly reporting date. Therefore, any changes in the structure leading to a change in one or more of the control factors, require reassessment when they occur. This includes changes in decision making rights, changes in contractual arrangements, changes in the financing, ownership or capital structure as well as changes following a trigger event which was anticipated in the original documentation.

All intercompany transactions, balances and unrealized gains on transactions between Group companies are eliminated on consolidation.

Consistent accounting policies are applied throughout the Group for the purposes of consolidation. Issuances of a subsidiary's stock to third parties are treated as noncontrolling interests. Profit or loss attributable to noncontrolling interests are reported separately in the Consolidated Statement of Income and Consolidated Statement of Comprehensive Income.

At the date that control of a subsidiary is lost, the Group a) derecognizes the assets (including attributable goodwill) and liabilities of the subsidiary at their carrying amounts, b) derecognizes the carrying amount of any noncontrolling interests in the former subsidiary, c) recognizes the fair value of the consideration received and any distribution of the shares of the subsidiary, d) recognizes any investment retained in the former subsidiary at its fair value and e) recognizes any resulting difference of the above items as a gain or loss in the income statement. Any amounts recognized in prior periods in other comprehensive income in relation to that subsidiary would be reclassified to the Consolidated Statement of Income or transferred directly to retained earnings if required by other IFRSs.

Associates

An associate is an entity in which the Group has significant influence, but not a controlling interest, over the operating and financial management policy decisions of the entity. Significant influence is generally presumed when the Group holds between 20 % and 50 % of the voting rights. The existence and effect of potential voting rights that are currently exercisable or convertible are considered in assessing whether the Group has significant influence. Among the other factors that are considered in determining whether the Group has significant influence are representation on the board of directors (supervisory board in the case of German stock corporations) and material intercompany transactions. The existence of these factors could require the application of the equity method of accounting for a particular investment even though the Group's investment is less than 20 % of the voting stock.

Investments in associates are accounted for under the equity method of accounting. The Group's share of the results of associates is adjusted to conform to the accounting policies of the Group and is reported in the Consolidated Statement of Income as Net income (loss) from equity method investments. The Group's share in the associate's profits and losses resulting from intercompany sales is eliminated on consolidation.

Under the equity method of accounting, the Group's investments in associates and jointly controlled entities are initially recorded at cost including any directly related transaction costs incurred in acquiring the associate, and subsequently increased (or decreased) to reflect both the Group's pro-rata share of the post-acquisition net income (or loss) of the associate or jointly controlled entity and other movements included directly in the equity of the associate or jointly controlled entity. Goodwill arising on the acquisition of an associate or a jointly controlled entity is included in the carrying value of the investment. As goodwill is not reported separately it is not specifically tested for impairment. Rather, the entire equity method investment is tested for impairment at each balance sheet date.

If there is objective evidence of impairment, an impairment test is performed by comparing the investment's recoverable amount, which is the higher of its value in use and fair value less costs to sell, with its carrying amount. An impairment loss recognized in prior periods is only reversed if there has been a positive change in the estimates used to determine the investment's recoverable amount since the last impairment loss was recognized. If this is the case the carrying amount of the investment is increased to its higher recoverable amount. The increased carrying amount of the investment in associate attributable to a reversal of an impairment loss shall not exceed the carrying amount that would have been determined had no impairment loss been recognized for the investment in prior years.

At the date that the Group ceases to have significant influence over the associate or jointly controlled entity the Group recognizes a gain or loss on the disposal of the equity method investment equal to the difference between the sum of the fair value of any retained investment and the proceeds from disposing of the associate and the carrying amount of the investment. Amounts recognized in prior periods in other comprehensive income in relation to the associate are accounted for on the same basis as would have been required if the investee had directly disposed of the related assets or liabilities.

Critical accounting estimates: As the assessment of whether there is objective evidence of impairment may require significant management judgment and the estimates for impairment could change from period to period based on future events that may or may not occur. The Group considers this to be a critical accounting estimate.

Foreign currency translation

The Consolidated Financial Statements are prepared in euro, which is the presentation currency of the Group. Various entities in the Group use a different functional currency, being the currency of the primary economic environment in which the entity operates.

An entity records foreign currency revenues, expenses, gains and losses in its functional currency using the exchange rates prevailing at the dates of recognition.

Monetary assets and liabilities denominated in currencies other than the entity's functional currency are translated at the period end closing rate. Foreign exchange gains and losses resulting from the translation and settlement of these items are recognized in the Consolidated Statement of Income as net gains (losses) on financial assets/liabilities at fair value through profit or loss in order to align the translation amounts with those recognized from foreign currency related transactions (derivatives) which hedge these monetary assets and liabilities.

Nonmonetary items that are measured at historical cost are translated using the historical exchange rate at the date of the transaction. Translation differences on nonmonetary items which are held at fair value through profit or loss are recognized in profit or loss. Translation differences on available for sale nonmonetary items (equity securities) are included in other comprehensive income and recognized in the Consolidated Statement of Income when the non-monetary item is sold as part of the overall gain or loss on sale of the item.

For purposes of translation into the presentation currency, assets and liabilities of foreign operations are translated at the period end closing rate and items of income and expense are translated into euros at the rates prevailing on the dates of the transactions, or average rates of exchange where these approximate actual rates. The exchange differences arising on the translation of a foreign operation are included in other comprehensive income. For foreign operations that are subsidiaries, the amount of exchange differences attributable to any noncontrolling interests is recognized in noncontrolling interests.

Upon disposal of a foreign subsidiary and associate (which results in loss of control or significant influence over that operation) the total cumulative exchange differences recognized in other comprehensive income are reclassified to profit or loss.

Upon partial disposal of a foreign operation that is a subsidiary and which does not result in loss of control, the proportionate share of cumulative exchange differences is reclassified from other comprehensive income to noncontrolling interests as this is deemed a transaction with equity holders. For a partial disposal of an associate which does not result in a loss of significant influence, the proportionate share of cumulative exchange differences is reclassified from other comprehensive income to profit or loss.

Interest, commissions and fees (IFRS 9 and IFRS 15)

Net interest income – Interest income and expense from all interest-bearing assets and liabilities is recognized as net interest income using the effective interest method. The effective interest rate (EIR) is a method of calculating the amortized cost of a financial asset or a financial liability and of allocating the interest income or expense over the relevant period using the estimated future cash flows.

The estimated future cash flows used in the EIR calculation include those determined by all of the contractual terms of the asset or liability, all fees (including commissions) that are considered to be integral to the effective interest rate, direct and incremental transaction costs and all other premiums or discounts. However, if the financial instrument is carried at fair value through profit or loss, any associated fees are recognized in trading income when the instrument is initially recognized, provided there are no significant unobservable inputs used in determining its fair value.

If a financial asset is credit impaired interest, revenue is calculated by applying the effective interest rate to the gross carrying amount. The gross carrying amount of a financial asset is the amortized cost of a financial asset gross of any impairment allowance. For assets which are initially recognized as purchased or credit impaired, interest revenue is calculated through the use of a credit-adjusted effective interest rate which takes into consideration expected credit losses.

The Group recognizes income from government grants which are associated to interest-bearing assets and liabilities in net interest income when there is reasonable assurance that it will receive the grants and will comply with the conditions attached to the grants.

The Group presents interest income and expense calculated using the EIR method separately in the income statement.

Commissions and fee income –The Group applies the IFRS 15, “Revenue from Contracts with Customers” five-step revenue recognition model to the recognition of Commissions and Fee Income, under which income must be recognized when control of goods and services is transferred, hence the contractual performance obligations to the customer has been satisfied.

Accordingly, after a contract with a customer has been identified in the first step, the second step is to identify the performance obligation – or a series of distinct performance obligations – provided to the customer. The Group must examine whether the service is capable of being distinct and is actually distinct within the context of the contract. A promised service is distinct if the customer can benefit from the service either on its own or together with other resources that are readily available to the customer, and the promise to transfer the service to the customer is separately identifiable from other promises in the contract. The amount of income is measured on the basis of the contractually agreed transaction price for the performance obligation defined in the contract. If a contract includes variable consideration, the Group estimates the amount of consideration to which it will be entitled in exchange for transferring the promised goods or services to a customer. Income is recognized in profit and loss when the identified performance obligation has been satisfied.

The Group provides asset management services that give rise to asset management and performance fees and constitute a single performance obligation. The asset management and performance fee components are variable considerations such that at each reporting date the Group estimates the fee amount to which it will be entitled in exchange for transferring the promised services to the customer. The benefits arising from the asset management services are simultaneously received and consumed by the customer over time. The Group recognizes revenue over time by measuring the progress towards complete satisfaction of that performance obligation, subject to the removal of any uncertainty as to whether it is highly probable that a significant reversal in the cumulative amount of revenue recognized would occur or not. For the management fee component this is the end of the monthly or quarterly service period. For performance fees this date is when any uncertainty related to the performance component has been fully removed.

Loan commitment fees related to commitments that are accounted for off balance sheet are recognized in commissions and fee income over the life of the commitment if it is unlikely that the Group will enter into a specific lending arrangement. If it is probable that the Group will enter into a specific lending arrangement, the loan commitment fee is deferred until the origination of a loan and recognized as an adjustment to the loan's effective interest rate.

The following Commissions and Fee Income is predominantly earned from services that are received and consumed by the customer over time: Administration, assets under management, foreign commercial business, loan processing and guarantees sundry other customer services. Commissions and Fee Income predominantly earned from providing services at a point in time or transaction-type services include: other securities, underwriting and advisory fees, brokerage fees, local payments, foreign currency/ exchange business and intermediary fees.

Expenses that are directly related and incremental to the generation of Commissions and Fee Income are presented net in Commissions and Fee Income. This includes income and associated expense where the Group contractually owns the performance obligation (i.e. as Principal) in relation to the service that gives rise to the revenue and associated expense. In contrast, it does not include situations where the Group does not contractually own the performance obligation and is acting as agent. The determination of whether the Group is acting as principal or agent is based on the contractual terms of the underlying service arrangement. The gross Commissions and Fee Income and Expense amounts are disclosed in “Note 6 – Commissions and Fee Income”.

Interest, commissions and fees (IAS 18 - 2017 only)

The Group applied the revenue recognition requirements of IAS 18, "Revenue" (IAS 18) in 2017. Revenue was recognized when the amount of revenue and associated costs could be reliably measured, it is probable that economic benefits associated with the transaction will be realized and the stage of completion of the transaction could be reliably measured. This concept was applied to the key revenue generating activities of the Group as follows.

Net interest income – Interest from all interest-bearing assets and liabilities was recognized as net interest income using the effective interest method. The effective interest rate is a method of calculating the amortized cost of a financial asset or a financial liability and of allocating the interest income or expense over the relevant period using the estimated future cash flows. The estimated future cash flows used in this calculation include those determined by the contractual terms of the asset or liability, all fees that are considered to be integral to the effective interest rate, direct and incremental transaction costs and all other premiums or discounts.

Once an impairment loss was recognized on a loan, held-to-maturity investment or available for sale debt instruments, although the accrual of interest in accordance with the contractual terms of the instrument was discontinued, interest income was recognized based on the rate of interest that was used to discount future cash flows for the purpose of measuring the impairment loss. For a loan and held to maturity investment this would be the original effective interest rate, but a new effective interest rate was established each time an available for sale debt instrument was impaired as impairment was measured to fair value and based on a current market rate.

The Group recognized income from government grants which are associated to interest-bearing assets and liabilities in net interest income when there was reasonable assurance that it will receive the grants and will comply with the conditions attached to the grants.

Commissions and fee income – The recognition of fee revenue (including commissions) was determined by the purpose of the fees and the basis of accounting for any associated financial instruments. If there was an associated financial instrument, fees that are an integral part of the effective interest rate of that financial instrument are included within the effective yield calculation. However, if the financial instrument was carried at fair value through profit or loss, any associated fees are recognized in profit or loss when the instrument was initially recognized, provided there was no significant unobservable inputs used in determining its fair value. Fees earned from services that are provided over a specified service period were recognized over that service period. Fees earned for the completion of a specific service or significant event were recognized when the service was completed or the event occurred.

Loan commitment fees related to commitments that are accounted for off balance sheet were recognized in commissions and fee income over the life of the commitment if it is unlikely that the Group will enter into a specific lending arrangement. If it was probable that the Group will enter into a specific lending arrangement, the loan commitment fee was deferred until the origination of a loan and recognized as an adjustment to the loan's effective interest rate.

Performance-linked fees or fee components were recognized when the performance criteria are fulfilled.

The following fee income was predominantly earned from services that were provided over a period of time: investment fund management fees, fiduciary fees, custodian fees, portfolio and other management and advisory fees, credit-related fees and commission income. Fees predominantly earned from providing transaction-type services include underwriting fees, corporate finance fees and brokerage fees.

Expenses that were directly related and incremental to the generation of fee income were presented net in Commissions and Fee Income.

Financial assets (IFRS 9)

The Group classifies financial assets in line with the classification and measurement requirements of IFRS 9, where financial assets are classified based on both the business model used for managing the financial assets and the contractual cash flow characteristics of the financial asset (known as Solely Payments of Principal and Interest or “SPPI”). There are three business models available:

- Hold to Collect - Financial assets held with the objective to collect contractual cash flows. They are subsequently measured at amortized cost and are recorded in multiple lines on the Group’s consolidated balance sheet.
- Hold to Collect and Sell - Financial assets held with the objective of both collecting contractual cash flows and selling financial assets. They are recorded as Financial assets at Fair Value through Other Comprehensive Income on the Group’s consolidated balance sheet.
- Other - Financial assets that do not meet the criteria of either “Hold to Collect” or “Hold to Collect and Sell”. They are recorded as Financial Assets at Fair Value through Profit or Loss on the Group’s consolidated balance sheet.

The assessment of business model requires judgment based on facts and circumstances at the date of the adoption on January 1, 2018 and upon initial recognition. As part of this assessment, the Group considers quantitative factors (e.g., the expected frequency and volume of sales) and qualitative factors such as how the performance of the business model and the financial assets held within that business model are evaluated and reported to the Group’s key management personnel. In addition to taking into consideration the risks that affect the performance of the business model and the financial assets held within that business model, in particular, the way in which those market and credit risks are managed; and how managers of the business are compensated (e.g., whether the compensation is based on the fair value of the assets managed or on the contractual cash flows collected). This assessment results in an asset being classified in either a Hold to Collect, Hold to Collect and Sell or Other business model. Reclassification of financial assets subsequent to initial recognition are expected to be extremely infrequent and only made as a result of a change in the business model for managing those financial assets. Such changes in business model are determined by senior management as a result of external or internal changes which are significant to the Group’s operations and demonstrable to external parties through public announcements.

Please refer to Note 45 “Impact of Deutsche Bank’s transformation” for Information on financial instrument business model reclassification due to the Group’s transformation strategy announced on 7 July 2019.

If the Group holds a financial asset either in a Hold to Collect or a Hold to Collect and Sell business model, then an assessment at initial recognition to determine whether the contractual cash flows of the financial asset are Solely Payments of Principal and Interest on the principal amount outstanding at initial recognition is required to determine the classification. Contractual cash flows, that are SPPI on the principal amount outstanding, are consistent with a basic lending arrangement. Interest in a basic lending arrangement is consideration for the time value of money and the credit risk associated with the principal amount outstanding during a particular period of time. It can also include consideration for other basic lending risks (e.g., liquidity risk) and costs (e.g., administrative costs) associated with holding the financial asset for a particular period of time; and a profit margin that is consistent with a basic lending arrangement.

Financial assets at fair value through profit or loss

Financial assets are classified at fair value through profit or loss if they are held in the other business model because they are either held for trading or because they do not meet the criteria for Hold to Collect or Hold to Collect and Sell. In addition, it includes financial assets that meet the criteria for Hold to Collect or Hold to Collect and Sell business model, but the financial asset fails SPPI or where the Group designated the financial assets under the fair value option.

Financial assets classified as Financial Assets at fair value through profit or loss are measured at fair value with realized and unrealized gains and losses included in Net gains (losses) on financial assets/liabilities at fair value through profit or loss. Interest on interest earning assets such as trading loans and debt securities and dividends on equity instruments are presented in Interest and Similar Income.

Financial assets classified at fair value through profit or loss are recognized or derecognized on trade date. Trade date is the date on which the Group commits to purchase or sell the asset.

Trading assets – Financial assets are classified as held for trading if they have been originated, acquired or incurred principally for the purpose of selling or repurchasing them in the near term, or they form part of a portfolio of identified financial instruments that are managed together and for which there is evidence of a recent actual pattern of short-term profit-taking. Trading assets include debt and equity securities, derivatives held for trading purposes, and trading loans. This also includes loan commitments that are allocated to the Other business model and that are classified as derivatives held for trading.

Non-trading financial assets mandatory at fair value through profit and loss – The Group assigns any non-trading financial asset that does not fall into the Hold to Collect nor Hold to Collect and Sell business models into the Other business model and classifies them as Non-Trading Financial Assets mandatory at Fair Value through Profit and Loss. This includes predominately reverse repurchase agreements which are managed on a fair value basis. Additionally, any financial asset that falls into the Hold to Collect or Hold to Collect and Sell business models for which the contractual cash flow characteristics are not SPPI is classified by the Group as Non-Trading Financial Assets Mandatory at Fair Value through Profit and Loss.

Financial assets designated at fair value through profit or loss – Certain financial assets that would otherwise be measured subsequently at amortized cost or at fair value through other comprehensive income, may be designated at Fair Value through Profit or Loss if the designation eliminates or significantly reduces a measurement or recognition inconsistency. The use of the fair value option under IFRS 9 is limited. The Group allows the fair value option to be designated only for those financial instruments for which a reliable estimate of fair value can be obtained.

Financial assets at fair value through other comprehensive income

A financial asset shall be classified and measured at Fair Value through Other Comprehensive Income ("FVOCI"), if the financial asset is held in a Hold to Collect and Sell business model and the contractual cash flows are SPPI, unless designated under the fair value option.

Under FVOCI, a financial asset is measured at its fair value with any changes being recognized in Other Comprehensive Income ("OCI") and is assessed for impairment under the IFRS 9 expected credit loss model where provisions are recorded through profit or loss are recognized based on expectations of potential credit losses. The Group's impairment policy is described further in the section "Impairment of Loans and Provision for Off-Balance Sheet Positions (IFRS 9)". The foreign currency translation effect for FVOCI assets is recognized in profit or loss, as is the interest component by using the effective interest method. The amortization of premiums and accretion of discounts are recorded in net interest income. Realized gains and losses are reported in net gains (losses) on financial assets at FVOCI. Generally, the weighted-average cost method is used to determine the cost of FVOCI financial assets.

Financial assets classified as FVOCI are recognized or derecognized on trade date. Trade date is the date on which the Group commits to purchase or sell the asset.

It is possible to designate non trading equity instruments as FVOCI. However, this category is expected to have limited usage by the Group and has not been used to date.

Financial assets at amortized cost

A financial asset is classified and subsequently measured at amortized cost if the financial asset is held in a Hold to Collect business model and the contractual cash flows are SPPI.

Under this measurement category, the financial asset is measured at fair value at initial recognition. Subsequently the carrying amount is reduced for principal payments, plus or minus the cumulative amortization using the effective interest method. The financial asset is assessed for impairment under the IFRS 9 expected credit loss model where provisions are recognized based on expectations of potential credit losses. The Group's impairment of financial instruments policy is described further in the section "Impairment of Loans and Provision for Off-Balance Sheet Positions (IFRS 9)". Financial assets measured at amortized cost are recognized on a settlement date basis.

Financial Assets at Amortized Cost include predominately Loans at amortized costs, Central bank funds sold and securities purchased under resale agreements, Securities borrowed and certain receivables presented in Other Assets.

Modification of financial assets

When the terms of a financial asset are renegotiated or modified and the modification does not result in derecognition, a gain or loss is recognized in the income statement as the difference between the original contractual cash flows and the modified cash flows discounted at the original effective interest rate. The modified financial asset will continue to accrued interest at its original EIR.

Noncredit related or commercial renegotiations where an obligor has not experienced a significant increase in credit risk since origination, and has a readily exercisable right to early terminate the financial asset results in derecognition of the original agreement and recognition of a new financial asset based on the newly negotiated commercial terms.

For credit related modifications (i.e. those modifications due to significant increase in credit risk since inception) or those where the obligor does not have the readily exercisable right to early terminate, the Group assesses whether the modified terms result in the financial asset being significantly modified and therefore derecognized. This assessment includes a quantitative assessment of the impact of the change in cash flows from the modification of contractual terms and additionally, where necessary, a qualitative assessment of the impact of the change in the contractual terms. Where these modifications are not concluded to be significant, the financial asset is not derecognized and is accounted for as a modification as described above.

If the changes are concluded to be significant, the old instrument is derecognized and a new instrument recognized. The Group then recognizes a credit loss allowance based on 12-month expected credit losses at each reporting date. However, if following a modification that results in a derecognition of the original financial asset, there is evidence that the new financial asset is credit-impaired on initial recognition; then the new financial asset should be recognized as an originated credit-impaired financial asset and initially classified in Stage 3 (refer to section "Impairment of Loans and Provision for Off-Balance Sheet Positions (IFRS 9)" below).

Financial assets (IAS 39 - 2017 only)

The Group applied the classification and measurement requirements of IAS 39, "Financial Instruments: Recognition and Measurement" in 2017.

The Group classified its financial assets into the following categories: financial assets at fair value through profit or loss, loans, held-to-maturity and financial assets available for sale ("AFS"). Appropriate classification of financial assets was determined at the time of initial recognition or when reclassified in the Consolidated balance sheet.

Financial assets classified at fair value through profit or loss and financial assets classified as AFS were recognized or derecognized on trade date if a regular way period for the instrument exists. Trade date is the date on which the Group commits to purchase or sell the asset or issue or repurchase the financial liability. Financial instruments measured at amortized cost were recognized on a settlement date basis.

Financial assets at fair value through profit or loss

The Group classified certain financial assets either as held for trading or designated at fair value through profit or loss. They were carried at fair value and presented as financial assets at fair value through profit or loss. Related realized and unrealized gains and losses are included in net gains (losses) on financial assets/liabilities at fair value through profit or loss. Interest on interest earning assets such as trading loans and debt securities and dividends on equity instruments were presented in interest and similar income for financial instruments at fair value through profit or loss.

Trading assets – Financial assets were classified as held for trading if they have been originated or acquired principally for the purpose of selling or repurchasing them in the near term, or they formed part of a portfolio of identified financial assets that were managed together and for which there was evidence of a recent actual pattern of short-term profit-taking. Trading assets included debt and equity securities, derivatives held for trading purposes, commodities and trading loans.

Financial assets designated at fair value through profit or loss – Certain financial assets that did not meet the definition of trading assets were designated at fair value through profit or loss using the fair value option. To be designated at fair value through profit or loss, financial assets had to meet one of the following criteria: (1) the designation eliminates or significantly reduced a measurement or recognition inconsistency; (2) a group of financial assets or liabilities or both was managed and its performance is evaluated on a fair value basis in accordance with a documented risk management or investment strategy; or (3) the instrument contains one or more embedded derivatives unless: (a) the embedded derivative does not significantly modify the cash flows that otherwise would be required by the contract; or (b) it is clear with little or no analysis that separation is prohibited. In addition, the Group allowed the fair value option to be designated only for those financial instruments for which a reliable estimate of fair value can be obtained. Financial assets which were designated at fair value through profit or loss, under the fair value option, include repurchase and reverse repurchase agreements, certain loans and loan commitments and debt and equity securities.

Loans

Loans included originated and purchased non-derivative financial assets with fixed or determinable payments that were not quoted in an active market and which were not classified as financial assets at fair value through profit or loss, held-to-maturity or financial assets AFS. An active market exists when quoted prices are readily and regularly available from an exchange, dealer, broker, industry group, pricing service or regulatory agency and those prices represent actual and regularly occurring market transactions on an arm's length basis.

Loans not acquired in a business combination or in an asset purchase were initially recognized at their transaction price representing the fair value, which is the cash amount advanced to the borrower. In addition, the net of direct and incremental transaction costs and fees were included in the initial carrying amount of loans. These loans were subsequently measured at amortized cost using the effective interest method less impairment.

Loans which have been acquired as either part of a business combination or as an asset purchase were initially recognized at fair value at the acquisition date. This included loans for which an impairment loss had been established by the acquiree before their initial recognition by the Group. The fair value at the acquisition date incorporated expected cash flows which considered the credit quality of these loans including any incurred losses, which became the new amortized cost base. Interest income was recognized using the effective interest method. Subsequent to the acquisition date the Group assessed whether there was objective evidence of impairment in line with the policies described in the section entitled "Impairment of Loans and Provision for Off-Balance Sheet Positions (IAS 39 – 2017 only)". If the loans were determined to be impaired then a loan loss allowance was recognized with a corresponding charge to the provision for credit losses line in the Consolidated Statement of Income. Releases of such loan loss allowances established after their initial recognition were included in the provision for credit losses line. Subsequent improvements in the credit quality of such loans for which no loss allowance had been recorded were recognized immediately through an adjustment to the current carrying value and a corresponding gain was recognized in interest income.

Held-to-maturity investments

Held-to-maturity investments were non-derivative financial assets with fixed or determinable payments and a fixed maturity that the Group had the positive intention and ability to hold to maturity and which were not classified as financial assets at fair value through profit or loss, loans or financial assets AFS.

Held-to-maturity investments were initially recorded at fair value plus any directly attributable transaction costs and were subsequently measured at amortized cost using the effective interest method. Subsequent to the acquisition date, the Group assessed whether there was objective evidence of impairment in line with the policies described in the section entitled "Impairment of Loans and Provision for Off-Balance Sheet provisions (IAS 39 – 2017 only)". If a held-to-maturity investment was considered impaired, then an impairment loss was recognized in the Consolidated Statement of Income.

Financial assets classified as available for sale

Financial assets that were classified as AFS are initially recognized at its fair value plus transaction costs that were directly attributable to the acquisition of the financial asset. The amortization of premiums and accretion of discount were recorded in net interest income. Financial assets classified as AFS were carried at fair value with the changes in fair value reported in other comprehensive income, unless the asset was subject to a fair value hedge, in which case changes in fair value resulting from the risk being hedged were recorded in other income. For monetary financial assets classified as AFS (debt instruments), changes in carrying amounts relating to changes in foreign exchange rate were recognized in the Consolidated Statement of Income and other changes in carrying amount were recognized in other comprehensive income as indicated above. For financial assets classified as AFS that were nonmonetary items (equity instruments), the fair value gain or loss was recognized in other comprehensive income, which also includes any related foreign exchange component.

Equity investments classified as AFS were assessed for impairment if, objective evidence demonstrates a significant or prolonged decline in the fair value of the investment below cost. In the case of debt securities classified as AFS, impairment was assessed based on the same criteria as for loans.

If there was evidence of impairment, any amounts previously recognized in other comprehensive income was recognized in the Consolidated Statement of Income for the period, reported in net gains (losses) on financial assets available for sale. This impairment loss for the period was determined as the difference between the acquisition cost (net of any principal repayments and amortization) and current fair value of the asset less any impairment loss on that investment previously recognized in the Consolidated Statement of Income.

When an AFS debt security was impaired, any subsequent decreases in fair value were recognized in the Consolidated Statement of Income as it was considered further impairment. Any subsequent increases were also recognized in the Consolidated Statement of Income until the asset is no longer considered impaired. When the fair value of the AFS debt security recovered to at least amortized cost it was no longer considered impaired and subsequent changes in fair value were reported in other comprehensive income.

Reversals of impairment losses on equity investments classified as AFS were not reversed through the Consolidated Statement of Income; increases in their fair value after impairment were recognized in other comprehensive income.

Realized gains and losses were reported in net gains (losses) on financial assets available for sale. Generally, the weighted-average cost method was used to determine the cost of financial assets. Unrealized gains and losses recorded in other comprehensive income were transferred to the Consolidated Statement of Income on disposal of an available for sale asset and reported in net gains (losses) on financial assets available for sale.

Critical accounting estimates – Because the assessment of objective evidence of impairment required significant management judgment and the estimate of impairment could change from period to period based upon future events that may or may not occur, the Group considered the impairment of Financial Assets classified as Available for Sale to be a critical accounting estimate. For additional information see Note 7 “Net Gains (Losses) on Financial Assets Available for Sale”.

Loan commitments (IFRS 9 and IAS 39 – 2017 only)

Loan commitments remain off-balance sheet, unless classified as derivatives held for trading or designated at fair value through profit or loss under the fair value option (IAS 39 only). The Group does not recognize and measure changes in fair value of these off-balance sheet loan commitments that result from changes in market interest rates or credit spreads. However, as specified in the sections “Impairment of Loans and Provision for Off-Balance Sheet Positions (IFRS 9)” and “Impairment of Loans and Provision for Off-Balance Sheet Positions (IAS 39 – 2017 only)” below, these off-balance sheet loan commitments are assessed for impairment individually and where appropriate, collectively.

Financial liabilities (IFRS 9 and IAS 39 – 2017 only)

Under both IFRS 9 and IAS 39, financial liabilities are measured at amortized cost using the effective interest method, except for financial liabilities at fair value through profit or loss.

Financial liabilities at fair value through profit or loss

Financial liabilities at fair value through profit or loss include Trading Liabilities, Financial Liabilities Designated at Fair Value through Profit or Loss and Non-Participating Investment Contracts (“Investment Contracts”). Under IFRS 9 and IAS 39 they are carried at fair value with realized and unrealized gains and losses included in net gains (losses) on financial assets and liabilities at fair value through profit or loss. However under IFRS 9, for financial liabilities designated at fair value through profit and loss the fair value movements attributable to the Group’s own credit component for fair value movements is recognized in Other Comprehensive Income rather than in the Statement of Income as under IAS 39.

Financial liabilities classified at fair value through profit or loss are recognized or derecognized on trade date. Trade date is the date on which the Group commits to issue or repurchase the financial liability.

Interest on interest paying liabilities are presented in interest expense for financial instruments at fair value through profit or loss.

Trading liabilities - Financial liabilities are classified as held for trading if they have been originated or incurred principally for the purpose of repurchasing them in the near term. Trading liabilities consist primarily of derivative liabilities (including certain loan commitments) and short positions. This also includes loan commitments where the resulting loan upon funding is allocated to the other business model such that the undrawn loan commitment is classified as derivatives held for trading.

Financial liabilities designated at fair value through profit or loss - Certain financial liabilities that do not meet the definition of trading liabilities are designated at fair value through profit or loss using the fair value option. To be designated at fair value through profit or loss, financial liabilities must meet one of the following criteria: (1) the designation eliminates or significantly reduces a measurement or recognition inconsistency; (2) a group of financial liabilities is managed and its performance is evaluated on a fair value basis in accordance with a documented risk management or investment strategy; or (3) the instrument contains one or more embedded derivatives unless: (a) the embedded derivative does not significantly modify the cash flows that otherwise would be required by the contract; or (b) it is clear with little or no analysis that separation is prohibited. In addition, the Group allows the fair value option to be designated only for those financial instruments for which a reliable estimate of fair value can be obtained. Financial liabilities which are designated at fair value through profit or loss, under the fair value option, include repurchase agreements, loan commitments and structured note liabilities.

Investment contracts - All of the Group's investment contracts are unit-linked and do not contain significant insurance risk or discretionary participation features. The contract liabilities are determined using current unit prices multiplied by the number of units attributed to the contract holders as of the balance sheet date. As this amount represents fair value, the liabilities have been classified as financial liabilities at fair value through profit or loss. Deposits collected under investment contracts are accounted for as an adjustment to the investment contract liabilities. Investment income attributable to investment contracts is included in the consolidated statement of Income. Investment contract claims reflect the excess of amounts paid over the account balance released. Investment contract policyholders are charged fees for policy administration, investment management, surrenders or other contract services.

Embedded derivatives

Some hybrid financial liability contracts contain both a derivative and a non-derivative component. In such cases, the derivative component is termed an embedded derivative, with the non-derivative component representing the host financial liability contract. If the economic characteristics and risks of embedded derivatives are not closely related to those of the host financial liability contract and the hybrid financial liability contract itself is not carried at fair value through profit or loss, the embedded derivative is bifurcated and reported at fair value, with gains and losses recognized in net gains (losses) on financial assets/liabilities at fair value through profit or loss. The host financial liability contract will continue to be accounted for in accordance with the appropriate accounting standard. The carrying amount of an embedded derivative is reported in the same Consolidated balance sheet line item as the host financial liability contract. Certain hybrid financial liability instruments have been designated at fair value through profit or loss using the fair value option.

Financial liabilities at amortized cost

Financial liabilities measured at amortized cost include long-term and short-term debt issued which are initially measured at fair value, which is the consideration received, net of transaction costs incurred. Repurchases of issued debt in the market are treated as extinguishments and any related gain or loss is recorded in the Consolidated Statement of Income. A subsequent sale of own bonds in the market is treated as a reissuance of debt. Financial liabilities measured at amortized cost are recognized on a settlement date basis.

Under IFRS 9, if the exchange or modification of a financial liability is not accounted for as an extinguishment, then the amortized cost of the liability is recalculated and the resulting gains and losses are recognized in the income statements as the difference between the original contractual cash flows and the modified cash flows discounted at the original effective interest rate. In contrast, under IAS 39 any difference was recognized as an adjustment to the effective interest rate and amortized over the remaining new life of the financial liability.

Offsetting of financial instruments

Financial assets and liabilities are offset, with the net amount presented in the Consolidated balance sheet, only if the Group holds a currently enforceable legal right to set off the recognized amounts and there is an intention to settle on a net basis or to realize an asset and settle the liability simultaneously. The legal right to set off the recognized amounts must be enforceable in both the normal course of business and in the event of default, insolvency or bankruptcy of both the Group and its counterparty. In all other situations they are presented gross. When financial assets and financial liabilities are offset in the Consolidated balance sheet, the associated income and expense items will also be offset in the Consolidated Statement of Income, unless specifically prohibited by an applicable accounting standard.

The majority of the offsetting applied by the Group relates to derivatives and repurchase and reverse repurchase agreements. A significant portion of offsetting is applied to interest rate derivatives and related cash margin balances, which are cleared through central clearing parties. For further information please refer to Note 17 “Offsetting Financial Assets and Financial Liabilities”.

Determination of fair value

Fair value is defined as the price that would be received to sell an asset or paid to transfer a liability in an arm's length transaction between market participants at the measurement date. The fair value of instruments that are quoted in active markets is determined using the quoted prices where they represent those at which regularly and recently occurring transactions take place. The Group measures certain portfolios of financial assets and financial liabilities on the basis of their net risk exposures when the following criteria are met:

- The group of financial assets and liabilities is managed on the basis of its net exposure to a particular market risk (or risks) or to the credit risk of a particular counterparty, in accordance with a documented risk management strategy,
- The fair values are provided to key management personnel, and
- The financial assets and liabilities are measured at fair value through profit or loss.

This portfolio valuation approach is consistent with how the Group manages its net exposures to market and counterparty credit risks.

Critical accounting estimates – The Group uses valuation techniques to establish the fair value of instruments where prices quoted in active markets are not available. Therefore, where possible, parameter inputs to the valuation techniques are based on observable data derived from prices of relevant instruments traded in an active market. These valuation techniques involve some level of management estimation and judgment, the degree of which will depend on the price transparency for the instrument or market and the instrument's complexity.

In reaching estimates of fair value management judgment needs to be exercised. The areas requiring significant management judgment are identified, documented and reported to senior management as part of the valuation control process and the standard monthly reporting cycle. The specialist model validation and valuation control groups focus attention on the areas of subjectivity and judgment.

The level of management judgment required in establishing fair value of financial instruments for which there is a quoted price in an active market is usually minimal. Similarly there is little subjectivity or judgment required for instruments valued using valuation models which are standard across the industry and where all parameter inputs are quoted in active markets.

The level of subjectivity and degree of management judgment required is more significant for those instruments valued using specialized and sophisticated models and where some or all of the parameter inputs are less liquid or less observable. Management judgment is required in the selection and application of appropriate parameters, assumptions and modelling techniques. In particular, where data are obtained from infrequent market transactions then extrapolation and interpolation techniques must be applied. Where no market data are available for a particular instrument then pricing inputs are determined by assessing other relevant sources of information such as historical data, fundamental analysis of the economics of the transaction and proxy information from similar transactions, and making appropriate adjustment to reflect the actual instrument being valued and current market conditions. Where different valuation techniques indicate a range of possible fair values for an instrument then management has to decide what point within the range of estimates appropriately represents the fair value. Further, some valuation adjustments may require the exercise of management judgment to achieve fair value.

Financial assets and liabilities carried at fair value are required to be disclosed according to the inputs to the valuation method that are used to determine their fair value. Specifically, segmentation is required between those valued using quoted market prices in an active market (level 1), valuation techniques based on observable parameters (level 2) and valuation techniques using significant unobservable parameters (level 3). Management judgment is required in determining the category to which certain instruments should be allocated. This specifically arises when the valuation is determined by a number of parameters, some of which are observable and others are not. Further, the classification of an instrument can change over time to reflect changes in market liquidity and therefore price transparency.

The Group provides a sensitivity analysis of the impact upon the level 3 financial instruments of using a reasonably possible alternative for the unobservable parameter. The determination of reasonably possible alternatives requires significant management judgment.

For financial instruments measured at amortized cost (which includes loans, deposits and short and long term debt issued) the Group discloses the fair value. Generally there is limited or no trading activity in these instruments and therefore the fair value determination requires significant management judgment.

For further discussion of the valuation methods and controls and quantitative disclosures with respect to the determination of fair value, please refer to Note 13 “Financial Instruments carried at Fair Value” and Note 14 “Fair Value of Financial Instruments not carried at Fair Value”.

Recognition of trade date profit

If there are significant unobservable inputs used in the valuation technique, the financial instrument is recognized at the transaction price and any profit implied from the valuation technique at trade date is deferred.

Using systematic methods, the deferred amount is recognized over the period between trade date and the date when the market is expected to become observable, or over the life of the trade (whichever is shorter). Such methodology is used because it reflects the changing economic and risk profile of the instrument as the market develops or as the instrument itself progresses to maturity. Any remaining trade date deferred profit is recognized in the Consolidated Statement of Income when the transaction becomes observable or the Group enters into offsetting transactions that substantially eliminate the instrument's risk. In the rare circumstances that a trade date loss arises, it would be recognized at inception of the transaction to the extent that it is probable that a loss has been incurred and a reliable estimate of the loss amount can be made.

Critical Accounting Estimates – Management judgment is required in determining whether there exist significant unobservable inputs in the valuation technique. Once deferred, the decision to subsequently recognize the trade date profit requires a careful assessment of the then current facts and circumstances supporting observability of parameters and/or risk mitigation.

Derivatives and hedge accounting

Derivatives are used to manage exposures to interest rate, foreign currency, credit and other market price risks, including exposures arising from forecast transactions. All freestanding contracts that are considered derivatives for accounting purposes are carried at fair value on the Consolidated balance sheet regardless of whether they are held for trading or non-trading purposes.

The changes in fair value on derivatives held for trading are included in net gains (losses) on financial assets/liabilities at fair value through profit or loss.

Hedge accounting

IFRS 9 includes an accounting policy choice to defer the adoption of IFRS 9 hedge accounting and to continue with IAS 39 hedge accounting. The Group decided to exercise this accounting policy choice and did not adopt IFRS 9 hedge accounting as of January 1, 2018. The Group did not apply fair value hedge accounting for portfolio hedges of interest rate risk (macro hedging) for core deposits under the EU 'carve-out' rules of IAS 39.

The Group early adopted "Interest Rate Benchmark Reform: Amendments to IFRS 9, IAS 39 and IFRS 7", which provides relief for specific hedge accounting requirements to address uncertainties in the period arising from the phase out of interest rate benchmarks. For further information see Note 2 "Recently Adopted and New Accounting Pronouncements" and Note 35 "Derivatives".

For accounting purposes there are three possible types of hedges: (1) hedges of changes in the fair value of assets, liabilities or unrecognized firm commitments (fair value hedges); (2) hedges of the variability of future cash flows from highly probable forecast transactions and floating rate assets and liabilities (cash flow hedges); and (3) hedges of the translation adjustments resulting from translating the functional currency financial statements of foreign operations into the presentation currency of the parent (hedges of net investments in foreign operations).

When hedge accounting is applied, the Group designates and documents the relationship between the hedging instrument and the hedged item as well as its risk management objective and strategy for undertaking the hedging transactions and the nature of the risk being hedged. This documentation includes a description of how the Group will assess the hedging instrument's effectiveness in offsetting the exposure to changes in the hedged item's fair value or cash flows attributable to the hedged risk. Hedge effectiveness is assessed at inception and throughout the term of each hedging relationship. Hedge effectiveness is always assessed, even when the terms of the derivative and hedged item are matched.

Hedging derivatives are reported as other assets and other liabilities. In the event that a derivative is subsequently de-designated from a hedging relationship, it is transferred to financial assets/liabilities at fair value through profit or loss.

For hedges of changes in fair value, the changes in the fair value of the hedged asset, liability or unrecognized firm commitment, or a portion thereof, attributable to the risk being hedged, are recognized in the Consolidated Statement of Income along with changes in the entire fair value of the derivative. When hedging interest rate risk, any interest accrued or paid on both the derivative and the hedged item is reported in interest income or expense and the unrealized gains and losses from the hedge accounting fair value adjustments are reported in other income. When the foreign exchange risk of an AFS equity security was hedged in 2017 under IAS 39, the fair value adjustments related to the security's foreign exchange exposures were also recorded in other income. Hedge ineffectiveness is reported in other income and is measured as the net effect of changes in the fair value of the hedging instrument and changes in the fair value of the hedged item arising from changes in the market rate or price related to the risk(s) being hedged.

If a fair value hedge of a debt instrument is discontinued prior to the instrument's maturity because the derivative is terminated or the relationship is de-designated, any remaining interest rate-related fair value adjustments made to the carrying amount of the debt instrument (basis adjustments) are amortized to interest income or expense over the remaining term of the original hedging relationship. For other types of fair value adjustments and whenever a fair value hedged asset or liability is sold or otherwise derecognized, any basis adjustments are included in the calculation of the gain or loss on derecognition.

For hedges of variability in future cash flows, there is no change to the accounting for the hedged item and the derivative is carried at fair value, with changes in value reported initially in other comprehensive income to the extent the hedge is effective. These amounts initially recorded in other comprehensive income are subsequently reclassified into the Consolidated Statement of Income in the same periods during which the forecast transaction affects the Consolidated Statement of Income. Thus, for hedges of interest rate risk, the amounts are amortized into interest income or expense at the same time as the interest is accrued on the hedged transaction.

Hedge ineffectiveness is recorded in other income and is measured as changes in the excess (if any) in the absolute cumulative change in fair value of the actual hedging derivative over the absolute cumulative change in the fair value of the hypothetically perfect hedge.

When hedges of variability in cash flows attributable to interest rate risk are discontinued, amounts remaining in accumulated other comprehensive income are amortized to interest income or expense over the remaining life of the original hedge relationship, unless the hedged transaction is no longer expected to occur in which case the amount will be reclassified into other income immediately. When hedges of variability in cash flows attributable to other risks are discontinued, the related amounts in accumulated other comprehensive income are reclassified into either the same Consolidated Statement of Income caption and period as profit or loss from the forecast transaction, or into other income when the forecast transaction is no longer expected to occur.

For hedges of the translation adjustments resulting from translating the functional currency financial statements of foreign operations (hedges of net investments in foreign operations) into the functional currency of the parent, the portion of the change in fair value of the derivative due to changes in the spot foreign exchange rates is recorded as a foreign currency translation adjustment in other comprehensive income to the extent the hedge is effective; the remainder is recorded as other income in the Consolidated Statement of Income.

Changes in fair value of the hedging instrument relating to the effective portion of the hedge are subsequently recognized in profit or loss on disposal of the foreign operations.

Impairment of loans and provision for off-balance sheet positions (IFRS 9)

The impairment requirements of IFRS 9 apply to all credit exposures that are measured at amortized cost or FVOCI, and to off balance sheet lending commitments such as loan commitments and financial guarantees. For purposes of the impairment policy below, these instruments are referred to as ("Financial Assets")

The determination of impairment losses an expected credit loss ("ECL") model under IFRS 9, where allowances are taken upon initial recognition of the Financial Asset, based on expectations of potential credit losses at the time of initial recognition.

Staged approach to the determination of expected credit losses

IFRS 9 introduces a three stage approach to impairment for Financial Assets that are not credit impaired at the date of origination or purchase. This approach is summarized as follows:

- Stage 1: The Group recognizes a credit loss allowance at an amount equal to 12-month expected credit losses. This represents the portion of lifetime expected credit losses from default events that are expected within 12 months of the reporting date, assuming that credit risk has not increased significantly after initial recognition.
- Stage 2: The Group recognizes a credit loss allowance at an amount equal to lifetime expected credit losses for those Financial Assets which are considered to have experienced a significant increase in credit risk since initial recognition. This requires the computation of ECL based on lifetime probability of default, lifetime loss given default and lifetime exposure at default that represents the probability of default occurring over the remaining lifetime of the Financial Asset. Allowance for credit losses are higher in this stage because of an increase in credit risk and the impact of a longer time horizon being considered compared to 12 months in Stage 1.
- Stage 3: The Group recognizes a loss allowance at an amount equal to lifetime expected credit losses, reflecting a Probability of Default of 100 %, via the expected recoverable cash flows for the asset, for those Financial Assets that are credit-impaired. The Group's definition of default is aligned with the regulatory definition. Financial Assets that are credit-impaired upon initial recognition are categorized within Stage 3 with a carrying value already reflecting the lifetime expected credit losses. The accounting treatment for these purchased or originated credit-impaired ("POCI") assets is discussed further below.

Significant increase in credit risk

Under IFRS 9, when determining whether the credit risk (i.e., risk of default) of a Financial Asset has increased significantly since initial recognition, the Group considers reasonable and supportable information that is relevant and available without undue cost or effort. This includes quantitative and qualitative information based on the Group's historical experience, credit risk assessment and forward-looking information (including macro-economic factors). The assessment of significant credit deterioration is key in determining when to move from measuring an allowance based on 12-month ECLs to one that is based on lifetime ECLs (i.e., transfer from Stage 1 to Stage 2).

The Group's framework for determining if there has been a significant increase in credit risk aligns with the internal Credit Risk Management ("CRM") process and covers rating related and process related indicators which are discussed further in section "IFRS 9 Impairment Approach" in the Risk Report.

Credit impaired financial assets in Stage 3

The Group has aligned its definition of credit impaired under IFRS 9 to when a Financial Asset has defaulted for regulatory purposes, according to the Capital Requirements Regulation under Art. 178.

The determination of whether a Financial Asset is credit impaired and therefore in Stage 3 focusses exclusively on default risk, without taking into consideration the effects of credit risk mitigants such as collateral or guarantees. Specifically, a Financial Asset is credit impaired and in Stage 3 when:

- The Group considers the obligor is unlikely to pay its credit obligations to the Group. Determination may include forbearance actions, where a concession has been granted to the borrower or economic or legal reasons that are qualitative indicators of credit impairment; or
- Contractual payments of either principal or interest by the obligor are past due by more than 90 days.

For Financial Assets considered to be credit impaired, the ECL allowance covers the amount of loss the Group is expected to suffer. The estimation of ECLs is done on a case-by-case basis for non-homogeneous portfolios, or by applying portfolio based parameters to individual Financial Assets in these portfolios via the Group's ECL model for homogeneous portfolios. This estimate includes the use of discounted cash flows that are adjusted for scenarios.

Forecasts of future economic conditions when calculating ECLs are considered. The lifetime expected losses are estimated based on the probability-weighted present value of the difference between the contractual cash flows that are due to the Group under the contract; and the cash flows that the Group expects to receive.

A Financial Asset can be classified as credit impaired in Stage 3 but without an allowance for credit losses (i.e., no impairment loss is expected). This may be due to the value of collateral. The Group's engine based ECL calculation is conducted on a monthly basis, whereas the case-by-case assessment of ECL in Stage 3 for non-homogeneous portfolio has to be performed at least on a quarterly basis.

Purchased or originated credit impaired financial assets in Stage 3

A Financial Asset is considered purchased or originated credit-impaired if there is objective evidence of impairment at the time of initial recognition. Such credit impaired Financial Assets are termed POCI Financial Assets. POCI Financial Assets are measured to reflect lifetime expected credit losses, and all subsequent changes in lifetime expected credit losses, whether positive or negative, are recognized in the income statement as a component of the provision for credit losses. POCI Financial Assets can only be classified in Stage 3 over the life of the Financial Asset.

Write-offs

The Group reduces the gross carrying amount of a Financial Asset when there is no reasonable expectation of recovery. Write-offs can relate to a Financial Asset in its entirety, or to a portion of it, and constitute a derecognition event. The Group considers all relevant information in making this determination, including but not limited to:

- Foreclosure actions taken by the Group which have not been successful or have a high probability of not being successful
- Collateral liquidation which has not, or will not lead to further considerable recoveries
- Situations where no further recoveries are reasonably expected

Write-offs can take place before legal actions against the borrower to recover the debt have been concluded, and a write-off does not involve the Group forfeiting its legal right to recover the debt.

Collateral for financial assets considered in the impairment analysis

IFRS 9 requires cash flows expected from collateral and other credit enhancement to be reflected in the ECL calculation. The following are key aspects with respect to collateral and guarantees:

- Eligibility of collateral, i.e. which collateral should be considered in the ECL calculation;
- Collateral evaluation, i.e. what collateral (liquidation) value should be used; and
- Projection of the available collateral amount over the life of a transaction.

These concepts are outlined in more detail in section "IFRS 9 Impairment Approach" in the Risk Report.

Critical accounting estimates – The accounting estimates and judgments related to the impairment of Financial Assets is a critical accounting estimate because the underlying assumptions used can change from period to period and may significantly affect the Group's results of operations.

In assessing assets for impairments, management judgment is required, particularly in projecting future economic information and scenarios in particular where circumstances of economic and financial uncertainty, when developments and changes to expected cash flows can occur both with greater rapidity and less predictability. The actual amount of the future cash flows and their timing may differ from the estimates used by management and consequently may cause actual losses to differ from reported allowances.

For those non-homogeneous loans in Stage 3 the determination of the impairment allowance often requires the use of considerable judgment concerning such matters as local economic conditions, the financial performance of the counterparty and the value of any collateral held, for which there may not be a readily accessible market.

The determination of the expected credit losses in Stages 1 and 2 and for homogeneous loans in Stage 3 is calculated using statistical expected loss models. The model incorporates numerous estimates and judgments. The Group performs a regular review of the model and underlying data and assumptions. The probability of defaults, loss recovery rates and judgments concerning ability of borrowers in foreign countries to transfer the foreign currency necessary to comply with debt repayments, amongst other things, are incorporated into this review.

The quantitative disclosures are provided in Note 18 "Loans" and Note 19 "Allowance for credit losses".

Impairment of loans and provision for off-balance sheet positions (IAS 39 - 2017 only)

The Group applied the impairment requirements of IAS 39 "Financial Instruments: Recognition and Measurement" and IAS 37, "Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets" in 2017.

The Group first assessed whether objective evidence of impairment existed individually for loans that were individually significant. It then assessed collectively for loans that were not individually significant and loans which were significant but for which there was no objective evidence of impairment under the individual assessment.

To allow management to determine whether a loss event has occurred on an individual basis, all significant counterparty relationships were reviewed periodically. This evaluation considered information and events related to the counterparty, such as the counterparty experiencing significant financial difficulty or a breach of contract, for example, default or delinquency in interest or principal payments.

If there was evidence of impairment leading to an impairment loss for an individual counterparty relationship, then the amount of the loss was determined as the difference between the carrying amount of the loan(s), including accrued interest, and the present value of expected future cash flows discounted at the loan's original effective interest rate or the effective interest rate established upon reclassification to loans, including cash flows that may result from foreclosure less costs for obtaining and selling the collateral. The carrying amount of the loans was reduced by the use of an allowance account and the amount of the loss was recognized in the Consolidated Statement of Income as a component of the provision for credit losses.

The collective assessment of impairment was to establish an allowance amount relating to loans that were either individually significant but for which there was no objective evidence of impairment, or were not individually significant but for which there was, on a portfolio basis, a loss amount that was probable of having occurred and was reasonably estimable. The loss amount had three components. The first component was an amount for transfer and currency convertibility risks for loan exposures in countries where there were serious doubts about the ability of counterparties to comply with the repayment terms due to the economic or political situation prevailing in the respective country of domicile. This amount was calculated using ratings for country risk and transfer risk which were established and regularly reviewed for each country in which the Group does business. The second component was an allowance amount representing the incurred losses on the portfolio of smaller-balance homogeneous loans, which were loans to individuals and small business customers of the private and retail business. The loans were grouped according to similar credit risk characteristics and the allowance for each group was determined using statistical models based on historical experience. The third component represented an estimate of incurred losses inherent in the group of loans that had not yet been individually identified or measured as part of the smaller-balance homogeneous loans. Loans that were found not to be impaired when evaluated on an individual basis were included in the scope of this component of the allowance.

Once a loan was identified as impaired, although the accrual of interest in accordance with the contractual terms of the loan was discontinued, the accretion of the net present value of the written down amount of the loan due to the passage of time was recognized as interest income based on the original effective interest rate of the loan.

At each balance sheet date, all impaired loans were reviewed for changes to the present value of expected future cash flows discounted at the loan's original effective interest rate. Any change to the previously recognized impairment loss was recognized as a change to the allowance account and recorded in the Consolidated Statement of Income as a component of the provision for credit losses.

When it was considered that there was no realistic prospect of recovery and all collateral had been realized or transferred to the Group, the loan and any associated allowance was charged off (the loan and the related allowance were removed from the balance sheet). Individually significant loans where specific loan loss provisions were in place were evaluated at least quarterly on a case-by-case basis. For this category of loans, the number of days past due was an indicator for a charge-off but was not a determining factor. A charge-off would only take place after considering all relevant information, such as the occurrence of a significant change in the borrower's financial position such that the borrower could no longer pay the obligation, or the proceeds from the collateral were insufficient to completely satisfy the current carrying amount of the loan.

For collectively assessed loans, which were primarily mortgages and consumer finance loans, the timing of a charge-off depended on whether there was any underlying collateral and the Group's estimate of the amount collectible and the legal requirements in the jurisdiction in which the loan was originated.

Subsequent recoveries, if any, were credited to the allowance account and were recorded in the Consolidated Statement of Income as a component of the provision for credit losses.

The process to determine the provision for off-balance sheet positions is similar to the methodology used for loans. Any loss amounts were recognized as an allowance in the Consolidated balance sheet within provisions and charged to the Consolidated Statement of Income as a component of the provision for credit losses.

If in a subsequent period the amount of a previously recognized impairment loss decreased and the decrease was due to an event occurring after the impairment was recognized, the impairment loss was reversed by reducing the allowance account accordingly. Such reversal was recognized in profit or loss.

Critical accounting estimates –The accounting estimates and judgments related to the impairment of loans and provision for off-balance sheet positions was a critical accounting estimate because the underlying assumptions used for both the individually and collectively assessed impairment can change from period to period and may significantly affect the Group's results of operations.

The quantitative disclosures are provided in Note 18 "Loans" and Note 19 "Allowance for credit losses".

Derecognition of financial assets and liabilities

Financial asset derecognition

A financial asset is considered for derecognition when the contractual rights to the cash flows from the financial asset expire, or the Group has either transferred the contractual right to receive the cash flows from that asset, or has assumed an obligation to pay those cash flows to one or more recipients, subject to certain criteria.

The Group derecognizes a transferred financial asset if it transfers substantially all the risks and rewards of ownership.

The Group enters into transactions in which it transfers previously recognized financial assets but retains substantially all the associated risks and rewards of those assets; for example, a sale to a third party in which the Group enters into a concurrent total return swap with the same counterparty. These types of transactions are accounted for as secured financing transactions.

In transactions in which substantially all the risks and rewards of ownership of a financial asset are neither retained nor transferred, the Group derecognizes the transferred asset if control over that asset is not retained, i.e., if the transferee has the practical ability to sell the transferred asset. The rights and obligations retained in the transfer are recognized separately as assets and liabilities, as appropriate. If control over the asset is retained, the Group continues to recognize the asset to the extent of its continuing involvement, which is determined by the extent to which it remains exposed to changes in the value of the transferred asset.

The derecognition criteria are also applied to the transfer of part of an asset, rather than the asset as a whole, or to a group of similar financial assets in their entirety, when applicable. If transferring a part of an asset, such part must be a specifically identified cash flow, a fully proportionate share of the asset, or a fully proportionate share of a specifically-identified cash flow.

If an existing financial asset is replaced by another asset from the same counterparty on substantially different terms, or if the terms of the financial asset are substantially modified (due to forbearance measures or otherwise), the existing financial asset is derecognized and a new asset is recognized. Any difference between the respective carrying amounts is recognized in the Consolidated Statement of Income.

Securitization

The Group securitizes various consumer and commercial financial assets, which is achieved via the transfer of these assets to a structured entity, which issues securities to investors to finance the acquisition of the assets. Financial assets awaiting securitization are classified and measured as appropriate under the policies in the “Financial Assets and Liabilities” section. If the structured entity is not consolidated then the transferred assets may qualify for derecognition in full or in part, under the policy on derecognition of financial assets. Synthetic securitization structures typically involve derivative financial instruments for which the policies in the “Derivatives and Hedge Accounting” section would apply. Those transfers that do not qualify for derecognition may be reported as secured financing or result in the recognition of continuing involvement liabilities. The investors and the securitization vehicles generally have no recourse to the Group’s other assets in cases where the issuers of the financial assets fail to perform under the original terms of those assets.

Interests in the securitized financial assets may be retained in the form of senior or subordinated tranches, interest only strips or other residual interests (collectively referred to as “retained interests”). Provided the Group’s retained interests do not result in consolidation of a structured entity, nor in continued recognition of the transferred assets, these interests are typically recorded in financial assets at fair value through profit or loss and carried at fair value. Consistent with the valuation of similar financial instruments, the fair value of retained tranches or the financial assets is initially and subsequently determined using market price quotations where available or internal pricing models that utilize variables such as yield curves, prepayment speeds, default rates, loss severity, interest rate volatilities and spreads. The assumptions used for pricing are based on observable transactions in similar securities and are verified by external pricing sources, where available. Where observable transactions in similar securities and other external pricing sources are not available, management judgment must be used to determine fair value. The Group may also periodically hold interests in securitized financial assets and record them at amortized cost.

In situations where the Group has a present obligation (either legal or constructive) to provide financial support to an unconsolidated securitization entity a provision will be created if the obligation can be reliably measured and it is probable that there will be an outflow of economic resources required to settle it.

When an asset is derecognized a gain or loss equal to the difference between the consideration received and the carrying amount of the transferred asset is recorded. When a part of an asset is derecognized, gains or losses on securitization depend in part on the carrying amount of the transferred financial assets, allocated between the financial assets derecognized and the retained interests based on their relative fair values at the date of the transfer.

Derecognition of financial liabilities

A financial liability is derecognized when the obligation under the liability is discharged or cancelled or expires. If an existing financial liability is replaced by another from the same lender on substantially different terms, or the terms of the existing liability are substantially modified, such an exchange or modification is treated as a derecognition of the original liability and the recognition of a new liability, and the difference in the respective carrying amounts is recognized in the Consolidated Statement of Income.

Repurchase and reverse repurchase agreements

Securities purchased under resale agreements (“reverse repurchase agreements”) and securities sold under agreements to repurchase (“repurchase agreements”) are treated as collateralized financings and are recognized initially at fair value, being the amount of cash disbursed and received, respectively. The party disbursing the cash takes possession of the securities serving as collateral for the financing and having a market value equal to, or in excess of, the principal amount loaned. The securities received under reverse repurchase agreements and securities delivered under repurchase agreements are not recognized on, or derecognized from, the balance sheet, because the risks and rewards of ownership are not obtained nor relinquished. Securities delivered under repurchase agreements which are not derecognized from the balance sheet and where the counterparty has the right by contract or custom to sell or repledge the collateral are disclosed in Note 20 “Transfer of Financial Assets, Assets Pledged and Received as Collateral”.

Under IFRS 9 the Group allocates reverse repurchase portfolios that are managed on a fair value basis to the other business model and classifies them as “Non-trading financial assets mandatory at fair value through profit or loss”. Under IAS 39 the Group choose to apply the fair value option to certain repurchase and reverse repurchase portfolios that were managed on a fair value basis.

Interest earned on reverse repurchase agreements and interest incurred on repurchase agreements is reported as interest income and interest expense, respectively.

Securities borrowed and securities loaned

Securities borrowed transactions generally require the Group to deposit cash with the securities lender. In a securities loaned transaction, the Group generally receives either cash collateral, in an amount equal to or in excess of the market value of securities loaned, or securities. The Group monitors the fair value of securities borrowed and securities loaned and additional collateral is disbursed or obtained, if necessary.

The securities borrowed are not themselves recognized in the financial statements. If they are sold to third parties, the obligation to return the securities is recorded as a financial liability at fair value through profit or loss and any subsequent gain or loss is included in the Consolidated Statement of Income in net gains (losses) on financial assets/liabilities at fair value through profit or loss. Securities lent to counterparties are also retained on the Consolidated balance sheet.

Under IFRS 9 and IAS 39 the Group records the amount of cash advanced or received as securities borrowed and securities loaned, respectively, in the Consolidated balance sheet.

Fees received or paid are reported in interest income and interest expense, respectively. Securities lent to counterparties which are not derecognized from the Consolidated balance sheet and where the counterparty has the right by contract or custom to sell or repledge the collateral are disclosed in Note 20 “Transfer of Financial Assets, Assets Pledged and Received as Collateral”.

Goodwill and other intangible assets

Goodwill arises on the acquisition of subsidiaries and associates and represents the excess of the aggregate of the cost of an acquisition and any noncontrolling interests in the acquiree over the fair value of the identifiable net assets acquired at the date of the acquisition.

For the purpose of calculating goodwill, fair values of acquired assets, liabilities and contingent liabilities are determined by reference to market values or by discounting expected future cash flows to present value. This discounting is either performed using market rates or by using risk-free rates and risk-adjusted expected future cash flows. Any noncontrolling interests in the acquiree is measured either at fair value or at the noncontrolling interests' proportionate share of the acquiree's identifiable net assets (this is determined for each business combination).

Goodwill on the acquisition of subsidiaries is capitalized and reviewed for impairment annually or more frequently if there are indications that impairment may have occurred. For the purposes of impairment testing, goodwill acquired in a business combination is allocated to cash-generating units (“CGUs”), which are the smallest identifiable groups of assets that generate cash inflows largely independent of the cash inflows from other assets or groups of assets and that are expected to benefit from the synergies of the combination and considering the business level at which goodwill is monitored for internal management purposes. In identifying whether cash inflows from an asset (or a group of assets) are largely independent of the cash inflows from other assets (or groups of assets) various factors are considered, including how management monitors the entity's operations or makes decisions about continuing or disposing of the entity's assets and operations.

If goodwill has been allocated to a CGU and an operation within that unit is disposed of, the attributable goodwill is included in the carrying amount of the operation when determining the gain or loss on its disposal.

Corporate assets are allocated to a CGU when the allocation can be done on a reasonable and consistent basis. If this is not possible, the individual CGU is tested without the corporate assets. They are then tested on the level of the minimum collection of CGUs to which they can be allocated on a reasonable and consistent basis.

Intangible assets are recognized separately from goodwill when they are separable or arise from contractual or other legal rights and their fair value can be measured reliably. Intangible assets that have a finite useful life are stated at cost less any accumulated amortization and accumulated impairment losses. Customer-related intangible assets that have a finite useful life are amortized over periods of between 1 and 20 years on a straight-line basis based on their expected useful life. These assets are tested for impairment and their useful lives reaffirmed at least annually.

Certain intangible assets have an indefinite useful life and hence are not amortized, but are tested for impairment at least annually or more frequently if events or changes in circumstances indicate that impairment may have occurred.

Costs related to software developed or obtained for internal use are capitalized if it is probable that future economic benefits will flow to the Group and the cost can be measured reliably. Capitalized costs are amortized using the straight-line method over the asset's useful life which is deemed to be either three, five or ten years. Eligible costs include external direct costs for materials and services, as well as payroll and payroll-related costs for employees directly associated with an internal-use software project. Overhead costs, as well as costs incurred during the research phase or after software is ready for use, are expensed as incurred. Capitalized software costs are tested for impairment either annually if still under development or any time when there is an indication of impairment once the software is in use, which includes situations where the recoverable amount of the CGU to which the software relates is less than the carrying amount of the unit. If the CGU or CGU's to which the software supports shows an impairment loss, then the carrying amount of the individual software asset is compared to its recoverable amount to determine if an impairment exists. Recoverable amount is based on the fair value less cost to sell of the software (i.e. its replacement costs) as value in use generally cannot be determined. If the recoverable amount is less than the software carrying value, then an impairment loss is recognized.

Critical accounting estimates – The determination of the recoverable amount in the impairment assessment of non-financial assets requires estimates based on quoted market prices, prices of comparable businesses, present value or other valuation techniques (such as the cost approach), or a combination thereof, necessitating management to make subjective judgments and assumptions. Because these estimates and assumptions could result in significant differences to the amounts reported if underlying circumstances were to change, the Group considers these estimates to be critical.

The quantitative disclosures are provided in Note 23 "Goodwill and other intangible assets".

Provisions

Provisions are recognized if the Group has a present legal or constructive obligation as a result of past events, if it is probable that an outflow of resources will be required to settle the obligation, and a reliable estimate can be made of the amount of the obligation.

The amount recognized as a provision is the best estimate of the consideration required to settle the present obligation as of the balance sheet date, taking into account the risks and uncertainties surrounding the obligation.

If the effect of the time value of money is material, provisions are discounted and measured at the present value of the expenditure expected to be required to settle the obligation, using a pre-tax rate that reflects the current market assessments of the time value of money and the risks specific to the obligation. The increase in the provision due to the passage of time is recognized as interest expense.

When some or all of the economic benefits required to settle a provision are expected to be recovered from a third party (for example, because the obligation is covered by an insurance policy), an asset is recognized if it is virtually certain that reimbursement will be received.

If the Group has a contract that is onerous, the present obligation under the contract is recognized and measured as a provision. An onerous contract is a contract in which the unavoidable costs of meeting the obligations under the contract exceed the economic benefits expected to be received under it.

Critical accounting estimates – The use of estimates is important in determining provisions for potential losses that may arise from litigation and regulatory proceedings. The Group estimates and provides for potential losses that may arise out of litigation and regulatory proceedings to the extent that such losses are probable and can be estimated, in accordance with IAS 37, “Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets”. Significant judgment is required in making these estimates and the Group’s final liabilities may ultimately be materially different.

Contingencies in respect of legal matters are subject to many uncertainties and the outcome of individual matters is not predictable with assurance. Significant judgment is required in assessing probability and making estimates in respect of contingencies, and the Group’s final liability may ultimately be materially different. The Group’s total liability in respect of litigation, arbitration and regulatory proceedings is determined on a case-by-case basis and represents an estimate of probable losses after considering, among other factors, the progress of each case, the Group’s experience and the experience of others in similar cases, and the opinions and views of legal counsel. Predicting the outcome of the Group’s litigation matters is inherently difficult, particularly in cases in which claimants seek substantial or indeterminate damages. See Note 27 “Provisions” for information on the Group’s judicial, regulatory and arbitration proceedings.

Income taxes

The Group recognizes the current and deferred tax consequences of transactions that have been included in the consolidated financial statements using the provisions of the respective jurisdictions’ tax laws. Current and deferred taxes are recognized in profit or loss except to the extent that the tax relates to items that are recognized directly in equity or other comprehensive income in which case the related tax is recognized either directly in equity or other comprehensive income accordingly.

Deferred tax assets and liabilities are recognized for future tax consequences attributable to temporary differences between the financial statement carrying amounts of existing assets and liabilities and their respective tax bases, unused tax losses and unused tax credits. Deferred tax assets are recognized only to the extent that it is probable that sufficient taxable profit will be available against which those unused tax losses, unused tax credits and deductible temporary differences can be utilized.

Deferred tax assets and liabilities are measured based on the tax rates that are expected to apply in the period that the asset is realized or the liability is settled, based on tax rates and tax laws that have been enacted or substantively enacted at the balance sheet date.

Current tax assets and liabilities are offset when (1) they arise from the same tax reporting entity or tax group of reporting entities, (2) the legally enforceable right to offset exists and (3) they are intended to be settled net or realized simultaneously.

Deferred tax assets and liabilities are offset when the legally enforceable right to offset current tax assets and liabilities exists and the deferred tax assets and liabilities relate to income taxes levied by the same taxing authority on either the same tax reporting entity or tax group of reporting entities.

Deferred tax liabilities are provided on taxable temporary differences arising from investments in subsidiaries, branches and associates and interests in joint ventures except when the timing of the reversal of the temporary difference is controlled by the Group and it is probable that the difference will not reverse in the foreseeable future. Deferred income tax assets are provided on deductible temporary differences arising from such investments only to the extent that it is probable that the differences will reverse in the foreseeable future and sufficient taxable income will be available against which those temporary differences can be utilized.

Deferred tax related to fair value remeasurement of financial assets classified as AFS under IAS 39 and as FVTOCI under IFRS 9, cash flow hedges and other items, which are charged or credited directly to other comprehensive income, is also credited or charged directly to other comprehensive income and subsequently recognized in the Consolidated Statement of Income once the underlying transaction or event to which the deferred tax relates is recognized in the Consolidated Statement of Income.

For share-based payment transactions, the Group may receive a tax deduction related to the compensation paid in shares. The amount deductible for tax purposes may differ from the cumulative compensation expense recorded. At any reporting date, the Group must estimate the expected future tax deduction based on the current share price. The associated current and deferred tax consequences are recognized as income or expense in the consolidated statement of Income for the period. If the amount deductible, or expected to be deductible, for tax purposes exceeds the cumulative compensation expense, the excess tax benefit is recognized directly in equity.

Critical accounting estimates – In determining the amount of deferred tax assets, the Group uses historical tax capacity and profitability information and, if relevant, forecasted operating results based upon approved business plans, including a review of the eligible carry-forward periods, available tax planning opportunities and other relevant considerations. The analysis of historical tax capacity includes the determination as to whether a history of recent losses exists at the reporting date and is generally based on the pre-tax results adjusted for permanent differences for the current and the two preceding financial years. Each quarter, the Group re-evaluates its estimate related to deferred tax assets, including its assumptions about future profitability.

The Group believes that the accounting estimate related to the deferred tax assets is a critical accounting estimate because the underlying assumptions can change from period to period and requires significant management judgment. For example, tax law changes or variances in future projected operating performance could result in a change of the deferred tax asset. If the Group was not able to realize all or part of its net deferred tax assets in the future, an adjustment to its deferred tax assets would be charged to income tax expense or directly to equity in the period such determination was made. If the Group was to recognize previously unrecognized deferred tax assets in the future, an adjustment to its deferred tax asset would be credited to income tax expense or directly to equity in the period such determination was made.

The use of estimates is also important in determining provisions for potential losses that may arise from uncertain income tax positions. The Group estimates and provides for potential losses that may arise out of uncertain income tax positions, in accordance with IAS 12, "Income Taxes" and IFRIC 23, "Uncertainty over Income Tax Treatment". Significant judgment is required in making these estimates and the Group's final liabilities may ultimately be materially different.

For further information on the Group's deferred taxes (including quantitative disclosures on recognized deferred tax assets) see Note 34 "Income Taxes".

Business combinations and noncontrolling Interests

The Group uses the acquisition method to account for business combinations. At the date the Group obtains control of the subsidiary, the cost of an acquisition is measured at the fair value of the consideration given, including any cash or non-cash consideration (equity instruments) transferred, any contingent consideration, any previously held equity interest in the acquiree and liabilities incurred or assumed. The excess of the aggregate of the cost of an acquisition and any noncontrolling interests in the acquiree over the Group's share of the fair value of the identifiable net assets acquired is recorded as goodwill. If the aggregate of the acquisition cost and any noncontrolling interests is below the fair value of the identifiable net assets (negative goodwill), a gain is reported in other income. Acquisition-related costs are recognized as expenses in the period in which they are incurred.

In business combinations achieved in stages ("step acquisitions"), a previously held equity interest in the acquiree is remeasured to its acquisition-date fair value and the resulting gain or loss, if any, is recognized in profit or loss. Amounts recognized in prior periods in other comprehensive income associated with the previously held investment would be recognized on the same basis as would be required if the Group had directly disposed of the previously held equity interest.

Noncontrolling interests are shown in the consolidated balance sheet as a separate component of equity, which is distinct from the Group's shareholders' equity. The net income attributable to noncontrolling interests is separately disclosed on the face of the Consolidated Statement of Income. Changes in the ownership interest in subsidiaries which do not result in a change of control are treated as transactions between equity holders and are reported in additional paid-in capital ("APIC").

Non-current assets held for sale

Individual non-current non-financial assets (and disposal groups) are classified as held for sale if they are available for immediate sale in their present condition subject only to the customary sales terms of such assets (and disposal groups) and their sale is considered highly probable. For a sale to be highly probable, management must be committed to a sales plan and be actively looking for a buyer and has no substantive regulatory approvals outstanding. Furthermore, the assets (and disposal groups) must be actively marketed at a reasonable sales price in relation to their current fair value and the sale should be expected to be completed within one year. Non-current non-financial assets (and disposal groups) which meet the criteria for held for sale classification are measured at the lower of their carrying amount and fair value less costs of disposal and are presented within "Other assets" and "Other liabilities" in the balance sheet. The comparatives are not represented when non-current assets (and disposal groups) are classified as held for sale. If the disposal group contains financial instruments, no adjustment to their carrying amounts is permitted.

Property and equipment

Property and equipment includes own-use properties, leasehold improvements, furniture and equipment and software (operating systems only). Right-of-use assets are presented together with property and equipment on the Group's consolidated balance sheet. Own-use properties are carried at cost less accumulated depreciation and accumulated impairment losses. Depreciation is generally recognized using the straight-line method over the estimated useful lives of the assets. The range of estimated useful lives is 25 to 50 years for property and 3 to 10 years for furniture and equipment (including initial improvements to purchased buildings). Leasehold improvements are capitalized and subsequently depreciated on a straight-line basis over the shorter of the term of the lease and the estimated useful life of the improvement, which generally ranges from 3 to 18 years. Depreciation of property and equipment is included in general and administrative expenses. Maintenance and repairs are also charged to general and administrative expenses. Gains and losses on disposals are included in other income.

Property and equipment are assessed for any indication of impairment at each quarterly reporting date. If such indication exists, the recoverable amount, which is the higher of fair value less costs of disposal and value in use, must be estimated and an impairment charge is recorded to the extent the recoverable amount is less than its carrying amount. Value in use is the present value of the future cash flows expected to be derived from the asset. After the recognition of impairment of an asset, the depreciation charge is adjusted in future periods to reflect the asset's revised carrying amount. If an impairment is later reversed, the depreciation charge is adjusted prospectively.

Financial guarantees

Financial guarantee contracts are contracts that require the issuer to make specified payments to reimburse the holder for a loss it incurs because a specified debtor fails to make payments when due in accordance with the terms of a debt instrument.

The Group has chosen to apply the fair value option to certain written financial guarantees that are managed on a fair value basis. Financial guarantees that the Group has not designated at fair value are recognized initially in the financial statements at fair value on the date the guarantee is given. Subsequent to initial recognition, the Group's liabilities under such guarantees are measured at the higher of the amount initially recognized, less cumulative amortization, and the best estimate of the expenditure required to settle any financial obligation as of the balance sheet date. These estimates are determined based on experience with similar transactions and history of past losses, and management's determination of the best estimate.

Any increase in the liability relating to guarantees is recorded in the Consolidated Statement of Income in provision for credit losses.

Leasing transactions (IFRS 16 - 2019 only)

The Group enters into lease contracts, predominantly for land and buildings, as a lessee. Other categories are company cars and technical/IT equipment.

The Group assesses at contract inception whether a contract is, or contains, a lease. That is, if the contract conveys the right to control the use of an identified asset for a period of time in exchange for consideration.

The Group applies a single recognition and measurement approach for all leases with a term of more than 12 months, unless the underlying asset is of low value. As a lessee, at the lease commencement date, the Group recognizes a right-of-use asset representing its right to use the underlying leased asset and a lease liability representing its obligation to make lease payments.

The right-of-use asset is measured at cost, less any accumulated depreciation and impairment losses, and adjusted for any re-measurement of lease liabilities. The cost of right-of-use assets includes the amount of lease liabilities, adjusted for any lease payments made at or before the commencement date, plus any initial direct costs incurred and an estimate of costs to dismantle and remove the underlying asset or to restore the site on which it is located, less any lease incentives received. Right-of-use assets are depreciated on a straight-line basis over the lease term.

The lease liability is measured at the present value of lease payments to be made over the lease term. The lease payments include fixed payments (including in substance fixed payments) less any lease incentives receivable and variable lease payments that depend on an index or a rate. Variable lease payments that do not depend on an index or a rate are recognized as expenses in the period in which the event or condition that triggers the payment occurs.

In calculating the present value of lease payments, the Group uses its incremental borrowing rate at the lease commencement date because the interest rate implicit in the lease is not readily determinable. After the commencement date, the amount of lease liabilities is increased to reflect the accretion of interest and reduced for the lease payments made. In addition, the carrying amount of lease liabilities is re-measured if there is a modification, a change in the lease term or a change in the lease payments (e.g., changes to future payments resulting from a change in an index or rate used to determine such lease payments).

Right-of-use assets are assessed for any indication of impairment at each quarterly reporting date. If such indication exists, the recoverable amount, which is the higher of fair value less costs of disposal and value in use, must be estimated and an impairment charge is recorded to the extent the recoverable amount is less than its carrying amount. After the recognition of impairment of an asset, the depreciation charge is adjusted in future periods to reflect the asset's revised carrying amount. If an impairment is later reversed, the depreciation charge is adjusted prospectively.

The Group presents right-of-use assets in "Property and Equipment" and lease liabilities in "Other Liabilities".

The Group applies the short-term lease recognition exemption to its short-term leases, i.e., those leases that have a lease term of 12 months or less from the commencement date. It also applies the lease of low-value assets recognition exemption to leases of technical/IT equipment that are considered to be low value. Lease payments on short-term leases and leases of low value assets are recognized as expense on a straight-line basis over the lease term.

Leasing transactions (IAS 17 - prior periods only)

The Group enters into lease contracts, predominantly for land and buildings, as a lessee. Other categories are company cars and technical/IT equipment. The terms and conditions of these contracts were assessed and the leases were classified as operating leases or finance leases according to their economic substance at inception of the lease.

Assets held under finance leases were initially recognized on the consolidated balance sheet at an amount equal to the fair value of the leased property or, if lower, the present value of the minimum lease payments. The corresponding liability to the lessor was included in the Group's consolidated balance sheet as a finance lease obligation. The discount rate used in calculating the present value of the minimum lease payments was either the interest rate implicit in the lease, if it was practicable to determine, or the incremental borrowing rate. Contingent rentals were recognized as an expense in the periods in which they were incurred.

Operating lease rentals payable were recognized as an expense on a straight-line basis over the lease term, which commenced when the lessee controlled the physical use of the property. Lease incentives were treated as a reduction of rental expense and were also recognized over the lease term on a straight-line basis. Contingent rentals arising under operating leases were recognized as an expense in the period in which they are incurred.

Employee benefits

Pension benefits

The Group provides a number of pension plans. In addition to defined contribution plans, there are retirement benefit plans accounted for as defined benefit plans. The assets of all the Group's defined contribution plans are held in independently administered funds. Contributions are generally determined as a percentage of salary and are expensed based on employee services rendered, generally in the year of contribution.

All retirement benefit plans accounted for as defined benefit plans are valued using the projected unit-credit method to determine the present value of the defined benefit obligation and the related service costs. Under this method, the determination is based on actuarial calculations which include assumptions about demographics, salary increases and interest and inflation rates. Actuarial gains and losses are recognized in other comprehensive income and presented in equity in the period in which they occur. The majority of the Group's benefit plans is funded.

Other post-employment benefits

In addition, the Group maintains unfunded contributory post-employment medical plans for a number of current and retired employees who are mainly located in the United States. These plans pay stated percentages of eligible medical and dental expenses of retirees after a stated deductible has been met. The Group funds these plans on a cash basis as benefits are due. Analogous to retirement benefit plans these plans are valued using the projected unit-credit method. Actuarial gains and losses are recognized in full in the period in which they occur in other comprehensive income and presented in equity.

Refer to Note 33 “Employee benefits” for further information on the accounting for pension benefits and other post-employment benefits.

Termination benefits

Termination benefits arise when employment is terminated by the Group before the normal retirement date or whenever an employee accepts voluntary redundancy in exchange for these benefits. The Group recognizes termination benefits as a liability and an expense if the Group is demonstrably committed to a detailed formal plan without realistic possibility of withdrawal. In the case of an offer made to encourage voluntary redundancy, termination benefits are measured based on the number of employees expected to accept the offer. Benefits falling due more than twelve months after the end of the reporting period are discounted to their present value. The discount rate is determined by reference to market yields on high-quality corporate bonds.

Share-based compensation

Compensation expense for awards classified as equity instruments is measured at the grant date based on the fair value of the share-based award. For share awards, the fair value is the quoted market price of the share reduced by the present value of the expected dividends that will not be received by the employee and adjusted for the effect, if any, of restrictions beyond the vesting date. In case an award is modified such that its fair value immediately after modification exceeds its fair value immediately prior to modification, a remeasurement takes place and the resulting increase in fair value is recognized as additional compensation expense.

The Group records the offsetting amount to the recognized compensation expense in additional paid-in capital (“APIC”). Compensation expense is recorded on a straight-line basis over the period in which employees perform services to which the awards relate or over the period of the tranches for those awards delivered in tranches. Estimates of expected forfeitures are periodically adjusted in the event of actual forfeitures or for changes in expectations. The timing of expense recognition relating to grants which, due to early retirement provisions, include a nominal but non-substantive service period are accelerated by shortening the amortization period of the expense from the grant date to the date when the employee meets the eligibility criteria for the award, and not the vesting date. For awards that are delivered in tranches, each tranche is considered a separate award and amortized separately.

Compensation expense for share-based awards payable in cash is remeasured to fair value at each balance sheet date and recognized over the vesting period in which the related employee services are rendered. The related obligations are included in other liabilities until paid.

Obligations to purchase common shares

Forward purchases of Deutsche Bank shares, and written put options where Deutsche Bank shares are the underlying, are reported as obligations to purchase common shares if the number of shares is fixed and physical settlement for a fixed amount of cash is required. At inception, the obligation is recorded at the present value of the settlement amount of the forward or option. For forward purchases and written put options of Deutsche Bank shares, a corresponding charge is made to shareholders' equity and reported as equity classified as an obligation to purchase common shares.

The liabilities are accounted for on an accrual basis, and interest costs, which consist of time value of money and dividends, on the liability are reported as interest expense. Upon settlement of such forward purchases and written put options, the liability is extinguished and the charge to equity is reclassified to common shares in treasury.

Deutsche Bank common shares subject to such forward contracts are not considered to be outstanding for purposes of basic earnings per share calculations, but are for dilutive earnings per share calculations to the extent that they are, in fact, dilutive.

Option and forward contracts on Deutsche Bank shares are classified as equity if the number of shares is fixed and physical settlement is required. All other contracts in which Deutsche Bank shares are the underlying are recorded as financial assets or liabilities at fair value through profit or loss.

Consolidated statement of cash flows

For purposes of the consolidated statement of cash flows, the Group's cash and cash equivalents include highly liquid investments that are readily convertible into cash and which are subject to an insignificant risk of change in value. Such investments include cash and balances at central banks and demand deposits with banks.

The Group's assignment of cash flows to the operating, investing or financing category depends on the business model ("management approach"). For the Group the primary operating activity is to manage financial assets and financial liabilities. Therefore, the issuance and management of long-term borrowings is a core operating activity which is different than for a non-financial company, where borrowing is not a principal revenue producing activity and thus is part of the financing category.

The Group views the issuance of senior long-term debt as an operating activity. Senior long-term debt comprises structured notes and asset-backed securities, which are designed and executed by Investment Bank business lines and which are revenue generating activities. The other component is debt issued by Treasury, which is considered interchangeable with other funding sources; all of the funding costs are allocated to business activities to establish their profitability.

Cash flows related to subordinated long-term debt and trust preferred securities are viewed differently than those related to senior-long term debt because they are managed as an integral part of the Group's capital, primarily to meet regulatory capital requirements. As a result they are not interchangeable with other operating liabilities, but can only be interchanged with equity and thus are considered part of the financing category.

The amounts shown in the consolidated statement of cash flows do not precisely match the movements in the consolidated balance sheet from one period to the next as they exclude non-cash items such as movements due to foreign exchange translation and movements due to changes in the group of consolidated companies.

Movements in balances carried at fair value through profit or loss represent all changes affecting the carrying value. This includes the effects of market movements and cash inflows and outflows. The movements in balances carried at fair value are usually presented in operating cash flows.

02 – Recently adopted and new accounting pronouncements

Recently adopted accounting pronouncements

The following are those accounting pronouncements which are relevant to the Group and which have been adopted during 2019 in the preparation of these consolidated financial statements.

Interest Rate Benchmark Reform (Amendments to IFRS 9, IAS 39 and IFRS 7)

In September 2019, the IASB issued "Interest Rate Benchmark Reform: Amendments to IFRS 9, IAS 39 and IFRS 7", which provides relief for specific hedge accounting requirements to address uncertainties in the period arising from the phase out of interest rate benchmarks (e.g. interbank offered rates – IBORs), and provides specific disclosure requirements for the affected hedge accounting relationships. The amendments are effective for annual periods beginning on or after January 1, 2020, with early application permitted. The EU endorsed the amendments in January 2020 and the endorsement means that early adoption of the standard is possible for the Group. The Group adopted the amendments from January 1, 2019 onwards.

The Group has established a Group wide program, aimed at ensuring a smooth transition from LIBOR and other IBORs to RFRs. The program was established in 2018 and is sponsored by the Group's Chief Financial Officer and has senior representation from each division, region and infrastructure function. The program has been focused on identifying and quantifying the Group's exposures to various interest rate benchmarks, providing the capability to trade products referencing alternative RFRs and evaluating the Group's existing contracts that reference IBORs. The Group's approach contemplates transition risks as part of a comprehensive program of change to ensure that systems, processes and strategy provides for a smooth transition from the use of legacy rates and supports trading in alternative reference rates.

IFRS 16 Leases

On January 1, 2019, the Group adopted IFRS 16, “Leases”, which introduces a single lessee accounting model and requires a lessee to recognize assets and liabilities for all leases with a term of more than 12 months, unless the underlying asset is of low value. A lessee is required to recognize a right-of-use asset representing its right to use the underlying leased asset and a lease liability representing its obligation to make lease payments. There will be only minor changes to the current accounting for lessors. The standard also requires entities to provide users of financial statements with more informative and relevant disclosures.

The Group implemented IFRS 16 through a Group-wide implementation program. The majority of leases are for land and buildings; other categories are company cars and technical/IT equipment.

The Group applied the practical expedient in IFRS 16 to contracts that were identified as leases applying IAS 17, “Leases”, and IFRIC 4, “Determining whether an Arrangement contains a Lease”, on transition.

The Group elected to apply the modified retrospective transition approach, without restatement of comparative figures. Under the modified retrospective approach, the Group was able to choose on a lease by lease basis to either (i) measure the right-of-use asset at the same amount as the lease liability, or (ii) to measure the right-of-use asset retrospectively using the transition discount rate. For approach (ii), the resulting difference between the right-of-use asset and the lease liability was recognized as an adjustment to the opening balance of retained earnings on transition.

On initial application the Group applied approach (i) to leases classified as operating leases under IAS 17 except for larger property leases where the Group elected to apply approach (ii) which resulted in an adjustment to total equity on transition of € 137 million, net of tax.

In addition, provisions previously recognized for onerous operating leases as well as accrued operating liabilities were derecognized upon transition, and the value of the right-of-use assets was reduced by that same amount.

The impact upon adoption resulted in an € 3.2 billion and € 3.6 billion increase in the consolidated balance sheet related to the recognition of right of use assets and corresponding liabilities, respectively. This led to an overall reduction in retained earnings of € 136 million, net of tax.

in € m.

Operating lease commitments as of December 31, 2018	6,264
Recognition exemptions adopted for short-term leases and leases of low-value assets	(35)
Adjustments as a result of a different treatment of extension and termination options	376
Operating lease commitments regarding contracts not yet commenced	(2,819)
Other ¹	97
Undiscounted lease liabilities as of January 1, 2019	3,884
Discounting (weighted average incremental borrowing rate of 2.18 %)	(310)
Lease liabilities due to initial application of IFRS 16, recognized as of January 1, 2019	3,575
Lease liabilities from finance leases as of January 1, 2019	27
Total lease liabilities recognized at January 1, 2019	3,601

¹ Mainly de-scoped or terminated leases, operating expenses, utility costs, VAT, sale-and-leaseback transactions.

Improvements to IFRS 2015-2017 cycles

On January 1, 2019, the Group adopted the IASB issued amendments to multiple IFRS standards, which resulted from the IASB's annual improvement project for the 2015-2017 cycles. This comprises amendments that result in accounting changes for presentation, recognition or measurement purposes as well as terminology or editorial amendments related to IFRS 3 “Business Combinations”, IAS 12 “Income Taxes” and “IAS 23 Borrowing Costs”. IAS 12 was amended to clarify the accounting treatment of income tax on dividend payments related to financial instruments that are classified as equity under IAS 32 and where such dividends are considered to be a distribution of profit. The income tax related to such dividends is included in the income statement as income tax expense or benefit. The amendments did not have a material impact on the Group's consolidated financial statements.

IFRIC 23 “Uncertainty over Income Tax Treatments”

On January 1, 2019, the Group adopted IFRIC 23, “Uncertainty over Income Tax Treatments”, which clarifies how to apply the recognition and measurement requirements in IAS 12 when there is uncertainty over income tax treatments and applies to current and deferred tax assets or liabilities. According to IFRIC 23 uncertain tax treatments shall be considered separately or together with one or more other uncertain tax treatments depending on which approach better predicts the resolution of the uncertainty. For the assessment it shall be assumed that a taxation authority will examine amounts it has a right to examine and have full knowledge of all related information when making those examinations. If acceptance of a tax treatment by the taxation authorities is not considered probable it is required to reflect that uncertainty by either using the most likely amount or an expected value depending on which method better predicts the resolution of the uncertain tax treatment. IFRIC 23 did not have an impact on the Group's consolidated financial statements.

New accounting pronouncements

The following accounting pronouncements were not effective as of December 31, 2019 and therefore have not been applied in preparing these financial statements.

IFRS 3 Business Combinations

In October 2018, the IASB issued amendments to IFRS 3, “Business Combinations”. These amendments clarify the determination of whether an acquisition made is of a business or a group of assets. The amended definition of a business emphasizes that the output of a business is to provide goods and services to customers, whereas the previous definition focused on returns in the form of dividends, lower costs or other economic benefits to investors and others. Distinguishing between a business and a group of assets is important because an acquirer recognizes goodwill only when acquiring a business. The amendments will be effective for annual periods beginning on or after January 1, 2020 with early adoption permitted. The amendments will not have a material impact on the Group's consolidated financial statements. These amendments have yet to be endorsed by the EU.

IFRS 17 Insurance Contracts

In May 2017, the IASB issued IFRS 17, “Insurance Contracts”, which establishes the principles for the recognition, measurement, presentation and disclosure of insurance contracts within the scope of the standard. IFRS 17 replaces IFRS 4 which has given companies dispensation to carry on accounting for insurance contracts using national accounting standards, resulting in a multitude of different approaches. IFRS 17 solves the comparison problems created by IFRS 4 by requiring all insurance contracts to be accounted for in a consistent manner, benefiting both investors and insurance companies. Insurance obligations will be accounted for using current values – instead of historical cost. The information will be updated regularly, providing more useful information to users of financial statements. IFRS 17 is effective for annual periods beginning on or after January 1, 2021. Based on the Group's current business activities it is expected that IFRS 17 will not have a material impact on the Group's consolidated financial statements. The standard has yet to be endorsed by the EU.

03 – Acquisitions and dispositions

Business combinations

During the years 2019, 2018 and 2017, the Group did not undertake any acquisitions accounted for as business combinations.

Dispositions

During 2019, 2018 and 2017, the Group finalized several dispositions of subsidiaries/businesses. These disposals are mainly comprised of businesses the Group had previously classified as held for sale. Accordingly, dispositions in 2019 mainly included the sale of the Private & Commercial Clients business in Portugal, while dispositions in 2018 included the partial sale of the Polish Private & Commercial Bank business. Disposals in 2017 included the Group's Argentine subsidiary Deutsche Bank S.A. and Sal. Oppenheim's Luxembourg-based fund administration and custody business. For more detail on these transactions, please refer to Note 24 "Non-Current Assets and Disposal Groups Held for Sale". The total consideration received for these dispositions (thereof in cash) in 2019, 2018 and 2017 was € 1.8 billion (cash € 1.8 billion), € 398 million (cash € 270 million) and € 129 million (cash), respectively. The table below shows the assets and liabilities that were included in these disposals.

in € m.	2019	2018	2017
Cash and cash equivalents	0	50	47
All remaining assets	2,713	4,619	848
Total assets disposed	2,714	4,669	895
Total liabilities disposed	1,003	6,035	814

04 – Business segments and related information

The Group's segmental information has been prepared in accordance with the "management approach", which requires presentation of the segments on the basis of the internal management reports of the entity which are regularly reviewed by the chief operating decision maker, which is the Deutsche Bank Management Board, in order to allocate resources to a segment and to assess its financial performance.

Business segments

The Group's segment reporting follows the organizational structure as reflected in its internal management reporting systems, which are the basis for assessing the financial performance of the business segments and for allocating resources to the business segments. Restatements due to changes in the organizational structure were implemented in the presentation of prior period comparisons.

In accordance with our strategy announcement on July 7, 2019, our business operations were reorganized in the third quarter of 2019 under the divisional structure comprising the following segments:

- Corporate Bank (CB)
- Investment Bank (IB)
- Private Bank (PB)
- Asset Management (AM)
- Capital Release Unit (CRU)
- Corporate & Other (C&O)

The key changes compared to Deutsche Bank's previously reported segmental information are outlined below.

The Corporate Bank includes the Global Transaction Bank which was previously part of the former Corporate & Investment Bank as well as the German Commercial Clients division, formerly part of the Private & Commercial Business (Germany). During the fourth quarter of 2019 further refinements in allocations between the Corporate Bank and Private Bank were incorporated and the business for smaller sized commercial clients in Germany previously reported in the Private Bank is now reported in the Corporate Bank.

The Investment Bank, previously part of the former Corporate & Investment Bank, includes Deutsche Bank's Origination & Advisory businesses. The Investment Bank also includes Fixed Income, Currency (FIC) Sales & Trading, which includes our Global Credit Trading, Foreign Exchange, Rates and Emerging Markets Debt businesses.

The Private Bank comprises three business units. The Private Bank Germany serves private customers in Germany. The Private and Commercial Business International serves private and small business clients, as well as commercial and corporate clients in Italy, Spain, Belgium and India. In addition, the Private Bank covers Wealth Management clients globally. The businesses included in the Private Bank were previously disclosed as part of the Private & Commercial Bank division. During the fourth quarter of 2019 further refinements in allocations between the Private Bank and Corporate Bank were incorporated and the business for smaller sized commercial clients in Germany previously reported in the Private Bank is now reported in the Corporate Bank.

Asset Management operates under the DWS brand. Asset Management is unchanged from Deutsche Bank's previous segmentation and provides investment solutions to individual investors and institutions with a diversified range of Active, Passive and Alternative Asset Management products and services.

By establishing our new Capital Release Unit (CRU), we plan to liberate capital currently consumed by low return assets, businesses with low profitability and businesses no longer deemed strategic. This includes substantially all of our Equities Sales & Trading business, lower yielding fixed income positions, particularly in Rates, our former CIB Non-Strategic portfolio as well as the exited businesses from our Private & Commercial Bank which include our retail operations in Portugal and Poland. BNP Paribas and Deutsche Bank have signed a master transaction agreement to provide continuity of service to Deutsche Bank's Prime Finance and Electronic Equities clients. Under the agreement Deutsche Bank will continue to operate the platform until clients can be migrated to BNP Paribas.

Corporate & Other includes revenues, costs and resources held centrally that are not allocated to the individual business segments.

The presentation of comparison periods has been adjusted accordingly.

Measurement of segment profit or loss

Segment reporting requires a presentation of the segment results based on management reporting methods, including a reconciliation between the results of the business segments and the consolidated financial statements, which is presented in the “Segmental Results of Operations” within this note. The information provided about each segment is based on internal management reporting about segment profit or loss, assets and other information which is regularly reviewed by the chief operating decision maker. Segment assets are presented in the Group’s internal management reporting based on a consolidated view, i.e., the amounts do not include intersegment balances.

Non-IFRS compliant accounting methods used in the Group’s management reporting represent either valuation or classification differences. The largest valuation differences relate to measurement at fair value in management reporting versus measurement at amortized cost under IFRS and to the recognition of trading results from own shares in revenues in management reporting (in IB) and in equity under IFRS. The major classification difference relates to noncontrolling interest, which represents the net share of minority shareholders in revenues, provision for credit losses, noninterest expenses and income tax expenses. Noncontrolling interest is reported as a component of the profit before tax of the businesses in management reporting (with a reversal in C&O) and a component of net income appropriation under IFRS.

Since the Group’s business activities are diverse in nature and its operations are integrated, certain estimates and judgments have been made to apportion revenue and expense items among the business segments.

The management reporting systems allocate the Group’s external net interest income according to the value of funding consumed or provided by each business segment’s activities, in accordance with our internal funds transfer pricing (“FTP”) framework. Furthermore, to retain comparability with those competitors that have legally independent units with their own equity funding, the Group allocates a net notional interest benefit on its consolidated capital, in line with each segment’s proportion of average shareholders’ equity.

In the third quarter of 2019, the FTP framework was changed in order to enhance its effectiveness as a management tool, as well as to better support funding cost optimization. The new FTP framework aims to more accurately allocate funding costs and benefits to the firm’s business divisions in a risk-adjusted and uniform manner across the Group. The methodology changes do not impact overall group funding costs for 2019, however, the framework results in a re-allocation of costs and benefits between segments. This re-allocation results in a benefit to IB and CRU, partially offset by a reduction in funding benefits to PB and CB versus the prior methodology. Costs related to the introduction of the new framework were held in C&O while the new framework is phased in. These costs will be amortized over time reflecting the long dated nature of our liabilities.

The impact of the new FTP framework for the first half of 2019 would have been a positive impact on the results of IB and CRU of approximately € 140 million and € 30 million, respectively, while the results of CB, PB and C&O would have been lower by approximately € 20 million, € 30 million and € 120 million, respectively.

The full year impact of the new FTP framework in 2018 would have been a positive impact on the results of IB and CRU of approximately € 200 million and € 40 million, respectively, while the results of CB, PB and C&O would have been lower by approximately € 60 million, € 60 million and € 120 million, respectively.

The full year impact of the new FTP framework in 2017 would have been a positive impact on the results of IB and CRU of approximately € 230 million and € 40 million, respectively, while the results of the CB, PB and C&O would have been lower by approximately € 60 million, € 60 million and € 150 million, respectively.

Management uses certain measures for equity and related ratios as part of its internal reporting system because it believes that these measures provide it with a useful indication of the financial performance of the business segments. The Group discloses such measures to provide investors and analysts with further insight into how management operates the Group’s businesses and to enable them to better understand the Group’s results. These measures include:

Allocation of Average Shareholders’ Equity - Shareholders’ equity is fully allocated to the Group’s segments based on the regulatory capital demand of each segment. Regulatory capital demand reflects the combined contribution of each segment to the Group’s Common Equity Tier 1 capital ratio, the Groups’ Leverage ratio and the Group’s Capital Loss under Stress. Contributions in each of the three dimensions are weighted to reflect their relative importance and level of constraint for the Group. Contributions to the Common Equity Tier 1 capital ratio and the Leverage ratio are measured through Risk Weighted Assets (RWA) and Leverage Ratio Exposure assuming full implementation of CRR/CRD 4 rules. The Group’s Capital Loss under Stress is a measure of the Group’s overall economic risk exposure under a defined stress scenario. Goodwill and other intangible assets are directly attributed to the Group’s segments in order to allow the determination of allocated tangible shareholders’ equity and the respective returns. Shareholders’ equity and tangible shareholders’ equity is allocated on a monthly basis and averaged across quarters and for the full year.

Net interest income as a component of net revenues, profit (loss) before tax and related ratios are presented on a fully taxable-equivalent basis for US tax-exempt securities for the Investment Bank. This enables management to measure performance of taxable and tax-exempt securities on a comparable basis. This presentation resulted in an increase in Investment Bank net interest income of € 35 million for full year 2019 (€ 42 million for full year 2018, € 114 million for full year 2017). This increase is offset in Group consolidated figures through a reversal in C&O. The tax rate used in determining the fully taxable-equivalent of net interest income in respect of the majority of the US tax-exempt securities is 21 % for 2019 and 2018 and 35 % for 2017.

Segmental results of operations

The following tables present the results of the Group's business segments, including the reconciliation to the consolidated results of operations under IFRS.

	2019						
in € m. (unless stated otherwise)	Corporate Bank	Investment Bank	Private Bank	Asset Management	Capital Release Unit	Corporate & Other	Total Consolidated
Net revenues¹	5,264	6,961	8,245	2,332	208	155	23,165
Provision for credit losses	286	109	342	1	(14)	0	723
Noninterest expenses							
Compensation and benefits	1,044	2,468	3,519	832	443	2,836	11,142
General and administrative expenses	3,169	3,763	3,978	851	2,811	(2,320)	12,253
Impairment of goodwill and other intangible assets	492	0	545	0	0	0	1,037
Restructuring activities	137	169	126	29	143	40	644
Total noninterest expenses	4,842	6,401	8,168	1,711	3,397	556	25,076
Noncontrolling interests	0	20	(0)	152	1	(173)	0
Profit (loss) before tax	137	433	(265)	468	(3,177)	(229)	(2,634)
Cost/income ratio	92 %	92 %	99 %	73 %	N/M	N/M	108 %
Assets²	227,703	502,821	282,773	9,936	259,224	15,217	1,297,674
Additions to non-current assets	9	497	405	27	2	381	1,322
Risk-weighted assets	56,522	118,622	75,442	9,527	45,874	18,029	324,015
Leverage exposure (fully loaded)	262,505	439,354	292,028	4,643	126,905	42,605	1,168,040
Average allocated shareholders' equity	9,280	23,639	12,241	4,836	10,174	0	60,170
Post-tax return on average shareholders' equity ³	0 %	1 %	(2) %	7 %	(23) %	N/M	(10) %
Post-tax return on average tangible shareholders' equity ³	0 %	1 %	(2) %	18 %	(23) %	N/M	(11) %
¹ includes:							
Net interest income	2,579	2,685	5,133	(39)	76	3,315	13,749
Net income (loss) from equity method investments	3	32	14	49	12	1	110
² includes:							
Equity method investments	66	412	82	276	90	4	929

N/M – Not meaningful

³ The post-tax return on average tangible shareholders' equity and average shareholders' equity at the Group level reflects the reported effective tax rate for the Group, which was (100) % for the year ended December 31, 2019. For the post-tax return on average tangible shareholders' equity and average shareholders' equity of the segments, the Group effective tax rate was adjusted to exclude the impact of permanent differences not attributed to the segments, so that the segment tax rates were 28 % for the year ended December 31, 2019.

	2018						
in € m. (unless stated otherwise)	Corporate Bank	Investment Bank	Private Bank	Asset Management	Capital Release Unit	Corporate & Other	Total Consolidated
Net revenues¹	5,263	7,467	8,641	2,187	1,878	(120)	25,316
Provision for credit losses	145	70	347	(1)	(36)	1	525
Noninterest expenses							
Compensation and benefits	1,035	2,666	3,613	787	635	3,079	11,814
General and administrative expenses	2,780	3,650	3,932	929	2,652	(2,656)	11,286
Impairment of goodwill and other intangible assets	0	0	0	0	0	0	0
Restructuring activities	31	200	49	19	62	(1)	360
Total noninterest expenses	3,846	6,517	7,593	1,735	3,349	421	23,461
Noncontrolling interests	0	24	(0)	85	1	(109)	0
Profit (loss) before tax	1,273	856	701	368	(1,435)	(433)	1,330
Cost/income ratio	73 %	87 %	88 %	79 %	N/M	N/M	93 %
Assets ²	215,177	458,191	288,513	10,030	370,363	5,864	1,348,137
Additions to non-current assets	13	500	584	43	1	506	1,647
Risk-weighted assets	58,162	124,410	69,308	10,365	72,144	16,045	350,432
Leverage exposure (fully loaded)	247,137	419,313	299,577	5,044	281,109	20,746	1,272,926
Average allocated shareholders' equity	9,987	23,155	12,231	4,659	12,577	0	62,610
Post-tax return on average shareholders' equity ³	9 %	2 %	4 %	6 %	(9) %	N/M	(0) %
Post-tax return on average tangible shareholders' equity ³	9 %	2 %	4 %	17 %	(9) %	N/M	(0) %
¹ includes:							
Net interest income	2,327	2,138	5,217	(51)	259	3,302	13,192
Net income (loss) from equity method investments	3	157	2	41	10	6	219
² includes:							
Equity method investments	63	406	78	240	87	5	879

N/M – Not meaningful

³ The post-tax return on average tangible shareholders' equity and average shareholders' equity at the Group level reflects the reported effective tax rate for the Group, which was 74 % for the year ended December 31, 2018. For the post-tax return on average tangible shareholders' equity and average shareholders' equity of the segments, the Group effective tax rate was adjusted to exclude the impact of permanent differences not attributed to the segments, so that the segment tax rates were 28 % for the year ended December 31, 2018.

	2017						
in € m. (unless stated otherwise)	Corporate Bank	Investment Bank	Private Bank	Asset Management	Capital Release Unit	Corporate & Other	Total Consolidated
Net revenues¹	5,376	8,303	8,732	2,532	2,044	(539)	26,447
Provision for credit losses	41	51	325	(1)	110	(0)	525
Noninterest expenses							
Compensation and benefits	1,104	2,866	3,635	812	758	3,078	12,253
General and administrative expenses	2,746	3,821	4,138	978	2,788	(2,497)	11,973
Impairment of goodwill and other intangible assets	6	0	12	3	0	0	21
Restructuring activities	20	40	358	6	21	1	447
Total noninterest expenses	3,876	6,727	8,143	1,799	3,567	582	24,695
Noncontrolling interests	0	26	(12)	1	0	(16)	0
Profit (loss) before tax	1,459	1,498	275	732	(1,633)	(1,105)	1,228
Cost/income ratio	72 %	81 %	93 %	71 %	N/M	N/M	93 %
Assets ²	248,335	471,539	278,014	8,050	462,212	6,582	1,474,732
Additions to non-current assets	2	124	655	60	3	960	1,803
Risk-weighted assets ³	57,760	120,316	70,138	8,432	72,243	15,322	344,212
Leverage exposure (fully loaded)	275,580	426,311	289,314	2,870	384,435	16,378	1,394,886
Average allocated shareholders' equity	10,143	22,553	11,886	4,505	14,087	752	63,926
Post-tax return on average shareholders' equity ⁴	9 %	4 %	1 %	11 %	(8) %	N/M	(2) %
Post-tax return on average tangible shareholders' equity ⁴	10 %	4 %	1 %	59 %	(9) %	N/M	(2) %
¹ includes:							
Net interest income	2,433	2,122	5,120	(19)	667	2,055	12,378
Net income (loss) from equity method investments	6	70	3	44	5	9	137
² includes:							
Equity method investments	62	409	91	211	82	10	866

N/M – Not meaningful

³ Risk-weighted assets are based upon CRR/CRD 4 fully loaded.

⁴ The post-tax return on average tangible shareholders' equity and average shareholders' equity at the Group level reflects the reported effective tax rate for the Group, which was 160 % for the year ended December 31, 2017. For the post-tax return on average tangible shareholders' equity and average shareholders' equity of the segments, the Group effective tax rate was adjusted to exclude the impact of permanent differences not attributed to the segments, so that the segment tax rates were 33 % for the year ended December 31, 2017.

Corporate Bank

in € m. (unless stated otherwise)	2019	2018	2017	2019 increase (decrease) from 2018		2018 increase (decrease) from 2017	
				in € m.	in %	in € m.	in %
Net revenues							
Global Transaction Banking	3,842	3,901	4,030	(59)	(2)	(129)	(3)
Commercial Banking	1,422	1,362	1,346	60	4	16	1
Total net revenues	5,264	5,263	5,376	1	0	(113)	(2)
Provision for credit losses	286	145	41	141	97	104	N/M
Noninterest expenses							
Compensation and benefits	1,044	1,035	1,104	9	1	(69)	(6)
General and administrative expenses	3,169	2,780	2,746	389	14	34	1
Impairment of goodwill and other intangible assets	492	0	6	492	N/M	(6)	N/M
Restructuring activities	137	31	20	106	N/M	11	53
Total noninterest expenses	4,842	3,846	3,876	996	26	(30)	(1)
Noncontrolling interests	0	0	0	0	N/M	0	N/M
Profit (loss) before tax	137	1,273	1,459	(1,136)	(89)	(186)	(13)
Total assets (in € bn) ¹	228	215	248	13	6	(33)	(13)
Loans (gross of allowance for loan losses, in € bn)	118	113	112	5	5	1	1
Employees (full-time equivalent)	7,428	7,353	7,649	75	1	(296)	(4)

N/M – Not meaningful

¹ Segment assets represent consolidated view, i.e., the amounts do not include intersegment balances.

Investment Bank

in € m. (unless stated otherwise)	2019	2018	2017	2019 increase (decrease) from 2018		2018 increase (decrease) from 2017	
				in € m.	in %	in € m.	in %
Net revenues							
Fixed Income, Currency (FIC) Sales & Trading	5,534	5,646	6,679	(111)	(2)	(1,033)	(15)
Equity Origination	123	184	178	(61)	(33)	6	3
Debt Origination	1,117	1,145	1,407	(27)	(2)	(262)	(19)
Advisory	366	456	477	(90)	(20)	(21)	(4)
Origination & Advisory	1,606	1,784	2,061	(178)	(10)	(277)	(13)
Other	(179)	37	(438)	(217)	N/M	475	N/M
Total net revenues	6,961	7,467	8,303	(506)	(7)	(836)	(10)
Provision for credit losses	109	70	51	38	54	19	37
Noninterest expenses							
Compensation and benefits	2,468	2,666	2,866	(199)	(7)	(200)	(7)
General and administrative expenses	3,763	3,650	3,821	113	3	(171)	(4)
Impairment of goodwill and other intangible assets	0	0	0	0	N/M	0	N/M
Restructuring activities	169	200	40	(31)	(15)	160	N/M
Total noninterest expenses	6,401	6,517	6,727	(116)	(2)	(210)	(3)
Noncontrolling interests	20	24	26	(4)	(18)	(2)	(8)
Profit (loss) before tax	433	856	1,498	(423)	(49)	(642)	(43)
Total assets (in € bn) ¹	503	458	472	45	10	(13)	(3)
Loans (gross of allowance for loan losses, in € bn)	75	65	53	10	16	12	23
Employees (full-time equivalent)	10,095	9,960	10,674	135	1	(714)	(7)

N/M – Not meaningful

¹ Segment assets represent consolidated view, i.e., the amounts do not include intersegment balances.

Private Bank

in € m. (unless stated otherwise)	2019	2018	2017	2019 increase (decrease) from 2018		2018 increase (decrease) from 2017	
				in € m.	in %	in € m.	in %
Net revenues:							
Private Bank Germany	5,116	5,453	5,253	(337)	(6)	200	4
Private & Commercial Business International ¹	1,442	1,441	1,457	1	0	(16)	(1)
Wealth Management	1,687	1,748	2,022	(61)	(3)	(274)	(14)
Total net revenues	8,245	8,641	8,732	(396)	(5)	(91)	(1)
Of which:							
Net interest income	5,133	5,217	5,120	(84)	(2)	97	2
Commissions and fee income	2,925	2,826	2,994	99	4	(169)	(6)
Remaining income	187	598	617	(411)	(69)	(19)	(3)
Provision for credit losses	342	347	325	(5)	(1)	22	7
Noninterest expenses:							
Compensation and benefits	3,519	3,613	3,635	(93)	(3)	(23)	(1)
General and administrative expenses	3,978	3,932	4,138	46	1	(206)	(5)
Impairment of goodwill and other intangible assets	545	0	12	545	N/M	(12)	N/M
Restructuring activities	126	49	358	77	155	(309)	(86)
Total noninterest expenses	8,168	7,593	8,143	575	8	(550)	(7)
Noncontrolling interests	(0)	(0)	(12)	(0)	N/M	12	(100)
Profit (loss) before tax	(265)	701	275	(966)	N/M	426	155
Total assets (in € bn)²	283	289	278	(6)	(2)	10	4
Loans (gross of allowance for loan losses, in € bn)	230	221	215	9	4	6	3
Assets under Management (in € bn)³	487	451	480	36	8	(29)	(6)
Net flows (in € bn)	4	(2)	3	7	N/M	(5)	N/M
Employees (full-time equivalent)	37,266	38,415	39,272	(1,149)	(3)	(857)	(2)

N/M – Not meaningful

¹ Covers operations in Italy, Spain, Belgium and India.

² Segment assets represent consolidated view, i.e., the amounts do not include intersegment balances.

³ We define assets under management as (a) assets we hold on behalf of customers for investment purposes and/or (b) client assets that are managed by us. We manage assets under management on a discretionary or advisory basis, or these assets are deposited with us. Deposits are considered assets under management if they serve investment purposes. In our Private Bank Germany and Private & Commercial Business International, this includes all time deposits and savings deposits. In Wealth Management, we assume that all customer deposits are held with us primarily for investment purposes.

Asset Management

in € m. (unless stated otherwise)	2019	2018	2017	2019 increase (decrease) from 2018		2018 increase (decrease) from 2017	
				in € m.	in %	in € m.	in %
Net revenues							
Management Fees	2,141	2,115	2,247	26	1	(132)	(6)
Performance and transaction fees	201	91	199	111	122	(109)	(55)
Other	(10)	(19)	86	9	(48)	(104)	N/M
Total net revenues	2,332	2,187	2,532	146	7	(346)	(14)
Provision for credit losses	1	(1)	(1)	2	N/M	(0)	67
Noninterest expenses							
Compensation and benefits	832	787	812	45	6	(25)	(3)
General and administrative expenses	851	929	978	(78)	(8)	(49)	(5)
Impairment of goodwill and other intangible assets	0	0	3	0	N/M	(3)	N/M
Restructuring activities	29	19	6	10	51	13	N/M
Total noninterest expenses	1,711	1,735	1,799	(23)	(1)	(64)	(4)
Noncontrolling interests	152	85	1	68	80	83	N/M
Profit (loss) before tax	468	368	732	99	27	(364)	(50)
Total assets (in € bn)¹	10	10	8	(0)	(1)	2	25
Assets under Management (in € bn)	768	664	702	103	16	(37)	(5)
Net flows (in € bn)	25	(23)	16	48	N/M	(38)	N/M
Employees (full-time equivalent)	3,924	4,013	4,002	(88)	(2)	11	0

N/M – Not meaningful

¹ Segment assets represent consolidated view, i.e., the amounts do not include intersegment balances.

Capital Release Unit

				2019 increase (decrease) from 2018		2018 increase (decrease) from 2017	
in € m. (unless stated otherwise)	2019	2018	2017	in € m.	in %	in € m.	in %
Net revenues	208	1,878	2,044	(1,670)	(89)	(166)	(8)
Provision for credit losses	(14)	(36)	110	22	(61)	(146)	N/M
Noninterest expenses							
Compensation and benefits	443	635	758	(192)	(30)	(123)	(16)
General and administrative expenses	2,811	2,652	2,788	159	6	(135)	(5)
Impairment of goodwill and other intangible assets	0	0	0	0	N/M	0	N/M
Restructuring activities	143	62	21	81	132	40	189
Total noninterest expenses	3,397	3,349	3,567	49	1	(218)	(6)
Noncontrolling interests	1	1	0	1	136	0	58
Profit (loss) before tax	(3,177)	(1,435)	(1,633)	(1,742)	121	198	(12)
Total assets (in € bn)¹	259	370	462	(111)	(30)	(92)	(20)
Employees (full-time equivalent)	1,205	2,534	4,348	(1,329)	(52)	(1,814)	(42)

N/M – Not meaningful

¹ Segment assets represent consolidated view, i.e., the amounts do not include intersegment balances.

Corporate & Other (C&O)

				2019 increase (decrease) from 2018		2018 increase (decrease) from 2017	
in € m. (unless stated otherwise)	2019	2018	2017	in € m.	in %	in € m.	in %
Net revenues	155	(120)	(539)	274	N/M	420	(78)
Provision for credit losses	0	1	(0)	(0)	(84)	1	N/M
Noninterest expenses							
Compensation and benefits	2,836	3,079	3,078	(242)	(8)	1	0
General and administrative expenses	(2,320)	(2,656)	(2,497)	336	(13)	(159)	6
Impairment of goodwill and other intangible assets	0	0	0	0	N/M	0	N/M
Restructuring activities	40	(1)	1	41	N/M	(2)	N/M
Total noninterest expenses	556	421	582	135	32	(161)	(28)
Noncontrolling interests	(173)	(109)	(16)	(64)	58	(93)	N/M
Profit (loss) before tax	(229)	(433)	(1,105)	204	(47)	672	(61)
Employees (full-time equivalent)	27,679	29,463	31,590	(1,784)	(6)	(2,127)	(7)

N/M – Not meaningful

Entity-wide disclosures

The Group's Entity-Wide Disclosures include net revenues from internal and external counterparties. Excluding revenues from internal counterparties would require disproportionate IT investment and is not in line with the Bank's management approach. For detail of our net revenue components please see "Management Report: Operating and Financial Review: Results of Operations: Corporate Divisions".

The following table presents total net revenues (before provisions for credit losses) by geographic area for the years ended December 31, 2019, 2018 and 2017, respectively. The information presented for CB, IB, PB, AM and CRU has been classified based primarily on the location of the Group's office in which the revenues are recorded. The information for C&O is presented on a global level only, as management responsibility for C&O is held centrally.

in € m.	2019	2018	2017
Germany:			
Corporate Bank	2,450	2,351	2,492
Investment Bank	326	336	200
Private Bank	5,577	6,022	6,073
Asset Management	1,054	985	1,009
Capital Release Unit	70	52	(14)
Total Germany¹	9,478	9,746	9,758
UK:			
Corporate Bank	208	241	138
Investment Bank	2,250	2,624	2,985
Private Bank	29	26	34
Asset Management	345	295	434
Capital Release Unit	(181)	484	706
Total UK	2,651	3,670	4,297
Rest of Europe, Middle East and Africa:			
Corporate Bank	857	832	929
Investment Bank	281	250	343
Private Bank	1,670	1,704	1,763
Asset Management	380	379	465
Capital Release Unit	99	243	291
Total Rest of Europe, Middle East and Africa	3,288	3,409	3,791
Americas (primarily United States):			
Corporate Bank	952	1,023	1,077
Investment Bank	2,684	2,943	3,336
Private Bank	375	362	370
Asset Management	437	413	492
Capital Release Unit	88	712	599
Total Americas	4,536	5,453	5,873
Asia/Pacific:			
Corporate Bank	797	816	741
Investment Bank	1,420	1,313	1,439
Private Bank	593	527	492
Asset Management	116	114	133
Capital Release Unit	130	387	462
Total Asia/Pacific	3,057	3,158	3,267
Corporate and Other	155	(120)	(539)
Consolidated net revenues²	23,165	25,316	26,447

¹ All Postbank operations are disclosed as German operations subject to further systems integration.

² Consolidated net revenues comprise interest and similar income, interest expenses and total noninterest income (including net commission and fee income). Revenues are attributed to countries based on the location in which the Group's booking office is located. The location of a transaction on the Group's books is sometimes different from the location of the headquarters or other offices of a customer and different from the location of the Group's personnel who entered into or facilitated the transaction. Where the Group records a transaction involving its staff and customers and other third parties in different locations frequently depends on other considerations, such as the nature of the transaction, regulatory considerations and transaction processing considerations.

Notes to the consolidated income statement

05 – Net interest income and net gains (losses) on financial assets/liabilities at fair value through profit or loss

Net interest income

in € m.	2019	2018	2017
Interest and similar income:			
Interest income on cash and central bank balances	1,762	1,860	1,070
Interest income on interbank balances (w/o central banks)	293	223	245
Central bank funds sold and securities purchased under resale agreements	340	221	292
Interest income on financial assets available for sale	N/A	N/A	1,083
Dividend income on financial assets available for sale	N/A	N/A	88
Loans	13,760	12,992	12,004
Interest income on securities held to maturity	N/A	N/A	68
Other	844	497	1,406
Total Interest and similar income from assets at amortized cost	16,999	15,793	16,256
Interest income on financial assets at fair value through other comprehensive income	1,023	1,014	N/A
Total interest and similar income not at fair value through profit or loss	18,022	16,807	16,256
Financial assets at fair value through profit or loss	7,127	7,985	7,286
Total interest and similar income	25,149	24,793	23,542
Interest expense:			
Interest-bearing deposits	3,643	3,122	2,833
Central bank funds purchased and securities sold under repurchase agreements	367	379	431
Other short-term borrowings	163	139	135
Long-term debt	2,002	1,981	1,795
Trust preferred securities	187	234	413
Other	1,667	1,923	1,500
Total interest expense not at fair value through profit or loss	8,029	7,778	7,107
Financial liabilities at fair value through profit or loss	3,370	3,822	4,058
Total interest expense	11,400	11,601	11,164
Net interest income	13,749	13,192	12,378

Interest income recorded on impaired financial assets was € 61 million for the year ended December 31, 2017.

Other interest income for the year ended December 31, 2019, 2018 and 2017 included € 93 million, € 93 million and € 116 million, respectively, which were related to government grants under the Targeted Longer-Term Refinancing Operations II (TLTRO II)-program.

Net gains (losses) on financial assets/liabilities at fair value through profit or loss

in € m.	2019	2018	2017
Trading income:			
Sales & Trading (Equity)	87	493	805
Sales & Trading (FIC)	2,595	2,734	4,227
Total Sales & Trading	2,682	3,227	5,032
Other trading income	(2,486)	(3,175)	(1,659)
Total trading income	197	52	3,374
Net gains (losses) on non-trading financial assets mandatory at fair value through profit or loss:			
Breakdown by financial assets category:			
Debt Securities	43	(77)	N/A
Equity Securities	300	159	N/A
Loans and loan commitments	28	77	N/A
Deposits	(19)	27	N/A
Others non-trading financial assets mandatory at fair value through profit and loss	25	26	N/A
Total net gains (losses) on non-trading financial assets mandatory at fair value through profit or loss:	377	212	N/A
Net gains (losses) on financial assets/liabilities designated at fair value through profit or loss:			
Breakdown by financial asset/liability category:			
Securities purchased/sold under resale/repurchase agreements	3	4	3
Loans and loan commitments	(9)	7	(32)
Deposits	(0)	19	(30)
Long-term debt	(386)	1,118	(398)
Other financial assets/liabilities designated at fair value through profit or loss	12	(79)	9
Total net gains (losses) on financial assets/liabilities designated at fair value through profit or loss	(381)	1,069	(448)
Total net gains (losses) on financial assets/liabilities at fair value through profit or loss	193	1,332	2,926

Combined net interest income and net gains (losses) on financial assets/liabilities at fair value through profit or loss

in € m.	2019	2018	2017
Net interest income	13,749	13,192	12,378
Trading income ¹	197	52	3,374
Net gains (losses) on non-trading financial assets mandatory at fair value through profit or loss	377	212	N/A
Net gains (losses) on financial assets/liabilities designated at fair value through profit or loss	(381)	1,069	(448)
Total net gains (losses) on financial assets/liabilities at fair value through profit or loss	193	1,332	2,926
Total net interest income and net gains (losses) on financial assets/liabilities at fair value through profit or loss	13,943	14,524	15,304
Commercial Banking	1,047	987	948
Global Transaction Banking	1,614	1,493	1,550
Corporate Bank	2,660	2,480	2,498
FIC Sales & Trading	5,718	5,256	6,469
Remaining Products	(297)	(54)	(583)
Investment Bank	5,421	5,202	5,886
Private Bank	4,094	4,859	5,422
Asset Management	87	(88)	31
Capital Release Unit	146	1,409	1,405
Corporate & Other	1,535	662	63
Total net interest income and net gains (losses) on financial assets/liabilities at fair value through profit or loss	13,943	14,524	15,304

¹ Trading income includes gains and losses from derivatives not qualifying for hedge accounting.

The Group's trading and risk management businesses include significant activities in interest rate instruments and related derivatives. Under IFRS, interest and similar income earned from trading instruments and financial instruments designated at fair value through profit or loss (i.e., coupon and dividend income), and the costs of funding net trading positions, are part of net interest income. The Group's trading activities can periodically shift income to either net interest income or to net gains (losses) of financial assets/liabilities at fair value through profit or loss depending on a variety of factors, including risk management strategies. The above table combines net interest income and net gains (losses) of financial assets/liabilities at fair value through profit or loss by business division and by product within the Investment Bank.

06 – Commissions and fee income

in € m.

	2019	2018	2017
Commission and fee income and expense:			
Commission and fee income	12,283	12,921	14,102
Commission and fee expense	2,763	2,882	3,100
Net commissions and fee income	9,520	10,039	11,002

Disaggregation of revenues by product type and business segment

	Dec 31, 2019						
in € m. (unless stated otherwise)	Corporate Bank	Investment Bank	Private Bank	Asset Management	Capital Release Unit	Corporate & Other	Total Consolidated
Major type of services:							
Commissions for administration	249	8	235	23	5	(0)	521
Commissions for assets under management	22	1	304	3,219	1	2	3,547
Commissions for other securities	330	(0)	28	1	1	0	359
Underwriting and advisory fees	29	1,568	15	0	61	(17)	1,656
Brokerage fees	11	253	932	81	470	5	1,751
Commissions for local payments	457	0	1,015	(0)	1	0	1,474
Commissions for foreign commercial business	454	26	107	0	0	(1)	586
Commissions for foreign currency/exchange business	7	0	7	0	0	0	15
Commissions for loan processing and guarantees	494	189	284	0	16	5	989
Intermediary fees	26	2	494	0	1	11	535
Fees for sundry other customer services	303	349	48	127	23	0	850
Total fee and commissions income	2,382	2,397	3,470	3,451	578	6	12,283
Gross expense							(2,763)
Net fees and commissions							9,520

	Dec 31, 2018						
in € m. (unless stated otherwise)	Corporate Bank	Investment Bank	Private Bank	Asset Management	Capital Release Unit	Corporate & Other	Total Consolidated
Major type of services:							
Commissions for administration	274	10	250	22	15	(3)	568
Commissions for assets under management	23	16	260	3,131	6	(0)	3,436
Commissions for other securities	301	0	29	2	2	0	335
Underwriting and advisory fees	38	1,479	15	(1)	193	(28)	1,696
Brokerage fees	10	260	886	82	999	0	2,238
Commissions for local payments	470	(1)	980	(0)	12	(2)	1,460
Commissions for foreign commercial business	469	32	118	0	2	(1)	621
Commissions for foreign currency/exchange business	7	0	7	0	1	(0)	15
Commissions for loan processing and guarantees	519	187	248	0	26	1	981
Intermediary fees	20	1	446	0	13	12	493
Fees for sundry other customer services	287	578	63	117	31	0	1,076
Total fee and commissions income	2,420	2,564	3,303	3,352	1,300	(19)	12,921
Gross expense							(2,898)
Net fees and commissions							10,039

The Group has applied IFRS 15 to reporting periods beginning on or after January 1, 2018 (as allowed under the cumulative effect method under IFRS 15). Prior to adoption of IFRS 15, the Group disclosed total commissions and fee income and expenses on a gross basis annually. The disaggregation of commissions and fees were reported annually on a net basis. For the year ended, 31, December 2017, annual commissions and fees were € 4.3 billion for fiduciary activities, € 3.0 billion for brokers' fees, mark-ups on securities underwriting and other securities activities, and € 3.7 billion for fees for other customer services.

As of December 31, 2019 and December 31, 2018, the Group's balance of receivables from commission and fee income was € 861 million and € 839 million, respectively. As of December 31, 2019 and December 31, 2018, the Group's balance of contract liabilities associated to commission and fee income was € 195 million and € 74 million, respectively. Contract liabilities arise from the Group's obligation to provide future services to a customer for which it has received consideration from the customer prior to completion of the services. The balances of receivables and contract liabilities do not vary significantly from period to period reflecting the fact that they predominately relate to recurring service contracts with service periods of less than one year such as monthly current account services and quarterly asset management services. Customer payment in exchange for services provided are generally subject to performance by the Group over the specific service period such that the Group's right to payment arises at the end of the service period when its performance obligations are fully completed. Therefore, no material balance of contract asset is reported.

07 – Net gains (losses) on financial assets available for sale

in € m.	2019	2018	2017
Net gains (losses) on financial assets available for sale:			
Net gains (losses) on debt securities:	N/A	N/A	114
Net gains (losses) from disposal	N/A	N/A	115
Impairments	N/A	N/A	(1)
Net gains (losses) on equity securities:	N/A	N/A	219
Net gains (losses) from disposal/remeasurement	N/A	N/A	219
Impairments	N/A	N/A	(1)
Net gains (losses) on loans:	N/A	N/A	37
Net gains (losses) from disposal	N/A	N/A	45
Impairments	N/A	N/A	(8)
Reversal of impairments	N/A	N/A	0
Net gains (losses) on other equity interests:	N/A	N/A	110
Net gains (losses) from disposal	N/A	N/A	137
Impairments	N/A	N/A	(27)
Total net gains (losses) on financial assets available for sale	N/A	N/A	479

08 – Other income

in € m.	2019	2018	2017
Other income:			
Net gains (losses) on disposal of loans	3	(4)	19
Insurance premiums	3	3	4
Net income (loss) from hedge relationships qualifying for hedge accounting	(635)	(497)	(609)
Remaining other income (loss) ¹	(40)	712	112
Total other income (loss)	(669)	215	(475)

¹ Includes net gains (losses) of € 4 million, € 141 million and € (81) million for the years ended December 31, 2019, 2018 and 2017, respectively, that are related to non-current assets and disposal groups held for sale.

09 – General and administrative expenses

in € m.	2019	2018	2017
General and administrative expenses:			
IT costs	4,814	3,822	3,816
Occupancy, furniture and equipment expenses	1,720	1,723	1,849
Regulatory, tax & insurance ¹	1,413	1,545	1,489
Professional service fees	1,324	1,530	1,750
Banking and transaction charges	786	753	744
Communication and data services	619	636	686
Travel expenses ²	256	288	334
Marketing expenses ²	251	299	329
Other expenses ^{2,3}	1,071	690	975
Total general and administrative expenses	12,253	11,286	11,973

¹ Includes bank levy of € 622 million in 2019, € 690 million in 2018 and € 596 million in 2017.

² Prior year numbers have been restated to reflect the shift of representation expenses from travel expenses to marketing and other expenses.

³ Includes litigation related expenses of € 473 million in 2019, € 88 million in 2018 and € 213 million in 2017. See Note 27 "Provisions", for more detail on litigation.

10 – Restructuring

Restructuring is primarily driven by the implementation of the Group's strategic changes as announced in the third quarter 2019. We have defined measures that aim to strengthen the bank, position it for growth and simplify its organizational set-up. The measures also aim to reduce adjusted costs through higher efficiency, by optimizing and streamlining processes, and by exploiting synergies.

Restructuring expense is comprised of termination benefits, additional expenses covering the acceleration of deferred compensation awards not yet amortized due to the discontinuation of employment and contract termination costs related to real estate.

Net restructuring expense by division

in € m.	2019	2018	2017
Corporate Bank	137	31	20
Investment Bank	169	200	40
Private Bank	126	49	358
Asset Management	29	19	6
Capital Release Unit	143	62	21
Corporate & Other	40	(1)	1
Total Net Restructuring Charges	644	360	447

Net restructuring by type

in € m.	2019	2018	2017
Restructuring – Staff related	641	367	430
thereof:			
Termination Benefits	476	248	402
Retention Acceleration	156	113	26
Social Security	9	6	2
Restructuring – Non Staff related	2	(6)	17
Total Net Restructuring Charges	644	360	447

Provisions for restructuring amounted to € 684 million, € 585 million and € 696 million as of December 31, 2019, December 31, 2018 and December 31, 2017, respectively. The majority of the current provisions for restructuring are expected to be utilized in the next two years.

During 2019, 2,247 full-time equivalent staff was reduced through restructuring (2018: 3,000 and 2017: 2,045).

Organizational changes

Full-time equivalent staff	2019	2018	2017
Corporate Bank	137	222	332
Investment Bank	626	670	233
Private Bank	440	717	946
Asset Management	136	92	47
Capital Release Unit	514	243	162
Infrastructure	394	1,056	325
Total full-time equivalent staff	2,247	3,000	2,045

11 – Earnings per share

Basic earnings per share amounts are computed by dividing net income (loss) attributable to Deutsche Bank shareholders by the average number of common shares outstanding during the year. The average number of common shares outstanding is defined as the average number of common shares issued, reduced by the average number of shares in treasury and by the average number of shares that will be acquired under physically-settled forward purchase contracts, and increased by undistributed vested shares awarded under deferred share plans.

Diluted earnings per share assumes the conversion into common shares of outstanding securities or other contracts to issue common stock, such as share options, convertible debt, unvested deferred share awards and forward contracts. The aforementioned instruments are only included in the calculation of diluted earnings per share if they are dilutive in the respective reporting period.

Computation of basic and diluted earnings per share

in € m.	2019	2018	2017
Net income (loss) attributable to Deutsche Bank shareholders and additional equity components	(5,390)	267	(751)
Coupons paid on additional equity components ¹	(330)	(292)	(298)
Net income (loss) attributable to Deutsche Bank shareholders – numerator for basic earnings per share	(5,719)	(26)	(1,049)
Effect of dilutive securities	0	0	0
Net income (loss) attributable to Deutsche Bank shareholders after assumed conversions – numerator for diluted earnings per share	(5,719)	(26)	(1,049)
Number of shares in million			
Weighted-average shares outstanding – denominator for basic earnings per share	2,110.0	2,102.2	1,967.7
Effect of dilutive securities:			
Forwards	0.0	0.0	0.0
Employee stock compensation options	0.0	0.0	0.0
Deferred shares	0.0	0.0	0.0
Other (including trading options)	0.0	0.0	0.0
Dilutive potential common shares	0.0	0.0	0.0
Adjusted weighted-average shares after assumed conversions – denominator for diluted earnings per share	2,110.0	2,102.2	1,967.7

¹ In 2019 tax impact is recognized in income (loss) directly, which did not have a material impact as noted in Note 2.

Earnings per share

in €	2019	2018	2017
Basic earnings per share	(2.71)	(0.01)	(0.53)
Diluted earnings per share	(2.71)	(0.01)	(0.53)

On April 7, 2017, Deutsche Bank AG completed a capital increase with subscription rights. As the subscription price of the new shares was lower than the market price of the existing shares, the capital increase included a bonus element. According to IAS 33, the bonus element is the result of an implicit change in the number of shares outstanding for all periods prior to the capital increase without a fully proportionate change in resources. As a consequence, the weighted average number of shares outstanding has been adjusted retrospectively.

In accordance with IAS 33 the coupons paid on Additional Tier 1 Notes are not attributable to Deutsche Bank shareholders and therefore need to be deducted in the calculation. This adjustment created a net loss situation for Earnings per Common Share in 2018. Due to the net loss situation for 2019, 2018 and 2017 potentially dilutive shares are generally not considered for the earnings per share calculation, because to do so would have been anti-dilutive and hence decreased the net loss per share.

Instruments outstanding and not included in the calculation of diluted earnings per share¹

Number of shares in m.	2019	2018	2017
Call options sold	0.0	0.0	0.0
Employee stock compensation options	0.0	0.0	0.0
Deferred shares	117.6	108.8	104.4

¹ Not included in the calculation of diluted earnings per share, because to do so would have been anti-dilutive.

Notes to the consolidated balance sheet

12 – Financial assets/liabilities at fair value through profit or loss

in € m.	Dec 31, 2019	Dec 31, 2018
Trading Financial assets:		
Trading assets:		
Trading securities	97,986	140,720
Other trading assets ¹	12,889	12,017
Total trading assets	110,875	152,738
Positive market values from derivative financial instruments	332,931	320,058
Total Trading Financial assets	443,805	472,796
Non-trading financial assets mandatory at fair value through profit or loss:		
Securities purchased under resale agreements	53,366	44,543
Securities borrowed	17,918	24,210
Loans	3,174	12,741
Other financial assets mandatory at fair value through profit or loss	12,443	18,951
Total Non-trading financial assets mandatory at fair value through profit or loss	86,901	100,444
Financial assets designated at fair value through profit or loss:		
Loans	7	0
Other financial assets designated at fair value through profit or loss	0	104
Total financial assets designated at fair value through profit or loss	7	104
Total financial assets at fair value through profit or loss	530,713	573,344

¹ Includes traded loans of € 12.3 billion and € 11.5 billion at December 31, 2019 and 2018 respectively.

in € m.	Dec 31, 2019	Dec 31, 2018
Financial liabilities classified as held for trading:		
Trading liabilities:		
Trading securities	36,692	59,629
Other trading liabilities	373	295
Total trading liabilities	37,065	59,924
Negative market values from derivative financial instruments	316,506	301,487
Total financial liabilities classified as held for trading	353,571	361,411
Financial liabilities designated at fair value through profit or loss:		
Securities sold under repurchase agreements	42,723	46,254
Loan commitments	1	0
Long-term debt	4,761	5,607
Other financial liabilities designated at fair value through profit or loss	2,847	1,895
Total financial liabilities designated at fair value through profit or loss	50,332	53,757
Investment contract liabilities	544	512
Total financial liabilities at fair value through profit or loss	404,448	415,680

Financial assets & liabilities designated at fair value through profit or loss

The Group has designated various lending relationships at fair value through profit or loss. Lending facilities consist of drawn loan assets and undrawn irrevocable loan commitments. The maximum exposure to credit risk on a drawn loan is its fair value. The Group's maximum exposure to credit risk on drawn loans, including securities purchased under resale agreements and securities borrowed, was € 7 million and € 0 million as of December 31, 2019, and 2018, respectively. Exposure to credit risk also exists for undrawn irrevocable loan commitments and is predominantly counterparty credit risk.

The credit risk on the securities purchased under resale agreements and securities borrowed designated under the fair value option is mitigated by the holding of collateral. The valuation of these instruments takes into account the credit enhancement in the form of the collateral received. As such there is no material movement during the year or cumulatively due to movements in counterparty credit risk on these instruments.

Changes in fair value of financial assets attributable to movements in counterparty credit risk

in € m.	Dec 31, 2019	Dec 31, 2018
Notional value of financial assets exposed to credit risk	0	0
Annual change in the fair value reflected in the Statement of Income	0	0
Cumulative change in the fair value	0	0
Notional of credit derivatives used to mitigate credit risk	0	0
Annual change in the fair value reflected in the Statement of Income	0	0
Cumulative change in the fair value	0	0

Changes in fair value of financial liabilities attributable to movements in the Group's credit risk¹

in € m.	Dec 31, 2019	Dec 31, 2018 ²
Presented in Other comprehensive Income		
Cumulative change in the fair value	(34)	(49)
Presented in Statement of income		
Annual change in the fair value reflected in the Statement of Income	0	0
Cumulative change in the fair value	0	0

¹ The fair value of a financial liability incorporates the credit risk of that financial liability. Changes in the fair value of financial liabilities issued by consolidated structured entities have been excluded as this is not related to the Group's credit risk but to that of the legally isolated structured entity, which is dependent on the collateral it holds.

Transfers of the cumulative gains or losses within equity during the period

in € m.	Dec 31, 2019	Dec 31, 2018
Cumulative gains or losses within equity during the period	0	0

Amounts realized on derecognition of liabilities designated at fair value through profit or loss

in € m.	Dec 31, 2019	Dec 31, 2018
Amount presented in other comprehensive income realized at derecognition	0	(3)

The excess of the contractual amount repayable at maturity over the carrying value of financial liabilities¹

in € m.	Dec 31, 2019	Dec 31, 2018
Including undrawn loan commitments ²	873	2,545
Excluding undrawn loan commitments	357	2,536

¹ Assuming the liability is extinguished at the earliest contractual maturity that the Group can be required to repay. When the amount payable is not fixed, it is determined by reference to conditions existing at the reporting date.

² The contractual cash flows at maturity for undrawn loan commitments assume full drawdown of the facility.

13 – Financial Instruments carried at Fair Value

Valuation Methods and Control

The Group has an established valuation control framework which governs internal control standards, methodologies, and procedures over the valuation process.

Prices Quoted in Active Markets – The fair value of instruments that are quoted in active markets are determined using the quoted prices where they represent prices at which regularly and recently occurring transactions take place.

Valuation Techniques – The Group uses valuation techniques to establish the fair value of instruments where prices, quoted in active markets, are not available. Valuation techniques used for financial instruments include modelling techniques, the use of indicative quotes for proxy instruments, quotes from recent and less regular transactions and broker quotes.

For some financial instruments a rate or other parameter, rather than a price, is quoted. Where this is the case then the market rate or parameter is used as an input to a valuation model to determine fair value. For some instruments, modelling techniques follow industry standard models, for example, discounted cash flow analysis and standard option pricing models. These models are dependent upon estimated future cash flows, discount factors and volatility levels. For more complex or unique instruments, more sophisticated modelling techniques are required, and may rely upon assumptions or more complex parameters such as correlations, prepayment speeds, default rates and loss severity.

Frequently, valuation models require multiple parameter inputs. Where possible, parameter inputs are based on observable data or are derived from the prices of relevant instruments traded in active markets. Where observable data is not available for parameter inputs, then other market information is considered. For example, indicative broker quotes and consensus pricing information are used to support parameter inputs where they are available. Where no observable information is available to support parameter inputs then they are based on other relevant sources of information such as prices for similar transactions, historic data, economic fundamentals, and research information, with appropriate adjustment to reflect the terms of the actual instrument being valued and current market conditions.

Valuation Adjustments – Valuation adjustments are an integral part of the valuation process. In making appropriate valuation adjustments, the Group follows methodologies that consider factors such as bid-offer spreads, counterparty/own credit and funding risk. Bid-offer spread valuation adjustments are required to adjust mid-market valuations to the appropriate bid or offer valuation. The bid or offer valuation is the best representation of the fair value for an instrument, and therefore its fair value. The carrying value of a long position is adjusted from mid to bid, and the carrying value of a short position is adjusted from mid to offer. Bid-offer valuation adjustments are determined from bid-offer prices observed in relevant trading activity and in quotes from other broker-dealers or other knowledgeable counterparties. Where the quoted price for the instrument is already a bid-offer price then no additional bid-offer valuation adjustment is necessary. Where the fair value of financial instruments is derived from a modelling technique, then the parameter inputs into that model are normally at a mid-market level. Such instruments are generally managed on a portfolio basis and, when specified criteria are met, valuation adjustments are taken to reflect the cost of closing out the net exposure the Bank has to individual market or counterparty risks. These adjustments are determined from bid-offer prices observed in relevant trading activity and quotes from other broker-dealers.

Where complex valuation models are used, or where less-liquid positions are being valued, then bid-offer levels for those positions may not be available directly from the market, and therefore for the close-out cost of these positions, models and parameters must be estimated. When these adjustments are designed, the Group closely examines the valuation risks associated with the model as well as the positions themselves, and the resulting adjustments are closely monitored on an ongoing basis.

Counterparty Credit Valuation Adjustments (CVAs) are required to cover expected credit losses to the extent that the valuation technique does not already include an expected credit loss factor relating to the non-performance risk of the counterparty. The CVA amount is applied to all relevant over-the-counter (OTC) derivatives, and is determined by assessing the potential credit exposure to a given counterparty and taking into account any collateral held, the effect of any relevant netting arrangements, expected loss given default and the probability of default, based on available market information, including Credit Default Swap (CDS) spreads. Where counterparty CDS spreads are not available, relevant proxies are used.

The fair value of the Group's financial liabilities at fair value through profit or loss (i.e., OTC derivative liabilities and issued note liabilities designated at fair value through profit or loss) incorporates valuation adjustments to measure the change in the Group's own credit risk (i.e. Debt Valuation Adjustments (DVA) for Derivatives and Own Credit Adjustment (OCA) for structured notes). For derivative liabilities the Group considers its own creditworthiness by assessing all counterparties' expected future exposure to the Group, taking into account any collateral posted by the Group, the effect of relevant netting arrangements, the probability of default of the Group, based on the Group's market CDS level and the expected loss given default, taking into account the seniority of derivative claims under resolution (statutory subordination). Issued note liabilities are discounted utilizing the spread at which similar instruments would be issued or bought back at the measurement date as this reflects the value from the perspective of a market participant who holds the identical item as an asset. This spread is further parameterized into a market level of funding component and an idiosyncratic own credit component. Under IFRS 9 the change in the own credit component is reported under Other Comprehensive Income (OCI).

When determining CVA and DVA, additional adjustments are made where appropriate to achieve fair value, due to the expected loss estimate of a particular arrangement, or where the credit risk being assessed differs in nature to that described by the available CDS instrument.

Funding Valuation Adjustments (FVA) are required to incorporate the market implied funding costs into the fair value of derivative positions. The FVA reflects a discounting spread applied to uncollateralized and partially collateralized derivatives and is determined by assessing the market-implied funding costs on both assets and liabilities.

Where there is uncertainty in the assumptions used within a modelling technique, an additional adjustment is taken to calibrate the model price to the expected market price of the financial instrument. Typically, such transactions have bid-offer levels which are less observable, and these adjustments aim to estimate the bid-offer by computing the liquidity-premium associated with the transaction. Where a financial instrument is of sufficient complexity that the cost of closing it out would be higher than the cost of closing out its component risks, then an additional adjustment is taken to reflect this.

Valuation Control – The Group has an independent specialized valuation control group within the Risk function which governs and develops the valuation control framework and manages the valuation control processes. The mandate of this specialist function includes the performance of the independent valuation control process for all businesses, the continued development of valuation control methodologies and techniques, as well as devising and governing the formal valuation control policy framework. Special attention of this independent valuation control group is directed to areas where management judgment forms part of the valuation process.

Results of the valuation control process are collected and analyzed as part of a standard monthly reporting cycle. Variances of differences outside of preset and approved tolerance levels are escalated both within the Finance function and with Senior Business Management for review, resolution and, if required, adjustment.

For instruments where fair value is determined from valuation models, the assumptions and techniques used within the models are independently validated by an independent specialist model validation group that is part of the Group's Risk Management function.

Quotes for transactions and parameter inputs are obtained from a number of third party sources including exchanges, pricing service providers, firm broker quotes and consensus pricing services. Price sources are examined and assessed to determine the quality of fair value information they represent, with greater emphasis given to those possessing greater valuation certainty and relevance. The results are compared against actual transactions in the market to ensure the model valuations are calibrated to market prices.

Price and parameter inputs to models, assumptions and valuation adjustments are verified against independent sources. Where they cannot be verified to independent sources due to lack of observable information, the estimate of fair value is subject to procedures to assess its reasonableness. Such procedures include performing revaluation using independently generated models (including where existing models are independently recalibrated), assessing the valuations against appropriate proxy instruments and other benchmarks, and performing extrapolation techniques. Assessment is made as to whether the valuation techniques produce fair value estimates that are reflective of market levels by calibrating the results of the valuation models against market transactions where possible.

Fair Value Hierarchy

The financial instruments carried at fair value have been categorized under the three levels of the IFRS fair value hierarchy as follows:

Level 1 – Instruments valued using quoted prices in active markets are instruments where the fair value can be determined directly from prices which are quoted in active, liquid markets and where the instrument observed in the market is representative of that being priced in the Group's inventory.

These include: government bonds, exchange-traded derivatives and equity securities traded on active, liquid exchanges.

Level 2 – Instruments valued with valuation techniques using observable market data are instruments where the fair value can be determined by reference to similar instruments trading in active markets, or where a technique is used to derive the valuation but where all inputs to that technique are observable.

These include: many OTC derivatives; many investment-grade listed credit bonds; some CDS; many collateralized debt obligations (CDO); and many less-liquid equities.

Level 3 – Instruments valued using valuation techniques using market data which is not directly observable are instruments where the fair value cannot be determined directly by reference to market-observable information, and some other pricing technique must be employed. Instruments classified in this category have an element which is unobservable and which has a significant impact on the fair value.

These include: more-complex OTC derivatives; distressed debt; highly-structured bonds; illiquid asset-backed securities (ABS); illiquid CDO's (cash and synthetic); monoline exposures; some private equity placements; many commercial real estate (CRE) loans; illiquid loans; and some municipal bonds.

Carrying value of the financial instruments held at fair value¹

in € m.	Dec 31, 2019			Dec 31, 2018		
	Quoted prices in active market (Level 1)	Valuation technique observable parameters (Level 2)	Valuation technique unobservable parameters (Level 3)	Quoted prices in active market (Level 1)	Valuation technique observable parameters (Level 2)	Valuation technique unobservable parameters (Level 3)
Financial assets held at fair value:						
Trading assets	44,595	56,713	9,567	75,415	67,560	9,763
Trading securities	44,427	50,128	3,430	75,210	61,424	4,086
Other trading assets	168	6,584	6,137	205	6,136	5,676
Positive market values from derivative financial instruments	2,682	322,082	8,167	10,140	301,609	8,309
Non-trading financial assets mandatory at fair value through profit or loss	3,806	77,818	5,278	8,288	86,090	6,066
Financial assets designated at fair value through profit or loss	0	0	7	104	0	0
Financial assets at fair value through other comprehensive income	30,924	13,529	1,050	32,517	18,397	268
Other financial assets at fair value	2	7,366 ²	363	42	2,779 ²	207
Total financial assets held at fair value	82,009	477,507	24,431	126,505	476,435	24,614
Financial liabilities held at fair value:						
Trading liabilities	23,873	13,152	41	42,548	17,361	15
Trading securities	23,862	12,828	2	42,547	17,082	0
Other trading liabilities	11	324	38	1	279	15
Negative market values from derivative financial instruments	2,841	307,013	6,652	9,638	285,561	6,289
Financial liabilities designated at fair value through profit or loss	0	48,378	1,954	119	51,617	2,021
Investment contract liabilities	0	544	0	0	512	0
Other financial liabilities at fair value	527	4,609 ²	(34) ³	201	2,658 ²	(611) ³
Total financial liabilities held at fair value	27,241	373,697	8,612	52,505	357,709	7,714

¹ Amounts in this table are generally presented on a gross basis, in line with the Group's accounting policy regarding offsetting of financial instruments, as described in Note 1 "Significant Accounting Policies and Critical Accounting Estimates".

² Predominantly relates to derivatives qualifying for hedge accounting.

³ Relates to derivatives which are embedded in contracts where the host contract is held at amortized cost but for which the embedded derivative is separated. The separated embedded derivatives may have a positive or a negative fair value but have been presented in this table to be consistent with the classification of the host contract. The separated embedded derivatives are held at fair value on a recurring basis and have been split between the fair value hierarchy classifications.

In 2019, there were no material transfers between Level 1 and Level 2 based on changes in liquidity testing procedures.

During the second quarter of 2019, the Group implemented revisions to the fair value hierarchy classification framework applicable to financial instruments carried at fair value under IFRS 13. Under the revised framework, valuation inputs are considered observable where they are directly supported by current market transactions or quoted levels. The significance of unobservable market data inputs to the valuation of a trade is determined via sensitivity testing. Previously, the approach to assess observability included the use of consensus pricing data which was back-tested against market transactions, and the scope of sensitivity testing was less granular than that applied under the revised approach. The impact of these changes was the net movement of approximately € 1.2 billion of financial assets held at fair value into Level 2 from Level 3, and the net movement of approximately € 0.7 billion of financial liabilities held at fair value into Level 3 from Level 2.

Valuation Techniques

The following is an explanation of the valuation techniques used in establishing the fair value of the different types of financial instruments that the Group trades.

Sovereign, Quasi-sovereign and Corporate Debt and Equity Securities – Where there are no recent transactions then fair value may be determined from the last market price adjusted for all changes in risks and information since that date. Where a close proxy instrument is quoted in an active market then fair value is determined by adjusting the proxy value for differences in the risk profile of the instruments. Where close proxies are not available then fair value is estimated using more complex modelling techniques. These techniques include discounted cash flow models using current market rates for credit, interest, liquidity and other risks. For equity securities modeling techniques may also include those based on earnings multiples.

Mortgage- and Other Asset-Backed Securities (MBS/ABS) include residential and commercial MBS and other ABS including CDOs. ABS have specific characteristics as they have different underlying assets and the issuing entities have different capital structures. The complexity increases further where the underlying assets are themselves ABS, as is the case with many of the CDO instruments.

Where no reliable external pricing is available, ABS are valued, where applicable, using either relative value analysis which is performed based on similar transactions observable in the market, or industry-standard valuation models making largest possible use of available observable inputs. The industry standard models calculate principal and interest payments for a given deal based on assumptions that can be independently price tested. The inputs include prepayment speeds, loss assumptions (timing and severity) and a discount rate (spread, yield or discount margin). These inputs/assumptions are derived from actual transactions, external market research and market indices where appropriate.

Loans – For certain loans fair value may be determined from the market price on a recently occurring transaction adjusted for all changes in risks and information since that transaction date. Where there are no recent market transactions then broker quotes, consensus pricing, proxy instruments or discounted cash flow models are used to determine fair value. Discounted cash flow models incorporate parameter inputs for credit risk, interest rate risk, foreign exchange risk, loss given default estimates and amounts utilized given default, as appropriate. Credit risk, loss given default and utilization given default parameters are determined using information from the loan or other credit markets, where available and appropriate.

Leveraged loans can have transaction-specific characteristics which can limit the relevance of market-observed transactions. Where similar transactions exist for which observable quotes are available from external pricing services then this information is used with appropriate adjustments to reflect the transaction differences. When no similar transactions exist, a discounted cash flow valuation technique is used with credit spreads derived from the appropriate leveraged loan index, incorporating the industry classification, subordination of the loan, and any other relevant information on the loan and loan counterparty.

Over-The-Counter Derivative Financial Instruments – Market standard transactions in liquid trading markets, such as interest rate swaps, foreign exchange forward and option contracts in G7 currencies, and equity swap and option contracts on listed securities or indices are valued using market standard models and quoted parameter inputs. Parameter inputs are obtained from pricing services, consensus pricing services and recently occurring transactions in active markets wherever possible.

More complex instruments are modeled using more sophisticated modeling techniques specific for the instrument and are calibrated to available market prices. Where the model output value does not calibrate to a relevant market reference then valuation adjustments are made to the model output value to adjust for any difference. In less active markets, data is obtained from less frequent market transactions, broker quotes and through extrapolation and interpolation techniques. Where observable prices or inputs are not available, management judgment is required to determine fair values by assessing other relevant sources of information such as historical data, fundamental analysis of the economics of the transaction and proxy information from similar transactions.

Financial Liabilities Designated at Fair Value through Profit or Loss under the Fair Value Option – The fair value of financial liabilities designated at fair value through profit or loss under the fair value option incorporates all market risk factors including a measure of the Group's credit risk relevant for that financial liability. The financial liabilities include structured note issuances, structured deposits, and other structured securities issued by consolidated vehicles, which may not be quoted in an active market. The fair value of these financial liabilities is determined by discounting the contractual cash flows using the relevant credit-adjusted yield curve. The market risk parameters are valued consistently to similar instruments held as assets, for example, any derivatives embedded within the structured notes are valued using the same methodology discussed in the "Over-The-Counter Derivative Financial Instruments" section above.

Where the financial liabilities designated at fair value through profit or loss under the fair value option are collateralized, such as securities loaned and securities sold under repurchase agreements, the credit enhancement is factored into the fair valuation of the liability.

Investment Contract Liabilities – Assets which are linked to the investment contract liabilities are owned by the Group. The investment contract obliges the Group to use these assets to settle these liabilities. Therefore, the fair value of investment contract liabilities is determined by the fair value of the underlying assets (i.e., amount payable on surrender of the policies).

Analysis of Financial Instruments with Fair Value Derived from Valuation Techniques Containing Significant Unobservable Parameters (Level 3)

Some of the financial assets and financial liabilities in Level 3 of the fair value hierarchy have identical or similar offsetting exposures to the unobservable input. However, according to IFRS they are required to be presented gross.

Trading Securities – Certain illiquid emerging market corporate bonds and illiquid highly structured corporate bonds are included in this level of the hierarchy. In addition, some of the holdings of notes issued by securitization entities, commercial and residential MBS, collateralized debt obligation securities and other ABS are reported here. The decrease in the year is mainly due to a combination of sales, settlements and transfers between Level 2 and Level 3 due to changes in the observability of input parameters used to value these instruments offset by purchases and gains.

Positive and Negative Market Values from Derivative Instruments categorized in this level of the fair value hierarchy are valued based on one or more significant unobservable parameters. The unobservable parameters may include certain correlations, certain longer-term volatilities, certain prepayment rates, credit spreads and other transaction-specific parameters.

Level 3 derivatives includes certain options where the volatility is unobservable; certain basket options in which the correlations between the referenced underlying assets are unobservable; longer-term interest rate option derivatives; multi-currency foreign exchange derivatives; and certain credit default swaps for which the credit spread is not observable.

The decrease in assets was due to settlements and transfers between Level 2 and Level 3 due to changes in the observability of input parameters used to value these instruments offset by gains. The increase in liabilities was due to losses and transfers between Level 2 and Level 3 offset by settlements.

Other Trading Instruments classified in Level 3 of the fair value hierarchy mainly consist of traded loans valued using valuation models based on one or more significant unobservable parameters. Level 3 loans comprise illiquid leveraged loans and illiquid residential and commercial mortgage loans. The balance increased in the year due to purchases, issuances, gains and transfers between Level 2 and Level 3 due to changes in the observability of input parameters used to value these instruments offset by sales, settlements and due to deconsolidation.

Non-trading financial assets mandatory at fair value through profit or loss classified in Level 3 of fair value hierarchy consist of any non-trading financial asset that does not fall into the Hold to Collect nor Hold to Collect and Sell business models. This includes predominately reverse repurchase agreements which are managed on a fair value basis. Additionally, any financial asset that falls into the Hold to Collect or Hold to Collect and Sell business models for which the contractual cash flow characteristics are not SPPI. The decrease in the period is driven by sales, settlements, deconsolidation and transfers between Level 2 and Level 3 due to changes in the observability of input parameters used to value these instruments offset by purchases, issuances and gains.

Financial Assets/Liabilities designated at Fair Value through Profit or Loss – Certain corporate loans and structured liabilities which were designated at fair value through profit or loss under the fair value option were categorized in this level of the fair value hierarchy. The corporate loans are valued using valuation techniques which incorporate observable credit spreads, recovery rates and unobservable utilization parameters. Revolving loan facilities are reported in the third level of the hierarchy because the utilization in the event of the default parameter is significant and unobservable.

In addition, certain hybrid debt issuances designated at fair value through profit or loss containing embedded derivatives are valued based on significant unobservable parameters. These unobservable parameters include single stock volatility correlations. The assets marginally increased during the year due to issuances, gains and transfers between Level 2 and Level 3 offset by settlements. The liabilities decreased in the year due to settlements and transfers between Level 2 and Level 3 offset by issuances and gains.

Financial assets at fair value through other comprehensive income include non-performing loan portfolios where there is no trading intent and the market is very illiquid. The increase in assets due to purchases, gains and transfers between Level 2 and Level 3 offset by sales and settlements.

Reconciliation of financial instruments classified in Level 3

Reconciliation of financial instruments classified in Level 3

Dec 31, 2019

in € m.	Balance, beginning of year	Changes in the group of consoli- dated companies	Total gains/ losses ¹	Purchases	Sales	Issu- ances ²	Settle- ments ³	Transfers into Level 3 ⁴	Transfers out of Level 3 ⁴	Balance, end of year
Financial assets held at fair value:										
Trading securities	4,086	(0)	76	2,122	(2,242)	0	(408)	537	(742)	3,430
Positive market values from derivative financial instruments	8,309	0	1,547	0	0	0	(1,420)	1,571	(1,840)	8,167
Other trading assets	5,676	(75)	176	1,031	(2,493)	2,615	(1,186)	729	(337)	6,137
Non-trading financial assets mandatory at fair value through profit or loss	6,066	(12)	401	1,448	(473)	592	(1,822)	727	(1,649)	5,278
Financial assets designated at fair value through profit or loss	0	0	2	0	0	8	(16)	12	0	7
Financial assets at fair value through other comprehensive income	268	0	2 ⁵	536	(35)	0	(19)	300	(2)	1,050
Other financial assets at fair value	207	0	0	0	0	0	(6)	176	(14)	363
Total financial assets held at fair value	24,614	(86)	2,204^{6,7}	5,136	(5,243)	3,215	(4,877)	4,052	(4,584)	24,431
Financial liabilities held at fair value:										
Trading securities	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2
Negative market values from derivative financial instruments	6,289	0	1,337	0	0	0	(1,175)	1,904	(1,702)	6,652
Other trading liabilities	15	0	(8)	0	0	0	(4)	34	0	38
Financial liabilities designated at fair value through profit or loss	2,021	(77)	290	0	0	385	(489)	681	(856)	1,954
Other financial liabilities at fair value	(611)	0	304	0	0	0	100	56	117	(34)
Total financial liabilities held at fair value	7,714	(77)	1,925^{6,7}	0	0	385	(1,568)	2,674	(2,441)	8,612

¹ Total gains and losses predominantly relate to net gains (losses) on financial assets/liabilities at fair value through profit or loss reported in the consolidated statement of income. The balance also includes net gains (losses) on financial assets available for sale reported in the consolidated statement of income and unrealized net gains (losses) on financial assets available for sale and exchange rate changes reported in other comprehensive income, net of tax. Further, certain instruments are hedged with instruments in Level 1 or Level 2 but the table above does not include the gains and losses on these hedging instruments. Additionally, both observable and unobservable parameters may be used to determine the fair value of an instrument classified within Level 3 of the fair value hierarchy; the gains and losses presented below are attributable to movements in both the observable and unobservable parameters.

² Issuances relate to the cash amount received on the issuance of a liability and the cash amount paid on the primary issuance of a loan to a borrower.

³ Settlements represent cash flows to settle the asset or liability. For debt and loan instruments this includes principal on maturity, principal amortizations and principal repayments. For derivatives all cash flows are presented in settlements.

⁴ Transfers in and transfers out of Level 3 are related to changes in observability of input parameters. During the year they are recorded at their fair value at the beginning of year. For instruments transferred into Level 3 the table shows the gains and losses and cash flows on the instruments as if they had been transferred at the beginning of the year. Similarly for instruments transferred out of Level 3 the table does not show any gains or losses or cash flows on the instruments during the year since the table is presented as if they have been transferred out at the beginning of the year.

⁵ Total gains and losses on financial assets at fair value through other comprehensive income include a loss of € 3 million recognized in other comprehensive income, net of tax.

⁶ This amount includes the effect of exchange rate changes. For total financial assets held at fair value this effect is a gain of € 157 million and for total financial liabilities held at fair value this is a loss of € 25 million. The effect of exchange rate changes is reported in other comprehensive income, net of tax.

⁷ For assets positive balances represent gains, negative balances represent losses. For liabilities positive balances represent losses, negative balances represent gains.

Dec 31, 2018

in € m.	Balance, beginning of year	Changes in the group of consoli- dated companies	Total gains/ losses ¹	Purchases	Sales	Issu- ances ²	Settle- ments ³	Transfers into Level 3 ⁴	Transfers out of Level 3 ⁴	Balance, end of year
Financial assets held at fair value:										
Trading securities	4,148	6	105	2,146	(1,908)	0	(481)	897	(826)	4,086
Positive market values from derivative financial instruments	7,340	0	718	0	0	0	(137)	1,940	(1,551)	8,309
Other trading assets	4,426	0	233	981	(2,027)	3,055	(1,241)	506	(257)	5,676
Non-trading financial assets mandatory at fair value through profit or loss	4,573	3	426	3,627	(567)	1,013	(3,128)	411	(292)	6,066
Financial assets designated at fair value through profit or loss	91	0	4	0	0	0	(22)	0	(72)	0
Financial assets at fair value through other comprehensive income	231	3	(4) ⁵	260	(162)	0	(6)	2	(55)	268
Other financial assets at fair value	47	0	0	0	0	0	0	207	(47)	207
Total financial assets held at fair value	20,855	12	1,481^{6,7}	7,014	(4,664)	4,068	(5,015)	3,963	(3,100)	24,614
Financial liabilities held at fair value:										
Trading securities	2	(0)	(1)	0	0	0	(0)	0	(1)	0
Negative market values from derivative financial instruments	5,992	0	531	0	0	0	(522)	1,319	(1,031)	6,289
Other trading liabilities	0	0	(1)	0	0	0	16	0	0	15
Financial liabilities designated at fair value through profit or loss	1,444	0	(121)	0	0	692	(270)	408	(134)	2,021
Other financial liabilities at fair value	(298)	0	(299)	0	0	0	38	(29)	(23)	(611)
Total financial liabilities held at fair value	7,139	0	110^{6,7}	0	0	692	(738)	1,699	(1,189)	7,714

¹ Total gains and losses predominantly relate to net gains (losses) on financial assets/liabilities at fair value through profit or loss reported in the consolidated statement of income. The balance also includes net gains (losses) on financial assets available for sale reported in the consolidated statement of income and unrealized net gains (losses) on financial assets available for sale and exchange rate changes reported in other comprehensive income, net of tax. Further, certain instruments are hedged with instruments in Level 1 or Level 2 but the table above does not include the gains and losses on these hedging instruments. Additionally, both observable and unobservable parameters may be used to determine the fair value of an instrument classified within Level 3 of the fair value hierarchy; the gains and losses presented below are attributable to movements in both the observable and unobservable parameters.

² Issuances relate to the cash amount received on the issuance of a liability and the cash amount paid on the primary issuance of a loan to a borrower.

³ Settlements represent cash flows to settle the asset or liability. For debt and loan instruments this includes principal on maturity, principal amortizations and principal repayments. For derivatives all cash flows are presented in settlements.

⁴ Transfers in and transfers out of Level 3 are related to changes in observability of input parameters. During the year they are recorded at their fair value at the beginning of year. For instruments transferred into Level 3 the table shows the gains and losses and cash flows on the instruments as if they had been transferred at the beginning of the year. Similarly for instruments transferred out of Level 3 the table does not show any gains or losses or cash flows on the instruments during the year since the table is presented as if they have been transferred out at the beginning of the year.

⁵ Total gains and losses on financial assets at fair value through other comprehensive income include a loss of € 8 million recognized in other comprehensive income, net of tax, and a loss of € 4 million recognized in the income statement presented in net gains (losses).

⁶ This amount includes the effect of exchange rate changes. For total financial assets held at fair value this effect is a gain of € 136 million and for total financial liabilities held at fair value this is a loss of € 33 million. The effect of exchange rate changes is reported in other comprehensive income, net of tax.

⁷ For assets positive balances represent gains, negative balances represent losses. For liabilities positive balances represent losses, negative balances represent gains.

Sensitivity Analysis of Unobservable Parameters

Where the value of financial instruments is dependent on unobservable parameter inputs, the precise level for these parameters at the balance sheet date might be drawn from a range of reasonably possible alternatives. In preparing the financial statements, appropriate levels for these unobservable input parameters are chosen so that they are consistent with prevailing market evidence and in line with the Group's approach to valuation control detailed above. Were the Group to have marked the financial instruments concerned using parameter values drawn from the extremes of the ranges of reasonably possible alternatives then as of December 31, 2019 it could have increased fair value by as much as € 1.7 billion or decreased fair value by as much as € 1.2 billion. As of December 31, 2018 it could have increased fair value by as much as € 1.6 billion or decreased fair value by as much as € 1.0 billion.

The changes in sensitive amounts from December 31, 2018 to December 31, 2019 were an increase in positive fair value movement of € 26 million, and an increase in negative fair value movement of € 105 million.

The increases in positive and negative fair value movements were aligned with the increase in Gross Level 3 Assets & Liabilities in the period. Gross Level 3 Assets & Liabilities increased from € 32.3 billion at December 31, 2018 to € 33.0 billion at December 31, 2019, a percentage increase of 2 %, and the change in positive fair value movements from December 31, 2018 to December 31, 2019 represented a comparable 2 % increase. The change in negative fair value movements in the same period was proportionally larger with this due to a range of smaller idiosyncratic factors.

Our sensitivity calculation of unobservable parameters for Level 3 aligns to the approach used to assess valuation uncertainty for Prudent Valuation purposes. Prudent Valuation is a capital requirement for assets held at fair value. It provides a mechanism for quantifying and capitalizing valuation uncertainty in accordance with the European Commission Delegated Regulation (EU) 2016/101, which supplements Article 34 of Regulation (EU) No. 2019/876 (CRR), requiring institutions to apply as a deduction from CET 1 for the amount of any additional valuation adjustments on all assets measured at fair value calculated in accordance with Article 105 (14). This utilizes exit price analysis performed for the relevant assets and liabilities in the Prudent Valuation assessment. The downside sensitivity may be limited in some cases where the fair value is already demonstrably prudent.

This disclosure is intended to illustrate the potential impact of the relative uncertainty in the fair value of financial instruments for which valuation is dependent on unobservable input parameters. However, it is unlikely in practice that all unobservable parameters would be simultaneously at the extremes of their ranges of reasonably possible alternatives. Hence, the estimates disclosed above are likely to be greater than the true uncertainty in fair value at the balance sheet date. Furthermore, the disclosure is neither predictive nor indicative of future movements in fair value.

For many of the financial instruments considered here, in particular derivatives, unobservable input parameters represent only a subset of the parameters required to price the financial instrument, the remainder being observable. Hence for these instruments the overall impact of moving the unobservable input parameters to the extremes of their ranges might be relatively small compared with the total fair value of the financial instrument. For other instruments, fair value is determined based on the price of the entire instrument, for example, by adjusting the fair value of a reasonable proxy instrument. In addition, all financial instruments are already carried at fair values which are inclusive of valuation adjustments for the cost to close out that instrument and hence already factor in uncertainty as it reflects itself in market pricing. Any negative impact of uncertainty calculated within this disclosure, then, will be over and above that already included in the fair value contained in the financial statements.

Breakdown of the sensitivity analysis by type of instrument¹

in € m.	Dec 31, 2019		Dec 31, 2018	
	Positive fair value movement from using reasonable possible alternatives	Negative fair value movement from using reasonable possible alternatives	Positive fair value movement from using reasonable possible alternatives	Negative fair value movement from using reasonable possible alternatives
Securities:				
Debt securities	256	108	179	118
Commercial mortgage-backed securities	4	1	5	4
Mortgage and other asset-backed securities	37	20	38	37
Corporate, sovereign and other debt securities	215	86	136	77
Equity securities	62	85	84	67
Derivatives:				
Credit	189	123	151	116
Equity	168	128	257	207
Interest related	312	303	346	206
Foreign Exchange	44	39	49	26
Other	116	101	106	89
Loans:				
Loans	525	264	475	219
Other	0	0	0	0
Total	1,673	1,151	1,647	1,046

¹ Where the exposure to an unobservable parameter is offset across different instruments then only the net impact is disclosed in the table.

Quantitative Information about the Sensitivity of Significant Unobservable Inputs

The behavior of the unobservable parameters on Level 3 fair value measurement is not necessarily independent, and dynamic relationships often exist between the other unobservable parameters and the observable parameters. Such relationships, where material to the fair value of a given instrument, are explicitly captured via correlation parameters, or are otherwise controlled via pricing models or valuation techniques. Frequently, where a valuation technique utilizes more than one input, the choice of a certain input will bound the range of possible values for other inputs. In addition, broader market factors (such as interest rates, equity, credit or commodity indices or foreign exchange rates) can also have effects.

The range of values shown below represents the highest and lowest inputs used to value the significant exposures within Level 3. The diversity of financial instruments that make up the disclosure is significant and therefore the ranges of certain parameters can be large. For example, the range of credit spreads on mortgage backed securities represents performing, more liquid positions with lower spreads than the less liquid, non-performing positions which will have higher credit spreads. As Level 3 contains the less liquid fair value instruments, the wide ranges of parameters seen is to be expected, as there is a high degree of pricing differentiation within each exposure type to capture the relevant market dynamics. There follows a brief description of each of the principal parameter types, along with a commentary on significant interrelationships between them.

Credit Parameters are used to assess the creditworthiness of an exposure, by enabling the probability of default and resulting losses of a default to be represented. The credit spread is the primary reflection of creditworthiness, and represents the premium or yield return above the benchmark reference instrument (typically LIBOR, or relevant Treasury Instrument, depending upon the asset being assessed), that a bond holder would require to allow for the credit quality difference between that entity and the reference benchmark. Higher credit spreads will indicate lower credit quality, and lead to a lower value for a given bond or other loan-asset that is to be repaid to the holder or lender by the borrower. Recovery Rates represent an estimate of the amount a lender would receive in the case of a default of a loan, or a bond holder would receive in the case of default of the bond. Higher recovery rates will give a higher valuation for a given bond position, if other parameters are held constant. Constant Default Rate (CDR) and Constant Prepayment Rate (CPR) allow more complex loan and debt assets to be assessed, as these parameters estimate the ongoing defaults arising on scheduled repayments and coupons, or whether the borrower is making additional (usually voluntary) prepayments. These parameters are particularly relevant when forming a fair value opinion for mortgage or other types of lending, where repayments are delivered by the borrower through time, or where the borrower may pre-pay the loan (seen for example in some residential mortgages). Higher CDR will lead to lower valuation of a given loan or mortgage as the lender will ultimately receive less cash.

Interest rates, credit spreads, inflation rates, foreign exchange rates and equity prices are referenced in some option instruments, or other complex derivatives, where the payoff a holder of the derivative will receive is dependent upon the behavior of these underlying references through time. Volatility parameters describe key attributes of option behavior by enabling the variability of returns of the underlying instrument to be assessed. This volatility is a measure of probability, with higher volatilities denoting higher probabilities of a particular outcome occurring. The underlying references (interest rates, credit spreads etc.) have an effect on the valuation of options, by describing the size of the return that can be expected from the option. Therefore the value of a given option is dependent upon the value of the underlying instrument, and the volatility of that instrument, representing the size of the payoff, and the probability of that payoff occurring. Where volatilities are high, the option holder will see a higher option value as there is greater probability of positive returns. A higher option value will also occur where the payoff described by the option is significant.

Correlations are used to describe influential relationships between underlying references where a derivative or other instrument has more than one underlying reference. Behind some of these relationships, for example commodity correlation and interest rate-foreign exchange correlations, typically lie macroeconomic factors such as the impact of global demand on groups of commodities, or the pricing parity effect of interest rates on foreign exchange rates. More specific relationships can exist between credit references or equity stocks in the case of credit derivatives and equity basket derivatives, for example. Credit correlations are used to estimate the relationship between the credit performance of a range of credit names, and stock correlations are used to estimate the relationship between the returns of a range of equities. A derivative with a correlation exposure will be either long- or short-correlation. A high correlation suggests a strong relationship between the underlying references is in force, and this will lead to an increase in value of a long-correlation derivative. Negative correlations suggest that the relationship between underlying references is opposing, i.e., an increase in price of one underlying reference will lead to a reduction in the price of the other.

An EBITDA ('earnings before interest, tax, depreciation and amortization') multiple approach can be used in the valuation of less liquid securities. Under this approach the enterprise value ('EV') of an entity can be estimated via identifying the ratio of the EV to EBITDA of a comparable observable entity and applying this ratio to the EBITDA of the entity for which a valuation is being estimated. Under this approach a liquidity adjustment is often applied due to the difference in liquidity between the generally listed comparable used and the company under valuation. A higher EV/EBITDA multiple will result in a higher fair value.

Financial instruments classified in Level 3 and quantitative information about unobservable inputs

Dec 31, 2019

in € m. (unless stated otherwise)	Fair value		Valuation technique(s) ¹	Significant unobservable input(s) (Level 3)	Range	
	Assets	Liabilities				
Financial instruments held at fair value –						
Non-Derivative financial instruments held at fair value:						
Mortgage and other asset backed securities held for trading:						
Commercial mortgage-backed securities	33	0	Price based Discounted cash flow	Price Credit spread (bps)	0 % 102	3623 % 1,899
Mortgage- and other asset-backed securities	225	0	Price based Discounted cash flow	Price Credit spread (bps) Recovery rate Constant default rate Constant prepayment rate	0 % 54 25 % 1 % 3 %	101 % 2,460 75 % 4 % 24 %
Total mortgage- and other asset-backed securities	258	0				
Debt securities and other debt obligations	4,698	1,679	Price based	Price	0 %	203 %
Held for trading	3,090	2	Discounted cash flow	Credit spread (bps)	15	460
Corporate, sovereign and other debt securities	3,090					
Non-trading financial assets mandatory at fair value through profit or loss	1,552					
Designated at fair value through profit or loss	0	1,676				
Financial assets at fair value through other comprehensive income	56					
Equity securities	996	0	Market approach	Price per net asset value	0 %	101 %
Held for trading	82	0		Enterprise value/EBITDA (multiple)	5	17
Non-trading financial assets mandatory at fair value through profit or loss	914		Discounted cash flow	Weighted average cost capital	0 %	20 %
Loans	8,302	38	Price based	Price	0 %	341 %
Held for trading	6,110	38	Discounted cash flow	Credit spread (bps)	11	1,209
Non-trading financial assets mandatory at fair value through profit or loss	1,193			Constant default rate	0	0
Designated at fair value through profit or loss	6	0		Recovery rate	35 %	90 %
Financial assets at fair value through other comprehensive income	993					
Loan commitments	0	1	Discounted cash flow	Credit spread (bps)	8	979
				Recovery rate	25 %	95 %
			Loan pricing model	Utilization	0 %	84 %
Other financial instruments	1,654 ²	278 ³	Discounted cash flow	IRR	7 %	46 %
				Repo rate (bps)	5	271
Total non-derivative financial instruments held at fair value	15,908	1,996				

¹ Valuation technique(s) and subsequently the significant unobservable input(s) relate to the respective total position.

² Other financial assets include € 28 million of other trading assets and € 1.6 billion of other non-trading financial assets mandatory at fair value.

³ Other financial liabilities include € 186 million of securities sold under repurchase agreements designated at fair value and € 92 million of other financial liabilities designated at fair value.

Dec 31, 2019

in € m. (unless stated otherwise)	Fair value		Valuation technique(s)	Significant unobservable input(s) (Level 3)	Range	
	Assets	Liabilities				
Financial instruments held at fair value:						
Market values from derivative financial instruments:						
Interest rate derivatives	4,941	3,387	Discounted cash flow	Swap rate (bps)	(69)	668
				Inflation swap rate	0 %	3 %
				Constant default rate	0 %	13 %
				Constant prepayment rate	2 %	59 %
			Option pricing model	Inflation volatility	0 %	5 %
				Interest rate volatility	0 %	33 %
				IR - IR correlation	(25) %	99 %
				Hybrid correlation	(70) %	100 %
Credit derivatives	618	822	Discounted cash flow	Credit spread (bps)	0	18,812
				Recovery rate	0 %	75 %
			Correlation pricing model	Credit correlation	33 %	84 %
Equity derivatives	834	1,132	Option pricing model	Stock volatility	4 %	93 %
				Index volatility	4 %	69 %
				Index - index correlation	1	1
				Stock - stock correlation	18 %	93 %
				Stock Forwards	0 %	18 %
				Index Forwards	0 %	5 %
FX derivatives	1,320	1,158	Option pricing model	Volatility	(12) %	27 %
Other derivatives	810	117 ¹	Discounted cash flow	Credit spread (bps)	–	–
			Option pricing model	Index volatility	7 %	67 %
				Commodity correlation	5 %	86 %
Total market values from derivative financial instruments	8,524	6,616				

¹ Includes derivatives which are embedded in contracts where the host contract is held at amortized cost but for which the embedded derivative is separated.

Dec 31, 2018

in € m. (unless stated otherwise)	Fair value		Valuation technique(s) ¹	Significant unobservable input(s) (Level 3)	Range	
	Assets	Liabilities				
Financial instruments held at fair value –						
Non-Derivative financial instruments						
held at fair value:						
Mortgage and other asset backed securities held for trading:						
Commercial mortgage-backed securities	66	0	Price based Discounted cash flow	Price Credit spread (bps)	0 % 97	120 % 1,444
Mortgage- and other asset-backed securities	745	0	Price based Discounted cash flow	Price Credit spread (bps) Recovery rate Constant default rate Constant prepayment rate	0 % 26 0 % 0 % 0 %	102 % 2,203 90 % 16 % 42 %
Total mortgage- and other asset-backed securities	811	0				
Debt securities and other debt obligations	3,876	1,764	Price based	Price	0 %	148 %
Held for trading	3,037	0	Discounted cash flow	Credit spread (bps)	5	582
Corporate, sovereign and other debt securities	3,037					
Non-trading financial assets mandatory at fair value through profit or loss	726					
Designated at fair value through profit or loss	0	1,764				
Financial assets at fair value through other comprehensive income	114					
Equity securities	1,244	0	Market approach	Price per net asset value Enterprise value/EBITDA (multiple) Weighted average cost capital	70 % 6 7 %	100 % 17 20 %
Held for trading	239	0				
Non-trading financial assets mandatory at fair value through profit or loss	1,005		Discounted cash flow			
Loans	7,167	15	Price based	Price	0 %	341 %
Held for trading	5,651	15	Discounted cash flow	Credit spread (bps)	40	930
Non-trading financial assets mandatory at fair value through profit or loss	1,362			Constant default rate	0	0
Designated at fair value through profit or loss	0	0		Recovery rate	35 %	40 %
Financial assets at fair value through other comprehensive income	154					
Loan commitments	0	0	Discounted cash flow	Credit spread (bps) Recovery rate Loan pricing model Utilization	30 25 % 0 %	2,864 75 % 100 %
Other financial instruments	2,999 ²	257 ³	Discounted cash flow	IRR Repo rate (bps)	3 % 65	46 % 387
Total non-derivative financial instruments held at fair value	16,097	2,037				

¹ Valuation technique(s) and subsequently the significant unobservable input(s) relate to the respective total position.

² Other financial assets include € 26 million of other trading assets and € 3.0 billion other financial assets mandatory at fair value.

³ Other financial liabilities include € 185 million of securities sold under repurchase agreements designated at fair value and € 72 million of other financial liabilities designated at fair value.

	Dec 31, 2018				
	Fair value				
in € m. (unless stated otherwise)	Assets	Liabilities	Valuation technique(s)	Significant unobservable input(s) (Level 3)	Range
Financial instruments held at fair value:					
Market values from derivative financial instruments:					
Interest rate derivatives	4,264	2,568	Discounted cash flow	Swap rate (bps)	(124) 2,316
				Inflation swap rate	1 % 6 %
				Constant default rate	0 % 35 %
				Constant prepayment rate	2 % 43 %
			Option pricing model	Inflation volatility	0 % 5 %
				Interest rate volatility	0 % 31 %
				IR - IR correlation	(30) % 90 %
				Hybrid correlation	(59) % 75 %
Credit derivatives	638	964	Discounted cash flow	Credit spread (bps)	0 1,541
				Recovery rate	0 % 80 %
			Correlation pricing model	Credit correlation	25 % 85 %
Equity derivatives	1,583	1,498	Option pricing model	Stock volatility	4 % 96 %
				Index volatility	11 % 79 %
				Index - index correlation	1 1
				Stock - stock correlation	2 % 89 %
				Stock Forwards	0 % 63 %
				Index Forwards	0 % 5 %
FX derivatives	1,034	1,005	Option pricing model	Volatility	(6) % 34 %
Other derivatives	997	(357) ¹	Discounted cash flow	Credit spread (bps)	– –
			Option pricing model	Index volatility	5 % 92 %
				Commodity correlation	0 % 0 %
Total market values from derivative financial instruments	8,516	5,677			

¹ Includes derivatives which are embedded in contracts where the host contract is held at amortized cost but for which the embedded derivative is separated.

Unrealized Gains or Losses on Level 3 Instruments held or in Issue at the Reporting Date

The unrealized gains or losses on Level 3 Instruments are not due solely to unobservable parameters. Many of the parameter inputs to the valuation of instruments in this level of the hierarchy are observable and the gain or loss is partly due to movements in these observable parameters over the period. Many of the positions in this level of the hierarchy are economically hedged by instruments which are categorized in other levels of the fair value hierarchy. The offsetting gains and losses that have been recorded on all such hedges are not included in the table below, which only shows the gains and losses related to the Level 3 classified instruments themselves held at the reporting date in accordance with IFRS 13. The unrealized gains and losses on Level 3 instruments are included in both net interest income and net gains on financial assets/liabilities at fair value through profit or loss in the consolidated income statement.

in € m.	Dec 31, 2019	Dec 31, 2018
Financial assets held at fair value:		
Trading securities	60	46
Positive market values from derivative financial instruments	1,906	1,152
Other trading assets	35	136
Non-trading financial assets mandatory at fair value through profit or loss	387	354
Financial assets designated at fair value through profit or loss	2	0
Financial assets at fair value through other comprehensive income	0	2
Other financial assets at fair value	6	2
Total financial assets held at fair value	2,397	1,692
Financial liabilities held at fair value:		
Trading securities	(2)	0
Negative market values from derivative financial instruments	(1,660)	(849)
Other trading liabilities	6	0
Financial liabilities designated at fair value through profit or loss	(259)	124
Other financial liabilities at fair value	(308)	294
Total financial liabilities held at fair value	(2,223)	(431)
Total	174	1,261

Recognition of Trade Date Profit

If there are significant unobservable inputs used in a valuation technique, the financial instrument is recognized at the transaction price and any trade date profit is deferred. The table below presents the year-to-year movement of the trade date profits deferred due to significant unobservable parameters for financial instruments classified at fair value through profit or loss. The balance is predominantly related to derivative instruments.

in € m.	2019	2018
Balance, beginning of year	531	596
New trades during the period	170	226
Amortization	(106)	(126)
Matured trades	(95)	(126)
Subsequent move to observability	(60)	(42)
Exchange rate changes	1	2
Balance, end of year	441	531

14 – Fair Value of Financial Instruments not carried at Fair Value

Financial instruments not carried at fair value are not managed on a fair value basis. For these instruments fair values are calculated for disclosure purposes only and do not impact the Group balance sheet or income statement. Additionally, since the instruments generally do not trade there is significant management judgment required to determine these fair values.

For the following financial instruments which are predominantly short-term the carrying value represents a reasonable estimate of the fair value:

Assets	Liabilities
Cash and central bank balances	Deposits
Interbank balances (w/o central banks)	Central bank funds purchased and securities sold under repurchase agreements
Central bank funds sold and securities purchased under resale agreements	Securities loaned
Securities borrowed	Other short-term borrowings
Other financial assets	Other financial liabilities

For retail lending portfolios with a large number of homogenous loans (e.g. residential mortgages), the fair value is calculated for each product segment by discounting the portfolio's contractual cash flows using the Group's new loan rates for lending to issuers of similar credit quality. Key inputs for retail mortgages are the difference between historic and current product margins and the estimated prepayment rates. Capitalized broker fees included in the carrying value are considered to also be fair value.

The fair value of corporate lending portfolio is estimated by discounting the loan till its maturity with loan specific credit spreads and funding costs for the Group.

For long-term debt and trust preferred securities, fair value is determined from quoted market prices, where available. Where quoted market prices are not available, fair value is estimated using a valuation technique that discounts the remaining contractual cash flows at a rate at which an instrument with similar characteristics is quoted in the market.

Estimated fair value of financial instruments not carried at fair value on the balance sheet¹

						Dec 31, 2019
in € m.	Carrying value	Fair value	Quoted prices in active market (Level 1)	Valuation technique observable parameters (Level 2)	Valuation technique unobservable parameters (Level 3)	
Financial assets:						
Cash and central bank balances	137,592	137,592	137,592	0	0	
Interbank balances (w/o central banks)	9,636	9,636	116	9,520	0	
Central bank funds sold and securities purchased under resale agreements	13,801	13,801	0	13,801	0	
Securities borrowed	428	428	0	428	0	
Loans	429,841	436,997	0	11,376	425,620	
Other financial assets	94,157	94,423	15,960	78,463	0	
Financial liabilities:						
Deposits	572,208	572,596	120	572,476	0	
Central bank funds purchased and securities sold under repurchase agreements	3,115	3,114	0	3,114	0	
Securities loaned	259	259	0	259	0	
Other short-term borrowings	5,218	5,221	0	5,219	2	
Other financial liabilities	87,669	87,669	1,898	85,771	0	
Long-term debt	136,473	136,494	0	125,344	11,150	
Trust preferred securities	2,013	2,236	0	2,236	0	

						Dec 31, 2018
in € m.	Carrying value	Fair value	Quoted prices in active market (Level 1)	Valuation technique observable parameters (Level 2)	Valuation technique unobservable parameters (Level 3)	
Financial assets:						
Cash and central bank balances	188,731	188,731	188,731	0	0	
Interbank balances (w/o central banks)	8,881	8,881	78	8,804	0	
Central bank funds sold and securities purchased under resale agreements	8,222	8,223	0	8,223	0	
Securities borrowed	3,396	3,396	0	3,396	0	
Loans	400,297	395,900	0	10,870	385,029	
Other financial assets	80,089	80,193	850	79,343	1	
Financial liabilities:						
Deposits	564,405	564,637	516	563,850	272	
Central bank funds purchased and securities sold under repurchase agreements	4,867	4,867	0	4,867	0	
Securities loaned	3,359	3,359	0	3,359	0	
Other short-term borrowings	14,158	14,159	0	14,159	0	
Other financial liabilities	100,683	100,683	1,816	98,866	1	
Long-term debt	152,083	149,128	0	140,961	8,167	
Trust preferred securities	3,168	3,114	0	3,114	0	

¹ Amounts generally presented on a gross basis, in line with the Group's accounting policy regarding offsetting of financial instruments as described in Note 1 "Significant Accounting Policies and Critical Accounting Estimates".

For loans, the difference between fair value and carrying value is due to the effect of product margin movements since initial recognition.

For long-term debt and trust preferred securities, the difference between fair value and carrying value is due to the effect of changes in the rates at which the Group could issue debt with similar maturity and subordination at the balance sheet date compared to when the instrument was issued.

15 – Financial assets at fair value through other comprehensive income

in € m.	Dec 31, 2019	Dec 31, 2018
Securities purchased under resale agreement	1,415	1,097
Debt securities:		
German government	6,243	7,705
U.S. Treasury and U.S. government agencies	7,703	13,118
U.S. local (municipal) governments	0	101
Other foreign governments	21,020	18,152
Corporates	3,423	5,606
Other asset-backed securities	36	27
Mortgage-backed securities, including obligations of U.S. federal agencies	457	103
Other debt securities	332	181
Total debt securities	39,214	44,993
Loans	4,874	5,092
Total financial assets at fair value through other comprehensive income	45,503	51,182

16 – Equity Method Investments

Investments in associates and jointly controlled entities are accounted for using the equity method of accounting.

The Group holds interests in 65 (2018: 65) associates and 13 (2018: 13) jointly controlled entities. Two associates are considered to be material to the Group.

Significant investments as of December 31, 2019¹

Investment	Principal place of business	Nature of relationship	Ownership percentage
Huarong Rongde Asset Management Company Limited	Beijing, China	Strategic Investment	40.7 %
Harvest Fund Management Co., Ltd.	Shanghai, China	Strategic Investment	30.0 %

¹ The Group has significant influence over these investees through its holding percentage and representation on the board seats.

Summarized financial information on Huarong Rongde Asset Management Company Limited¹

in € m.	Dec 31, 2018	Dec 31, 2017
Total net revenues	118	197
Net income	74	157
Other comprehensive income	(55)	(19)
Total comprehensive income²	19	138

in € m.	Dec 31, 2018	Dec 31, 2017
Total assets	5,667	7,058
Total liabilities	4,532	5,579
Noncontrolling Interest	417	739
Net assets of the equity method investee	718	740

¹ Due to the difference in reporting timelines for the Group and Huarong Rongde Asset Management Company Limited Equity method accounting was performed for December 2019 based on December 2018 PRC GAAP audited financials and for December 2018 based on December 2017 PRC GAAP audited financials.

² The Group received dividends from Huarong Rongde Asset Management Company Limited of € 7 million during the reporting period 2019 (2018: € 17 million)

Reconciliation of total net assets of Huarong Rongde Asset Management Company Limited to the Group's carrying amount¹

in € m.	Dec 31, 2018	Dec 31, 2017
Net assets of the equity method investee	718	740
Group's ownership percentage on the investee's equity	40.7 %	40.7 %
Group's share of net assets	292	301
Goodwill	0	0
Intangible Assets	0	0
Other adjustments	(7)	(17)
Carrying amount²	286	284

¹ Due to the difference in reporting timelines for the Group and Huarong Rongde Asset Management Company Limited Equity method accounting was performed for December 2019 based on December 2018 PRC GAAP audited financials and for December 2018 based on December 2017 PRC GAAP audited financials.

² There is no impairment loss in 2018 and 2017

Summarized financial information on Harvest Fund Management Co., Ltd.

in € m.	Dec 31, 2019 ¹	Dec 31, 2018 ²
Total net revenues	590	564
Net income	144	148
Other comprehensive income	0	4
Total comprehensive income³	144	152

in € m.	Dec 31, 2019	Dec 31, 2018
Total assets	1,651	1,319
Total liabilities	863	612
Noncontrolling Interest	19	21
Net assets of the equity method investee	770	685

¹ December 2019 numbers are based on 2019 unaudited financials

² December 2018 numbers are based on 2018 audited financials

³ The Group received dividends from Harvest Fund Management Co., Ltd. of € 21 million during the reporting period 2019 (2018: € 12 million)

Reconciliation of total net assets of Harvest Fund Management Co., Ltd. to the Group's carrying amount

in € m.	Dec 31, 2019 ¹	Dec 31, 2018 ²
Net assets of the equity method investee	770	685
Group's ownership percentage on the investee's equity	30 %	30 %
Group's share of net assets	231	206
Goodwill	17	17
Intangible Assets	14	14
Other adjustments	(1)	(1)
Carrying amount³	261	236

¹ December 2019 numbers are based on 2019 unaudited financials

² December 2018 numbers are based on 2018 audited financials

³ There is no impairment loss in 2019 (€ 0 million in 2018)

Aggregated financial information on the Group's share in associates and joint ventures that are individually immaterial

in € m.	Dec 31, 2019	Dec 31, 2018
Carrying amount of all associates that are individually immaterial to the Group	383	359
Aggregated amount of the Group's share of profit (loss) from continuing operations	39	30
Aggregated amount of the Group's share of post-tax profit (loss) from discontinued operations	0	0
Aggregated amount of the Group's share of other comprehensive income	(1)	(8)
Aggregated amount of the Group's share of total comprehensive income	38	22

17 – Offsetting Financial Assets and Financial Liabilities

The Group is eligible to present certain financial assets and financial liabilities on a net basis on the balance sheet pursuant to criteria described in Note 1 “Significant Accounting Policies and Critical Accounting Estimates: Offsetting Financial Instruments”.

The following tables provide information on the impact of offsetting on the consolidated balance sheet, as well as the financial impact of netting for instruments subject to an enforceable master netting arrangement or similar agreement as well as available cash and financial instrument collateral.

Assets

in € m.	Gross amounts of financial assets	Gross amounts set off on the balance sheet	Net amounts of financial assets presented on the balance sheet	Amounts not set off on the balance sheet			Net amount
				Impact of Master Netting Agreements	Cash collateral	Financial instrument collateral ¹	
Central bank funds sold and securities purchased under resale agreements (enforceable)	14,174	(2,985)	11,189	0	0	(11,186)	3
Central bank funds sold and securities purchased under resale agreements (non-enforceable)	2,612	0	2,612	0	0	(2,464)	148
Securities borrowed (enforceable)	424	0	424	0	0	(299)	124
Securities borrowed (non-enforceable)	4	0	4	0	0	(4)	0
Financial assets at fair value through profit or loss (enforceable)	476,371	(96,171)	380,200	(263,180)	(41,115)	(65,075)	10,830
Of which: Positive market values from derivative financial instruments (enforceable)	337,117	(17,479)	319,638	(262,326)	(41,115)	(5,535)	10,661
Financial assets at fair value through profit or loss (non-enforceable)	150,513	0	150,513	0	(1,119)	(12,424)	136,971
Of which: Positive market values from derivative financial instruments (non-enforceable)	13,293	0	13,293	0	(1,062)	(896)	11,335
Total financial assets at fair value through profit or loss	626,884	(96,171)	530,713	(263,180)	(42,234)	(77,498)	147,801
Loans at amortized cost	429,841	0	429,841	0	(11,819)	(55,458)	362,563
Other assets	116,259	(5,900)	110,359	(37,267)	(570)	(138)	72,384
Of which: Positive market values from derivatives qualifying for hedge accounting (enforceable)	3,004	(224)	2,780	(2,149)	(443)	(94)	94
Remaining assets subject to netting	1,415	0	1,415	0	0	(1,361)	54
Remaining assets not subject to netting	211,117	0	211,117	0	(745)	(1,276)	209,096
Total assets	1,402,730	(105,056)	1,297,674	(300,447)	(55,368)	(149,685)	792,174

¹ Excludes real estate and other non-financial instrument collateral.

Liabilities

Dec 31, 2019

in € m.	Gross amounts of financial liabilities	Gross amounts set off on the balance sheet	Net amounts of financial liabilities presented on the balance sheet	Amounts not set off on the balance sheet			Net amount
				Impact of Master Netting Agreements	Cash collateral	Financial instrument collateral	
Deposits	572,208	0	572,208	0	0	0	572,208
Central bank funds purchased and securities sold under repurchase agreements (enforceable)	5,452	(2,985)	2,467	0	0	(2,467)	0
Central bank funds purchased and securities sold under repurchase agreements (non-enforceable)	648	0	648	0	0	(400)	248
Securities loaned (enforceable)	191	0	191	0	0	(191)	0
Securities loaned (non-enforceable)	68	0	68	0	0	(61)	7
Financial liabilities at fair value through profit or loss (enforceable)	476,677	(96,316)	380,361	(264,392)	(29,755)	(42,121)	44,093
Of which: Negative market values from derivative financial instruments (enforceable)	324,374	(18,125)	306,249	(263,358)	(29,755)	(6,108)	7,028
Financial liabilities at fair value through profit or loss (non-enforceable)	24,087	0	24,087	0	(1,535)	(7,982)	14,570
Of which: Negative market values from derivative financial instruments (non-enforceable)	10,257	0	10,257	0	(1,286)	(401)	8,571
Total financial liabilities at fair value through profit or loss	500,764	(96,316)	404,448	(264,392)	(31,290)	(50,103)	58,663
Other liabilities	113,719	(5,754)	107,964	(45,985)	(418)	(15)	61,546
Of which: Negative market values from derivatives qualifying for hedge accounting (enforceable)	2,539	(1,109)	1,431	(1,118)	(269)	(15)	28
Remaining liabilities not subject to netting	147,521	0	147,521	0	0	(4)	147,517
Total liabilities	1,340,571	(105,056)	1,235,515	(310,376)	(31,708)	(53,240)	840,190

Other assets include € 1.8 billion positive market values for derivative financial instruments which have been reclassified into asset held for sale, associated with the Prime Finance platform being transferred to BNP Paribas, along with the corresponding impact of master netting agreements and collateralization. Due to the same reason, other liabilities include € 2.5 billion negative market values for derivative financial instruments which have been reclassified into liabilities held for sale, along with the corresponding impact of master netting agreements and collateralization. For further information please refer to Note 24 “Non-Current Assets and Disposal Groups Held for Sale” to the consolidated financial statements.

Effective December 30, 2019, the Group elected to convert its interest rate swaps (IRS) transacted with the Japan Securities Clearing Corporation (JSCC) from the previous collateral model to a settlement model. The IRS are now legally settled on a daily basis resulting in derecognition of the associated assets and liabilities. Previously, the Group applied the principles of IAS 32 offsetting to present net the positive (negative) carrying amounts of the IRS and associated variation margin payables (receivables). As a result, gross amounts of financial assets and financial liabilities and corresponding gross amounts set off on the balance sheet decreased by € 5.0 billion and € 3.9 billion as of December 31, 2019, respectively, with no change to the net amounts of financial assets and financial liabilities presented on the balance sheet.

Assets

Dec 31, 2018							
in € m.	Gross amounts of financial assets	Gross amounts set off on the balance sheet	Net amounts of financial assets presented on the balance sheet	Amounts not set off on the balance sheet			Net amount
				Impact of Master Netting Agreements	Cash collateral	Financial instrument collateral ¹	
Central bank funds sold and securities purchased under resale agreements (enforceable)	8,194	(2,629)	5,565	0	0	(5,565)	0
Central bank funds sold and securities purchased under resale agreements (non-enforceable)	2,656	0	2,656	0	0	(2,169)	488
Securities borrowed (enforceable)	3,157	0	3,157	0	0	(3,055)	102
Securities borrowed (non-enforceable)	239	0	239	0	0	(239)	0
Financial assets at fair value through profit or loss (enforceable)	435,306	(73,286)	362,020	(250,476)	(39,006)	(63,733)	8,805
Of which: Positive market values from derivative financial instruments (enforceable)	324,348	(19,269)	305,080	(250,231)	(38,731)	(6,682)	9,436
Financial assets at fair value through profit or loss (non-enforceable)	211,323	0	211,323	0	(1,858)	(12,013)	197,452
Of which: Positive market values from derivative financial instruments (non-enforceable)	14,978	0	14,978	0	(1,858)	(1,277)	11,843
Total financial assets at fair value through profit or loss	646,629	(73,286)	573,344	(250,476)	(40,864)	(75,746)	206,257
Loans at amortized cost	400,297	0	400,297	0	(13,505)	(39,048)	347,743
Other assets	107,633	(14,189)	93,444	(29,073)	(522)	(92)	63,757
Of which: Positive market values from derivatives qualifying for hedge accounting (enforceable)	3,451	(423)	3,028	(2,347)	(520)	(92)	69
Remaining assets subject to netting	1,097	0	1,097	0	0	(621)	475
Remaining assets not subject to netting	268,338	0	268,338	0	(227)	(1,540)	266,571
Total assets	1,438,241	(90,104)	1,348,137	(279,550)	(55,118)	(128,075)	885,394

¹ Excludes real estate and other non-financial instrument collateral.

Liabilities

Dec 31, 2018							
in € m.	Gross amounts of financial liabilities	Gross amounts set off on the balance sheet	Net amounts of financial liabilities presented on the balance sheet	Amounts not set off on the balance sheet			Net amount
				Impact of Master Netting Agreements	Cash collateral	Financial instrument collateral	
Deposits	564,405	0	564,405	0	0	0	564,405
Central bank funds purchased and securities sold under repurchase agreements (enforceable)	7,145	(3,677)	3,468	0	0	(3,468)	0
Central bank funds purchased and securities sold under repurchase agreements (non-enforceable)	1,399	0	1,399	0	0	(1,140)	259
Securities loaned (enforceable)	3,164	0	3,164	0	0	(3,164)	0
Securities loaned (non-enforceable)	195	0	195	0	0	(164)	31
Financial liabilities at fair value through profit or loss (enforceable)	399,625	(71,469)	328,156	(251,495)	(25,232)	(40,935)	10,493
Of which: Negative market values from derivative financial instruments (enforceable)	309,401	(18,978)	290,423	(250,908)	(25,232)	(4,805)	9,478
Financial liabilities at fair value through profit or loss (non-enforceable)	87,524	0	87,524	0	(2,301)	(11,268)	73,955
Of which: Negative market values from derivative financial instruments (non-enforceable)	11,064	0	11,064	0	(1,494)	(573)	8,996
Total financial liabilities at fair value through profit or loss	487,149	(71,469)	415,680	(251,495)	(27,533)	(52,204)	84,448
Other liabilities	132,470	(14,957)	117,513	(42,260)	(73)	(158)	75,022
Of which: Negative market values from derivatives qualifying for hedge accounting (enforceable)	2,537	(615)	1,922	(1,670)	(71)	(158)	23
Remaining liabilities not subject to netting	173,577	0	173,577	0	0	0	173,577
Total liabilities	1,369,503	(90,104)	1,279,400	(293,755)	(27,606)	(60,297)	897,742

The column 'Gross amounts set off on the balance sheet' discloses the amounts offset in accordance with all the criteria described in Note 1 "Significant Accounting Policies and Critical Accounting Estimates: Offsetting Financial Instruments".

The column 'Impact of Master Netting Agreements' discloses the amounts that are subject to master netting agreements but were not offset because they did not meet the net settlement/simultaneous settlement criteria; or because the rights of set off are conditional upon the default of the counterparty only. The amounts presented for other assets and other liabilities include cash margin receivables and payables respectively.

The columns 'Cash collateral' and 'Financial instrument collateral' disclose the cash and financial instrument collateral amounts received or pledged in relation to the total amounts of assets and liabilities, including those that were not offset.

Non-enforceable master netting agreements or similar agreements refer to contracts executed in jurisdictions where the rights of set off may not be upheld under the local bankruptcy laws.

The cash collateral received against the positive market values of derivatives and the cash collateral pledged towards the negative mark-to-market values of derivatives are booked within the 'Other liabilities' and 'Other assets' balances respectively.

The Cash and Financial instrument collateral amounts disclosed reflect their fair values. The rights of set off relating to the cash and financial instrument collateral are conditional upon the default of the counterparty.

18 – Loans

The entire loan book presented includes Loans classified at amortized cost, loans mandatory at fair value through profit and loss and loans at fair value through other comprehensive income.

The below table gives an overview of our loan exposure by industry, allocated based on the NACE code of the counterparty. NACE (Nomenclature des Activités Économiques dans la Communauté Européenne) is a standard European industry classification system.

Loans by industry classification

in € m.	Dec 31, 2019	Dec 31, 2018
Agriculture, forestry and fishing	676	655
Mining and quarrying	3,027	3,699
Manufacturing	30,199	30,966
Electricity, gas, steam and air conditioning supply	4,577	3,555
Water supply, sewerage, waste management and remediation activities	843	895
Construction	4,110	4,421
Wholesale and retail trade, repair of motor vehicles and motorcycles	22,568	21,871
Transport and storage	5,610	6,548
Accommodation and food service activities	2,633	2,094
Information and communication	6,575	5,281
Financial and insurance activities	98,434	93,886
Real estate activities	45,153	35,153
Professional, scientific and technical activities	7,430	7,020
Administrative and support service activities	7,063	7,921
Public administration and defense, compulsory social security	8,012	10,752
Education	327	698
Human health services and social work activities	3,631	3,618
Arts, entertainment and recreation	867	951
Other service activities	5,766	5,328
Activities of households as employers, undifferentiated goods- and services-producing activities of households for own use	196,732	188,494
Activities of extraterritorial organizations and bodies	3	25
Gross loans	454,235	433,832
(Deferred expense)/unearned income	340	254
Loans less (deferred expense)/unearned income	453,895	433,578
Less: Allowance for loan losses	4,018	4,247
Total loans	449,876	429,331

19 – Allowance for Credit Losses

The allowance for credit losses consists of an allowance for loan losses and an allowance for off-balance sheet positions.

Development of allowance for credit losses for financial assets at amortized cost

in € m.	Dec 31, 2019				
	Allowance for Credit Losses ³				
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Stage 3 POCI	Total
Balance, beginning of year	509	501	3,247	3	4,259
Movements in financial assets including new business	(57)	102	550	40	636
Transfers due to changes in creditworthiness	120	(106)	(14)	N/M	0
Changes due to modifications that did not result in derecognition	N/M	N/M	N/M	N/M	N/M
Changes in models	0	0	0	0	0
Financial assets that have been derecognized during the period ²	0	0	(872)	(26)	(898)
Recovery of written off amounts	0	0	96	0	96
Foreign exchange and other changes	(22)	(4)	8	18	0
Balance, end of reporting period	549	492	3,015	36	4,093
Provision for Credit Losses excluding country risk ¹	62	(4)	536	40	636

¹ Movements in financial assets including new business, transfers due to changes in creditworthiness and changes in models add up to Provision for Credit Losses excluding country risk.

² This position includes charge offs of allowance for credit losses.

³ Allowance for credit losses does not include allowance for country risk amounting to € 3 million as of December 31, 2019.

in € m.	Dec 31, 2018				
	Allowance for Credit Losses ³				
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Stage 3 POCI	Total
Balance, beginning of year	462	494	3,638	3	4,596
Movements in financial assets including new business	(132)	215	440	(17)	507
Transfers due to changes in creditworthiness	199	(137)	(62)	N/M	0
Changes due to modifications that did not result in derecognition	N/M	N/M	N/M	N/M	N/M
Changes in models	0	0	0	0	0
Financial assets that have been derecognized during the period ²	(6)	(17)	(972)	0	(995)
Recovery of written off amounts	0	0	172	0	172
Foreign exchange and other changes	(14)	(54)	30	17	(21)
Balance, end of reporting period	509	501	3,247	3	4,259
Provision for Credit Losses excluding country risk ¹	66	78	379	(17)	507

¹ Movements in financial assets including new business, transfers due to changes in creditworthiness and changes in models add up to Provision for Credit Losses excluding country risk.

² This position includes charge offs of allowance for credit losses.

³ Allowance for credit losses does not include allowance for country risk amounting to € 6 million as of December 31, 2018.

Allowance for credit losses for financial assets at fair value through OCI¹

in € m.	Dec 31, 2019				
	Allowance for Credit Losses				
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Stage 3 POCI	Total
Fair Value through OCI	16	9	10	0	35

¹ Allowance for credit losses against financial assets at fair value through OCI remained at very low levels (€ 13 million at December 31, 2018 and € 35 million as of December 31, 2019). Due to immateriality, we do not provide any details on the year-over-year development.

in € m.	Dec 31, 2018				
	Allowance for Credit Losses				
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Stage 3 POCI	Total
Fair Value through OCI	11	1	0	(0)	13

¹ Allowance for credit losses against financial assets at fair value through OCI were almost unchanged at very low levels (€ 12 million at the beginning of year 2018 and € 13 million as of December 31, 2018, respectively). Due to immateriality, we do not provide any details on the year-over-year development.

Development of allowance for credit losses for off-balance sheet positions

in € m.	Dec 31, 2019				
	Allowance for Credit Losses ²				
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Stage 3 POCl	Total
Balance, beginning of year	132	73	84	0	289
Movements including new business	(13)	(5)	88	0	70
Transfers due to changes in creditworthiness	9	(12)	3	0	0
Changes in models	0	0	0	0	0
Foreign exchange and other changes	(1)	(7)	(9)	0	(17)
Balance, end of reporting period	128	48	166	0	342
Provision for Credit Losses excluding country risk ¹	(4)	(17)	90	0	70

¹ The above table breaks down the impact on provision for credit losses from movements in financial assets including new business, transfers due to changes in creditworthiness and changes in models.

² Allowance for credit losses does not include allowance for country risk amounting to € 4 million as of December 31, 2019.

in € m.	Dec 31, 2018				
	Allowance for Credit Losses ²				
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Stage 3 POCl	Total
Balance, beginning of year	117	36	119	0	272
Movements including new business	(0)	31	(13)	0	18
Transfers due to changes in creditworthiness	2	(0)	(2)	0	0
Changes in models	0	0	0	0	0
Foreign exchange and other changes	14	6	(20)	0	(0)
Balance, end of reporting period	132	73	84	0	289
Provision for Credit Losses excluding country risk ¹	1	31	(15)	0	18

¹ The above table breaks down the impact on provision for credit losses from movements in financial assets including new business, transfers due to changes in creditworthiness and changes in models.

² Allowance for credit losses does not include allowance for country risk amounting to € 5 million as of December 31, 2018.

Breakdown of the movements in the Group's allowance for loan losses (as previously reported under IAS 39)

in € m.	2017		
	Individually assessed	Collectively assessed	Total
Allowance, beginning of year	2,071	2,475	4,546
Provision for loan losses	299	253	552
Net charge-offs:	(487)	(532)	(1,019)
Charge-offs	(541)	(605)	(1,146)
Recoveries	54	73	127
Other Changes	(117)	(41)	(158)
Allowance, end of year	1,766	2,155	3,921

Activity in the Group's allowance for off-balance sheet positions (contingent liabilities and lending commitments), (as previously reported under IAS 39)

in € m.	2017		
	Individually assessed	Collectively assessed	Total
Allowance, beginning of year	162	183	346
Provision for off-balance sheet positions	(23)	(4)	(27)
Usage	0	0	0
Other changes	(18)	(16)	(34)
Allowance, end of year	122	163	285

20 – Transfer of Financial Assets, Assets Pledged and Received as Collateral

The Group enters into transactions in which it transfers financial assets held on the balance sheet and as a result may either be eligible to derecognize the transferred asset in its entirety or must continue to recognize the transferred asset to the extent of any continuing involvement, depending on certain criteria. These criteria are discussed in Note 1 “Significant Accounting Policies and Critical Accounting Estimates”.

Where financial assets are not eligible to be derecognized, the transfers are viewed as secured financing transactions, with any consideration received resulting in a corresponding liability. The Group is not entitled to use these financial assets for any other purposes. The most common transactions of this nature entered into by the Group are repurchase agreements, securities lending agreements and total return swaps, in which the Group retains substantially all of the associated credit, equity price, interest rate and foreign exchange risks and rewards associated with the assets as well as the associated income streams.

Information on asset types and associated transactions that did not qualify for derecognition

in € m.	Dec 31, 2019	Dec 31, 2018
Carrying amount of transferred assets		
Trading securities not derecognized due to the following transactions:		
Repurchase agreements	31,329	33,980
Securities lending agreements	13,001	41,621
Total return swaps	1,615	1,835
Other	2,341	6,589
Total trading securities	48,285	84,025
Other trading assets	90	69
Non-trading financial assets mandatory at fair value through profit or loss	439	1,289
Financial assets at fair value through other comprehensive income	2,537	4,286
Loans at amortized cost ¹	310	408
Others	236	0
Total	51,897	90,076
Carrying amount of associated liabilities	37,790	46,218

¹ Loans where the associated liability is recourse only to the transferred assets had NIL carrying value and fair value as at December 31, 2019 and December 31, 2018. The associated liabilities had the same carrying value and fair value which resulted in a net position of 0.

Carrying value of assets transferred in which the Group still accounts for the asset to the extent of its continuing involvement

in € m.	Dec 31, 2019	Dec 31, 2018
Carrying amount of the original assets transferred		
Trading securities	1,101	759
Financial assets designated at fair value through profit or loss	0	306
Non-trading financial assets mandatory at fair value through profit or loss	698	386
Carrying amount of the assets continued to be recognized		
Trading securities	109	35
Financial assets designated at fair value through profit or loss	0	15
Non-trading financial assets mandatory at fair value through profit or loss	23	43
Carrying amount of associated liabilities	185	117

The Group could retain some exposure to the future performance of a transferred asset either through new or existing contractual rights and obligations and still be eligible to derecognize the asset. This ongoing involvement will be recognized as a new instrument which may be different from the original financial asset that was transferred. Typical transactions include retaining senior notes of non-consolidated securitizations to which originated loans have been transferred; financing arrangements with structured entities to which the Group has sold a portfolio of assets; or sales of assets with credit-contingent swaps. The Group's exposure to such transactions is not considered to be significant as any substantial retention of risks associated with the transferred asset will commonly result in an initial failure to derecognize. Transactions not considered to result in an ongoing involvement include normal warranties on fraudulent activities that could invalidate a transfer in the event of legal action, qualifying pass-through arrangements and standard trustee or administrative fees that are not linked to performance.

The impact on the Group's Balance Sheet of on-going involvement associated with transferred assets derecognized in full

in € m.	Dec 31, 2019			Dec 31, 2018		
	Carrying value	Fair value	Maximum Exposure to Loss ¹	Carrying value	Fair value	Maximum Exposure to Loss ¹
Loans at amortized cost						
Securitization notes	325	334	334	372	372	372
Other	10	10	10	14	14	14
Total loans at amortized cost	336	344	344	385	385	385
Financial assets held at fair value through profit or loss						
Securitization notes	36	36	36	22	22	22
Non-standard Interest Rate, cross-currency or inflation-linked swap	0	0	0	5	5	5
Total financial assets held at fair value through profit or loss	36	36	36	27	27	27
Financial assets at fair value through other comprehensive income:						
Securitization notes	457	465	465	112	112	112
Other	0	0	0	0	0	0
Total financial assets at fair value through other comprehensive income	457	465	465	112	112	112
Total financial assets representing on-going involvement	828	845	845	524	524	524
Financial liabilities held at fair value through profit or loss						
Non-standard Interest Rate, cross-currency or inflation-linked swap	11	11	0	61	61	0
Total financial liabilities representing on-going involvement	11	11	0	61	61	0

¹ The maximum exposure to loss is defined as the carrying value plus the notional value of any undrawn loan commitments not recognized as liabilities.

The impact on the Group's Statement of Income of on-going involvement associated with transferred assets derecognized in full

in € m.	Dec 31, 2019			Dec 31, 2018		
	Year-to-date P&L	Cumulative P&L	Gain/(loss) on disposal	Year-to-date P&L	Cumulative P&L	Gain/(loss) on disposal
Securitization notes	15	27	100	9	13	11
Non-standard Interest Rate, cross-currency or inflation-linked swap	(0)	(0)	0	21	268	0
Net gains/(losses) recognized from on-going involvement in derecognized assets	15	27	100	30	281	11

The Group pledges assets primarily as collateral against secured funding and for repurchase agreements, securities borrowing agreements as well as other borrowing arrangements and for margining purposes on OTC derivative liabilities. Pledges are generally conducted under terms that are usual and customary for standard securitized borrowing contracts and other transactions described.

Carrying value of the Group's assets pledged as collateral for liabilities or contingent liabilities¹

in € m.	Dec 31, 2019	Dec 31, 2018
Financial assets at fair value through profit or loss	36,686	41,816
Financial assets at fair value through other comprehensive income	2,943	4,274
Loans	70,323	75,641
Other	1,617	1,364
Total	111,570	123,095

¹ Excludes assets pledged as collateral from transactions that do not result in liabilities or contingent liabilities.

Total assets pledged to creditors available for sale or repledge¹

in € m.	Dec 31, 2019	Dec 31, 2018
Financial assets at fair value through profit or loss	34,503	45,640
Financial assets at fair value through other comprehensive income	1,303	3,201
Loans	132	11
Other	236	0
Total	36,174	48,851

¹ Includes assets pledged as collateral from transactions that do not result in liabilities or contingent liabilities.

The Group receives collateral primarily in reverse repurchase agreements, securities lending agreements, derivatives transactions, customer margin loans and other transactions. These transactions are generally conducted under terms that are usual and customary for standard secured lending activities and the other transactions described. The Group, as the secured party, has the right to sell or re-pledge such collateral, subject to the Group returning equivalent securities upon completion of the transaction. This right is used primarily to cover short sales, securities loaned and securities sold under repurchase agreements.

Fair Value of collateral received

in € m.	Dec 31, 2019	Dec 31, 2018
Securities and other financial assets accepted as collateral	251,757	292,474
Of which:		
Collateral sold or repledged	200,378	240,365

21 – Property and Equipment

in € m.	Owner occupied properties	Furniture and equipment	Leasehold improvements	Construction-in-progress	Property and equipment owned (IAS 16)	Right-of-use for leased assets (IFRS 16)	Total
Cost of acquisition:							
Balance as of January 1, 2018	1,387	2,473	2,743	139	6,743	N/A	6,743
Changes in the group of consolidated companies	0	141	(2)	0	139	N/A	139
Additions	11	150	155	150	465	N/A	465
Transfers	(8)	(4)	106	(147)	(53)	N/A	(53)
Reclassifications (to)/from "held for sale"	(478)	(30)	(27)	(2)	(538)	N/A	(538)
Disposals	134	291	144	0	569	N/A	569
Exchange rate changes	1	164	29	1	195	N/A	195
Balance as of December 31, 2018	778	2,602	2,860	142	6,382	N/A	6,382
Impact from the implementation of IFRS 16	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	3,185	3,185
Changes in the group of consolidated companies	0	(165)	0	(0)	(165)	0	(165)
Additions	8	111	49	160	327	413	740
Transfers	(56)	15	116	(147)	(72)	32	(40)
Reclassifications (to)/from "held for sale"	(0)	(11)	0	(0)	(11)	0	(11)
Disposals	75	190	82	0	347	115	462
Exchange rate changes	1	19	19	1	39	19	58
Balance as of December 31, 2019	656	2,380	2,961	155	6,153	3,533	9,686
Accumulated depreciation and impairment:							
Balance as of January 1, 2018	579	1,800	1,702	0	4,080	N/A	4,080
Changes in the group of consolidated companies	(0)	28	(1)	0	27	N/A	27
Depreciation	28	206	197	0	430	N/A	430
Impairment losses	3	3	3	0	9	N/A	9
Reversals of impairment losses	37	0	0	0	37	N/A	37
Transfers	(13)	48	(5)	0	30	N/A	30
Reclassifications (to)/from "held for sale"	(215)	(40)	(22)	0	(277)	N/A	(277)
Disposals	17	281	128	0	426	N/A	426
Exchange rate changes	1	99	24	0	125	N/A	125
Balance as of December 31, 2018	328	1,862	1,770	0	3,960	N/A	3,960
Impact from the implementation of IFRS 16	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0	0
Changes in the group of consolidated companies	5	(49)	0	0	(44)	1	(43)
Depreciation	18	199	217	0	434	615	1,049
Impairment losses	20	2	5	0	27	85	112
Reversals of impairment losses	0	0	0	0	0	0	0
Transfers	(31)	(4)	(16)	0	(51)	41	(10)
Reclassifications (to)/from "held for sale"	(0)	(4)	0	0	(5)	0	(5)
Disposals	16	180	66	0	262	79	341
Exchange rate changes	0	15	16	0	32	0	32
Balance as of December 31, 2019	325	1,841	1,927	0	4,093	663	4,756
Carrying amount:							
Balance as of December 31, 2018	450	740	1,090	142	2,421	0	2,421
Balance as of December 31, 2019	331	540	1,034	155	2,060	2,870	4,930

Impairment losses on property and equipment are recorded within general and administrative expenses for the income statement.